

Täysistunto

Keskiviikko 9.4.2025 klo 14.00—21.06

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi klo 21.06.

Puhetta johtivat toinen varapuhemies Tarja Filatov (14.00—15.57 ja 18.00—19.59) ja ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (15.57—18.00 ja 19.59—21.06).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Välikysymys hallituksen lisäleikkauksista soteen ja koulutukseen

Välikysymys VK 2/2025 vp

Pöytäkirjan liite Epäluottamusehdotus 2.4.2025 Liite 2A

Ainoa käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Nyt tehdään päätös edustaja Eveliina Heinäluoman ym. välikysymyksestä hallituksen lisäleikkauksista soteen ja koulutukseen. Keskustelu asiasta päättyi 8.4.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Eveliina Heinäluoma on edustaja Ilmari Nurmisen kannattamana tehnyt ehdotuksen epäluottamuslauseen antamisesta valtioneuvostolle. Ehdotus on toimitettu edustajille. (Pöytäkirjan liite 2A) — Selonteko ruotsiksi.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Luottamuslause valtioneuvostolle ”jaa”, Eveliina Heinäluoman ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 92, ei 76; poissa 31 (äänestys 1).

Eduskunta päätti, että valtioneuvosto nauttii eduskunnan luottamusta. Asian käsittely päättyi.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 179/2024 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 8/2025 vp

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. Keskustelu asiasta päättyi 8.4.2025 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa edustaja Hanna Räsänen on edustaja Petri Honkosen kannattamana ehdottanut, että lakiehdotukset hylätään. — Selonteko ruotsiksi.

Tulkki esitti selonteon ruotsiksi.

Selonteko hyväksyttiin.

Lakiehdotusten hyväksyminen ”jaa”, hylkääminen ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 95, ei 74; poissa 30 (äänestys 2).

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 179/2024 vp sisältyvät 1.—4. lakiehdotuksen. Eduskunta hyväksyi valiokunnan mietinnössä ehdotetut uudet, 5. ja 6. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

4. Pääministerin ilmoitus hallituksen toimista muuttuvassa kansainvälisessä kauppapolitiikassa ja taloustilanteessa

Pääministerin ilmoitus PI 3/2025 vp

Keskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Päiväjärjestyksen 4. asiana on pääministerin ilmoitus hallituksen toimista muuttuvassa kansainvälisessä kauppapolitiikassa ja taloustilanteessa. Pääministeri Petteri Orpon puheenvuoron jälkeen myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. Vastauspuheenvuorot varataan täysistunnossa V-painikkeella. Keskustelulle varataan aikaa noin yksi tunti. — Pääministeri Orpo, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.04 Pääministeri Petteri Orpo (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Vapaa ja vakaa kauppapolitiikka on tuonut Suomeen, Eurooppaan ja koko maailmaan kasvua, hyvinvointia ja vakautta. Se on ollut keskeinen tekijä työpaikkojen ja uusien innovaatioiden syntymisessä, investointien liikkeelle saamisessa sekä yhteiskuntien vaurastumisessa. Nyt tätä kehitystä uhkaa huolestuttava käänne. Tänäpäin voimaan astuneet Yhdysvaltojen tullimaksut asettavat koko Euroopan ja maailmantalouden uuteen, epävarmaan aikaan. Niiden välittömät vaikutukset on jo nähty pörssikursseissa ympäri maailman.

Tullit vaikuttavat erittäin voimakkaasti myös Suomen talouteen, koska Suomi on kansainvälisestä kaupasta riippuvainen maa. Tullit vaikuttavat suomalaisiin koteihin. Säästöt ovat monella sulaneet, ja moni tuntee ymmärrettävästi epävarmuutta. Meidän on tärkeää käydä tänäpäin täällä perusteellinen keskustelu tästä aiheesta, yhdessä. Meidän on yhdessä

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

pidettävä huolta Suomesta ja suomalaisista tässä epävarmassa tilanteessa. Meidän on toimitettava viisaasti.

Onneksi olemme Euroopan unionin jäseninä, sillä Euroopan unioni on maailman suurin sisämarkkina ja vahva voima globaalissa kauppapolitiikassa. Meidän on löydettävä yhdessä Euroopan unionin kanssa ratkaisut, jotka pitävät huolen siitä, että niin suomalaiset kuin eurooppalaiset voivat luottaa tulevaisuuteen. Meidän on varmistettava, että yrityksemme toimivat jatkossakin vakaassa ympäristössä ja että taloutemme pysyy vahvana.

Kauppasodissa ei ole voittajia. Sen sijaan toiset häviävät niissä enemmän kuin toiset. Kauppasodan hinnan maksavat yritykset, työntekijät ja kuluttajat. Yhdysvallat on Suomen kolmanneksi suurin vientimaa — viime vuonna lähes kymmenen prosenttia koko viennistämme suuntautui toiselle puolelle Atlanttia. Minä haluan kuitenkin korostaa, että me emme ole vielä kauppasodassa. On kuitenkin selvää, että kansainvälisen kauppapolitiikan kiristyminen osuu hyvin haastavaan hetkeen. Suomessa on käynnissä mittavia, miljardien eurojen, kymmenientuhansien työpaikkojen, korkean lisäarvon teollisia investointihankkeita. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ai käynnissä?] Euroopan unionissa on ryhdytty purkamaan turhaa sääntelyä ja keventämään yritysten hallinnollista taakkaa. Myös kotimaassa olemme tehneet määrätietoisia kasvutoimia ja saaneet talouden vihdoin elpymään, varovaiseen kasvuun.

Arvoisa puhemies! Asiantuntijoiden mukaan tulleilla on merkittävät vaikutukset talouskasvuun. Esimerkiksi Suomen Pankki ja Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ovat arvioineet, että sekä tullit että maailmankauppaan liittyvä epävarmuus voivat merkittävästi hidastaa talouden kasvua. Se olisi myrkkyä taloudellemme juuri nyt, kun olemme vahvistaneet talouskasvun edellytyksiä ja onnistuneet kääntämään suunnan kohti parempaa. Samalla tilanne alleviivaa, mikä merkitys talouden kestävyydellä on. Ilman hallituksen jo tekemiä määrätietoisia toimia olisimme vielä hankalammassa tilanteessa. Toivon, että viimeistään nyt näiden talouskasvun vauhdittamiseksi tehtyjen toimien merkitys avautuu kaikille.

Me olemme parantaneet työvoiman liikkuvuutta ja osaavan työvoiman saatavuutta tekemällä historialliset työmarkkinauudistukset. Olemme tehneet tulonsiirtojärjestelmästäme kannustavampaa samalla, kun työn verotusta on kevennetty. Työn vastaanottaminen on entistä kannattavampaa. Teemme historiallisia panostuksia tutkimukseen ja kehitykseen: koulutamme tuhat uutta tohtoria ja parannamme yritysten kannustimia tutkimus- ja kehittämis toimintaan. Me puramme reilulla kädellä investointien hidasteita ja luvituksessa siirrymme yhden luokun periaatteeseen. [Tuomas Kettunen: Ja Turun tunnin juna jatkuu!] — No sieltä se tuli. — Hallitus purkaa vähintään 300 normia ihmisten ja investointien tieltä ja keventää EU-normien yli menevää kansallista lisäsääntelyä. Näiden toimenpiteiden ansiosta kohtaamme nousevan epävarmuuden vahvemmassa asemassa.

Suuria investointeja tuetaan esimerkiksi mittavalla investointikannustimella, puhtaan siirtymän verohyvityksellä. Energiaverkon pullonkauloja puretaan, jotta kantaverkko ei muodostuisi esteeksi investoinneille missään päin Suomea. Puhtaan energian tuotantoa vauhditetaan lukuisilla toimenpiteillä. Suomi on jatkossakin vakaa ja hyvä investointiympäristö niin datakeskuksille, puhtaalle teräkselle, akkuinvestoinneille kuin puolustusteollisuudelle — kaikille investoinneille. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Veronkorotus!] Me haluamme käydä vuoropuhelua toimijoiden kanssa, siksi investointinyrkki on perustettu tätä tarkoitusta varten, jotta valtio voi tukea kansallisesti merkittäviä investointeja mahdollisimman hyvin.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Arvoisa puhemies! Yhdysvaltojen ilmoitus tullien korotuksesta oli eräänlainen pelinavaus. On taloutemme ja yritystemme etujen mukaista, että kansainvälinen kauppa ja toimitusketjut toimivat hyvin ja ennakoitavasti. Vain terve talous voi tuottaa hyvinvointia suomalaisille. Yhdysvaltojen tullipäätösten vaikutukset eivät rajoitu vain Suomeen. Tullit eivät ainoastaan hidasta kauppaa, ne myös vaarantavat kansainvälisten tuotantoketjujen toimivuutta, huoltovarmuutta sekä turvallisuutta. Globaalista eskalaatiosta on jo saatu viitteitä, kun Kiina ilmoitti mittavista vastatulleista Yhdysvalloille.

Nyt Euroopan unionin on toimittava määrätietoisesti ja yhtenäisesti. Suomella on selkeä linja. Me toimimme asiassa Euroopan unionin kautta, jolle kauppapolitiikka kuuluu. Ilmaisin heti Yhdysvaltojen ilmoituksen jälkeen vahvan tuen komission puheenjohtaja Ursula von der Leyenille ja Euroopan unionin yhteisille toimille.

Arvoisa puhemies! Suomena meidän on huolehdittava yrityksistämme, työntekijöistämme ja taloudestamme. Julkinen taloutemme on edelleen erittäin vaikeassa tilanteessa. Se, mitä voimme tehdä, on, että jatkamme määrätietoisesti työtä Suomen talouden tervehdyttämiseksi, myös tulevassa puoliväliriihessä.

Yhdessä Euroopan unionin kanssa, jonka vastuulla kauppapolitiikka on, teemme kaikkemme, että tilanteeseen löytyy järkevä ratkaisu Yhdysvaltojen kanssa — järkevä ratkaisu Yhdysvaltojen kanssa. Kauppasota voidaan vielä välttää. Euroopan unionilla on halu ja valmius jatkaa neuvotteluja Yhdysvaltojen kanssa niin kauan kuin on tarpeen, mutta jos ratkaisuun ei päästä, on unionilla myös valmius vastatoimiin. Vastatoimilla ei haeta lisää jännitettä, vaan pyritään saamaan Yhdysvallat neuvottelupöytään. Suomelle on tärkeää, että vastatoimet ovat täsmällisiä ja tarkkaan harkittuja. Niiden on ohjattava kohti ratkaisua eikä syvennettävä erimielisyyksiä. Tärkeintä on toimia viisaasti ja yhteisesti sovitulla tavalla, joka suojaa Euroopan etuja ja tukee neuvottelujen jatkumista.

Arvoisa puhemies! Yhteinen päämäärämme on selvä: puolustamme avoimia markkinoita, vapaata kauppaa ja kansainvälistä yhteistyötä. EU:n ja Yhdysvaltain välinen kauppasuhte on maailman suurin. Se on ollut vuosikymmeniä molempia osapuolia hyödyttävä sekä luonut työpaikkoja, vauhdittanut kasvua ja vahvistanut länttä. Kukaan ei halua, että tämä suhte romuttuu. Yhdysvaltalaiset yritykset haluavat myydä tuotteitaan ja palveluitaan eurooppalaisille. Protektionismin sijaan meidän pitää pyrkiä entistä laajempaan vapaakauppaan — se jos jokin olisi tässä tilanteessa järkevää. Haluamme jatkaa rakentavaa kumppanuutta Yhdysvaltojen kanssa. Siksi on tärkeää, että varaudumme, vaikutamme ja toimimme yhdessä Eurooppana.

Maanantaina pidetty kauppaministerien ylimääräinen kokous oli hyvä osoitus Euroopan unionin päättäväisyydestä. Tänäpä myöhemmin julkaistavat uudet vastatullit ovat konkreettinen esimerkki siitä, kuinka Euroopan unioni ei ole kauppapolitiikassa mikään lastu laineilla vaan vahva toimija. Samalla on aivan keskeistä, että jatkamme hallituksena työtä, jotta Suomen talous on entistä vahvempi kohtaamaan riskejä ja epävarmuuksia.

Säilytetään toivo ja usko parempaan tulevaisuuteen. Vaikka maailmalla on nyt monia samanaikaisia haasteita, me suomalaiset ja eurooppalaiset pysymme yhdessä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset pääministerille. — Ja nyt ne, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, voivat painaa V-painiketta ja nousta seisomaan. — Edustaja Koskinen.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

14.14 Johannes Koskinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Salissa löytyy varmaan laaja yhteisymmärrys siitä, että Euroopan unionin pitää toimia yhdessä, nopeasti ja tehokkaasti. Mutta pienen maan, kuten Suomen, ongelmana on tietysti se, että kauppapolitiikka on unionin toimivallassa, ja meidän pitää pystyä varmistamaan, että Suomen edut tässä yhteisessä eurooppalaisessa linjassa toteutuvat. Onko hallituksella nyt selvä käsitys siitä, mitä reittiä ja mitä poikkeuksellisia toimia käyttäen pystytään tämä vaikutusvalta nopeasti muuttuvassa tilanteessa turvaamaan siten, että nämä Euroopan unionin puolesta esitettävät vastatoimet ja neuvottelutarjoukset ottavat huomioon myös Suomen kaltaisen maan edut?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaikkonen.

14.15 Antti Kaikkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On välttämätöntä, että tätä kauppasodan tikittävää aikapommia puretaan nyt päättäväisesti. Euroopan unioni on siihen meille paras väline, ja hallituksen täytyy tietysti olla aktiivinen, jotta ratkaisuun päästään mahdollisimman nopeasti. Kauppasodasta on iso vahinko Euroopalle ja maailmantaloudelle, totta kai myös Suomelle.

Tilanne alleviivaa myös sitä, että viimeistään nyt on tärkeää, että kansallisin toimin tehdään se, mitä voidaan, kasvun aikaansaamiseksi. Talouskasvu on ollut liian heikkoa jo pitkään muutenkin. Kasvutoimia on odotettu. Olette sanoneet, että kehysriihessä asiaan palataan. Odotamme todella, että viimeistään nyt syntyy jytäkki paketti, millä saadaan Suomen pyöriä pyörimään ja etenkin pienten ja keskisuurten yritysten asemaa helpotetaan.

Kun olette tehneet joitakin päätöksiä, joilla kasvua on hidastettu, niin haluan poimia yhden sieltä: voitteko ajatella, että esimerkiksi kotitalousvähennyksen leikkauksen peruisitte tässä kehysriihessä? Se olisi osaltaan edesauttamassa talouden kasvua.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Autto.

14.16 Heikki Autto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Demokratiaa haastetaan globaalisti, ja kun tiedämme, että demokraattisten yhteiskuntien menestyksen kulmakivi on ollut taloudellinen vauraus, jonka rakentamisessa tietysti vapaakaupalla on ollut aivan keskeinen rooli, niin on todella tärkeää, että Euroopan unionina onnistumme vakuuttamaan Yhdysvallat siitä, että vapaakauppa on myös tulevaisuudessa oikea tie edetä, jotta pystymme rakentamaan kestävää tulevaisuutta ja näyttämään suuntaa myös demokration vahvistamiseksi maailmassa.

On ollut todella hienoa nähdä, kuinka pääministeri Orpo on pystynyt vahvistamaan suhteen komission puheenjohtaja von der Leyeniin niin, että Suomen yhteydenpito komissioon on todella mutkatonta ja myös pienen maan ääni tulee EU-tason päätöksenteossa kuulluksi. On todella tärkeää, että siinä missä Suomi tukee tiiviisti komissiota, me kaikki EU-maat olemme myös tässä yhtenä rintamana ja neuvottelut Yhdysvaltain kanssa voivat onnistua. Kiitos pääministerille ja koko hallitukselle tästä hyvästä työstä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Puisto.

14.17 Sakari Puisto ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos, pääministeri, tästä ilmoituksesta. Tämä tulee juuri oikeaan aikaan ja nopeasti tässä valitettavassa

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

kehityskulussa, mikä nyt on kauppapolitiikan kiristymisessä ja tulli-ilmoituksissa ja liittyy läheisesti myös tämän päivän toiseen aiheeseen eli teollisuuspolitiikkaan.

Kauppapolitiikan kiristyminen ja tullit aiheuttavat kyllä melkoisen oikosulun nyt tähän kansainväliseen järjestelmään, ja sitä paremmalla syyllä nyt on tärkeätä miettiä näitä meidän toimia ja, kuten pääministeri ilmoitti, nimenomaan meidän oman talouden kestävyyttä, kasvupolitiikkaa ja teollisuuspolitiikkaa.

Meidän on varmaan hyvä miettiä myös, miten nämä tariffit tulevat laajemminkin vaikuttamaan kansainväliseen kauppaan. Monet yritykset ovat esimerkiksi hajauttaneet tuotantoaan moniin maihin — mikä vaikutus sillä on esimerkiksi yrityksiin, jotka ovat tehneet tätä Kiina plus yksi -hajautusta? Esimerkiksi Vietnamiin tehtiin 46 prosentin tariffit.

On monta asiaa, mitä pitää miettiä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tynkkynen.

14.18 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos pääministerille ilmoituksesta ja kiitos myös siitä, että painotatte niin selväsanaisesti EU:n yhtenäisen ja määrätietoisen toiminnan merkitystä. Kiitos myös ministeri Taviolle, jolta olen kuullut samansuuntaisia viestejä. Ei niin paljon kiitoksia ministeri Rydmanille, joka on väläytellyt kahdenvälisiä erillisneuvotteluita ohi EU:n. Se on tässä tilanteessa aivan väärä ja haitallinen viesti, vaikka tarkoitus olisi kuinka hyvä. Ymmärrän toki sen, että jäänmurtajista kannattaa kauppaa käydä myös tässä vaikeassa kauppapoliittisessa tilanteessa.

Yhtenäisten ja vahvojen vastatoimien lisäksi pitää nyt kiireesti hakea korvaavia markkinoita. Yhdysvaltain kaltaista markkinaa ei sellaisenaan pysty kokonaan korvaamaan, mutta koska valtaosa maailmantaloudesta on edelleen Yhdysvaltain ulkopuolella, niin mahdollisuuksia on. Kuulisinkin mielelläni hallitukselta, miten näette mahdollisuuden hyödyntää näitä korvaavia markkinoita. Entä miten näette pakottamistoimien vastaisen EU-välineen eli ACI:n merkityksen ja mahdollisuudet osana EU:n vastatoimia?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela.

14.19 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Valitettavasti tänään tämä Donald Trumpin hasardius ei ole varmastikaan tullut kenellekään yllätyksenä, mutta viimeistään nyt näemme, mitä tapahtuu, kun oikeistopopulistit saavat näin laajasti ja näin mittavaa valtaa. Tämä kauppapolitiikkaan liittyvä protektionismi on jatkoa sille politiikalle, jolla Trump on monella tavalla halunnut sulkea ovia yhteistyöltä ja rajoja ihmisiltä jo ennen tätä. Nyt kun rajat sitten suljetaan myös kauppapolitiikan keinoin, niin tämä kokonaisuus alkaa hahmottua myös laajemmin.

Eilen Helsingin Sanomien puheenjohtajatentissä puolueet nostivat esiin laajasti sosiaalisen median ongelmat yhtenä demokratian haasteena. Tätäkin ongelmaa Donald Trump on syventänyt läheisellä yhteistyöllä maailman rikkaimman miehen kanssa, joka omistaa maailman törkyisimmän somealustan, X:n. Yhtenä kohdennettuna vastatoimena tälle Trumpin aloittamalle protektionismille olisikin nähdäkseni digi- ja somejättien verottaminen ja muutenkin laajempi ja tarkkarajaisempi sääntely, jota olemme peräänkuuluttaneet jo ennen tätä, mutta nyt näitä toimia tarvittaisiin erityisen kipeästi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wickström.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

14.20 **Henrik Wickström r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, värderade talman! Ensiksi haluan kiittää pääministeriä tästä ilmoituksesta. On todella hienoa, että näin nopealla aikataululla myöskin eduskuntaa informoidaan tästä hyvin haastavasta tilanteesta, jossa me koko Eurooppana tällä hetkellä olemme. On myöskin todella tärkeää, että tässä toimitaan tiiviissä yhteistoiminnassa juuri Euroopan unionin muiden maiden kanssa, ja siitä myöskin kiitos pääministerille, että te olette olleet aktiivisesti yhteydessä myöskin EU-komissioon.

Se, minkä myöskin halusin tässä nostaa esiin, on se, että on ollut todella tärkeää, että koko hallituskauden ajan hallitus on määrätietoisesti halunnut lähteä myöskin kehittämään meidän omaa taloutta ja ennen kaikkea on halunnut myöskin houkutella tänne lisää erilaisia investointeja. Tässä pääministeri ilmoituksessaan nosti esiin juuri nämä puhtaan siirtymän investoinnit, ja olisi kiinnostavaa kuulla, että kun Suomeen on mahdollista tulla usean miljardin edestä erilaisia puhtaan siirtymän investointeja, niin onko näihin liittyen tullut mitään signaaleita, mitään peruutuksia tai epävarmuutta näitten tulli-ilmoitusten jälkeen, mitä Yhdysvalloilta on tullut.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Östman.

14.22 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun me elämme myrskyisiä aikoja, on tärkeää pysyä rauhallisina eikä tehdä päätöksiä paniikissa. Aivan niin kuin pääministeri sanoi, meidän pitää tietysti varautua kaikin tavoin mutta kuitenkin niin, että säilytetään toivo ja usko parempaan tulevaisuuteen, vaikka maailmalla on nyt monia samanaikaisia haasteita.

Talouskasvu ja elintason nousu eivät ole itsestäänselvyyksiä. Sekä ennen 90-luvun lamaa että sen jälkeen Suomen talouskasvu oli kehittyneiden maiden nopeimpia. Keskeinen tekijä 90-luvun lamavuosien jälkeiselle menestykselle oli myös itse lama ja lamasta toipuminen. Se aikaansai luovan tuhon prosessin, rakennemuutoksen, jossa resurssit allokoitui-
vat uudelleen tehokkaampaan asentoon. Lama myös pakotti tekemään myöhempään talouskehitykseen vaikuttaneita isoja ratkaisuja. Uskon, että hallitus on toimintakykyinen ja kykenee tekemään oikeita ja mittasuhteiltaan hyviä ratkaisuja haasteista riippumatta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harkimo.

14.23 **Harry Harkimo liik** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Kiitos, pääministeri Orpo, ilmoituksesta.

USA:n presidentti Trumpin tullien päämäärä on varmaan saada tuotantoa USA:han, ja siksi nämä tullit on nostettu. Nyt näkyy jo monta yritystä, jotka ovat ilmoittaneet, että he siirtävät tuotantonsa USA:han, mikä on hälyttävä merkki, koska silloinhan näitä tulleja ei voi alkaa poistamaan. Niin kuin me näimme pörssikurssien alasmenossa, yhtiöiden kuten Ponsse ja Harvia, joilla on tuotantoa USA:ssa, pörssikurssit eivät ole laskeneet. Tässä on ilmeisesti niin, että meidän suomalaisten pitää nyt pitää huolta itsestämme ja meidän yrityksistämme, ja kysynkin hallitukselta: jos nämä tullit jatkuvat pitkään ja USA:n markkinat menevät kiinni, niin mitkä ovat hallituksen toimenpiteet?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

14.24 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Epävarmuus maailmalla on suurta, niin kuin pääministeri Orpo totesi, ja kuten sanoitte, kauppasodissa ei ole voittajia. On tärkeää jatkaa keskustelua niin Yhdysvaltojen kuin muidenkin maiden kanssa ja etsiä järkevää neuvottelutulosta. Vanha viisaus opettaa ja neuvoo hyväksymään ne asiat, joita emme voi muuttaa, rohkeutta muuttaa niitä asioita, joita voimme, ja vielä viisautta erottaa nämä toisistaan. Tämä siis haastaa meitä tekemään Suomessa myös itse yhä enemmän.

Kysyisin teiltä, valtiovarainministeri Purra: Miten te näette tämän tilanteen, tämän kauppasodan vaaran, nämä tullit? Minkälainen vaikutus niillä on meidän kotimaan orastavaan kasvuun ja toisaalta myös siihen, onko meillä valmiutta tehdä vielä enemmän kasvutoimenpiteitä, joita nyt on suunnitteilla?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

14.25 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu rouva puhemies! Ensiksi haluan kiittää pääministeriä ilmoituksesta. Ehkä tässä kohtaa on tärkeää pitää pää kylmänä ja pyrkiä neuvottelemaan, koska loppupeleissä tuskin on kenenkään etu, että tämä kauppasota ainakaan tästä laajenisi.

Mutta haluaisin kysyä pääministeriltä — kun on ollut erilaisia arvioita siitä, mitkä itse asiassa Euroopan unionin alueella nämä meidän sisäiset kaupan esteet ovat — kuinka suuret tavallaan tosiasialliset tullit ne muodostavat meidän sisämarkkinoille. Kun me ollaan nähty nyt komissiolta avausta, että tätä sääntelyä lähdetään purkamaan, niin mikä on teidän arvionne tällä hetkellä siitä, kuinka hyvin komissio on tässä työssään onnistunut? Onko se käynnistynyt kuten on odotettu, ja ollaanko siinä ottamassa kenties uusia askeleita nyt, kun huomataan, että globaalilla tasolla kaupankäynti saattaa ehkä vaikeutua, ja pyritäänkö sitten vastaavasti Euroopan sisällä helpottamaan sitä, että vähintäänkin meidän sisämarkkinat toimisivat tehokkaasti, jotta myös suomalaiset yritykset menestyisivät huolimatta tästä globaalista tilanteesta?

Painotan, että julkisen talouden vahvistaminen ja sen kestävyyskyvyn turvaaminen on äärimmäisen tärkeitä, niin että me voidaan myös varautua näihin globaaleihin sokkeihin, mitä aina silloin tällöin tulee. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindtman.

14.26 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä näköpiirissä oleva tai, voi sanoa, käynnistynyt kauppasota tulee epäilemättä Suomen kannalta erittäin hankalaan tilanteeseen. Meillä on tässä parin vuoden aikana ollut erittäin heikko työllisyyskehitys, talouskehitys, [Sheikki Laakson välihuuto] ja nyt tässä tilanteessa vielä ei voi kuin toivoa, että EU:ssa yhdessä löydetään riittävät vastatoimet. Totta kai mahdollisuus neuvotteluun pidetään auki, mutta yhtä tärkeää on se, että nyt näitä sisämarkkinoiden esteitä puretaan ja EU lähtee aktiivisesti solmimaan uusia kauppasopimuksia.

Arvoisa pääministeri, teen yhden ehdotuksen: toivoisin, että jatkaisitte kotimaassa vihreiden investointien kannustimen voimassaoloa ensi vuodesta lähtien. Tämän voisitte kehysriihessä tehdä.

Ehkä lopuksi totean, että kyllä pitäisin erittäin tärkeänä, että kaikkien hallituksen ministereiden viesti olisi tässä selvä. Jos ministereiltä kysytään, pitääkö Suomen lähteä teke-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

mään kahdenvälisiä sopimuksia eikä sitoa itsensä EU-linjaan, niin jos vastaus on ilman muuta, niin kuin kuulin ministeri Rydmanilta [Puhemies koputtaa] tässä viime viikolla, niin kyllähän se nyt hiukan poikkeaa siitä, mitä pääministeri tuossa äsken sanoi. Onko hallitus tässä yhtenäinen?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

14.28 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Todellakin tämä kauppasodan alku tuli todella, todella ikävään paikkaan meidänkin kannaltamme. Omassa puheenvuorossanne, arvoisa pääministeri, te nostitte esille ansiokkaasti normien purun. Meillä on kaksi ongelmaa. Toinen on Euroopan unioni, joka on se isompi ongelma. Sieltä tulee meille kaikenlaisia direktiivejä ja määräyksiä, joista moneen voimme vaikuttaa. Asetuksina tuleviin emme voi juurikaan vaikuttaa.

Kotimainen lisä tähän normien purkuun: Norveja tehdään tässä maassa, ministeriössä sorvataan koko ajan lisää. Esimerkkinä voi sanoa hyvän ystäväni yritystoiminnassa tarvittavan luvan. Lupa viipyi lupakäsittelyssä 16 vuotta, niin että ei tämäkään nyt ihan oikein mennyt.

Arvoisa pääministeri, kannustan teitä ja koko hallitusta siihen, että alatte ihan oikeasti purkaa näitä normeja, koska meillä on valtava määrä investointeja tulossa tähän maahan. Yritykset ovat valmiina, mutta kun ei tule lupia, niin mitään ei pysty tekemään, kun ei ole lupaa ruveta rakentamaan uutta yritystä tai parantamaan entistä yritystä. Toivon, arvoisa pääministeri ja koko hallitus, että puututte tähän ihan oikeasti. Tämä on kotimainen homma eikä maksa juurikaan mitään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harjanne.

14.29 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me emme tätä päätöntä kauppasotaa tilanneet, mutta siihen täytyy vastata fiksusti ja määrätietoisesti. EU:n yhtenäisyys, EU:n toimintakyky, EU:n kilpailukyky, toimivat sisämarkkinat ja kumppanuudet ovat tässä avainasemassa, ja tämä on se viesti, jonka Suomesta täytyy tietysti myös EU:hun ja jäsenmaiin lähteä.

Pääministeri mainitsi tässä yhtenä Suomen kasvun tekijänä tutkimuksen ja kehityksen. Nehän ovat ihmisistä kiinni: tarvitaan osaavia ihmisiä niitä tekemään. Yhdysvaltojen presidentti Donald Trump ei ole ainoastaan käynnistänyt kauppasotaa. Hänen hallintonsa on myös hyökännyt vapaata tiedettä ja sen toimintaedellytyksiä kohtaan Yhdysvalloissa. Tutkijat ovat tämän huomanneet: tiedelehti Naturen kyselyssä 1 600 vastaajasta kolme neljäsosaa pohti lähtöä Yhdysvalloista. Tämä on tuhannen taalan — tai tuhannen euron — paikka tarttua tilaisuuteen ja kutsua fiksut ihmiset tekemään tutkimusta ja kehitystä tänne Suomeen. Olisin kysynyt hallitukselta: Mitä te teette tämän eteen? Tässä on kyse tieteen edellytyksistä, rahoituksesta, viestistä siitä, että tiede ja sivistys ovat tärkeitä arvoja ja niiden vapaus on kiistattoman tärkeää, ja lisäksi tietysti myös sujuvasta maahanmuuttoprosessista. [Puhemies koputtaa] Mitä näiden eteen mahdollisesti tehdään?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

14.30 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastatoimien on todellakin oltava järkevästi kohdennettuja ja harkittuja, ja kauppasodassa kaikki häviävät. Kohdennetuilla toimilla EU voi osoittaa vahvuutensa, ja näitä tulisi vasemmiston mielestä kohdentaa yhdysvaltalaisiin suuryhtiöihin, joilla on kytköksiä Trumpin hallintoon, kuten Teslaan ja suuriin digijätteihin.

Arvoisa puhemies! EU:n on oltava yhtenäinen. Ei ole järkevää lähteä solmimaan kahdenvälisiä diilejä Trumpin kanssa, kuten ministeri Rydman on ehdottanut. Mutta, arvoisa puhemies, arvoisa pääministeri Orpo, kannattaako tällaisessa epävarmassa tilanteessa harjoittaa talouspolitiikkaa, joka heikentää tavallisten suomalaisten asemaa valtavilla leikkauksilla toimeentuloon ja palveluihin? Eikö juuri nyt ole aika pikemminkin vahvistaa hyvinvointivaltion turvaverkkoja kuin heikentää niitä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Wallinheimo.

14.31 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kauppasota on todella valitettava, jos tällainen nyt sitten tulee voimalla päälle. Sen takia onkin tärkeää, että Suomi pitää nimenomaan tämän oman pesän kunnossa, ja mielestäni juuri oikeita toimia on tehty sen eteen. Taloutta sopeutetaan, työmarkkinoita joustavoitetaan, sääntelyä puretaan ja nyt etsitään uusia kasvutoimia.

Itse asiassa, arvoisa puhemies, haluaisin nostaa tuon edustaja Hoskosen mainitseman norminpurun. Pääministeri, mainitsitte sen, että 300 normia tullaan purkamaan. Itse asiassa todennäköisesti pääsemme paljon suurempaankin tavoitteeseen, siellä on kohta 200 kassassa. Mielestäni voisi kehysriihessä nostaa kunnianhimoa siinä suhteessa, että etsitään vaikka 400 uutta normia purettavaksi kokonaisuudessaan. Sipilän hallituskaudella tehtiin lähes 400, ja mielestäni tämä hallitus voi mennä siinäkin kunnianhimossa Sipilän hallituksen yli.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Polvinen.

14.32 Mikko Polvinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos pääministerille tästä ilmoituksesta.

Eurooppa ja Suomi toimivat yhdysvaltalaisilla digitaalisilla alustoilla, ja toivoisin, että tämä kauppasota ei johtaisi siihen, että näitten digitaalisten alustojen osalta verotusta tai järjestelyjä tapahtuisi. Kysyisin pääministeriltä nyt: milloin Eurooppa pyrkii näissä alustoissa digitaaliseen autonomiaan, koska kauppasodan pitkittyessä tämä meidän riippuvaisuus Yhdysvalloista voi olla meille kallis?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen.

14.33 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Trumpin ilmoitus tulleista on mieletön aie, ja pahimmillaan edessä on kaoottinen kauppasota, kujanjuoksu, jossa ei voittajia ole. Tähän mielettömyyteen meidän ei pidä lähteä mukaan, vaan EU:n on toimittava yhtenäisenä ja asetettava vastatoimet maltillisesti ja ennen kaikkea haettava vapaakauppasopimuksia Yhdysvaltojen ulkopuolelta, esimerkiksi Aasiasta ja Latinalaisesta Amerikasta, ja jotta tässä onnistumme, pääministeri Orpo, EU:n on kyettävä toimimaan vahvasti ja yhtenäisesti.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Tässä ilmoituksessa on kysymys hallituksen toimista muuttuvassa kansainvälisessä kauppapolitiikassa. On erikoista, että hallituksen elinkeinoministeri on päinvastoin vaatinut, että Suomen on neuvoteltava kahdenvälisesti Yhdysvaltojen kanssa. Mistä siinä oikein neuvoteltaisiin? Tavaravaihtosopimuksista? On erittäin tärkeää, että Suomesta lähtee viesti, että nimenomaan EU on kauppapolitiikassa se toimija ja EU toimii vahvasti ja yhtenäisesti. On pakko kysyä, pääministeri: onko teillä tässä hallituksen tuki?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkonen.

14.34 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! ”Törmäys on pahempi kuin covid-pandemian alkaessa.” Näin minulle kuvasi eräs yrittäjä, joka harjoittaa aika merkittävää liiketoimintaa Yhdysvaltoihin — siis yritysten kohtaama törmäys. On aivan selvää, että kyllähän tämä talouden kasvua tulee entisestään heikentämään. Siksi onkin hyvä, että EU tässä toimii jämakästi, ja toivon todella, että tällaista mainittua eriseuraisuutta Suomen hallituksen sisällä tässä asiassa ei ole.

Arvoisa puhemies! Henkilöyrittäjien, siis yksinyrittäjien, vireille pannut konkurssit saavuttivat 2000-luvun ennätyksen tammikuussa. Tämä kertoo karua kieltään siitä, kuinka tämä talouden taantuma on edennyt nyt ihan sinne ruohonjuuritasolle, ja tämä näkyy toki monessa muussakin. Siksi toivonkin ja pyydänkin, että hallitus nyt ohjaisi näitä kasvutoimenpiteitä myös niille pienille yrityksille ja myös mikroyrityksille, ei pelkästään suurille yrityksille, niin kuin hallitus tähän asti on tehnyt.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Zyskowicz.

14.35 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Presidentti Trump toimii näissä tulliasioissa kuin norsu posliinikaupassa. Ajattelen, että valitettavasti hän taitaa ymmärtää päätöstensä seurauksista yhtä paljon kuin tämä norsu. Kiina on jo arvovaltasysteistä lähtenyt sylipainiin norsun kanssa. Vahinkoja syntyy lisää, ja niitä syntyy enemmän. EU:n ei pidä nyt lähteä eskaloituvaa nokittelukilpailuun USA:n kanssa. On kaikesta huolimatta pyrittävä järkevään neuvotteluratkaisuun. Tämä on Suomen linja, ja hyvä niin.

Rouva puhemies! Ei unohdeta Ukrainaa. On kulunut kuukausi siitä, kun Yhdysvallat ja Ukraina saavuttivat yhteisymmärryksen 30 päivän tulitauosta. Kuinka paljon presidentti Trump on puheistaan huolimatta painostanut Venäjää tällaiseen tulitaukoon?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan tässä välissä vielä edustajat Immonen, Skinnari ja Kemppi, ja sen jälkeen pääministeri. — Edustaja Immonen.

14.36 Tomi Immonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Nämä turvallisuus- ja kauppapoliittisen toimintaympäristön muutokset heijastuvat huomattavasti myös teollisuuspolitiikkaan, ja Suomella on pitkä ja arvostettu osaaminen puolustusteollisuuden parissa. Sekä Nato-jäsenyys että valmisteilla oleva Euroopan puolustusmekanismi, molemmat, mahdollistavat myös Suomelle uusia mahdollisuuksia kasvattaa tuotantoa puolustusteollisuudessa luoden uusia teollisuuden työpaikkoja meille Suomeen. Jo nyt puolustusteollisuuden positiivinen kasvukehitys näkyy omassa maakunnassani Keski-Suomessa puolustusteollisuuden investointien kasvaessa.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Arvoisalta hallitukselta kysyisin: millaisilla toimenpiteillä suomalaista puolustusteollisuutta tuetaan tässä haastavassa tilanteessa myös tulevaisuutta ajatellen? Käytän myöskin tilaisuutta hyväkseni ja kiitän myös ministeri Rydmania siitä, että myöskin te edistätte kauppasuhteita tärkeimmän kauppakumppanimme eli Yhdysvaltojen kanssa. Nyt jos koskaan on oltava mukana kaikissa niissä neuvottelupöydissä, jotka voivat tuoda meille uusia investointeja, ja EU:han ei [Puhemies koputtaa] niistä meidän jäänmurtajista neuvottele, vaan Suomi neuvottelee niistä ihan itse. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Skinnari.

14.38 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri, te olette aitiopaikalla Euroopan unionissa Suomen pääministerinä katsomassa sitä, miten Eurooppa suuntautuu tässä tilanteessa muualle maailmaan. Minä odotin vähän enemmän teidän ilmoitukseltanne, miten Intia-kauppasopimus etenee, Mercosur, miten me syvennetään olemassa olevaa Japania, Koreaa, ja se on mielestäni teidän asia, koska nyt kauppa, turvallisuus, talous, teknologiat, kaikki, nivoutuvat yhteen tässä uudessa maailmassa ja paluuta vanhaan ei ole.

Ehkä teidän positiivisuudestanne myös kotimaan osalta, kun sanoitte, että Suomeen syntyy nyt teollisuutta, korkean jalostusarvon työpaikkoja kymmeniätuhansia: ehkä tässä katsoimme maailmaa vähän eri tavalla, mutta minun mielestäni datakeskukset, tuulipuistot, vetypuistot eivät ole korkean jalostusarvon teollisia kokonaisuuksia. Esimerkiksi Ruotsi ei tee niitä, koska heillä on teollisuutta. Miten te, pääministeri, jatkatte sitä niin, että Suomeen aidosti syntyy korkean teollisuuden työpaikkoja, niitä kymmeniätuhansia työpaikkoja, [Puhemies koputtaa] koska nyt näin ei käy?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kemppi.

14.39 Hilkka Kemppi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lämmin kiitos pääministerille mahdollisuudesta keskustella tästä kauppapolitiikan muuttuneesta tilanteesta ja Yhdysvaltojen tullipolitiikasta. Keskusta pyysi tätä pääministerin ilmoitusta kauppasodasta ja sen mahdollisuudesta viime kyselytunnilla, ja saimme sen jo hyvin pian — lämmin kiitos siitä.

Tämä valuminen kohti kauppasotaa on kerrassaan surullista. Pienen Suomen etu ei tietenkään ole se, että suuret maat käpertyvät sisäänpäin, ja totta kai rakennamme toimintaa, jolla pyrimme tekemään päinvastaista.

Haluaisin nostaa esiin kaksi huomiota:

Toinen liittyy EU:n sisämarkkinoiden vahvistamiseen. Erityisesti Japani on puhunut talouden turvallisuudesta ja rakentaa vahvasti vientiä. Millä tavalla me voisimme vahvistaa EU:n sisämarkkinaa ja vahvistaa EU:n omavaraisuutta ja toisaalta sisämarkkinan vientiä?

Toinen tulokulma liittyy kasvuun, kasvua tukeviin toimiin. Voisiko hallitus tämän myötä esimerkiksi laajentaa investointitukea yrityksille koskemaan myös pieniä ja keskisuuria yrityksiä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo, kaksi minuuttia. — Valitettavasti meillä on vain tunti aikaa, ja sen vuoksi nyt on lyhyet puheenvuorot.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

14.40 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Loistavia kysymyksiä. Tekisi pitkästikin mieli kommentoida, mutta otan muutaman nyt.

Ensinnäkin lähdettiin liikkeelle edustaja Koskisen kysymyksestä: miten toimimme EU:ssa, miten pidämme huolta Suomesta? Nyt kun esimerkiksi näitä tänään myöhemmin julkaistavia tariffeja julkaistaan, me ollaan oltu tiiviisti vaikuttamassa niiden sisältöön ja rakennettu niitä Suomen kannalta myönteisempään, parempaan suuntaan.

Edustaja Tynkkynen kysyi tästä ACI-välineestä. Toivottavasti sitä ei tarvitse käyttää, eli se on väline, joka EU:lla on ikään kuin takataskussa ja joka antaa vielä paljon vahvemmat ja laajemmat oikeudet pakotetoimiin kolmansia maita kohtaan.

EU:ssa toimitaan todellakin tällä hetkellä, uuden komission aloittaessa edelleen työtään, tosi voimakkaasti kilpailukyvyyn parantamiseksi: sisämarkkinoiden esteiden purkaminen, pääomamarkkinaunioni keskeisimpinä ja monia muita töitä.

Norminpurku: komissiolla on todella kunnianhimoiset tavoitteet. Esimerkiksi pk-yritysten osalta tavoitteellaan 35 prosentin norminpurkua, tämä yhtenä esimerkkinä.

EU panostaa todella paljon kauppasuhteisiin, ja nyt tämän Trumpin ilmoituksen myötä ja näiden tariffien myötä tätä kiihdytetään vielä entuudestaan.

Mercosurin viimeistely: Skinnarin mainitsemat Japani, Intia ja niin edelleen maat ovat kaikki työlistalla, ja odotan niiltä myöskin tuloksia.

Suomi toimii näiden kaikkien samojen otsakkeiden alla. Me panostetaan meidän vieniin, me uudistetaan Business Finlandia. Houstoniin avataan muuten edustusto, joka on siellä keskellä Yhdysvaltojen markkinaa, koska me tarvitsemme myöskin Yhdysvaltojen markkinoita. Eli me tehdään todella paljon töitä.

Sitten tehdään tämä selväksi: hallituksen linja on täysin yhtenäinen. Te kysytte tämän varmaan kymmenen kertaa tulevien hetkien aikana, mutta näin siis on. Meillä on selkeät linjaukset EU-ministerivaliokunnasta. Ministeri Rydman ei ole ottanut EU-kauppapoliittiseen linjaan mitään eriävää mielipidettä, totesi vain, että meillä on neuvotteluita käynnissä Yhdysvaltojen kanssa myöskin muista asioista, joilla ei ole mitään tekemistä tariffien kanssa, kuten esimerkiksi jäänmurtajakysymykset. [Puhemies koputtaa] Minä toivon, että tästä ei tarvitse puhua. Hallitus on tehnyt selkeät linjaukset, ja olemme yhtenäisiä.

Mutta kuten totesin, minulla jäi paljon kysymyksiä vastaamatta. Jatketaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Valkonen poissa. — Sitten edustaja Kaunisto.

14.43 Ville Kaunisto kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Voidaan sanoa, että 80 vuotta Yhdysvaltain johdolla rakennettu kansainvälinen monenkeskinen yhteistyö ja kauppa on romuttumassa vain muutamassa kuukaudessa. Toisaalta voidaan myös sanoa, ettei tämä murentuminen kiihtyneestä vauhdista huolimatta ole täysin uusi ilmiö.

Kun maailma muuttuu vauhdilla, niin keskeistä on keskittyä niihin asioihin, joihin voimme itse vaikuttaa. Suomen täytyykin varmistaa oma kilpailukykynsä, oma turvallisuutensa keskellä äärimmäisen haastavaa aikaa, ja tämä tehtävähän ei ole helppo eikä välttämättä kauhean kiitollinenkaan. Tämä tarkoittaa yksinkertaisuudessaan sitä, että hallituksen aloittaman työn pitää jatkua, ja sen pitäisi mielellään jatkua pitkäjänteisesti niin, että suomalaisen kannattaa aina valita työ ja yrittäjyys. Tämä on se pohja, millä me voidaan varmistaa se, että osana EU:ta meillä on rooli, kun kauppaa tehdään, ja me olemme siinä kaupanteossa tasaveroinen osapuoli.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vähämäki.

14.44 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Nämä tullit Yhdysvalloissa toimivat käytännössä tällaisen kaavamaisen laskelman mukaan: vähintään kymmenen joka maalle, mutta muutoin kahdenvälisen kauppataseen alijäämä jaettuna voilyymilla jaettuna kahdella. Aivan todella kaavamainen laskelma, millä kukin maa sai oman tulliluvun. No, minkä takia Yhdysvallat halusi näin tehdä? Kenties siinä on Yhdysvaltojen itsensä halu solmia uusia kahdenvälisiä sopimuksia, päivittää niitä. Miksi, sitä en osaa sanoa. Kenties siksi, että saavat edullisempia sopimuksia tai palauttavat valmistusta kotimaahan.

Itse asiassa luulen, että isompi halu siellä on heikentää omaa valuuttaa suhteessa muihin valuuttoihin, koska heidän täytyy kuitenkin uusia valtionlainoja aika paljon, ja pitkät valtionlainathan tässä sitten totta kai halpenevat. Itse asiassa olen sitä mieltä, että vain EKP voi tehdä vastaavia toimia sopivalla tavalla: kohtuullista keventämistä ja kohdennettuja finanssipoliittisia elvytystoimenpiteitä sekä aktiivista kanssakäymistä muitten keskuspankkien kanssa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kumpula-Natri.

14.45 Miapetra Kumpula-Natri sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä, pääministeri, että toitte tämän keskustelun tänne näin nopeasti, sillä näyttää siltä, että kansainvälinen järjestys ei vain turvallisuudessa vaan nyten myös kauppa- ja talouspolitiikassa saattaa murentua nopeasti. EU:ssa meidän täytyy olla yhtenäisiä, ja meidän kauppasopimuksia voidaan tehdä loppuun. Niitä on jo valmiina komission puolelta, Mercosur meillä on pitkällä Intian kanssa, Australian kanssa olisi melkein valmista. Se pallo on neuvoston puolella ja Euroopan parlamentin puolella osassa näistä.

Tullit ovat tyhmiä kuin tiilikasa, ja se osuu myös omaan nilkkaan. Tämä selonteko, minä nyt, pääministeri, ilmoituksena annotte, on hallituksen toimista, ja ajattelen, että olisitte voinut tuoda tänne vielä jotain uutta, miten hallitus suojelee suomalaista kenttää. Nyt on kuitenkin ilmassa ja tämän päivän uutisissa, että datakeskuksissa maine meni jo. Ja se ei kovasti tähän paperiin kuulu, että kansalaisilla on helpompi työtä vastaanottaa, kun meillä on työttömyysturvaa heikennetty, ja tätä verkostoa, jossa me pärjäämme ja olemme turvassa, tarvitsisi vahvistaa.

Viimeinen kysymys: [Puhemies koputtaa] te ette tainnut mainita strategista autonomi-aa, ja se olisi hyvin tärkeitä EU-tasolla terveydessä, energiassa ja [Puhemies: Aika!] ennen kaikkea digitaalisessa tulevaisuudessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Laakso.

14.47 Sheikki Laakso ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos pääministerille pääministerin ilmoituksesta. Todella tämä kauppasota on todella paha ratkaisu tässä kohdassa.

Mutta pakko on tuoda esiin tällaista asiaa, kun keskusteltiin ministeri Rydmanin tavasta toimia, niin kun äsken puhuttiin, että Yhdysvaltojen kanssa pitää toimia EU:n kautta yhte-näisesti, niin kuitenkin äsken edustaja Skinnari taas vaati, että pääministerin kuuluu nyt ottaa hanskat kouraan ja lähteä sitten Korean ja Japanin ja Intian kanssa neuvottelemaan.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

[Välihuuto vasemmalta] Eikö tämä sama asia toimi silloinkin, niin että sielläkään ei voitaisi käydä kahdenkeskisiä tapaamisia ja kauppakumppanuuksia tai muitakaan hieromassa? Kyllähän tämä tarkoittaa nimenomaan sitä, että kaikki konstit pitää tässä kohtaa ottaa. Ei se tarkoita, että me tehdään ohi niitä sopimuksia, vaan pakkohan meidän on totta kai pitää huoli siitä eikä vain odottaa, että joku EU hoitaa meidänkin puolesta kaikki hommamme. Vai olenko väärässä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Linnell.

14.48 Jarno Linnell kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Luulen, että aika monelle meille on historiasta tuttu analogia, että välillä tapahtuu viikossa enemmän kuin vuosikymmenissä. Nyt tuntuu, että näitä viikkoja tässä tällä hetkellä eletään, ja kyllähän näillä talousasioilla on myöskin vahva turvallisuuspoliittinen ulottuvuutensa.

Mutta jotta ei synkistellä liikaa, niin onhan meillä tässä paljon mahdollisuuksia. Hieman niin kuin edustaja Immonen viittasi tuossa aikaisemmin, niin kun katsoo, mikä markkina Euroopassa ja maailmassa tällä hetkellä kasvaa, mihin meillä on osaamista ja missä meillä on oikeasti isoja kasvun elementtejä, niin kyllä me puhumme puolustusteollisuudesta — ja nyt laajasti ymmärtäen turvallisuusteknologiasta, kvanttiteknologiasta, seuraavan sukupolven tietoliikenneverkoista, avaruusteknologiasta. Meillä on huikkeitä kasvun mahdollisuuksia myös tässä tilanteessa. Jos sopii, niin elinkeinoministeriltä kysyisin tähän liittyen: miten näitä upeita turvallisuusteknologiaan liittyviä kasvun mahdollisuuksia hallitus edistää? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkynen.

14.49 Matias Mäkynen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Donald Trump on saanut lyhyessä ajassa suurta vahinkoa aikaan niin kansainväliselle sopimusjärjestelmälle kuin maailmankaupalle. Tullit ja kasvava epävarmuus heikentävät talouskasvua ja lykkäävät investointeja. On todella tärkeää, että Suomi toimii osana Euroopan unionia eikä lähde sooloilemaan, koska kahdenvälisiin diileihin perustuva maailmanjärjestys johtaa aina siihen, että pienet jäävät lopulta pelinappuloiksi. Trumpin nousu on reaktio globalisaation ja vapaakaupan luomaan eriarvoisuuteen Yhdysvalloissa ja merkki siitä, että vapaakauppa vaatii rinnalleen myös esimerkiksi vahvaa työntekijöiden suojaa.

Arvoisa puhemies! Kysyisin pääministeriltä: kun monet suomalaisyhtiötkin ja yhtiöt muualla Euroopassa ovat ilmoittaneet ainakin harkitsevansa tuotannon siirtämistä nyt Yhdysvaltoihin Donald Trumpin politiikan takia — mikä olisi tietysti erittäin vahingollista meille — niin mikä on viestinne niille yrityksille, jotka nyt tekevät tätä harkintaa ja mahdollisesti päätöksiä jo lähiaikoina?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohikoski.

14.50 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Trumpin halinto toimii todella rumasti niin kotimaassaan kuin myös ulkosuhteissaan. Trump pyrkii viemään maailmaa takaisin 1800-luvulle, ja Suomen on suhtauduttava tähän erittäin kriittisesti. Ei ole todellakaan järkevää lähteä solmimaan kahdenvälisiä diilejä Trumpin kanssa, kuten ministeri Rydman ehdotti. Nyt äskен, pääministeri Orpo, sanoitte, että Rydmanin

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

linja on hallituksen linja, mutta miksi aiemmin mediassa korjasitte hänen lausuntojaan? EU:n on oltava yhtenäinen. Toivottavasti, pääministeri, olette hallituksessa tätä mieltä. Yhdessä olemme vahvempia kuin yksin.

Toimia tulisi nyt kohdentaa yhdysvaltalaisiin suuryhtiöihin, joilla on kytköksiä Trumpin hallintoon, kuten Tesla ja suurimmat digijätit, kuten täällä edustaja Honkasalo aiemmin ehdotti. Tämä olisi tehokas toimi ja osuisi Trumpin lähipiiriin, näihin tekno-oligarkkeihin.

Euroopan on vähennettävä taloudellista riippuvuutta Yhdysvalloista, ja nyt olisi tärkeää panostaa tutkimukseen, investointeihin, suomalaiseen työllisyyteen. Arvoisa hallitus, ette hän aio leikata tutkimuksesta, tieteestä ja koulutuksesta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Päivärinta.

14.52 Susanne Päivärinta kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitos pääministerille tärkeästä ilmoituksesta ja kiitos vaikuttavasta ja aktiivisesta vaikuttamisesta EU:ssa.

Tässä on nyt hyvä ymmärtää, että kyse ei ole pelkästään tulleista. Kansainvälinen järjestelmä on murenemassa. Se on alkanut jo murentua, ja sääntöpohjaisuus on rapautumassa. Ja toden totta, maailma ja pelisäännöt ovat nyt totisesti muuttuneet. Yhdysvallat ei ole enää kansainvälisen vakauden ylläpitävä voima, vaan globaalin epävarmuuden lähde.

Tämä Yhdysvaltojen tullitsunami 180 maalle iskee myös rajusti suoraan Suomeen ja koko Euroopan talouskasvuun ja vientiin. Häviäjiä tulevat olemaan kaikki. Siksi näitten geopoliittisten jännitteiden ja protektionismin ikeessä Suomen on rakennettava omia vahvuuksiaan entistä määrätietoisemmin. Meidän on saatava oma taloutemme kuntoon, kilpailukyky kuntoon, ja se tarkoittaa talouden sopeuttamista ja uuden kasvun rakentamista, ja tähän työhön hallitus on sitoutunut — ja toden totta, me ymmärrämme strategisen autonomian merkityksen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkinen.

14.53 Riitta Mäkinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni ei ole liioiteltua sanoa, että maailman kauppapolitiikka elää nyt keskellä surullista, täysin kylä itse aiheutettua ennalta-arvaamatonta turbulenssia, kun USA asettaa lähes kaikille maille korkeat tuontitullit. Tällä hetkellä näyttää uhkaavasti siltä, että ajaudumme kohti globaalia kauppasotaa. Pääministeri tässä aikaisemmin mielestäni kuulosti ehkä olosuhteet huomioiden poikkeuksellisenkin positiiviselta ja toiveikkaalta tämän tilanteen kehittymisen osalta, mutta kyllä minä ikävä kyllä aika vakavasti pidän Euroopan taantumaa ja myös Suomen tulevaa taantumaa ihan todennäköisinä.

Kasvutoimia tässä suomalaisessa yhteiskunnassa ei nyt viimeisen kahden vuoden aikana ole saatu aikaiseksi. Kymmenettuhannet ihmiset Suomessa ovat joutuneet kohtaamaan työttömyyden, ja hallitus on ajautunut tähän entistä kurjistavaan leikkauskierteeseen. Minun kysymyksen koskee nyt nimenomaan kotimaisen kysynnän vahvistamista. Joko hallitus on nyt valmis tukemaan tavallisten suomalaisten ostovoimaa? Mielestäni se olisi äärettömän tärkeää, [Puhemies koputtaa] jotta tulevan laman vaikutukset jäisivät mahdollisimman vähäisiksi.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Riipi.

14.54 Mika Riipi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tilanne on tosiaan hyvin vakava, ja erityisesti meidän vientiteollisuudelle ja sen alihankintaketjuille tämä tulevaisuudennäkymä on nyt melko hankala. Toivon todella, että siellä kehysriihessä nyt panostetaan niihin kasvutoimiin ja laajasti niin, että myöskin täältä oppositiosta esiin nousseet asiat nostetaan esille.

Mutta ehkä se minun kysymykseni koskee nyt myöskin edustaja Skinnarin esiin tuomaa uutta ajattelua ja meidän vienninedistämistyötä. Me tiedämme, että siellä on tapahtunut nyt aika paljon muutoksia, uudelleenorganisointia. Onko meidän vienninedistämisyjärjestelmä tällä hetkellä nyt aidosti iskussa, ja näettekö, että tämä uusi tilanne tullien myötä voisi tarkoittaa sitä, että meidän viennin edistämisen painopisteitä nyt myöskin tarkasteltaisiin uudestaan tässä uudessa tilanteessa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Meriluoto.

14.55 Laura Meriluoto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yhdysvalloilla on historiallisesti ollut tärkeä rooli maailmantalouden kysynnän ylläpitäjänä. Trumpin hallinnon ennakoimaton politiikka on kuitenkin osoittanut, että taloudellista riippuvuutta Yhdysvalloista on vähennettävä. Suomen talouden merkittävin ongelma on jo pitkään yritysbarometrien mukaan ollut liian vähäinen kysyntä, ja tätä kysyntäongelmaa on yhä vaikeampi ulkoistaa ulkomaille, emmekä voi rakentaa talouskasvuamme vain viennin varaan. Nyt jos koskaan tarvitsemme kotimaista ja eurooppalaista kysyntää.

Hallitus on haitannut tätä kotimaista kysyntää esimerkiksi heikentämällä pienituloisten ostovoimaa ja korottamalla arvonlisäveroa. Niinpä kysyisinkin teiltä, arvoisa pääministeri: aiotteko arvioida aiempia päätöksiänne uudelleen nyt, kun tilanne maailmalla on näin rajusti muuttunut?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Poutala.

14.56 Mika Poutala kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Iso kiitos pääministerille ilmoituksesta ja asian nostamisesta keskusteluun.

Epävakaat olosuhteet ovat elinkeinoelämälle vaikea vastus. Heittoiset olosuhteet aiheuttavat ymmärrettävää huolta myös suomalaisille piensijoittajille. Liki kahdesta miljoonasta suomalaisesta piensijoittajasta valtaosa on nähnyt omistuksensa heikkenevän viime päivinä. Puhun varmasti koko salin puolesta, kun sanon, että tässä talossa kuulemme huolenne ja teemme parhaamme, jotta Suomessa ja Euroopassa yrittäminen, investoiminen ja sijoittaminen kannattavat jatkossakin ja voisimme pian jättää talouden turbulenssin taaksemme.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harakka.

14.57 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Muinaiset suomalaiset käyttivät kiertoilmaisuja, kuten ”kontio”, ”mesikämmen” ja ”otso”, kun eivät halunneet härnätä karhua. Näin Suomen pääministerikin onnistui tekemään tullikriisistä ilmoituksen mainitsematta Donald Trumpin nimeä ääneen. Sekä tämä tullikiristys että Venäjän myötäily ovat osoittaneet, että valitettavasti Trumpin hallinto ei ole luotettava kump-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

pani. Ja vaikka saisimmekin jonkinlaisen kaupanteon käyntiin, niin mikäänhän ei takaa, että sovitusta pidetään kiinni. EU:n on siis itsenäistytävä, osoitettava strategista autonomiaa.

Siksi jäinkin odottamaan pääministeriltä konkreettisia vaihtoehtoja tilanteessa. Jos Yhdysvaltain osuus on kuitenkin viennistämme rajallinen, niin mille muille markkinoille on syytä suuntautua? Jäin odottamaan, miten hyödynnämme Saksan investointi-innon. Jäin odottamaan, miten vahvistamme kauppasuhteita Intiaan, muualle Aasiaan. Ette varmaan halua antaa sellaista kuvaa, ettei Suomi ole mitenkään valmistautunut kauppasodan varaan. Ja voitteko vakuuttaa, että EU ei suuntaa vastatoimiaan esimerkiksi puuntuontiin, [Puhemies koputtaa] mikä voisi johtaa Suomelle erityisen vahingollisiin vastatulleihin?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

14.58 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kiitos myös pääministerille ilmoituksesta ja nopeasta reagoinnista.

Maailman myrskyissä pieni maa ei voi turvautua yksin itseensä. Suomi tarvitsee kauppaa, ja maailma tarvitsee Suomelta osaamista, teknologiaa ja puhdasta tuotantoa. Siksi kansainvälinen kauppa on meille elintärkeää. Meidän vahvuutemme on vienti. Me valmistamme, jalostamme ja kehitämme, mutta ilman markkinoita emme voi menestyä. Siksi tarvitsemme vakautta, ennakoitavuutta ja selkeitä sääntöjä. Emme voi olla kauppapolitiikassa muiden pelinappulana. Meidän on oltava aktiivinen toimija. Se on perusta kestäväälle kasvuille. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

14.59 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämä presidentti Trumpin tullipolitiikka on vaarallista uhkapeliä maailmantaloudelle. Kun tällä hetkellä Kiinan ja Yhdysvaltojen välinen tullimuuri on ylittänyt jo 100 prosenttia, niin varmasti moni miettii, että mites tässä kaikessa pienelle Suomelle käy. Senpä takia on ensisijaisen tärkeää, että Euroopan unioni toimii tässä tilanteessa vahvana niin suhteessa Yhdysvaltoihin kuin myös suhteessa niihin toimenpiteisiin, joilla me pystymme täällä nyt vihdoin myös niitä sisämarkkinoiden esteitä purkamaan ja hakemaan myös uusia kauppakumppaneita globaalisti. Tässä toivon, että Suomi on erityisen aktiivinen.

Mitä tulee sitten kotimaan toimenpiteisiin, niin on totta kai toivottavaa, että nyt myös yritysten epävarmuutta voidaan lievittää. Senpä takia olisi tärkeää, että kehysriihessä hallitus nyt päättäisi, että tätä vihreiden investointien investointikannustinta jatketaan myös ensi vuonna, jotta luomme sellaista näkymää myös investointeihin yrityksille, jota he nyt kaipaavat.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Yrttiaho.

15.00 Johannes Yrttiaho vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Meriteollisuus työllistää Suomessa kymmeniätuhansia ihmisiä, ja sen liikevaihto on lähes kahdeksan miljardia euroa, viennin osuus tästä yli 90 prosenttia. Merkittävin alan toimija on suuria risteilijöitä rakentava Turun telakka. Sen omistaa edelleen saksalainen Meyerin perhe, jonka telakkatoiminta Saksassa tosin otettiin syksyllä valtion haltuun.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Turun telakalla neuvotellaan nyt neljännen Icon-luokan aluksen rahoituksesta. Tilaajana on amerikkalaisvarustamo. Tilaaja maksaa lähtökohtaisesti tullit, mutta tietenkin se käytännössä pyrkii neuvottelemaan ne sisälle sopimukseen toimittajan maksettavaksi. Kauppahinta siis nousee, ja Suomen valtion vientiluottoyhtiö Finnveran riskivastuulle haetaan nyt eduskunnalta neljän miljardin korotusta, vaikka itse asiassa käyttämättäkin on vielä yli neljä miljardia. [Puhemies koputtaa] Pääministeri Orpo, miten varaudutte tullien vaikutukseen suomalaiseen meriteollisuuteen ja Turun telakan toimintaan? [Puhemies koputtaa] Onko syytä olla huolissaan työpaikkojen ja vientitukiin käytettävien verovarojen suhteen?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vielä edustaja Lyly, ja sen jälkeen otetaan muutama ministerin vastaus. — Edustaja Lyly.

15.02 Lauri Lyly sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pienen maan etu on avoimet rajat, ja nyt kun tämä tulli on tässä pöydällä voimakkaasti, niin se tarkoittaa sitä, että meidän pieni, orastava kasvu uhkaa loppua käytännössä käsiin. Sen vuoksi on hyvä, että tässä nytten pääministeri toimii ja yrittää EU:n kanssa hakea ratkaisua, mikä on tässä ainut oikea tie. Ei me tässä eriseuraisuutta kaivata EU:n sisällä.

Kysyisin nyt sellaisesta asiasta, joka liittyy näihin pullonkauloihin, joihin pääministeri tuossa puheenvuorossaan viittasi energian osalta. Meillä on erittäin isot pullonkaulat verkoissa ja myös tuotannossa. Mitä tässä aiotaan tehdä, niin että me oltaisiin omavaraisia ja meillä olisi puhdas energia, monipuolinen tuotantotapa ja sitten edullinen hinta, koska sähköä tarvitaan käytännössä kaikessa, jos meinataan pärjätä?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Otetaan ministerit Tavio ja Rydman, molemmille minuutti, ja sen jälkeen pääministeri. — Ministeri Tavio.

15.03 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Ville Tavio: Kiitos, rouva puhemies! Olin tosiaan maanantaina EU:n kauppaministerikokouksessa, ja päällimmäisenä siitä voi sanoa, että se tunnelma oli hyvin yhtenäinen. Toisaalta täytyy olla valmis myös vastatoimiin, jos neuvottelut eivät etene — tai nythän ne eivät ole vielä edes alkaneet — jos ei päästä neuvottelemaan syystä tai toisesta.

Tänään EU:ssa on tarkoitus päättää vastatoimien ensimmäisestä vaiheesta vastauksena näihin aiempiin teräs- ja alumiinitulleihin, ja tämä paketti tulee koskemaan muun muassa kulutustuotteita. Suomi on tehnyt aktiivisesti vaikuttamistyötä sen puolesta, että siihen tuotelistalle ei päädy meidän elinkeinoelämämme kannalta eräitä keskeisiä valmistavan teollisuuden tuotantopanoksia ja teknologiatuotteita. Mikäli komission esitys tänään hyväksytään meidän vaikuttamistyömme mukaisesti, niin listalta on poistettu tällaisia Suomelle keskeisiä tuotteita 59 miljoonan euron arvosta. Hallitus jatkaa tätä vaikuttamistyötä varmistaakseen meille tärkeiden vientisektoreiden suojaamisen myös jatkossa. [Vasemmalta: Hyvä!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ministeri Rydman.

15.04 Elinkeinoministeri Wille Rydman: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen linja on täysin yhtenäinen: kauppapolitiikka kuuluu EU:n yksinomaiseen toimivaltaan. Ja mitä tu-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

lee näihin tullikeskusteluihin Yhdysvaltain kanssa, ne käydään EU-tasolla ja Suomi toimii osana yhteistä EU-rintamaa.

Kun te, edustaja Tynkkynen, väititte, että minä olisin väläyttänyt kahdenvälisiä tullineuvotteluita Yhdysvaltain kanssa, te todennäköisesti puhuitte vasten parempaa tietoaanne, mikä ei tähän saliin yleensä kuulu.

Sen sijaan varsinainen uutinen tässä keskustelussa on ollut se, että vasemmisto-oppositio ei tunnu olevan edes tietoinen siitä, että Suomi paraikaa käy kahdenvälisiä neuvotteluita Yhdysvaltain kanssa mahdollisista merkittävistä jäänmurtajakaupoista. Kyllä, me käymme niitä tällä hetkellä. Me emme aio keskeyttää niitä. Iso uutinen on se, että ilmeisesti vasemmisto-oppositio on sitä mieltä, että kun Trump on asettanut tällaisia tulleeja, niin meidän pitäisi keskeyttää nämä jäänmurtajaneuvottelut. [Timo Harakka: Kuka niin sanoi?] Tämähän se varsinainen uutinen on.

Te olette täällä sanoneet [Timo Harakka: Kuka sanoi?] usein eri suin, että Suomen ei pidä käydä kahdenvälisiä neuvotteluita, ja viitanneet siihen, mitä minä olen sanonut. Ja minä olen puhunut [Puhemies: Minuutti on kulunut!] nimenomaisesti näistä jäänmurtajakaupoista. [Puhemies koputtaa — Timo Harakka: Sanokaa nimi! — Miapetra Kumpula-Natri: Älä syytä oppositiota!] — No, tämä on vähän sitä, kun huudellaan päälle eikä kuunnella. Ei ole ihme, [Puhemies koputtaa] että menevät sanat sekaisin siellä ja täällä. [Puhemies koputtaa]

Mutta yhtä kaikki, olennaista tässä on se, [Puhemies koputtaa] että me emme eskaloi tätä asiaa, [Puhemies koputtaa] kuten edustaja Zyskowicz hyvin viisaasti sanoi. Ja me, [Puhemies koputtaa] toisin kuin te, pidämme huolta siitä, [Puhemies koputtaa] että myös tämä jäänmurtajaraide [Puhemies koputtaa] kulkee hyvin ja saamme ne kaupat myöskin loppuun asti riippumatta näistä tulleeista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pääministeri Orpo, olkaa hyvä. [Petteri Orpo: Kolme?] — Joo.

15.06 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Ensin aloitan tuosta edustaja Mäkinen puheenvuorosta. En todellakaan ole positiivinen tämän tilanteen kanssa. Olen erittäin huolissani, todella huolissani siitä, jos tämä kauppasota roihahtaa, jos neuvottelutuloksia ei löydy, kuinka vakavat vaikutukset sillä voi olla Euroopalle, Suomelle, meidän kodeille. En todellakaan ole tämän suhteen positiivinen, mutta halusin tuoda esiin sen, että meillä on todella valtavia mahdollisuuksia tällä hetkellä. Meillä on niitä vahvuuksia ja sitä osaamista, mitä maailma tarvitsee. Meillä on siis suunnittelupöydillä, kuten tiedetään, kymmenien ja kymmenien miljardien edestä erilaisia investointisuunnitelmia. Osasta on tullut uutisia ihan viimeisten viikkojen ja päivien aikana, esimerkiksi 800 miljoonaa tuulivoimaan, joka lähtee nyt todella liikkeelle. Ne ovat juuri sitä, mikä sitten taas pistää toisia investointeja liikkeelle, kun sitä puhdasta energiaa on tarjolla.

Mutta nopeasti muutamia asioita:

Siis Suomi toimii EU:n kautta kauppapolitiikassa. EU on nyt yhtenäinen ja vahva. Tässä ei ole ollut edes sitä yhtä soraääntä, joka normaalisti on. Kauppapolitiikka yhdistää nyt kaikkia, hyvä niin. Tulee olemaan voimakas vastaus Yhdysvaltojen tariffeille, ja ne tullaan julkistamaan mitä todennäköisimmin hyvin pian, mutta niissä on embargo, ja ne eivät tässä vaiheessa ole vielä julkisia, mutta heti kun ne on julkaistu ja päätetty, ne tuodaan tieteenkin tietoon. Voimakkaasti toimitaan sen kautta. Ensisijaisesti niillä näytetään, että Euroop-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

pa on tosissaan. Näytetään presidentti Trumpille, että Eurooppa on tosissaan, ja ensisijaisesti halutaan päästä neuvottelupöytään ja löytää järkevä ratkaisu. Meidän ehdotuksemme lähtee siitä, että poistetaan tullit kokonaan Yhdysvaltojen ja Euroopan väliseltä kaupalta, mikä olisi kaikkien etu. Sen pitäisi houkuttaa myöskin Yhdysvaltoja, koska silloin me muodostamme jättiläismäisen vapaakauppa-alueen esimerkiksi suhteessa Kiinaan.

Kauppapolitiikassa Mercosuria viimeistellään, Intiaa viimeistellään, monia muita kauppasopimuksia on EU-pöydällä. Ne ovat erittäin tärkeitä, ja niillä on tällä hetkellä toisissa maissa tilausta, koska joka paikassa ollaan Yhdysvaltojen muuttuneesta politiikasta huolissaan, ja siksi nyt kannattaa edetä, takoa, kun rauta on kuumaa.

Suomi omalla kahdenvälisellä työllään edistää kauppaa nyt kaikkialle. Me ollaan siihen merkittävästi panostettu: vienninedistämismatkoihin, Business Finlandin uudistamiseen ja niin edelleen.

No, sitten on viimeisenä kilpailukyky, joka on sitten kuitenkin kaikki kaikessa. Mihin tahansa tämä kauppapolitiikka maailmalla asettuu, niin Euroopan pitää olla kilpailukykyinen ja Suomen pitää olla kilpailukykyinen. EU:ssa komission prioriteetti on kilpailukykyyn parantaminen, sisämarkkinat, pääomamarkkinaunioni, byrokratian purku, muun muassa. Suomen hallituksen pääprioriteetti on kilpailukykyyn parantaminen. Niitä töitä me tehdään, ja niistä me olemme jo osasta samaa mieltä, osasta eri mieltä, mutta se on meidän tavoitteemme. Meillä on yhteinen tavoite tässä, ja — tämä on nyt sitten viimeinen, edustaja Lyllylle — sen yksi keskeinen elementti on puhdas energia ja siihen perustuva puhdas siirtymä, puhdas teollisuus, puhdas yhteiskunta. Me voidaan pärjätä, mutta jos tämä kauppasota roihahtaa, niin sen vaikutukset voivat olla järjestyttävissä. Kukaan ei sitä halua. Ja viestini suomalaisille yrityksille — vielä edustaja Mäkysen hyvä kysymys — on se, että älkää hötkeylikö, nyt ei ole aika mennä tähän Trumpin painostukseen ja siirtää toimintoja Yhdysvaltoihin, [Puhemies koputtaa] vaan nyt pitää odottaa, nyt pitää tukea eurooppalaisia toimijoita.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset pääministerille.

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.

5. Valtioneuvoston selonteko teollisuuspolitiikasta

Valtioneuvoston selonteko VNS 1/2025 vp

Lähetekeskustelu

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan, jolle puolustusvaliokunnan, sivistysvaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

Elinkeinoministeri Wille Rydmanin kymmenen minuutin esittelypuheenvuoron jälkeen keskustelu käydään etukäteen pyydettyjen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. Aluksi pidetään yksi ryhmäpuheenvuorokierros, jossa puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Myös muiden etukäteen varattujen puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että myös nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeen

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja.

Tässä vaiheessa keskusteluun varataan enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos puhujalistaa ei ehditä käydä tässä ajassa loppuun, niin asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohtien jälkeen. — Keskustelu alkaa. Ministeri Rydman, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.11 Elinkeinoministeri Wille Rydman (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Historia ei päättynyt Berliinin muurin murtumiseen, ei Neuvostoliiton hajoamiseen eikä Euroopan yhdentymiseen. Vapautuva kansainvälinen kauppa synnytti keskinäisriippuvuuksia, mutta keskinäisriippuvuudet eivät tuoneet maailmalle rauhaa. Demokraattisten yhteiskuntien lisääntynyt taloudellinen riippuvuus itsevaltaisesti johdetuista maista päinvastoin vahvisti diktatuureja ja kavensi omaa kansainvälistä liikkumatilaamme.

Länsimaissa tuodittauduttiin uskoon, että demokratian, ihmisoikeuksien ja vapaan markkinatalouden maailmanlaajuinen voittokulku olisi vääjäämätöntä ja että länsimaiset ihanteet olisivat esikuva, jota muunlaiset yhteiskunnat lopulta tulisivat jäljittelemään ja jonka perusperiaatteet omaksumaan. Totuus kuitenkin oli, että länsimaiden ulkopuolella ihailtiin vaurauttamme ja teknologista etumatkaamme, ei yhteiskuntiamme sinänsä. Vapautuva maailmankauppa vaurastutti näitä maita ja sai monet niistä saavuttamaan myös teknologisen kyvykkyytemme. Tämä ei useimmiten kuitenkaan johtanut noiden yhteiskuntien demokratisoitumiseen, vaan päinvastoin niiden valvontakoneistojen ja autoritäärisen otteen tiukentumiseen.

Länsimaiden hegemonian maailmassa on haastanut ja haurastuttanut ennen kaikkea Kiinan nousu. Kiinan menestyksekkäs eteneminen kohti tavoitettaan nousta maailman johtavaksi valtioksi on saanut Yhdysvallat etsimään vastausta tähän järjestelmätason haasteeseen. Kaikesta on jälleen tullut geopolitiikkaa — ja talous on tuon geopolitiittisen valtataistelun ytimessä.

Presidentti Trumpin viime viikolla asettamat rajut tullit ovat järkyttäneet markkinoita, mutta ne ovat lopulta vain uusin luku jo aiemmin alkaneessa kehityksessä. Vapaakaupan periaatteita on nakerrettu jo pidemmän aikaa niin Kiinassa, Yhdysvalloissa, Euroopassa kuin muuallakin maailmassa. Valtion rooli teollisuuspolitiikassa on kasvanut. Euroopassa se on tapahtunut milloin pandemian, milloin sodan ja milloin ilmastotoimien verukkeella, muualla taas avoimemmin oman kotimaisen teollisuuden suojaamiseksi.

Västländernas hegemoni i världen har utmanats och undergrävt framför allt i och med Kinas uppgång. Kina har framgångsrikt framskridit mot sitt mål att bli den ledande staten i världen, vilket har fått Förenta staterna att söka sätt att möta denna utmaning på systemnivå. Allt har börjat handla om geopolitik igen, och ekonomin står i centrum för denna geopolitiska maktkamp.

De stränga tullarna som president Trump införde förra veckan har chockat marknaden, men tullarna är sist och slutligen bara det senaste kapitlet i den utveckling som inleddes tidigare. Principerna för frihandel har redan länge underminerats i Kina, Förenta staterna, Europa och på andra håll i världen. Staten har fått en större roll i industripolitiken. I Europa

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

har det skett under förevändning av pandemin, krig och klimatåtgärder. På annat håll har det däremot skett på ett öppnare sätt för att skydda den inhemska industrin.

Arvoisa puhemies! Meistä monikaan ei varmasti pidä tapahtuneesta kehityksestä. Suomen vallassa ei kuitenkaan ole päättää, millainen maailma on ja millaiseksi suurvallat globaalien pelin kulloinkin muuttavat. Meidän ei pidä kuvitella, että maailma olisi sellainen kuin sen toivoisimme olevan. Meidän on otettava maailma sellaisena kuin se on, vaikka emme siitä pitäisikään — ja sen jälkeen pelattava pienen maan kortit oikein.

Suomen hallitus tiedosti muuttuneen maailman taloudelliset realiteetit jo kirjoittaessaan ohjelmaansa kaksi vuotta sitten. Sovimme tuolloin lukuisista merkittävistä teollisuuspoliittisista toimista, joihin kuuluivat muun muassa 400 miljoonan euron investointitukiohjelma, valtion pääomasijoitustoiminnan keskittäminen Suomen Teollisuussijoitus Oy:hyn sekä sille annettu uusi, vahva teollisuuspoliittinen rooli. Myöhemmin päätettiin myös muun muassa suurten teollisten investointien kilpailukykyisestä verokannusteesta.

Hallitusohjelmassa linjattiin myös uuden teollisuuspoliittisen strategian laatimisesta. Tuo strategia laadittiin työ- ja elinkeinoministeriön johdolla tiiviissä yhteistyössä sidosryhmien kanssa, ja se valmistui joulukuussa. Koska maailmantalouden mullistukset ovat olleet niin suuria ja aktiivisen teollisuuspolitiikan paluu on haastanut merkittävästi aiempaa ajatteluamme, päätti työllisyyden ja yrittäjyyden ministerityöryhmä, että strategian pohjalta laaditaan myös eduskunnalle annettava valtioneuvoston selonteko, joka nyt on käsiteltävänäme.

Teollisuuspoliittisen strategiamme päämääränä on luonnollisestikin kasvuhakuisten, työllistävien ja vientiin tähtäävien yritysten kasvu sekä työpaikkojen säilyminen Suomessa. Suomeen suuntautuvien investointien määrä ei ole viimeisen 15 vuoden aikana ollut riittävä teollisuuden uudistumisen kannalta. Suomen vaihtotase on ollut pääosin negatiivinen jo 2010-luvun alusta lähtien. Julkinen talous on samoin ollut alijäämäinen, mikä näkyy velkaantumiskehityksenä.

Suomen ulkomaankaupan pitkäkestoisen alijäämän ja tuottavuuden heikon kehityksen taustalla on myös kotimaisia tekijöitä, joihin aiempien hallitusten politiikkatoimilla ei olla kyetty vastaamaan riittävästi. Suomen hyötyminen teknologisten murrosten avaamista liiketoimintamahdollisuuksista sekä kyky skaalata lupaavista uusista avauksista merkittävää liiketoimintaa eivät ole olleet samalla tasolla verrokkimaiden kanssa.

Asiaintilan korjaaminen edellyttää aktiivisia toimenpiteitä, joita hallitus on suurelta osin jo toteuttanut ja joiden toteuttamista se tulee yhä jatkamaan. Nyt eduskunnalle annettu valtioneuvoston selonteko teollisuuspolitiikasta antaa kokonaiskuvan hallituksen teollisuuspolitiikan painopisteistä ja keinoista. Selonteko tarkastelee myös Suomen kannalta keskeisiä EU:n teollisuuspolitiikan kysymyksiä ja kytkee ne kansallisten toimenpiteiden kokonaisuuteen. Selonteossa käsitellyiksi tulevat niin investointien houkuttelu, yksityisen rahan vivuttaminen kasvuyrityksiin julkisen rahoituksen avulla, tutkimukseen, kehitykseen ja innovaatioihin panostaminen kuin muutkin teollisuuspolitiikan keskeiset ulottuvuudet.

Arvoisa puhemies! Teollisuuden toimintaympäristön muutosvauhti on tällä hetkellä suorastaan hengästyttävä. Myös muutosten sisältö on osittain hyvin vaikeasti ennakoitavissa. Paljon ehtii tapahtua varmasti myös teollisuuspoliittisen selonteon eduskuntakäsittelyn aikana. Rohkaisenkin eduskuntaa aktiiviseen otteeseen selonteon käsittelyssä. Tarvitsemme uudenlaista kansallista strategista otetta teollisuuspolitiikkaamme vaikeassa maailman-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

poliittisessa ympäristössä. Tämän ajattelun päivittämiseen ja kirkastamiseen kutsun eduskunnan mukaan, kun se tätä teollisuuspoliittista selontekoa tulee käsittelemään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelypuheenvuorosta. — Sitten siirrymme ryhmäpuheenvuoroihin. — Kokoomuksen ryhmän puheenvuoro, edustaja Fagerström.

15.19 Noora Fagerström kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kokoomuksen eduskuntaryhmä kiittää hallitusta tämän päivän tärkeästä teollisuuspoliittisesta selonteosta. Kyseessä on historiallinen hetki: ensimmäistä kertaa meillä on hallitus, joka on päättänyt ottaa kunnianhimoisen ja strategisen otteen kansalliseen teollisuuspolitiikkaan. Samalla tämä selonteko kertoo paljon hallituksen talouspolitiikan linjasta.

Tämän vaalikauden tärkein tavoite on ollut pelastaa suomalainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen palvelut. Haaste ei ole ollut pieni. Suomen talous ei ole kasvanut 17 vuoteen. Samaan aikaan julkiset menot ovat paisuneet ja julkinen talous on ajautunut vaarallisen velkaantumisen kierteeseen. Näistä lähtökohdista Orpon hallitus on tehnyt rohkeat päätökset: yhdeksän miljardin euron sopeutustoimet, joiden ansiosta velkasuhteen ennustetaan kääntyvän laskuun hallituskauden loppuun mennessä. Nämä toimet ovat olleet välttämättömiä hyvinvointiyhteiskunnan pelastamiseksi.

Arvoisa puhemies! Me kokoomuslaiset tiedämme, että suomalaisen hyvinvoinnin perusta on työntekeä ja yrittäminen. Siksi me kokoomuksessa olemme aina halunneet sitä, että meidän kotimainen teollisuutemme menestyy. Vain elinvoimainen yksityinen sektori turvaa laadukkaiden julkisten palvelujen rahoituksen: varhaiskasvatuksen, koulutuksen ja vanhustenhoivan. Vain kilpailukykyinen vientiteollisuus pitää valot päällä ja säilyttää asuntojen arvon kaikkialla Suomessa. Siksi tämä selonteko on niin tärkeä. Kokoomuksen eduskuntaryhmän on helppo yhtyä selonteossa esitettyyn analyysiin teollisuuden muuttavasta toimintaympäristöstä ja niihin tavoitteisiin, joilla suomalaista teollisuutta voidaan vahvistaa. Globaali tilanne on muuttunut. Geopoliittiset jännitteet ja tukikilpailu vaativat, että rakennamme omia vahvuksiamme entistä määrätietoisemmin.

Hallitus on jo tarttunut toimeen, ja tässä on muutamia esimerkkejä: Teollisen mittakaavan puhtaan siirtymän investointikannustin voi houkutella jopa yli kymmenen miljardin euron investoinnit Suomeen. Lisäksi lupaprosesseja on lähdetty sujuvoittamaan ja siirtymä kohti yhden luukun mallia etenee. Olemme vahvistaneet kasvuyritysten rahoitusta. Tesiä pääomitetään yhteensä 300 miljoonalla eurolla, ja sen strategia on päivitetty palvelemaan paremmin teollisuuden kasvua. Tiede ja tutkimus ovat myös teollisuuspolitiikan keskiössä: t&k-panostukset nostetaan neljään prosenttiin bruttokansantuotteesta. Infrastruktuuriin panostetaan kolmella miljardilla eurolla. Hallitus myös huolehtii, että Fingrid ja Gasgrid pystyvät investoimaan energiansiirtoverkkoihin tulevaisuuden tarpeet huomioon. Hallitus myös panostaa voimakkaasti kotimaiseen puolustusteollisuuteen. Osaavasta työvoimasta huolehtiminen on myös ratkaisevaa. Hallitus on mahdollistanut paikallisen sopimisen kaikenkokoisissa yrityksissä. Työn verotusta kevennetään erityisesti pieni- ja keskitaloisille — työtulovähennystä korottamalla. Itsekin yrittäjänä koen nämä uudistukset elintärkeiksi suomalaisen yritysenteen kannalta.

Arvoisa puhemies! Nämä toimet ovat jo alkaneet kantaa hedelmää. Vahva teollisuuspolitiikka kotiuttaa nyt uusia isoja investointeja kotimaahan, kuten 800 miljoonan akkutehtaan Kotkaan ja 200 miljoonan TNT-tehtaan Poriin. Myös suomalaisten suuryritysten ti-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

lauskannat ovat nousussa, ja elinkeinoelämä näkee horisontissa valoa. Keskuskaupparin kyselyn mukaan yritysten odotukset talouden kehityksestä ovat parantuneet merkittävästi syksystä. Silti lisää toimia tarvitaan. Myöhemmin tässä kuussa pidettävässä hallituksen puoliväliriihessä tehdään uusia toimia kotimaisen teollisuuden, viennin ja kasvun hyväksi.

Arvoisa puhemies! Toimintaympäristö muuttuu nopeasti myös kansainvälisesti. EU on parhaillaan uusimassa omaa teollisuuspolitiikkaansa, ja pääministeri Petteri Orpolla on ollut siinä keskeinen rooli. Komission alustavat linjaukset ovat lupaavia: painopisteet talouden kilpailukyvyssä ja Euroopan turvallisuudessa ovat juuri oikeita — ja ne ovat myös Suomen etujen mukaisia. Siirtymä kohti puhtaampaa teollisuutta luo uutta perustaa ja tulevaisuutta EU:n kilpailukyvyille tarjoten samanaikaisesti ratkaisuja puhtaan siirtymän sekä taloudellisen kestävyuden haasteisiin. Toisaalta uhkiakin on. Kuten pääministeri äskeisessä ilmoituksessaan totesi, Yhdysvaltojen tullitoimet muodostavat vakavan riskin niin Suomen kuin koko Euroopan talouskasvulle ja viennille. Euroopan on vastattava näihin haasteisiin yhtenäisesti ja päättäväisesti. Mahdollinen kauppasota voidaan vielä välttää. Tärkeintä on toimia Euroopan unionin kautta tavalla, joka suojaa niin suomalaisten kuin eurooppalaisten etuja ja tukee neuvottelujen jatkumista.

Arvoisa puhemies! Teollisuus on avainasemassa taloutemme elpymisessä ja Suomen tulevaisuuden turvaamisessa. Siksi hallituksen teollisuuspoliittinen linja on oikea ja sitä on helppo tukea.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Puisto, perussuomalaisten eduskuntaryhmä.

15.25 Sakari Puisto ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me suomalaiset olemme rakentaneet kotimaatamme osaamisella ja ahkeruudella. Yhtenä tärkeänä rakennuspalikkana on tänään käsiteltävä teollisuuspoliittinen selonteko. Selonteossa painottuu hyvin se, että investoinneilla on keskeinen merkitys teollisuudellemme ja sen uudistumiselle, liiketoiminnan arvonnällän kasvattamiselle ja pitkän aikavälin kilpailukyvyille.

Hallitus on tehnyt ja tekee monipuolisia toimia. Keskeisiä kokonaisuuksia ovat muun muassa luvitusprosessien sujuvoittaminen, suurten teollisten investointien verohyvitys sekä valtion pääomasijoitusyhtiö Tesi, joka sijoittaa suorilla ja rahastosijoituksilla startup-yrityksiin sekä skaalautuvan kasvun scaleup- ja teollisiin yrityksiin. Hallitus antaa Tesille huomattavasti aikaisempaa suuremman teollisuuspoliittisen tehtävän, johon kuuluu muun muassa kilpailukykyisen korkean arvonnällän toimialojen luominen, teollisen mittakaavan hankkeiden vauhdittaminen ja yksityisen pääoman katalysointi.

Kohtuuhintainen, toimitusvarma energia ja siten monipuolinen energiajärjestelmämme on Suomen teollisuuden ja koko kansantalouden kulmakiviä. Menestyvä sinivalkoinen teollisuus synnyttää hyvinvointiyhteiskuntaa rahoittavia uusia työpaikkoja. On hyvin merkityksellistä, että Suomessa on puhdasta energiaa ja teollisuutta ja että yrityksemme hyödyntävät bio- ja kiertotalouden mahdollisuudet ja tarjoavat ratkaisuja maihin, joissa osaamisellamme on kysyntää ja ympäristötoimilla suurinta vaikuttavuutta.

Perussuomalaiset näkevät, että kilpailukykyiset energia- ja logistiikkakustannukset ovat teollisuudellemme välttämättömyys. Mikäli emme huolehdi teollisuuden suotuisista edellytyksistä, teollisuus katoaa käsistämme tai siirtyy muualle. Suomalainen teknologia ja tehtaanpiippu ovat mitä parhaita ilmastopolitiikkaa. Selonteon painopistealue on turvata

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

hyvin toimivat logistiset yhteydet ja infrastruktuuri teollisen toiminnan kehittämiseksi ja eri puolilla maata sijaitsevien resurssien täysipainoiselle hyödyntämiselle.

Arvoisa puhemies! Kuten selonteossa tuodaan esiin ja kuten ministeri hyvin luonnehti, teollisuuspolitiikka elää ajassa. Viimeaikaiset kriisit sekä pitempiaikaiset kehityskulut, kuten digitalisaatio ja erityisesti geopolitiittisten jännitteiden kasvu, ovat muuttaneet voimakkaasti talouden toimintaympäristöä.

Markkinoiden avoimuutta painottavan politiikan rooli on pienentynyt, huolestuttavastikin, valtiontukien ja protektionismin lisääntyessä. Suomi pienenä kansantaloutena sekä tiukassa julkisen talouden tilanteessa ei voi toimia kuten monet suuremmat valtiot. Sen sijaan korostamme kasvun hakemista korkealla osaamisella, laadulla ja luotettavuudella.

EU:n tulee edistää teollisuuden uudistumista ja samalla jättää riittävästi tilaa teknologille innovaatioille sekä pyrkiä kaiken keskellä vaalimaan toimivia sisämarkkinoita ja kilpailupolitiikkaa. Monessa mielessä EU on jäänyt takamatkalle, ja aiemmin tehty sääntely on haitannut innovatiivisten yritysten toimintaedellytyksiä.

Tässä ajassa korostuu yleisestikin kansallisen edun asettaminen talous- ja elinkeinopolitiikan perustaksi. Painopisteinä ovat nousseet paitsi omavaraisuus ja toimitusvarmuus myös interventionistiset politiikkatoimet, joilla pyritään entistä selvemmin niin sanotusti vetämään kotiinpäin. Investointeja tarkastellaan yhä enenevässä määrin geopolitiikan ja turvallisuuden näkökulmista. Onkin välttämätöntä, että erityisesti huoltovarmuuden kannalta tärkeitä toimintoja sekä merkittäviä tuotantotekijöitä tarkastellaan tästä näkökulmasta kriittisesti.

Hyvät edustajat! Näissä vaativissa olosuhteissa suomalaisella teollisuudella on kuitenkin huomattavan paljon tarjottavaa. Vahva osaamispohja yhdistettynä laadukkaaseen tutkimus- ja teknologiainfrastruktuuriin on valttikorttejamme. Nato-jäsenyys puolestaan luo uusia mahdollisuuksia huipputason puolustus- ja teknologiateollisuudellemme. Meillä on vahvaa osaamista useissa murrosteknologioissa, kuten mikroelektroniikassa, kvanttiteknologioissa, langattomissa tietoverkoissa, suurteholaskennassa ja tekoälyssä sekä uusien materiaalien, bioteknologian sekä energiateknologioiden aloilla. Monet näistä teknologisista murroksista ovat nopeita, tapahtuvat samanaikaisesti ja vieläpä toisiinsa yhdistyen. Teknologian käytön ja kansainvälisen kaupan politisoituminen ja blokkiutuminen lisäävät haasteita ja myös teollisuus- ja teknologiapolitiikan koordinaation tarvetta.

Tuoreet selvitykset kertovat, että suuret suomalaisyritykset näkevät toimintaympäristössään jälleen orastavia positiivisia merkkejä ja kysynnän virkoamista niin kotimaassa kuin ulkomailla. Valitettavasti tummia pilviä on, kuten maailmaa ravistelleet tullitoimet viimeisen viikon aikana.

Perussuomalaiset katsovat, että annettu teollisuuspoliittinen selonteko on onnistunut ja auttaa vastaamaan haasteisiin ja moniin mahdollisuuksiin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala, sosiaalidemokraattinen eduskuntaryhmä.

15.30 Juha Viitala sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Kiitos ministerille tärkeän selonteon esittelystä. Puhumme tänään Suomen teollisuuspolitiikasta. Se tarkoittaa puhetta Suomen tulevasta menestyksestä. Suomi tarvitsee pitkän, selkeän teollisuuspoliittisen katseen.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Vi ska vara en föregångare inom grön industri med hög produktivitet och framtidstro.

Olin pari viikkoa sitten Harjavallassa vihreän vedyn tuotantolaitoksen avajaisissa. Tilaisuus oli innoittava esimerkki Suomen mahdollisuuksista.

Arvoisa puhemies! Yllämme on nyt kauppasodan varjo. Mittavat tuontitullit luovat epävarmuutta markkinoille ja heikentävät Suomen vientiä ja taloutta. Ei anneta tämän kuitenkaan lamauttaa. Hallituksen on toimittava EU-politiikassa päättäväisesti siten, että sisämarkkinoiden esteitä puretaan ja Euroopan unioni voi vahvistaa kauppasopimuksia ja vientiä sekä etsiä kokonaan uusia markkina-alueita.

Arvoisa puhemies! Korostan pitkää aikajännettä ja ylivaalikautista yhteistyötä. Vain niin voimme voittaa. Ääripäiden politiikalla voimme vain hävitä. Valitettavasti hallitus on tehnyt kuitenkin paljon juuri sitä ääripään politiikkaa. Palkansaajien aseman heikennykset eivät ole Suomen tai työntekijöiden etujen mukaisia. Ulkomaisten osaajien tuloa Suomeen on vaikeutettu, ilmastotavoitteista luistaminenkaan ei ole Suomen etu.

Suomi tarvitsee vihreitä teollisuuden investointeja ja korkean jalostusarvon uusia vientituotteita. Nato-jäsenyyden myötä Suomen puolustusteollisuus voi myös kasvaa.

Tekoäly kehittyi suurilla harppauksilla. Se on valtava mahdollisuus. Suomen on oltava kehityksen kärjessä. Ihmisten osaamisesta ja kyvystä ottaa uutta teknologiaa käyttöön on huolehdittava. Ajattelu ja luovuus ovat edelleen ihmisen vahvuuksia, joita ei pidä ulkoistaa.

Arvoisa puhemies! Suomessa on nyt ennätystyöttömyys, ja Orpon hallitus on hukannut edellisen hallituksen perinnön, korkean työllisyysasteen.

SDP on esittänyt toimenpiteitä, jotka keskittyvät talouskasvun nopeaan elvyttämiseen ja luottamuksen palauttamiseen suomalaisen yhteiskuntaan. SDP:n kasvutoimissa korostuvat investointien vauhdittaminen, rakennusalan elvyttäminen, luottamuksen palauttaminen työmarkkinoille sekä pitkän aikavälin kasvurahoituksen vahvistaminen. Investointien verokannustimen kesto on pidennettävä ja alarajaa laskettava. Tarvitaan EU:n investointirahasto, jolla houkutellaan vihreitä investointeja Eurooppaan.

Arvoisa puhemies! Toisin kuin hallitus me emme olisi laittaneet peruutusvaihdetta päälle ilmasto- ja luontopolitiikassa. Myös elinkeinoelämä on sitoutunut ilmasto- ja luontopolitiikkaan, mutta Suomen hallituksesta ei voi olla enää varma. Pidetään kiinni päästövähennystavoitteista, jotta vihreän siirtymän investoinnit pysyvät houkuttelevina ja kannattavina.

Liikenneväylien merkitystä olisi pitänyt käsitellä selonteossa laajemmin. Satamat ovat Suomelle elintärkeitä. Tavaroiden on liikutettava sujuvasti sekä käyttökohteisiin että vientisatamiin. Itä- ja Pohjois-Suomen ohjelmien toteuttamiseen on varattava rahoitusta, ei vain juhlapuheita.

Osaavan työvoiman saatavuus on yrityksille pullonkaula. Suomi näivetty, koska synnytyys laskee. Meidän täytyy houkutella tänne osaajia. Maahanmuuttoprosessia on nopeutettava, ja palvelut on saatava yhdeltä palvelupisteeltä.

Arvoisa puhemies! Suomi ei pärjää Euroopan laidalla ilman laadukasta koulutusta ja innovaatiotoimintaa. Tähän yhtälöön eivät sovi koulutusleikkaukset. Suomessa on panostettava koulutukseen ja jatkuvaan oppimiseen, jotta voimme vastata muuttuvan työelämän tarpeisiin. Parannetaan osaavan työvoiman tarjontaa. Tarvitaan uusi Työllisyysrahaston kautta rahoitettu aikuiskoulutustuki. Kohdistetaan tki-rahat järkevästi ja laitetaan vauhtia

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

uutta luovaan toimintaan. Suomessa on myös kriittistä osaamista esimerkiksi meriteollisuuteen ja jäänmurtamiseen liittyen. Tämä osaaminen on pidettävä Suomessa.

Arvoisa puhemies! Teollisuuspoliittinen selonteko on jäänyt toimenpiteiltään laihaaksi, mutta toivon sen ohjaavan hallituksen voimavarat palkansaajien etujen heikentämisestä aidon kasvun luomiseen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mehtälä, keskustan eduskuntaryhmä.

15.36 Timo Mehtälä kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Teollisuuspolitiikassa ei ole kyse vain kasvuluvuista vaan myös suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan pelastamisesta. Sekä hallitus että keskusta ovat yhtä mieltä siitä, että kestävä kasvu on välttämätöntä, mutta tarvitsemme rohkeampia ja konkreettisempia toimia kasvun saavuttamiseksi.

Hallitus on kaksi vuotta nukkunut ruususenunta kasvupolitiikan saralla. Pääsiäisen jälkeen hallituksen on puoliväliriihessä viimein herättävä tilanteen vakavuuteen. Keskituloisten verotus on kulutusverot huomioiden kireimmillään kymmeneen vuoteen, työttömyys suurinta yhdeksään vuoteen ja konkurssien määrä korkeimmillaan 28 vuoteen. Nyt on ensinnäkin ryhdyttävä panostamaan myös pienempien yritysten toimintaedellytyksiin, ei ainoastaan pörssijätteihin, kuten hallitus tekee, onhan meidän yrityksistä, alkutuotanto mukaan lukien, 96 prosenttia alle kymmenen hengen yrityksiä. Tarvitsemme aidosti kannustavan investointiympäristön. Keskustan mallissa yhteisöverotusta kehitetään Viron mallin suuntaan: yrityksen sisään jätettäviä voittoja verotetaan kevyemmin, mikä rohkaisee investointeihin ja kasvuun. Hallituksen ajaman investointiverohyvityksen taas tulisi olla paljon nykyistä matalammalla rajalla, jotta pienemmätkin yritykset pääsisivät hyötymään, kuten esimerkiksi Saksassa, Ranskassa ja Tanskassa on.

Mutta hallituksen ei pitäisi tehdä asioita, jotka vaikeuttavat yrittäjien elämää. En voi esimerkiksi ymmärtää, miksi hallitus lisäsi sääntelyä tuomalla maatilojen biokaasulaitoksille todentamisvaatimuksen, jonka mukaan todentaminen tehdään Energiavirastolle. Tämä on täysin tarpeetonta. Eivätkö raportit kahdelle eri virastolle jo ennestään riitä?

Keskustan mielestä luvituksesta on tehtävä hidasteen sijaan Suomen kilpailukykytekijä. Tavoitteeksi pitää asettaa, että meillä on Euroopan nopein luvitusprosessi vuoteen 2027 mennessä. Tarvitsemme takuuajat käsittelyille ja yhden luukun palvelumallin. Nyt pitää käynnistää suursiivous hallinnon tehostamiseksi ja turhan sääntelyn purkamiseksi. Hallituksen tekemät korotukset lupamaksuihin eivät edistä tätä. Suurin muutos olisi ajattelutavan muuttaminen: sääntely ei saa olla itsetarkoitus, vaan sen tehtävä on auttaa ja viedä yrityksiä eteenpäin.

Arvoisa puhemies! Alueellinen epätasapaino uhkaa Suomen kehitystä. Hallituksen politiikka on osoittautumassa kovaksi keskittämisen politiikaksi. Tarvitsemme määrätietoista aluepolitiikkaa, kuten keskustan esittämää itäisen Suomen erityistalousalueen kokeilua. Tämä kymmenen vuoden kokeilu tarjoaisi yrityksille yhteisöveron huojennuksia, investointien korkeampaa hyvitystä sekä alueellisia koulutus- ja innovaatiopanostuksia. Tällaiset erityistalousalueet eivät ainoastaan tasapainota aluekehitystä vaan myös luovat kasvua ja työpaikkoja koko Suomeen, myös sinne, missä väestö ikääntyy ja työvoima vähenee. Koko Suomen asia on myös turvallisuuspoliittinen kysymys.

Arvoisa puhemies! Elintarviketeollisuus tarvitsee käytännön tukea, jotta se voi myydä tuotteitaan enemmän ulkomaille ja lisätä tuotantoaan. Tämän hallituksen selonteko ohit-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

taa. Selkeä ohjelma investointien tukemiseksi ja sääntelyn keventämiseksi auttaisi suomalaisia yrityksiä menestymään kansainvälisesti ja parantamaan vaihtotasettamme. Me osumme elintarvikkeita seitsemällä miljardilla ja myymme kahdella. Tässä olemme menneet koko ajan huonompaan suuntaan. Olemme saaneet aikaan viiden miljardin negatiivisen vaikutuksen vaihtotaseeseen. Näin ei voi jatkua. Kotimaisten raaka-aineiden jalostusasteen nostaminen ja alan uudet keksinnöt luovat myös uusia työpaikkoja ja vähentävät tuontiriippuvuutta. Jos haluamme kasvattaa vientiä, tarvitaan valtion aktiivista tukea ruokavientiohjelmien toteutukseen sekä yritysten vientiosaamisen kehittämiseen.

Tänä aamuna voimaan astuneet USA:n tuontitullit asettavat vakavan haasteen suomalaiselle teollisuudelle. On välttämätöntä, että Suomi reagoi aktiivisesti EU-tasolla ja pyrkii estämään tullien haitalliset vaikutukset.

Arvoisa puhemies! Teollisuuspolitiikkamme ei voi olla ponnetonta toiveajattelua. Meidän on luotava sellainen Suomi, jossa yritykset uskaltavat investoida ja työllistää koko Suomessa. Lisäksi kasvaville yrityksille tulee turvata rahoitus eri tilanteissa. Yritysten rahoitukseen tulee saada vakautta ja jatkuvuutta. Tässä tarvitaan niin kotimaisia rahoittajia kuin Euroopan unionin investointipankkia.

Keskustan linjaus on selkeä: suunniteltu Suomessa, valmistettu Suomessa, omistettu Suomessa. Tämä on kestävä tie kohti parempaa huomista kaikille suomalaisille. Keskusta on puolue, joka sanoo ”kyllä” kestäväälle talouskasvulle. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia. — Sitten edustaja Tynkkynen, vihreä eduskuntaryhmä.

15.41 Oras Tynkkynen vihr (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen hyvinvointi rakennettiin teollisuuden varaan. Sahat ja konepajat, tekstiilitehtaat ja valimot tahkosivat suomalaisille työtä ja tuloja. Maamme teollisen nousun kruunasi Nokian poikkeuksellinen menestys. Sitten notkahti. Liikevaihdolla mitattuna teollisuudella meni finanssikriisistä toipumiseen toistakymmentä vuotta. Nyt Suomi on uudelleen teollistettava. Suomi on uudelleen teollistettava, jotta voimme tehdä oman, reilun osamme ilmastokriisin ratkaisemiseksi. Mutta Suomi on uudelleen teollistettava myös taloutemme takia. Teollisuuden vihreä siirtymä voi tuoda maahamme kymmenien miljardien eurojen investoinnit, tuhansia työpaikkoja ja miljardien verotulot. Suomella on onneksi käsissään monta valttikorttia. Meillä on verraten puhdas ja edullinen sähkö, suhteellisen sujuva luvitus sekä nopeahko pääsy sähköverkkoon.

Koskaan tilanne ei kuitenkaan ole niin lupaava, etteikö sitä politiikalla voisi pilata. Hallitus onnistui jo hyydyttämään investointeja vesittämällä liikenteen jakeluvaihtoehtoon. Kotimaisten biopolttoaineiden tilalle saatiin fossiilisia tuontipolttoaineita — ja enemmän ilmastoa kuormittavia päästöjä. Nyt hallituksen aikeet uhkaavat painaa lisää jarrua uudelleenteollistamiselle. Suomeen on vireillä tuulivoimahankkeita liki 200 miljardin euron edestä, mutta investoijia hermostuttavat puheet kiinteistöverotulojen rohuamisesta pois sijaintikunnilta. Tämä romuttaisi tuulivoiman hyväksyttävyyden. Toinen suuri uhka on hallituksen kaavailema kansallinen lisäsääntely tuulivoiman sijoittamiselle. Tämä kotikutoinen investointijarru voisi hyydyttää tuulivoimahankkeet isosta osasta maata. Vihoviimeistä myrkkyä investoinneille olisi repiä ilmastolaki auki ja romuttaa Suomen hiilineutraaliustavoite. Hyvä hallitus, kuunnelkaa suomalaista elinkeinoelämää, niin kuin viimeksi

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

tänään Elinkeinoelämän Keskusliittoa. Älkää nyt tyrikö uudelleenteollistamista tempoilulla ilmastopolitiikassa.

Arvoisa puhemies! Selonteko tunnistaa sinänsä hyvin vihreän siirtymän mahdollisuudet. Se on kuitenkin hipihiljaa siitä, miten siirtymästä tehdään oikeasti vihreää. Kaivos, joka avataan kahdesti suojellulle suolle, ei ole vihreä. Tuulipuisto, joka uhkaa metsäpeuraa, ei ole vihreä. Akkumateriaalitehdas, joka pilaa Itämeren vettä, ei ole vihreä. Hallitus on vesittänyt ympäristöohjausta investointien vauhdittamisen nimissä. Mutta jos hintana on luonnon köyhtyminen ja ympäristön pilaaminen, investoinneilta katoaa kansalaisten hyväksyntä. Se ei ole teollisuudenkaan etu.

Ministeri Mykkänen esitti viime töikseen kahden uuden julkisen tuen myöntämistä yhdelle vanhalle sähköntuotantomuodolle. Tämä tarkoittaisi korotusta sekä suomalaisten veroihin että sähkölaskuihin. Elinkeinoelämä ja asiantuntijat tyrmäsivätkin nämä kalliit, tehottomat ja kilpailua vääristävät yritystuet lähes yksimielisesti. Suomen sähkö kuuluu Euroopan puhtaimpiin ja halvimpiin juuri vapaiden markkinoiden ansiosta. Jos poliitikot lähtevät käsiohjaamaan markkinoita, riskit ovat hyötyjä suurempia. Silti ministeri Multalan mukaan näitä uusia yritystukia selvitetään hallituksessa yhä. Kun on kyse yritystuista, kokoomuksen viesti tuntuu olevan: rahaa on. [Kokoomuksen ryhmästä: Ei ole!] Jos teillä tosiaan on jossain pussukassa ylimääräisiä miljardeja, kannattaisiko ne sittenkin ohjata vanhan teknologian ja suuryritysten sijaan uuden teknologian ja startup-yritysten vauhdittamiseen?

Arvoisa puhemies! Selonteko kuvaa teollisuuspolitiikkaa varsin onnistuneesti mutta kaapeasti. Siksi loppuun on hyvä pysähtyä sen ääreen, miten teollisuus liittyy yhteiskuntaan laajemmin. Koulutus peruskouluista korkeakouluihin takaa teollisuudelle osaavan työvoiman. Insinööri voi keskittyä työhönsä, kun hoivakodin ansiosta ei tarvitse koko ajan murehtia, onko iäkäs äiti taas kaatunut kotona. Päiväkoti pitää perheen lapsista hyvää huolta, kun vanhemmat ovat töissä tehtaalla. Vahvaa teollisuutta tarvitaan rahoittamaan vahvaa hyvinvointiyhteiskuntaa. Mutta vahva hyvinvointiyhteiskunta puolestaan mahdollistaa vahvan teollisuuden.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitoksia. — Sitten edustaja Jokelainen, vasemmistoliiton eduskuntaryhmä.

15.46 Jessi Jokelainen vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallituksen teollisuuspoliittisesta selonteosta huokuu totaalinen realismin puute. Selonteko on täynnä suuria sanoja puhtaasta siirtymästä, osaavasta työvoimasta ja korkean jalostusasteen viennistä. Käytännön politiikka onkin sitten jotain ihan muuta, sillä tämä selonteko on täysin irrallaan hallituksen omasta politiikasta.

Arvoisa puhemies! Selonteossa puhutaan puhtaan siirtymän avaamista mahdollisuuksista, mutta tämä sama hallitus on leikannut kovakätisesti rahoitusta ilmasto- ja ympäristötoimilta, poistanut kunnilta velvoitteen ilmastosuunnitelmien laatimiseksi ja halpuuttanut saastuttamista. Selonteossa muun muassa murehditaan sitä, miten Suomeen saisi riittävästi osaavaa työvoimaa. Tässä jos missä hallituksen tulisi katsoa peiliin.

Tämä hallitus on leikannut ammatillisesta koulutuksesta. Tämä hallitus on lakkauttanut aikuiskoulutustuen. Tämä hallitus on poistanut työnantajien koulutusvähennyksen. Ja tämä hallitus on heikentänyt opiskelijoiden toimeentuloa. Yhä useampi opiskelija joutuu nyt tekemään töitä opintojen ohella, jos töitä ylipäättään saa, mikä viivästyttää heidän valmistu-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

mistaan. Ja nyt sama hallitus miettii, mistäköhän sitä osaavaa työvoimaa saataisiin Suomeen.

Arvoisa puhemies! Suomi tarvitsee osaavaa työvoimaa myös muualta. Me vasemmistossa emme unohda, että se oli tämä hallitus, joka heti alkutaipaleellaan nousi kansainvälisiin uutisiin rasismikohuillaan. Tämä arvomaailma on myös näkynyt hallituksen politiikassa, kun maahanmuuttoon on tehty useita kiristyksiä. Ihmisten on yhä vaikeampi tulla Suomeen opiskelemaan, tekemään töitä, rakentamaan uutta elämää. Hallitus on itse kivitänyt oman tiensä osaavan työvoiman lisäämiseksi.

Arvoisa puhemies! Tunnistetaan virtahepo olohuoneessa. Hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikka on totaalisesti epäonnistunut. Hallitus tavoittelee edelleen 100 000:ta uutta työllistä. Tällä hallituskaudella tähän mennessä on tullut noin 50 000 työtöntä lisää. Huonoja uutisia taloudesta on tullut kerta toisensa perään jo ennen Trumpin aloittamaa kauppasotaa. Miten suomalaiset voivat luottaa tämän hallituksen kykyyn toteuttaa vahvaa teollisuuspolitiikkaa? [Oikealta: Hyvin, erittäin hyvin!]

Arvoisa puhemies! Strateginen teollisuuspolitiikka edellyttää vahvaa visiota. Hallituksen visiossa palkkoja poljetaan ja työvoimaa kuritetaan niin paljon kuin mahdollista. Suomen ei kuulu olla sellainen maa, joka voi kilpailla maailmalla pelkällä työvoiman halpuuttamisella ja kurjistamisella. Laadulla kilpailu taas edellyttäisi panostuksia muun muassa koulutukseen ja osaamiseen.

Arvoisa puhemies! Suomalaisille on nyt tarjolla myös toisenlainen visio. Vasemmiston visiossa me panostaisimme kotimaiseen kysyntään. Parantaisimme pieni- ja keskituloisten ostovoimaa, jotta talouden rattaat pysyisivät liikkeessä. Vasemmiston visiossa työntekijät tunnustetaan voimavarana. Heidän koulutukseensa, osaamiseensa ja hyvinvointiinsa panostetaan.

Vasemmiston visiossa myös toteutetaan sellaista politiikkaa, jolla aidosti parannetaan Suomen laatukilpailukykyä. Maailmanmarkkinoille viedään tuotteita, joissa näkyy suomalainen korkea osaaminen. Vasemmiston visiossa siirtymä ei ole vain puhdas vaan myös oikeudenmukainen. Julkaisemme ensi viikolla kasvupaperin, jossa näkyy tämä visio hyvinvoivasta Suomesta, kestävästä kasvusta ja vahvasta teollisuuspolitiikasta. Hallituksenkin kannattaa tutustua siihen. Voisitte oppia jotain toimivasta teollisuuspolitiikasta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ingo, ruotsalainen eduskuntaryhmä, olkaa hyvä.

15.51 Christoffer Ingo r (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomella on edessään suuria haasteita, mutta myös suuria mahdollisuuksia. Epävarmuuden, muutosten ja teknologisen kehityksen maailmassa tarvitsemme rohkeaa ja määrätietoista teollisuuspolitiikkaa. Tässä ei ole kyse vain koneista, tehtaista ja luvuista, vaan ihmisistä, hyvinvoinnista ja meidän yhteisestä tulevaisuudestamme.

Suomalaisyritykset ovat kuitenkin menettäneet jalansijaa kansainvälisessä kilpailussa. Maamme teollisuuteen ei ole tehty tarpeeksi investointeja, tuottavuus kasvaa hitaasti, ja ulkomaankauppa on ollut pitkään alijäämäistä.

Svenska riksdagsgruppen har ringat in investeringar, utländsk arbetskraft, företagens tillväxt och ett starkt mänskligt kapital som centrala helheter som är avgörande för att vända trenden. Finland behöver investeringar som ökar det inhemska värdeskapandet, investe-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

ringar som ökar förädlingsvärdet och investeringar som förbättrar produktiviteten. Vi måste våga skapa ett samhälle där företag vågar satsa, där investerare ser möjligheter och där hållbarhet är en självklar konkurrensfördel. Investeringar i förnybar energi, forskning och utveckling samt grön industri såsom batterier och grönt stål är inte bara klimatsmarta — de är ekonomiskt nödvändiga.

Ett närmare samarbete mellan den offentliga sektorn och näringslivet behövs för att öka livskraften i olika regioner. Vi behöver fortsätta bygga ett land där det är lönsamt att investera i framtiden, och vi har dessa möjligheter. Potentialen inom industrins gröna omställning är 290 miljarder. Längs hela den finska kusten, från Kymmenedalen i öst till Vasaregionen och Karleby i väst, har vi många stora projekt på gång. Men nu gäller det att ro de här projekten i land, och just därför är skatteincitamentet för stora investeringar inom den gröna omställningen så otroligt viktigt.

Vihreän siirtymän lupaprosesseja on sujuvoitettava ja nopeutettava. Aikaa on vähän, ilmasto ei odota ja sijoittajat etsivät ennakoitavia ja tehokkaita ratkaisuja. Emme saa antaa hitaan päätöksenteon heikentää maamme kilpailukykyä. Rakennuslain ja alueidenkäyttölain muutoksilla ja valtion aluehallintouudistuksella pyritään helpottamaan investointeja ja edistämään yhden luukun periaatetta.

Mikään teollisuuspolitiikka ei toimi ilman ihmisiä. Meidän on lisättävä työperäistä maahanmuuttoa, ja hyvänä esimerkkinä on esimerkiksi Kanadan maahanmuuttomalli. Meidän on otettava maahanmuuttoon liittyen käyttöön nopeita palveluprosesseja koskeva palvelulupaus. Emme saa menettää lahjakkuuksia muihin maihin. Täällä opiskelevien ulkomaisien opiskelijoiden on saatava jäädä tänne.

Teollisuuspolitiikka on myös koulutuspolitiikkaa. Yritykset vaativat osaamista, mihin meidän on vastattava. Se edellyttää elinkeinoelämän ja koulutussektorin välistä yhteistyötä ja lisää harjoittelupaikkoja ja joustavaa koulutusmallia, joka mahdollistaa elinikäisen oppimisen. Hyvänä esimerkkinä voi mainita Wärtsilän eilen julkaistun tutkimus- ja kehitysinvestoinnin Vaasassa.

Ärade fru talman! För att stärka Finlands konkurrenskraft och möta framtidens industriella utmaningar krävs en målinriktad och bred industripolitik. Vi måste använda den offentliga finansieringen smartare, så att varje euro mobiliserar så mycket privat kapital som möjligt särskilt genom bättre samverkan mellan finansiärer och effektiv användning av EU-medel, speciellt då det kommer till investeringar i tillväxtföretag.

Suomalaisyriyten on päästävä osallisiksi uusista arvoketjuista, joita puhdas energia ja kiertotalous synnyttävät. Tässä myös toimiva logistiikka, nykyaikainen infrastruktuuri ja vahva teollisuus ovat avainasemassa, varsinkin kun yhdistämme ne energiasiiirtymään ja sektorirajat ylittäviin materiaalivirtoihin. Suomen vienti tapahtuu meritse, joten meidän on annettava satamien kehittyä täyteen potentiaaliinsa, ja emme saa unohtaa Pohjoismaiden idän ja lännen välisiä reittejä.

Ärade talman! Industripolitik är inte bara något dammigt från 1900-talet. Det är vår biljett till hållbarhet, välmående och ett konkurrenskraftigt Finland. Vi har kunskapen. Vi har viljan. Låt oss också skapa förutsättningarna.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Poutala, kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä.

15.56 Mika Poutala kd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Taloudessa on viime aikoina ollut valitettavan vähän myönteisiä merkkejä. Maailmankauppa on jatkuvassa muutoksessa, ja geopoliittinen tilanne on kehittynyt suuntaan, jota emme vielä muutama vuosi sitten olisi osanneet kuvitella.

Yhdysvaltojen tullipolitiikka edellyttää nyt EU:lta ketterää ja yhtenäistä toimintaa. Myöskään kauppapolitiikassa päätöksiä ei saa tehdä Euroopan päiden yli, vaan Euroopan on toimittava itse vahvasti ja yhtenäisesti.

Suomen talous on vahvasti riippuvainen viennistä, ja teollisuuden haasteet näkyvät koko kansantaloudessa. Bruttokansantuotteen kasvu on jäänyt kansainvälisesti jälkeen, ja yritysrakenteemme on keskittynyt kovin harvoin suuriin toimijoihin. Vuonna 2019 sadan suurimman viejän osuus oli lähes 60 prosenttia koko viennistämme, mikä on selvästi enemmän kuin muissa Pohjoismaissa.

Pk-yritysten rooli viennissä ja globaaleissa arvoketjuissa on meillä vähäinen. Vain alle 10 prosenttia suomalaisista yrityksistä vie tuotteitaan ulkomaille. Suuri osa arvonalisästä syntyy muutamilla hitaasti kasvavilla aloilla, ja ulkomaiset sijoitukset Suomeen ovat jääneet vähäisiksi. Tarvitsemme päätöksiä, jotka vauhdittavat kasvua ja luovat edellytyksiä velkasuhteen taittamiseksi. On kyettävä vauhdittamaan vientivetoista kasvua, jotta voimme tasapainottaa julkista taloutta.

Teollisuuspoliittinen selonteko tarjoaa hyvän katsauksen keskeisistä tavoitteista ja toimista, joilla pyritään vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin ja mahdollisuuksiin. Se tuo esiin myös hallituksen jo käynnistämät toimet näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Keskeistä on etenkin investointien edellytysten parantaminen, yksityisen rahoituksen tehostaminen sekä panostusten lisääminen tutkimukseen ja innovaatioihin. Myös puhtaan siirtymän sekä bio- ja kiertotalouden alueilla meillä on merkittäviä kasvumahdollisuuksia.

Yksi suurimmista haasteista on osaavan työvoiman saatavuus, mikä nousee esiin myös selonteossa. Työmarkkinoiden kysynnän ja tarjonnan välillä on yhä suuri kuilu. Työvoiman saatavuus on pitkälle tulevaisuuteen merkittävin tekijä yritysten kasvulle ja Suomeen tehtäville investoinneille. Työuria on pidennettävä alusta, lopusta ja keskeltä. On huolehdittava työhyvinvoinnista ja jaksamisesta. Tarvitsemme lisää joustavuutta työmarkkinoille ja kannustinloukkujen purkamista. Näiden eteen hallitus tekee parhaillaan töitä.

Jotta voimme reagoida oikein jatkuvasti muuttuvissa olosuhteissa, tarvitsemme selkeän ja ajantasaisen kokonaiskuvan. On tärkeää vauhdittaa perinteisten alojen uudistumista ja samalla luoda otollisemmat kasvuolosuhteet uusille toimialoille. Suomi tarvitsee uusia yrityksiä — myös suuret yritykset ovat joskus olleet pieniä. Hallitus helpottaa näiden ensimmäisten kasvun askelten ottamista muun muassa purkamalla työllistämisen esteitä.

Kuten selonteossa todetaan, teollisuuspoliittisissa toimissa on tärkeää tunnistaa alueelliset vahvuudet ja osata hyödyntää niitä. Useat teollisuudenalat ovat paikkasidonnaisia esimerkiksi logistiikan, raaka-aineiden tai työvoiman saatavuuden vuoksi.

Kuntien ja alueiden elinvoiman ytimessä ovat työllisyyden ja yrittäjyyden edellytykset. Erityisesti pienillä ja keskisuurilla yrityksillä on suuri kasvupotentiaali. Yrityksille suunnattujen palvelujen — kuten lupien, kaavoituksen, infrastruktuurin, työllisyyspalvelujen ja koulutustarjonnan — on oltava alueiden tarpeiden mukaisia. Myös yhteistyö eri toimijoi-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

den kesken on tärkeää. Hyvistä liikenneyhteyksistä on huolehdittava, jotta kasvumahdollisuudet voidaan hyödyntää täysimääräisesti.

Arvoisa puhemies! Suomen historiasta löytyy hienoja kasvutarinoita, Nokia ehkä kirkkaimpana esimerkkinä. Menneestä on kuitenkin otettava myös opiksi. Liiallinen riippuvuus yksittäisistä aloista tai toimijoista on riskialtista. Meidän on jatkuvasti uudistuttava ja sopeuduttava muuttuviin olosuhteisiin. Oikeilla valinnoilla ja investoinneilla tulevaisuuden kasvuun voimme varmistaa, että Suomi säilyy kilpailukykyisenä ja elinvoimaisena maana myös tulevaisuudessa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — No niin, halutaanko käydä lyhyttä keskustelua? Eli kaikki ne, jotka haluavat osallistua debattikeskusteluun, voivat painaa V-painiketta ja nousta seisomaan. Lähdetään nyt ensiksi näistä ryhmäpuheiden pitäjistä. — Fagerström ei taida olla paikalla. — Puisto.

16.01 Sakari Puisto ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos tosiaan ministerille tästä selonteosta.

Me oltiin talousvaliokunnan kanssa muutama viikko sitten Tukholmassa päivän vierailulla. Se oli hyvin mielenkiintoinen vierailu monessakin mielessä. Yksi asia, minkä he nostivat esille, oli se, että he katsovat hyvin kiinnostuneesti Suomea myös tekoälyn suhteen ja sen soveltamisessa teollisuudessa.

Yksi asia, mikä minua erityisesti kiinnostaa Ruotsissa, on se, miten he ovat pitkäjänteisesti kehittäneet pääomamarkkinoita ja oikeastaan koko kansa tai suuri osa on mukana osakesijoittamisessa, mikä auttaa heidän pääomamarkkinoidensa kehitystä, ja sitten he ovat onnistuneet aivan loistavasti esimerkiksi tuomaan uusia yrityksiä hyvin markkinoille ja listautumaan. Heillä on jopa yhtä paljon listautumisia kuin monella Keski-Euroopan maalla yhteensä. Kysyisin ministeriltä, kun nyt on myös se finanssialan kasvustrategia valmistelussa: [Puhemies koputtaa] mitä toimia siellä on?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Tässä on tosiaan 23 puheenvuoron pyytäjää, ja he kaikki saavat puheenvuoron, enempää ei oteta. Sen jälkeen mennään sitten puhelistalle. — Edustaja Viitala.

16.03 Juha Viitala sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten jo ryhmäpuheissa tuli hyvin esiin, teollisuuspoliittinen selonteko jäi kovin laihaksi. Selonteko oli lähinnä listaus olemassa olevista asioista, mutta konkreettiset uudet avaukset siitä jäivät puuttumaan. Suomi tarvitsee pitkän ja selkeän teollisuuspoliittisen katseen, jossa panostetaan korkean jalostusasteen vientituotteisiin. Nyt pitää katsoa rohkeasti eteenpäin ja tarttua uusiin mahdollisuuksiin. Suomen tulee olla vihreämmän teollisuuden suunnannäyttävä, korkeamman tuottavuuden ja lisäarvon maa, jossa ihmisillä on työpaikkoja.

Selonteon sisältö tosiaan kaipaasi konkretiaa, ja se jäi toimenpiteiltään kevyeksi. Toivotavasti sisältö kuitenkin hyödynnetään mahdollisimman tehokkaalla tavalla. Kysynkin, arvoisa ministeri: mitkä ovat hallituksen kolme tärkeintä tekoa Suomen viennin edistämiseksi tässä hetkessä, kun olemme muun muassa puhuneet tästä kauppasodan varjosta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mehtälä.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

16.04 Timo Mehtälä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ajattelin tiivistää tämän vastauspuheenvuoron kolmeen asiaan: rahoitus, sääntely ja verotus.

Itsellänikin yrittäjänä jatkuvasti tulee vastaan rahoitusten saanti yrityksiin, oli sitten kysymys alkutuotannosta tai pienyrittämisestä. Tällä hetkellä rahoitusten saanti on jopa suurin uhka yritysten kehittymiselle.

Sitten toinen asia, tämä sääntely: Niin kuin tässä jo hyvin tuli esille, Ruotsissa muun muassa ei vaadittu tätä biokaasulaitosten todentamista, kun Suomessa tuntuu, että se on aivan ehdoton ja se on välttämätön. Ruotsissa sitä vastaavaa ei tarvitse yritysten tehdä.

No, sitten kolmantena vielä tämä verotus: kyllä minä sitä edelleen ihmettelen, miksi rajattiin näin valtavan suureksi tämä investointiverohyvitys, koska meillä nämä suuret EU-jäsenmaat lähtevät aivan eri periaatteilla tässä asiassa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen.

16.05 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! ”On sekä ilmaston että talouden etu, että Suomi pitää kiinni ilmastolaista ja sen hiilineutraaliustavoitteesta vuodelle 2035. Päästöjä täytyy vähentää kaikilla sektoreilla.” Näin ei lausunut Greenpeace eikä Elokapiina eikä Satu Hassi, vaan näin kirjoitti Elinkeinoelämän keskusliitto tämänpäiväisessä kannanotossaan. Kannanotossa todetaan myös: ”EK:n resepti ilmastavoitteiden saavuttamiseen on vihreiden investointien vauhdittaminen, ei toimintaympäristön ennakoitavuuden horjuttaminen. Tavoitteiden muuttaminen olisi isku Suomen uskottavuudelle, pitkäjänteisyydelle ja edelläkävijäbrändille.” Kun edustaja Puisto piakkoin ottaa vastaan vastuullisen tehtävän elinkeinopolitiikasta vastaavana ministerinä, niin kysyisin teidän näkemystänne: kannattaisiko hallituksen kuunnella tätä elinkeinoelämän vakavaa viestiä tosissaan ja ottaa se vastaan?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Haluaako ryhmäpuheen pitää Jökelainen pitää seuraavaksi puheenvuoron? [Jessi Jökelaisten välihuuto] — Okei, seuraavaksi edustaja Ingo.

16.06 Christoffer Ingo r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puheenjohtaja! Ensinnäkin haluan kiittää hallitusta hyvästä selonteosta.

För att stärka vår industri på den globala marknaden har regeringen levererat flera nödvändiga satsningar, och inom SFP anser vi det ännu nödvändigt att man till halvvägsrian kommer med ännu fler tillväxstsatsningar inom några veckor.

Yksi asia, jota on valmisteltu pitkään mutta joka ei valitettavasti ole vielä tuottanut tuloksia, on hallituksen tavoite kaksinkertaistaa elintarvikevienti. Viivästys johtuu siitä, että tarvitsemme selkeän vientiorganisaation, jolla on sisältöosaamista ja sen lisäksi selkeät viestit siitä, että valtio avustaa vientituella, jos jalostusteollisuus investoi lisäarvon tuottamiseen puhtaille elintarvikkeillemme.

Därför vill jag fråga den ansvariga ministern: När får vi se fart på livsmedelsexporten?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten vielä edustaja Poutala.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

16.07 Mika Poutala kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille selonteon ohjaamisesta.

Selonteossa nousee esiin pk-yritysten alhainen osuus Suomen viennistä. Vain kymmenen prosenttia kaikista Suomen yrityksistä edes osallistuu vientiin, ja tätä todellisuutta hallitus luonnollisesti pyrkii monin keinoin muuttamaan. Yksi keino on edistää vientiä sekä yritysten kasvua.

Yhä useammalla pk-yrityksellä tulee olla mahdollisuus ja tarvittava tuki viedä tuotteitaan ja palvelujaan ulkomaille. Samalla edistämme myös suomalaista työllisyyttä ja luomme Suomeen toivottua kasvua. Mutta ehkä semmoinen kysymys: onko tähän joitain uusia ajatuksia, millä saisimme yhä useamman yrityksen innostumaan viennistä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten edustaja Mäkynen.

16.08 Matias Mäkynen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Kiitoksia hallitukselle ja ministerille selonteosta ja tämmöisen teollisuuspoliittisen keskustelun mahdollistamisesta eduskunnassa. Olemme talousvaliokunnassa jo itse asiassa useamman vuoden ajan käyneet teollisuuspolitiikkaa omana asiana läpi, mutta on hienoa, että nyt myös hallitus tähän keskusteluun on lähtenyt.

Tässä selonteossa on tunnistettu alueelliset vahvuudet liittyen toimintaympäristön analyysiin, mutta näiden vahvuuksien vahvistamiseen ei juurikaan nyt tästä selonteosta löydy konkreettisia toimenpiteitä. Alueiden erikoistuminen eri teollisuuden ja teknologian aloille on tosi luonnollista ja tärkeää. Toisaalta meillä valmistellaan jatkuvasti erilaisia kansallisia kasvustrategioita eri toimialoille, mutta nekin jäävät aika ylätasolle eivätkä välttämättä ota tätä alueellista näkökulmaa kovin vahvasti huomioon. Miten ministeri näkisi tämmöisen valtion vahvemman kumppanuuden alueiden kanssa ja toisaalta näissä toimialastrategioissa vahvemman alueellisen näkökulman ja ehkä myöskin resursoinnin siihen, että alueiden vahvuuksia pystyttäisiin nykyistä paremmin rakentamaan ja vahvistamaan teollisuuspolitiikalla?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Päivärinta.

16.09 Susanne Päivärinta kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Teollisuus ei ole enää vain talouspolitiikkaa. Se on turvallisuuspolitiikkaa, se on huoltovarmuutta, ja se on omavaraisuutta. Meidän on kyettävä vastaamaan globaaliin kilpailuun, jota käydään investoinneista, tuotannoista, raaka-aineista ja osaajista. Siksi me hallituksessa sujuvoitamme lupaprosesseja, joustavoitamme työelämää, panostamme merkittävästi t&k:hon ja puolustukseen. Mutta me emme voi rakentaa meidän tulevaisuuttamme, jos meiltä puuttuvat investoinnit, riskinotto ja uskallus investoida. Tämä investointipuute on Suomessa, mutta se on myös koko Euroopassa.

Haluaisin nostaa esiin myös sen ongelman, että Suomessa liian usein parhaat yhtiömme myydään, ennen kuin ne ehtivät edes kasvaa globaaleiksi. Siinä samalla me myydään kotimainen päätösvalta ja verotulot, ja me tarvitsemme nimenomaan pääomaa ja kotimaista omistajuutta. Teollisuus todella on enemmän kuin koneita ja tehtaita. Se on tahdonilmaus siitä, että Suomi rakentaa itse, innovoi itse ja rahoittaa tulevaisuudessa hyvinvointinsa itse, sillä kukaan muu ei pelasta Suomea kuin me itse.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Skinnari.

16.11 **Ville Skinnari sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Teollisuuspolitiikka, ajankohtainen aihe. Tietysti kun katsoo Suomea, niin kymmeneen vuoteen meidän 20 suurinta yritystä eivät ole kasvaneet ollenkaan, ja kun inflaation ottaa mukaan, ne ovat supistuneet. Tämä on todellisuutta. Investointeja toki on, mutta ne on tehty seiniin, ei osaamiseen, ei siihen arvonmuodostukseen niin kuin muualla Suomessa. Tähän minusta kannattaa pysähtyä, ja valitettavasti tämäkään selonteko ei minun mielestäni tunnista tosiasioita. Jos Teollisuussijoitus on se tapa tehdä teollisuuspolitiikkaa, niin me ollaan pilkun väärällä puolella. Me puhutaan kymppimiljoonista, muutamista sadoista, kun muut tekevät miljardeilla. Arvoisa ministeri, miten tästä nyt saisi niin sanotusti kalun, että tällä pääsisi eteenpäin? Miksi te ette kysynyt yrityksiltä — niiltä 20 suurimmalta, pk-yrityksiltä, pieniltä kasvuyrityksiltä — koska minä uskon, että silloin tämä selonteko olisi ollut aivan erinäköinen? Miksi te ette tehnyt niin?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski.

16.12 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus puhuu puhtaasta siirtymästä, osaavasta työvoimasta ja korkean jalostusasteen viennistä, mutta hallituksen toimet eivät kyllä ole samasta maailmasta, valitettavasti. Tämä hallitus on leikannut rahoitusta ilmasto- ja ympäristötoimilta sekä halpuuttanut saastuttamista.

Selonteossa pohditaan, miten Suomeen saisi riittävästi osaavaa työvoimaa, mutta hallituksen oma koulutuspolitiikka on ollut surkean heikkoa. Hallitus on lakkauttanut aikuis-koulutustuen ja leikannut ammatillisesta koulutuksesta. Te olette heikentäneet opiskelijoiden toimeentuloa sekä tehneet maahanmuuttoon useita kiristyksiä. No, mistä sitä osaavaa työvoimaa sitten näiden jälkeen saadaan? Teidän talous- ja työllisyyspolitiikkanne on totaalisesti epäonnistunut. Tavoittelitte 100 000:ta uutta työllistä, mutta 50 000 uutta työtöntä on tullut tilalle. Suomen ei pidä olla maa, joka kilpailee maailmalla työvoiman halpuuttamisella ja kurjistamisella. Suomen pitäisi investoida korkeaan jalostusasteeseen, koulutukseen, osaamiseen, tutkimukseen, tieteeseen ja laatuun.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

16.13 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että tämä teollisuuspoliittinen selonteko on täällä, koska se on yksi niitä kulmakiviä siinä, että Suomi tässä hyvinvointiyhteiskuntaa pystyy pitämään yllä, ja tämä on tärkeä osa. Ehkä parasta tässä selonteossa on sivulla 28 tämä Suomen teollisuuspolitiikan swot-analyysi ja siellä tämä nelikenttäkuvio, missä on avattu siitä keskiöstä, mitä on nytten tärkeitä asioita. Kysymykseni liittyy tähän analyysiin tästä lähtökohdasta, puheenvuorossa käyn tätä sitten muuten läpi. Tästä lähtökohdasta kysyn arvon ministeriltä: Nyt kun katsotaan näitä tekijöitä täällä, niin tämä uhkakori on täällä nyt sitten valtavasti kasvanut painopisteiltään, jos katsoo näitä asioita. Tulkitsetteko te samalla tavalla, ja onko jotain muuta, jota tässä nyt viime päivien aikana tähän koriin, tähän analyysiin olisi pitänyt ottaa lisää?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

16.14 Merja Rasinkangas ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos hallitukselle ja ministerille tästä hyvästä selonteosta.

Suomen vauraus rakentuu osaamiseen, yrittäjyyteen ja ennen kaikkea vientiin. Vientiteollisuutemme on se moottori, joka tuo hyvinvointia koko maahan, työpaikkoja, verotuloja ja tulevaisuudenuskoa. Tänä taloudellisesti ja muutoinkin haastavana aikana on hyvä, että meillä on hallitus, joka satsaa siihen, että tämä äärimmäisen tärkeä vientiteollisuuden moottori saadaan jälleen uuteen kukoistukseen.

Arvoisa puhemies! Meidän tulee keskittyä investointien vauhdittamiseen, sujuvaan luvitukseen ja kilpailukykyiseen logistiikan ja energian hintaan. Lyhytnäköinen Suomen kilpailukyky heikentävä ilmastopolitiikka on ilmastollekin huono ratkaisu. Parasta ilmastopolitiikkaa ovat nimenomaan suomalaisen teknologian vienti ja puhdas teollisuus. Kun yrityksemme tarjoavat ratkaisuja maailmalle, kiittää myös ilmasto. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hoskonen.

16.15 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että teollisuuspolitiikasta puhutaan, mutta Suomen kannattaisi keskittyä omiin vahvuuksiinsa. Nythän meillä vetyä on rakennettu, ja vetytehtaita tuntuu olevan joka niemessä ja notkossa, ja tuntuu, että puhdasta vetyterästä, hiilitöntä terästä, ovat kaikki paikat täynnä, vaikka eihän näin ole. Ne ovat vain kuvitelmia jossakin.

Se, mitä meillä Suomessa tapahtuu tällä hetkellä hiljaa, salaa ja suureksi vahingoksi meille, on metsäteollisuuden hiljainen alasajo. Nyt kuntavaalikampanjan aikana olen kiertänyt eri puolilla Suomea puhumassa. Hienoja tilaisuuksia, mutta se ei ollut se anti. Anti oli siellä, kun ajelin suomalaisia teitä pitkin ja katselin niitä valtavia puuvarastoja, jotka kaikki eivät mene sellutehtaille eivätkä sahoille vaan polttoon. Me poltamme tulevaisuuttamme kaasuna taivaalle, teemme valtavaa vahinkoa, ja olen esimerkiksi demareille puhunut kymmeniä kertoja, vasemmistolle yleensäkin — totta kai kaikille muillekin — että näinkö me ajamme Suomen teollisuuden selkärangan nurin, koska se tukee meidän metalliteollisuutta, kemianteollisuutta, energiateollisuutta, sähköteollisuutta. Täällä levitellään käsiä ja tanssitaan ilmastohumppaa, ja Suomi menee alamäkeen kolinalla. Energia maksaa, ja jotenkinhan tässä on ruvettava tekemään, että tähän järki löytyisi. Näin ei yksinkertaisesti voi jatkaa. Tai sitten tulee nälkä, ja sitähän kukaan ei halua.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten vielä yksi ryhmäpuheenvuoron pitäjä, edustaja Fagerström.

16.17 Noora Fagerström kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! On syytä korostaa, että tämä teollisuuspoliittinen selonteko on historiallinen. Orpon hallitus ottaa vakavasti Suomen talouden haastavan tilanteen, mikä näkyy niin tässä selonteossa kuin hallituksen politiikassa kokonaisuudessaan. Hallitus haluaa turvata sen, että koko Suomi ja sen teollisuus pysyvät kehityksessä mukana myös Kehä kolmosen ulkopuolella.

Suomi on viime aikoina saanut kotiutettua huomattavan suuria teollisuusinvestointeja, joista on syytä olla ylpeä. [Timo Harakka: Kuten? — Ville Skinnarin välihuuto] Tämä on osoitus siitä, että talouden suunta on kääntymässä parempaan päin. Vanhat reseptit eivät Suomessa toimi, ja siksi Orpon hallitus ottaa niskalenkkiä näivettyneestä talouskasvusta. Panostamme kasvuun ja tki-toimintaan sekä sopeutamme valtiontaloutta yhdeksällä mil-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

jardilla eurolla siksi, että tulevilla sukupolvilla olisi toimivat sote-palvelut ja laadukas koulutus.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kumpula-Natri.

16.18 Miapetra Kumpula-Natri sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme tärkeän keskustelun parissa. Silloin kun hallitus tätä valmisteli, se kutsui myös eri puolueet evästämään sinne näitä kasvuehdotuksia, ja se työ tehtiin vakavasti myös SDP:ssä — en näitä lue tästä paperista. Sen takia varmaan eduskunnan käsittely tässä on hyvin tärkeää.

Mutta tässä alkuun, kun tämä lähetetään käsiteltäväksi eduskuntaan, tulee olo, että epävarmuus on myrkkyä, ja tässä pitäisi olla vastaus siihen, että epävarmuutta ei ole. Kuitenkin meidän kasvualoiksi on tunnistettu vihreä ja puhdas siirtymä, digitaaliset kyvykkyydet, ja sitten meidän on pakko huolehtia yhteyksistä. Kävimme vierailulla Tanskassa Kööpenhaminassa ja Ruotsissakin toisen valiokunnan kanssa, ja siellä on aika tiiviit yhteydet Eurooppaan, senkin takia, että globaalitalous pettää, ja meilläkin 58 prosenttia talousviennistä menee sinne. Onko meillä yhteydet olemassa ja kunnossa siihen tahtiin kuin pitää?

Ja vielä toinen kysymys digitalisaatiosta: mihin sen laittaisi? Sitä ei ole avainkysymyksissä eikä tavoitteissa mainittu ollenkaan. Jos me jäämme yleisesti digitalisaatiosta yrityksissä jälkeen, niin ihan varmasti jäämme jälkeen kilpailijoistamme.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harakka.

16.19 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän selonteon taustallahan on teollisuuspoliittinen strategia, jonka tekeminen vei sitten puolet tästä hallituskaudesta. Harmillisesti myös se taustaraportti on lähinnä luetteloa hallituksen toimista ja joitain lisätoiveita, mutta ei mitään reippaita avauksia eikä mitään konkretiaa. Vertailukohta edelliseen hallitukseen on aika paljonpuhuvaa. Maailman kunnianhimoisin hiilineutraalisuustavoite oli vahva ja itse asiassa maailmallakin suurta huomiota herättänyt nimenomaan elinkeinopoliittinen strategia. Se avasi uusia mahdollisuuksia ja uusia markkinoita. Sen edistäminen ei olisi ollut mitenkään mahdollista ilman Elinkeinoelämän keskusliiton ja Etelärannan suurta ja vahvaa tukea. Kaikki ne kymmenien miljardien eurojen suunnitelmathan, joita pääministeri edellisessä kohdassa mainosti, ovat syntyneet juuri näistä avuksista, tämän strategian ansiosta, mutta tämän hallituksen poukkoilu ilmastotaloudessa on nyt johtanut siihen, että nämä investoinnit uhkaavat jäädä piippuun. Nesteen tilanne ja osakekurssin syöksy kertovat kaiken olennaisen.

Näyttää valitettavasti siltä, että ympäristöministeriö ja liikenne- ja viestintäministeriö eivät ole osallistuneet lainkaan tämän strategian tekoon. Miksi kärkeknologiat ylipäättään jäävät niin mahdottoman pienelle maininnalle, kun ottaa huomioon, että Suomella on johtava asema maailmassa kvantti-, 6G- ja suurteholaskennan aloilla? Miksi näistä ei synny sitä klusteria, sitä ekosysteemiä, joka on Suomen tulevaisuuden talouskasvun aivan ytimessä? Miksi tämä loistaa poissaolollaan [Puhemies koputtaa] näistä papereista?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Aalto-Setälä.

16.20 Pauli Aalto-Setälä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille ja kiitos tästä keskustelusta teollisuuspolitiikasta ja kauppapolitiikasta tänään.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

En näe sitä lainkaan niin synkkänä kuin edustaja Harakka näkee. Itse asiassa monta kymmentä vuotta yrityksiä johtaneena olen sitä mieltä, että mitä vähemmän valtio määrää niitä kohteita, joista se kasvu syntyy, sen parempi. Kyllä tässä on nostettu juuri oikeat asiat: kilpailukyvyyn vahvistaminen, [Timo Harakka: No hyvinhän se menee! — Miapetra Kumpula-Natri: Hyvin menee!] aineettomat investoinnit, vientiteollisuuden tukeminen — ne ovat kaikki asioita, joihin me voidaan täällä vaikuttaa ja joilla on sitten merkitystä yrityksille — sen infran rakentaminen, jolla voidaan rakentaa uutta liiketoimintaa.

Sen sijaan sitä pidän kyllä hyvänä nostona ja tärkeänä asiana, että näihin puhtaisiin investointeihin on lähdetty tämä investointituki rakentamaan, ja kysynkin ministeriltä, että toivottavasti sitä pystytään jatkamaan.

Kun edustaja Harakka ei muistanut yhtään investointia, [Timo Harakka ja Ville Skinnari pyytävät vastauspuheenvuoroa] mitä on tullut, niin autanpa vähän tässä muistissa sillä lailla, että Kotkaan suunnitellun akkumateriaalitehtaan investointiarvo on noin 800 miljoonaa euroa, Googlen Muhos noin miljardi euroa toteutuessaan, Forcit Oy:n TNT-tehdas 200 miljoonaa Poriin, viime viikolla ruotsalainen energiayhtiö OX2 700 miljoonaa Etelä- ja Keski-Pohjanmaalle. [Puhemies koputtaa] Eivät nämä ihan hukkaan ole menneet eivätkä ihan pikku rahoja, vai mitä, edustaja Harakka? [Välihuutoja]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Tähän edustaja Harakka, olkaa hyvä.

16.22 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä minun nyt täytyy vähän ihmetellä tätä logiikkaa, että edustaja tässä vastusti sitä, että valtiolla on jonkinlaista mukaantuloa näihin suunnitelmiin, mutta samalla sitten kiittelitte näistä investointijä ilmastotuista. [Pauli Aalto-Setälän välihuuto — Ville Kauniston välihuuto] Mistähän ne mahtavat tulla, jolleivät sitten julkiselta sektorilta?

Sitä juuri tarkoitin, että meidän kunnianhimoinen ilmastotavoitteemme loi uusia markkinoita. Mihin niitä puhtaita teknologioitakaan sitten myydään, jollei niille ole syntynyt kysyntää sitä kautta, että meillä on tiukat ilmastonormit, joita totta kai tämä ilmastokriisi vaatii ja ansaitsee ja joissa Eurooppa ja Suomi ovat ja voivat olla aivan kärkijoukoissa? Tämän tarveleminen tällaisella poukkoilulla, joka liittyy monenlaiseen lainsäädäntöön ja sen vesittämiseen ja esimerkiksi viime aikoina sitten epävarmuuteen siitä, mikä on datakeskusinvestointien, joita vielä kuukausi sitten juhlittiin, verokohtelu, on ihan myrkkyä. [Pauli Aalto-Setälä pyytää vastauspuheenvuoroa] Meidän täytyy huolehtia vakaasta investointiympäristöstä ja siitä markkinasta, jossa me voimme olla maailman huippua.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Aalto-Setälä tähän vielä.

16.23 Pauli Aalto-Setälä kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tämähän on hauskaa. Kiitoksia, edustaja Harakka, ilmeisesti provosoidutte kommentistani. Sanoin äsken, että nämä puhtaan siirtymän investoinnit ovat olleet hyvä ratkaisu. Se on iso, siihen mahtuu valtavasti erilaisia teknologioita. Te taas odotatte hallitukselta yksittäisiä liiketoimintoja ja yksittäisiä yksityiskohtia. [Miapetra Kumpula-Natri: Miten niin? — Timo Harakka pyytää vastauspuheenvuoroa] Eihän selonteon tehtävä siihen ole vastata millään muotoa.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Kyllä nämä ovat todellisia investointeja, mitä äsken luettelin, ja ne liittyvät nimenomaan ilmastolaista kiinni pitämiseen, joka avaa tämän valtavan kokonaismarkkinan. Te tahallaan ymmärrätte väärin, mitä äsken sanoin.

Minusta tämä on hyvä alku. Tällaistaahan täällä ei ole tehty ollenkaan. Marinin hallitus ymmärtääkseni ei koskaan tällaista selontekoa saanut aikaan. Nyt meillä on se tässä käsittelyssä, me käydään hyvää keskustelua, ja osa kommenteista on ihan fiksujakin ollut.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Sitten vielä Harakka, ja sitten mennään näihin debateihin vielä, mitkä ovat jääneet tänne.

16.24 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän me varmasti olemme samaa mieltä edustaja Aalto-Setälän kanssa siitä, että tämä ilmastomarkkina ja puhtaan teknologian markkina on sekä planeetan kannalta että Suomen kannalta äärimmäisen tärkeä ja hyödyllinen. Siihen tarvitaan valtion strategista ohjausta, ei niin, että meillä on jonkinlaisia pistemäisiä kohteita, joita valtio panee paremmuusjärjestykseen.

Sitähän minä nimenomaan tässä arvostelin, että on luettelomaisesti näitä pisteitä sen sijaan, että olisi vedetty viivoja niitten pisteiden väliin ja todettu, mistä syntyvät ne arvoketjut, mistä syntyvät ne ekosysteemit, jotka ruokkivat toinen toisiaan esimerkiksi näitten kärkeknologioiden osalta. Miten 6G voisi liittyä kvanttitekologiaan, miten se voi liittyä Kajaanissa olevaan Euroopan tehokkaimpaan supertietokoneeseen, miten se liittyisi näiden datakeskusten kokonaisuuteen, joka voi tuottaa Suomelle sellaista arvonlisää, jota molemmat tavoittelemme?

Mutta se, että Eurooppa ja Suomi pitävät kiinni näistä kunnianhimoisista ilmastotavoitteistaan, luo meille kilpailuedun, ja siksi Suomen etu on se, että myöskään Euroopan unioni [Puhemies koputtaa] ei vesitä eikä lipsu näistä ilmastotavoitteista.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Nyt täällä on vielä yhdeksän alkuperäistä debattipuheenvuoron pyytäjää, ja ne siis ovat täällä ja kaikki ne saavat. Sitten ministeri saa vastata debatin jälkeen, mikäli haluaa, ja sitten mennään puhujalistalle. — Debatti jatkuu. Edustaja Strandman.

16.25 Jaana Strandman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ministeri! On tärkeää, että teollisuuspolitiikasta puhutaan juuri nyt täällä salissa. Suomen vaihtotase on ollut negatiivinen jo 2010-luvun alusta alkaen, ja julkinen talous on ollut alijäämäinen, mikä näkyy Suomen velkaantumiskehityksessä. Fakta on, ettei Suomi veroinensa, palkkakulunensa tai sääntelyjensä takia houkuttele sijoittajia. Lisäksi EU:n päästökaupat nostavat kaiken energian hintaa ja rajoittavat sijoitushaluja sekä kansalaisten ostovoimaa.

Hallitus pyrkii kuitenkin teollisuuspoliittisella strategialla tukemaan vientiä ja kasvua. Hallituksen toimilla julkinen talous pyritään saamaan selkeään kasvuun ja tasapainoiselle kehityksen tielle myöskin byrokratiasääntelyä ja luvituksia keventämällä. Kilpailukykyä on lähdetty parantamaan muun muassa työmarkkinatoimilla.

Tarvitsemme myös korkean jalostusarvon omaavaa kehittämistä juurikin vientiin. Haluan nostaa pienyrittäjyyden esiin näissäkin keskusteluissa, sillä pienyrittäjyys on maassamme vahvuutta ja erityisesti maamme eri alueilla. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

16.26 Anna-Kristiina Mikkonen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen eduskunnalle antama teollisuuspoliittinen selonteko ja sen analyysi Suomen teollisuuspolitiikan ja kasvun kipupisteistä lienee oikea, mutta esitetyt uudet toimet jäävät kyllä riittämättömiksi. Orpon hallituksen toimet ovat omalta osaltaan hankaloittaneet markkinoiden toimintaympäristöä, aiheuttaneet epäluottamusta ja kaaosta työmarkkinoilla sekä vieneet kasvulta edellytyksiä.

Arvoisa puhemies! Turvallisuusympäristön muutos ja Nato-jäsenyys ovat luoneet uusia mahdollisuuksia Suomen puolustus- ja teknologiateollisuudelle. Sehän on hyvin perinteisesti protektionistista alaa huoltovarmuussyistä. Yhteishankintojen tekeminen EU:n sisällä voisi olla suomalaiselle puolustusteollisuudelle mahdollisuus. Miten te näette, ministeri Rydman, voisiko Suomi joillain toimin edistää EU:n toimia Euroopan puolustuksen teknologisen ja teollisen perustan vahvistamiseksi?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen ja sen jälkeen Kallio.

16.28 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu rouva puhemies! Kiitos ministerille erinomaisesta esittelystä.

Pohjois-Suomi: Suomen mahdollisuudet nousevat tässä työssä aivan erityiseen rooliin. Siellä ovat ne voimavarat, joita puhdas siirtymä tarvitsee: puhdas energia, kriittiset raaka-aineet ja kasvava kiinnostus kansainvälisiltä sijoittajilta. Pelkkä potentiaali ei kuitenkaan yksin riitä. Meidän on tehtävä se näkyväksi ja houkuttelevaksi. Tässä tarvitaan logistiikkaa, osaavaa työvoimaa ja vahvaa yhteyttä myös läntisiin naapureihimme Ruotsiin ja Norjaan. Tuo yhteys on edelleen alihyödynnetty. Sen avulla voimme rakentaa pohjoisen teollisen keitaan, joka palvelee koko Euroopan puhdasta ja digitaalista siirtymää.

Arvoisa ministeri, kysyn: minkälaisiin toimenpiteisiin olette ryhtyneet pohjoisen ohjelman toteuttamiseksi? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

16.29 Vesa Kallio kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Meillä itäisessä Suomessa vakuuskysymys on noussut esteeksi yritysten kehittämiseksi ja myös omistajanvaihdoksille. Se, mikä lännessä ja etelässä kelpaa vakuudeksi, ei meillä enää välttämättä kelpaakaan. Sama on pankkien osalta: sitä, mitä pankit lännessä ja etelässä rahoittavat, ei meillä välttämättä enää rahoitetaakaan. Tilanne on sama lähes toimialaan katsomatta, ja se pätee yritystoimintaan, mukaan lukien maa- ja metsätalous, mutta pätee myös asuntoihin ja omakotitaloihin. Tämäkin osaltaan vauhdittaa tätä nykyistä keskittämispolitiikkaa.

Yksittäisetkin suuret investoinnit ovat toki tärkeitä, mutta niitä ei itäiseen Suomeen juurikaan ole näköpiirissä. Meille paljon merkittävämpää on suurempi joukko pienempiä investointeja, joihinkä mahdollisimman suuri määrä pk-yrityksiä pääsisi mukaan, ja tähän hallitukselta odotetaan toimenpiteitä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

16.30 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme nyt hallituksen teollisuuspoliittista selontekoa, jonka pitäisi viitoittaa suuntaa Suomen teollisuuden tulevaisuudelle. Teollisuuspolitiikka on mitä suurimmissa määrin kasvupolitiikkaa. Suomen kasvupolitiikan tulisi tähdätä talouskasvun edistämiseen, työllisyyden parantamiseen, kilpailukyvyn vahvistamiseen sekä sosiaaliseen kestäväyyteen.

Mikäs tilanne on Itä-Suomessa? Pk-yritysbarometrissä noin 40 prosenttia pohjoissavolaisista pk-yrityksistä tavoittelee kasvua. Pääministerinkin aiemmin kehuma itäisen Suomen ohjelma ei pahimmillaan tarjoa seudulle paperia kummempaa. Esimerkiksi Keski-Savossa Varkaudessa tällä hetkellä hallituksen päätöksillä virastoja lakkautetaan ja sosiaalisen kestävyys osalta heikennystä on tulossa myös sairaalatoiminnan lakkautuessa ympärivuorokautisen päivystyksen osalta. Arvoisa elinkeinoministeri, miten hallitus huomioi tulevassa kehysriihessä teollisuus- ja kasvupolitiikan vahvistamisen Itä-Suomessa ja esimerkiksi Varkauden seudulla?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten vielä kolme: edustajat Jukkola, Wallinheimo ja Eskelinen.

16.31 Janne Jukkola kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos hallitukselle tästä selonteosta, joka ottaa huomioon koko Suomen. Suomi elää viennistä, ja siihen tämä selonteko vastaa hyvin. Meidän taloutemme, hyvinvointimme ja kilpailukykyämme ovat tiiviisti sidoksissa ulkomaankauppaan, ja erityisesti teollisuuden viennillä on tässä keskeinen rooli. Vienti mahdollistaa työllisyyden ja investoinnin mutta myös varmistaa, että yritykset pystyvät kilpailemaan globaaleilla markkinoilla. Tähän hallitus on vastannut hyvin. Olemme saaneet useita konkreettisia teollisuuspoliittisia toimia, jotka tukevat viennin kasvua ja vientiyritystemme kilpailukykyä, kuten esimerkiksi puhtaan siirtymän investointikannustimen. On selvää, että nämä toimet luovat pohjan, jonka varassa voimme kohdata tulevaisuuden haasteet ja pysyä kilpailukykyisenä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo.

16.32 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ottamatta kantaa siihen, kuka on oikeassa ja kuka väärässä, on mielestäni tärkeää, että täällä puhutaan teollisuuspoliittisesta selonteosta, ja pääsääntöisesti täällä esitetyt kysymykset ministerille ovat olleet hyviä.

Itse olen monta kertaa miettinyt sitä, että monta kertaa nämä meidän teollisuusklusterit keskittyvät tiettyihin aloihin: vaikka Vaasassa energiateollisuus, Keski-Suomessa on metsäbioklusteri, Oulussa on ict-klusteri ja näin pois päin. Monta kertaa nämä ovat kiinni yksittäisestä yrityksestä tai yksittäisestä ihmisestä, ja jotenkin toivoisi, että valtiolla voisi olla tässä suurempi rooli, varsinkin kun teknologia tulee todennäköisesti kehittymään paljon enemmän seuraavina vuosina, niin että tämä kiertoaika nopeutuu. Jotenkin toivoisi, että valtiolla voisi olla suurempi osuus nyt tässä, että tällaisia innovaatioklustereita syntyisi enemmän nyt sitten eri paikkoihin. Hiukan olen huolissani siitä, pystytäänkö me vielä tekemään tätä vai jääkö se silti yksittäisten yritysten tai ihan ihmisten harteille. [Timo Harakka: Hyvä puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Vielä edustaja Eskelinen.

16.33 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hyvä, että teollisuuspolitiikasta keskustellaan. Muutamia huomioita.

Edustaja Mäkinen nosti alueiden vahvuudet esille, ja kun itsekin luin näitä osioita, niin Itä-Suomesta on todettu, että rajan sulkeutuminen on vaikuttanut Itä-Suomeen. Mitään toimenpiteitä täällä ei... Kyllä me ymmärretään, että se on vaikuttanut.

Edustaja Strandman totesi, että korkea palkkataso on se Suomen kilpailukyvyn ongelma. Swotissa lukee, että Suomen osaajien alhainen palkkataso on etu. Ei kai tämä strategiaryhmä nyt ihan huvikseen ole kirjoittanut sitä. Tästä voitaisiin työmarkkinakeskustelu käynnistää.

Toinen on sitten tämä meidän energiainfra, jota on pidetty vahvuutena. Totuus on, että me kuljetaan 5—10 vuotta jäljessä meidän energiaverkkojen rakentamisessa. Se on se pulonkaula, niin kuin pääministerikin sanoi. Itä-Suomessa ei ole 5—10 vuoteen näkyvissä 450:tä, ja sama tilanne alkaa olla Länsi-Suomessa nytten tällä hetkellä, kun sinne on paljon rakennettu.

Ja kolmas asia sitten: On se erikoista, että tässä ei logistiikasta ja liikenteestä puhuta mitään. Nehän ovat aivan avainkysymys. Meidän logistiset kustannukset ovat teollisuudessa viennissä noin 13—16 prosenttia, ja meidän tieverkko rapistuu, ratojen välityskyky alkaa olla jo teollisuuden kuljetusten esteenä, ja vesiliikenteestä ei puhuta mitään. Ehkä tämä nyt pitäisi edes LJS 12:ssa, parlamentaarisessa liikennetyössä, mainita, että tämmöistä ollaan tekemässä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten ministerille viisi minuuttia, olkaa hyvä.

16.35 Elinkeinoministeri Wille Rydman: Arvoisa rouva puhemies! Edustajien Viitala ja Harakka puheenvuoroissa havaittiin, että tässä strategiassahan on listattuna paljon sellaisia toimenpiteitä, joita on jo tehty. Toisaalta Harakka päivitteli, että hallituksella kesti kaksi vuotta tämän strategian laatiminen. No, voi tietysti olla niin, että edellisen hallituskauden aikana tehtiin niin, että ensin laadittiin strategia ja vasta sen jälkeen lähdettiin toimimaan, mutta tällä hallituksella on olennaisesti ketterämpi ja joustavampi tapa tehdä asioita. Meillä kun lähdettiin laatimaan teollisuuspoliittista strategiaa, niin sitä mukaa kun tuli esille tarpeellisia toimenpiteitä ja ideoita, niin niitä lähdettiin viemään jo eteenpäin. [Timo Harakka: Ei se ole strategia!] Esimerkiksi tämä investointikannustin, joka on jo päätetty silloin viime kehysriihessä, oli sellainen idea, joka itse asiassa syntyi nimenomaisesti tämän teollisuuspoliittisen strategian valmistelun yhteydessä, mutta sitä ei suinkaan hillottu odottamaan sitä, että strategia joskus valmistuu, vaan sitä lähdettiin viemään jo eteenpäin. Tästä strategiasta itse asiassa käy nimenomaisesti hyvin ilmi se, että hallitus tekee koko ajan ja on paljon jo tehnyt ja tekee yhä enemmänkin.

Ihmettelin myöskin sitä, että edustaja Harakka väitti, että kvantti loistaa poissaolollaan, vaikka nimenomaisesti kvantti on ollut yhtenä meidän teollisuuspoliittisena kärkihankkeena [Timo Harakka pyytää vastauspuheenvuoroa] esimerkiksi siten, miten yritys IQM:ään ollaan sijoitettu ja sitä kautta pystytty tukemaan kvantin kehitystä Suomessa ja suomalaista kärkiosaamista sen puitteissa.

Tavallaan tähän keskeiseen puoleen liittyy myöskin edustaja Puiston kysymys siitä, miten finanssialan kasvustrategia etenee. Se tullaan luovuttamaan minulle vasta toukokuussa, mutta tässäkin me olemme toimineet sillä tavoin, että jotta pystymme hyödyntämään

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

kaiken sen työn, mitä sen puitteissa on tehty, niin nämä toimenpide-esitykset itse asiassa ovat meillä käytössä jo puoliväliriihessä. Emme suinkaan jää odottamaan näitä asioita, vaan silloin kun tulee tarpeellisia ideoita, niin lähdemme joustavasti, voimakkaasti niitä eteenpäin viemään.

Ehkä edustaja Viitalalle, kun hän kyseli viennin edistämisen tärkeistä asioista: itse asiassa tällä hetkellä varmaankin suurin potentiaali liittyy nimenomaisesti näihin jäänmurtaja-kauppoihin, joista käydään nimenomaisesti kahdenvälisiä keskusteluita Yhdysvaltain kanssa, vaikka jotkut pitivät semmoista kovin pahana täällä edellisen keskusteluaiheen yhteydessä.

Vad beträffar ledamot Ingos fråga om livsmedelsexporten kan jag konstatera att den helhetsreform som regeringen kommer att göra vad gäller Finnvera-lagstiftningen egentligen kommer att betydligt underlätta även ändamålen angående livsmedelsexporten. Jag ser mycket fram emot de möjligheter som sedan öppnas.

Tähän Finnvera-lainsäädännön uudistamiseen osaltaan liittyy myöskin se kysymyksenasettelu — mikä on noussut esille esimerkiksi edustajien Kallio, Suhonen ja Eskelinen Itä-Suomeen ja yhtäältä myöskin edustaja Mäkysen alueelliseen näkökulmaan liittyvissä kysymyksissä, toisaalta myöskin edustaja Hännisen pohjoiseen ulottuvuuteen liittyvissä kysymyksissä — että kun Finnvera-lainsäädäntöä uudistetaan, niin se toivottavasti mahdollistaa myöskin sen, että siitä pääsevät hyötymään paremmin myöskin sellaiset yritykset, jotka eivät toimi niillä vahvasti keskittyneillä alueilla, joihin Finnvera on keskittynyt, esimerkiksi nimenomaisesti meriteollisuuden puolella, joka sinänsä on vastaisuudessakin erittäin tärkeä ja keskeinen ulottuvuus suomalaisessa teollisuuspolitiikassa. Tähän vientiin kannustamiseen liittyi myöskin edustaja Poutalan kysymys.

Edustaja Aalto-Setälä auttoi puheenvuoroani sillä, että hän luetteli lukuisia investointeja, joita Suomeen on aivan hiljattain päätetty tehdä. Itse asiassa meidän investointien tämänhetkinen kuva ei ole ollenkaan synkkä. Tällä hetkellä investointipäätöksiä on itse asiassa tullut käytännössä viikoittain. Monella viikolla on tullut isoja investointipäätöksiä, useampiakin. Selkeästikin tällä hetkellä monet toimenpiteet purevat, ja se pullonkaula, mikä näissä on ollut, on selvästikin aukeamassa.

Yksi kysymys, jota ihmettelin kovin paljon, oli edustaja Skinnarin kysymys siitä, miksi ette ole kysyneet yrityksiltä toimenpiteitä, kun tätä teollisuuspoliittista selontekoa on laadittu. Ai, ei kysytty vai? No, ei näitä nyt ole kyllä ihan vain virkamiesmiettein laadittu ja pohdittu tai poliitikkojen toimesta, [Ville Skinnari pyytää vastauspuheenvuoroa] vaan nimenomaisesti, kuten tästä teollisuuspoliittisesta strategiasta käy ilmi, tähän on laadittu laajassa yhteistyössä sidosryhmien kanssa, ja yritykset ovat edustajiensa kautta päässeet myöskin vaikuttamaan tähän.

Tähän yritys näkökulmaan tietysti liittyvät sitten nekin kysymykset, mitä tässä on tullut esimerkiksi yhdestä näkökulmasta edustaja Tynkkysen puheenvuorossa ja sitten toisaalta edustaja Hoskosen puheenvuorossa, jotka olivat tavallaan vähän ristikkäisiä. Mutta siinä havaitaan se, että EK:n puitteissa toimii sellaisia yrityksiä, jotka hyötyvät osaltaan tiukemmista ilmastovaatimuksista, ja sitten metsäteollisuuden puolella taas se on päinvastoin. Tässäkin joudumme tietysti paljon tasapainoilemaan. Kaikkien teollisuudenalojen intressit eivät välttämättä ole yhteneviä, vaikka siellä paljon yhteneväisiäkin etuja saattaa löytyä.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Aika alkaa mennä jo ylitse tai menikin oikeastaan, mutta totean vielä muutamana asiana edustaja Anna-Kristiina Mikkosen havaintoon siitä, että puolustusteollisuudelle avautuu isoja markkinoita, että olemme reagoineet esimerkiksi avaamalla Teollisuussijoitus Oy:n mahdollisuuksia paneutua ja sijoittaa myöskin puolustusteollisuuden puolelle. Se on myöskin yhtenä prioriteettina meillä t&k-puolella.

Sitten edustaja Wallinheimo totesi aivan oikein, että valtion rooli on valitettavasti kasvanut. Se ei ole myönteinen asia, mutta kun se nyt näin vaan on tässä globaalissa taloudessa, niin meidänkin on siinä ymmärrettävä toimia sitten sen mukaisesti, jotta emme menetä niitä mahdollisuuksia, joita yrityksillämme on.

Paljon muitakin kysymyksiä tuli, mutta ehkä palaan loppupuolella, jos puhemies sitten siihen mahdollisuuden antaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos, sopii näin. — Jos edustajat Harakka ja Skinnari käyttävät, kun teidän puheisiinne viitattiin, minuutin mittaiset vastauspuheen-
vuorot, mutta sitten mennään puhujalistalle. — Harakka.

16.41 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos ministerille seikkaperäisestä vastauksesta, jossa kuitenkin oli vähän omituinen tulkinta siitä, että en olisi tarpeeksi arvostanut kvanttiteknologian osuutta tässä selonteossa. Se on todellakin mainittu sivulla 20 osana niitä kärkeknologioita, joissa Suomi on maailman huippua. No, tämä luettelo ei todellakaan ole mikään uutinen, saatikka sitten, että siitä voisi mitenkään päätellä, millä tavalla Suomi aikoo luoda sen ekosysteemisen klusterin, jossa suurteholaskenta, kvantti, 6G — nämä kaikki huippuluokan teknologiat — liittyvät yhteen. Millä tavoin luodaan niitä tapoja, joilla esimerkiksi pk-yritykset hyödyntävät digitalisaatiota? Millä tavoin ne hyödyntävät suurteholaskentaa ja pääsevät tekoälyyn kiinni? Ei sanaakaan näistä varsinaisista toimenpiteistä, joten kyllä nyt on niin, että olen iloinen siitä, jos Suomen valtio on havainnut kvantin ja investoinut siihen, mutta ei teillä näytä mitään erikoisempaa suunnitelmaa sen osalta olevan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja sitten vielä Skinnari, minuutti.

16.43 Ville Skinnari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri, kyllä te olette kuunnelleet edunvalvojia mutta ette yrityksiä, ja se näkyy kyllä tästä paperista, koska samaan aikaan olette lisänneet väylämaksuja, kustannuksia, tuotte ratkaisuna Teollisuussijoituksen. Eiväthän nämä yritykset tarvitse Teollisuussijoitusta, se on pääomasijoittaja.

Finnvera: palaute siitä, että ei tule vakuuksia, takuita ottaa viennin riskejä — kaikki tämä on palautetta suomalaisilta yrityksiltä, ja toivon, että otatte sen vakavasti, koska edelleenkin Suomen talouskasvu oli miinus 0,2 prosenttia vuonna 24.

Ja viennin edistäminen: Edellinen hallitus perusti keskellä koronaa vientinyrkin, otti muut Pohjoismaat mukaan. Nyt te olette kaksi vuotta pohtineet, millainen kohan järjestelmä Suomella tulisi olla. Eihän millään muulla maalla olisi varaa tähän kaikkeen, [Puhemies koputtaa] mutta teillä ilmeisesti on.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten mennään puhujalistaan. — Edustaja Lyly.

16.44 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Niin kuin täällä on tullut todettua, on hyvä, että tämä teollisuuspoliittinen selonteko on täällä meillä käsittelyssä. Kun katsotaan näitä meidän viime vuosia 23 ja 24 bkt:n kehityksessä, niin ne ovat miinusmerkkisiä bruttokansantuotteen osalta. Tälle vuodelle on luvattu pientä kasvua, ja nyt sitten tällä tullipolitiikalla sekin pieni, orastava kasvu leikkaantuu. Eli kyllä töitä tarvitaan, että me saadaan tässä aikaiseksi sellaisia asioita, joilla me saadaan tehtyä tänne työllisyyttä. Tätä kautta myöskin teollisuuden vienti ja palveluiden vienti mahdollistavat meille tämän hyvinvointiyhteiskunnan. Tämä on sitä ydinasiaa kuitenkin kaiken kaikkiaan. Ja sekin, kuinka paljon tässä tehdään työtä yhdessä yli vaalikausien, on tässä tärkeää, niin kuin ryhmäpuheenvuorossamme tuli esille. Oli myös hyvä, että pääministeri Orpon ilmoitus oli tässä samaan aikaan tämän kokonaisuuden alla. Siinä johdateltiin tähän aiheeseen todella, todella hyvin.

Tämä on ylätasoinen strategia, ja täällä on tietyllä tavalla konkretiaa yritetty kirjoittaa näihin harkinnassa oleviin asioihin, mutta olisi pitänyt olla enemmän niitä asioita, joilla vastataan näihin swotin uhkiin ja mahdollisuuksiin. Niitä minä toivoin, koska tämä on hyvä taulukko ja nämä painopisteet ovat täällä muuttuneet nyt vielä viimeistenkin päivien aikana. Sen takia kysyin sitä tuossa puheenvuorossa.

Se, mitä tässä nyt sitten ajattelin vielä, rouva puhemies, kysyä, liittyy tähän, kun meidän iso asiamme on tämä, että me pystymme pitämään osaavasta työvoimasta huolta ja meillä säilyy osaava työvoima. Tässä raportissa, kun minä katson tätä kohtaa ”Varmistamme osaavan työvoiman saatavuuden”, on kuitenkin sellaisia toimenpiteitä, jotka lyövät vähän ristiin tätä tavoitetta. Ensinnäkin täällä puhutaan siitä, että parannamme jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia ja sitä tehdään, mutta samalla on lopetettu esimerkiksi aikuiskoulutustuki, joka on juuri tähän liittyvä asia, jolla pitäisi yrittää tehdä asioita. Sitten täällä puhutaan siitä, että panostetaan yritysten itsensä toteuttamaan ja kustantamaan henkilöstökoulutukseen. Siihen ei täällä ole toimenpiteitä, ja sen osalta panostuksia pitäisi olla. Eli tätä osaamiseen panostamista täällä pitäisi olla enemmän. Sitten meillä on Suomessa 326 000 työtöntä, joista korkeakoulutettuja on entistä suurempi määrä, niin että sielläkin on sitä osaamisepotentiaalia, jota meidän pitäisi hyödyntää. Mielestäni strategisella tasolla nämä kokonaisuudet jäävät tässä hyödyntämättä.

Sitten työmarkkinoista minä voisin tietenkin sanoa — kun täällä sanotaan, että ollaan tehty joustavat työmarkkinat — että nämä työmarkkinat on sekoitettu ja se meidän vahvuus ennustettavuudesta ja muusta on viety nyt tällä yksipuolisella politiikalla. Se meidän pitäisi saada takaisin ja se luottamus, jolloin me pystyttäisiin tekemään ennakoivia ratkaisuja.

Tässä on monta asiaa, joihin voisi vielä puuttua. Puhun vielä tästä energiasta, koska energiakokonaisuus on meillä niin keskiössä kaikessa tässä, mitä me teemme täällä Suomessa. Energian omavaraisuus, puhdas siirtymä, sähköverkon pullonkaulat ja tämäntyyppiset asiat pitäisi viedä eteenpäin. Ne ovat kymmenen vuoden investointeja, ja niissä lupa- ja muut prosessit vievät kauan aikaa. Tälle alueelle pitäisi saada toimenpiteitä, koska siellä tehdään näitä asioita, jotka liittyvät tähän.

Se, mikä täältä myös jäi puuttumaan, on se, että kun meidän teollisuustuotanto on käytännössä business-to-business — eli Kalmar ja Sandvik tuottavat tällaisia investointituotteita — niin meillä on aika vähän semmoista teollisuutta, joka menee suoraan kuluttajille. Se osio tästä mielestäni puuttuu. Siihen osioon olisi pitänyt löytää myöskin alueita, joilla tätä vahvistettaisiin.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Arvoisa rouva puhemies! Varmaan vielä seuraava puheenvuoro täytyy pyytää, jäi niin paljon kesken. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen.

16.49 Juha Hänninen kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomen talous ei ole kasvanut lähes 20 vuoteen. Samaan aikaan valtion menot ovat paisuneet, velkaantuminen on kiihtynyt ja teollisuuden kansainvälinen kilpailuasema on heikentynyt. Siksi tämä teollisuuspoliittinen selonteko on käsissämme aivan oikeaan aikaan. Selonteko antaa meille pitkäjänteisen strategian suomalaisen teollisuuden kasvun tukemiseksi. Teollisuus on yhä hyvinvointimme kivijalka. Siksi sen toimintaympäristöön vaikuttaminen ei ole vain talouspolitiikkaa, se on koko Suomen tulevaisuuden rakentamista. Selonteko vastaa niihin kysymyksiin, jotka aikamme meille asettaa: Miten saamme lisää investointeja? Miten nostamme jalostusarvoa ja tuottavuutta? Miten uudistamme perinteisiä ja rakennamme uusia vientialoja?

Arvoisa rouva puhemies! Pohjois-Suomen mahdollisuudet nousevat tässä työssä aivan erityiseen rooliin. Siellä ovat ne voimavarat, joita puhdas siirtymä tarvitsee: puhdas energia, kriittiset raaka-aineet ja kasvava kiinnostus kansainvälisillä sijoittajilla. Pelkkä potentiaali ei kuitenkaan yksin riitä, meidän on tehtävä se näkyväksi ja houkuttelevaksi. Tässä tarvitaan logistiikkaa, osaavaa työvoimaa ja vahvaa yhteyttä myös läntisiin naapureihimme Ruotsiin ja Norjaan. Tuo yhteys on edelleen alihyödynnetty. Sen avulla voimme rakentaa pohjoisen teollisuuden keitaan, joka palvelee koko Euroopan puhdasta ja digitaalista siirtymää.

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus ei ole jäänyt odottamaan. Se on tehnyt merkittäviä päätöksiä investointien edistämiseksi. Panostamme puhtaan siirtymän investointeihin, kasvuyritysten tukemiseen, energiainfraan sekä koulutukseen. Meillä on useita isoja investointeja liikkeellä: datakeskushankkeita, akkumateriaalitehtaita, vetyteollisuutta ja tuulienergiaa. Meidän tärkein tehtävämme on varmistaa, että nämä eivät jää yksittäisiksi tähdenlennoiksi vaan ovat osa pidempää menestystarinaa. Se edellyttää ennakoitavaa sääntelyä, sujuvia lupaprosesseja ja vahvaa panostusta osaamiseen.

Arvoisa rouva puhemies! Kansainvälinen toimintaympäristö muuttuu, USA ja Kiina kilpailevat. EU:n sisämarkkinoiden jännitteet ja blokkiutumisen uhka pakottavat meidät puolustamaan omaa kilpailukykyämme entistä määrätietoisemmin. Siksi tämä selonteko ei ole vain analyysi vaan myös tiekartta, yhteinen suunta, joka perustuu vahvuksiimme mutta näkee myös haasteemme rehellisesti.

Kannatan selontekoa ja toivon, että eduskunta voi sen pohjalta rakentaa laajaa yksimielisyyttä teollisuuden tulevaisuudesta. Meillä on nyt mahdollisuus. Tehdään siitä myös menestys, yhdessä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

16.53 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Täällä salissa joku viikko sitten hyväksyttiin hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräiden suurten ilmastoneutraaliin talouteen tähtäävien investointien verohyvityksestä. Se on mainittu täällä useampaan kertaan. Siinähan on tämä 50 miljoonan euron raja, josta on todettu kanssa moneen kertaan, että me ei päästä tuolla itäisessä Suomessa sen piiriin eikä niitä valtakunnankaan tasolla kovin paljon tule. Se on äärimmäisen hyvä niille, jotka siihen pääsevät, mutta ne osuvat lähinnä tuonne

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Länsi- ja Etelä-Suomeen ja monasti myös sinne, missä näitä vihreän siirtymän investointeja on ja energiantuotantoa muutenkin. Jotta tuo verohyvitys olisi tuonut koko maahan elinvoimaa ja yrittäjyyttä lisää, se olisi ollut hyvä laajentaa näihin pieniin ja keskisuuriin.

Oikeastaan, ministeri, otin ilolla vastaan sen, että mainitsitte tämän Finnveran, mutta on tullut vähän ristiriitaista tietoa. Kun taitaa olla tällainen lainsäädäntöhanke siellä menossa, niin on tullut tietoa, että tämä alueellisuus olisi putoamassa pois näistä Finnveralle asetetuista tavoitteista. Toivottavasti tämä ministerin vastaus tarkoittaa sitä, että se tieto ei pidä paikkaansa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Strandman.

16.55 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies ja ministeri! Haluan tässä teollisuuspoliittisen selonteon keskustelussa nostaa esille osaavan työvoiman saatavuuden. Se tulee määrittämään maamme kasvua. Tavoitteena on vastata useiden teollisuudenalojen kohtaamiin haasteisiin osaavan työvoiman saatavuudessa.

Koulutuksen laatua tulee parantaa ja nostaa koulutustasoa vastaamaan työelämän vaatimusten kasvua. Pohja osaamiselle luodaan perusopetuksessa, jotta perustaidot tulevat vahvoiksi, ja siihen nykyhallitus panostaa nyt merkittävästi. Julkisin varoin toteutettavan koulutuksen rinnalla kehitetään myös työnantajien itsensä toteuttamaa ja kustantamaa henkilöstön koulutusta.

Osaajapulaan vastaamiseksi edistetään Suomessa jo asuvien henkilöiden työllistymistä ja työvoimatarjonnan lisäämistä sekä parannetaan työnteon kannusteita. Tämän rinnalla edistetään myös kansainvälistä rekrytointia.

Maamme eri alueiden työvoimatarpeeseen tulee vastata sen alueen koulutuksella.

Haluan korostaa myös yrittäjyyskasvatusta ja yrittäjäksi oppimista, sillä sitä kautta saamme yrityksiimme jatkuvuutta.

Nämä hallituksen toimenpiteet, joita tässä teollisuuspoliittisessakin ohjelmassa on mainittu, ovat perusteltuja ja tulevat viemään koulutuksella saatavaa osaamista työelämään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohikoski.

16.56 Pia Lohikoski vas: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen selonteosta ja politiikasta uupuvat täysin ne toimet, joilla Suomen teollisuutta saataisiin monipuolistettua, joilla vauhditettaisiin kasvua ja oikeasti tuettaisiin reilua siirtymää. Ministeri Rydman puhui avauspuheenvuorossaan uudesta aikakaudesta, mutta se ei valitettavasti näy hallituksen teollisuuspolitiikassa ollenkaan. Hallituksen teollisuuspolitiikassa vain jaetaan joitakin verohuojennuksia samaan aikaan, kun leikataan koulutuksesta ja kuritetaan työntekijöitä. Nyt tarvitaan panostuksia ja myös julkisia investointeja. Niitä tulisi kohdentaa erityisesti ahdingossa oleville aloille, kuten rakentamiseen, mutta hallitushan lakkautti juuri ARAnkin toiminnan. Lisäksi innovaatiot edellyttäisivät reipasta panostamista korkeakouluihin ja perustutkimukseen, mitä hallitus ei valitettavasti tee riittävästi.

Arvoisa puhemies! Talouden tulisi palvella ihmisiä ja hyvinvointia, ei päinvastoin. Hallituksen kysyntää heikentävä talouspolitiikka on pahentanut monia Suomen talouden ongelmia. Viime vuosina Suomen kulutuskysyntä on vähentynyt, vienti tyrehtynyt ja investointien määrä romahtanut. Vuonna 2024 Suomen talouskasvu oli kymmenenneksi hu-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

nointa koko maailmassa. Vaikka tätä huonoa kasvua selittää osittain tietenkin Venäjän kaupan romahdus ja korkeiden korkojen vaikutus Suomeen, oikeistohallituksen talouspolitiikalla on kiistatta ollut talouskasvua heikentävä vaikutus. Leikkaamalla erityisesti pienituloisilta hallitus on syövyttänyt kokonaiskysyntää, sillä pienituloisten ihmisten raha ei jää tilille makaamaan vaan menee suoraan kulutukseen.

Suomen talouskasvu pohjautuu kotimaiseen kysyntään, mutta oikeistohallitus on heikentänyt sitä, kun se on leikannut pienituloisilta ja heikentänyt palkkoja. Viime aikoina esillä olleissa kasvun resepteissä on se ongelma, että ne nojaavat vanhanaikaisiin käsityksiin kasvusta. Ne eivät siis palvele Suomen todellista kasvumallia, joka perustuu kotimaiseen kysyntään. Esimerkiksi lisärahan jakaminen rikkaille ei tutkimusnäytön valossa vahvista talouskasvua. Menneisyyteen katsovan nostalgian sijaan on päivitettävä kasvutoimet tälle vuosisadalle.

Arvoisa puhemies! Ongelman ydin on, että hallitus on keskittynyt työn tarjonnan lisäämiseen miettimättä tarpeeksi työn kysyntäpuolta, joka on Suomen talouden perimmäinen ongelma. Työlle on luotava kysyntää. Tulisi vauhdittaa sellaisia investointeja, jotka myös lisäävät työn kysyntää eli luovat uusia työpaikkoja. Työn kysynnän kasvattamisen lisäksi Suomen tulisi panostaa työllisyyspalveluihin, koulutukseen ja työvoiman liikkuvuuteen työllisyyden edistämiseksi. Työttömille tarjottava koulutus edistää tutkimusten mukaan työllistymistä. Se edellyttää työllisyyspalveluiden resurssien lisäämistä ja palveluiden järkevämpää kohdentamista, mikä tarkoittaa muun muassa resurssien lisäämistä työttömien yksilöllisiä tarpeita vastaaviin palveluihin ja myös palkkatukityöllistämiseen, mitä hallitus on heikentänyt. Työvoiman liikkuvuuteen voitaisiin kannustaa panostamalla kohtuuhintaiseen asuntorakentamiseen kasvukeskuksissa ja perumalla hallituksen työmatkavähennykseen tekemät leikkaukset. Hallitus on leikkaamassa myös liikkuvuusavustusta, jolla tuetaan työllistymistä toiselle paikkakunnalle. Tätä etuutta pitäisi päinvastoin kehittää.

Arvoisa puhemies! Selonteossa myös pohditaan, miten Suomeen saisi riittävästi osaa-vaa työvoimaa. Tämä hallituksen koulutuspolitiikka onkin ollut surullisen heikkoa. Hallitus on lakkauttanut aikuiskoulutustuen ja leikannut ammatillisesta koulutuksesta. Hallitus on myös heikentänyt opiskelijoiden toimeentuloa sekä tehnyt maahanmuuttoon useita kiristyskiä. Hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikka on totaalisesti epäonnistunut: tavoiteltiin 100 000:ta uutta työllistä, mutta tuli tilalle 50 000 työtöntä lisää.

Suomen ei pidä olla maa, joka lähtee kilpailemaan maailmalla työvoiman halpuuttamisella ja kurjistamisella, vaan Suomen pitäisi investoida korkeaan jalostusasteeseen, koulutukseen, osaamiseen, tutkimukseen, tieteeseen ja laatuun.

Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä Suomen vientiä määrittävät pääasiassa matalamman jalostusasteen hyödykkeet. Tilalle tarvitaan korkean jalostusasteen tuotteita. Sitä varten tarvitaan aktiivista teollisuuspolitiikkaa kuten myös julkisia investointeja ja valtion strategista osaomistajuutta keskeisissä yhtiöissä. On panostettava aloihin ja tuotteisiin, joissa Suomessa on korkeaa osaamista ja joissa valtiokin pystyy sijoituksillaan nopeuttamaan kasvua. Monta muutakin toimea olisi listalla, mutta aika loppuu kesken. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Riipi.

17.01 Mika Riipi kesk: Arvoisa puhemies! Muutama huomio tähän sinällään ansiokkaaseen selontekoon. Ehkä sellainen yleinen huoli siitä kysymyksestä, jota käsiteltiin tuossa pääministerin ilmoituksessa kauppasodasta ja siitä pohjatilanteesta: pieni huoli on siitä,

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

että toivottavasti nyt tältä strategialta ei tipahda pohjaa pois, ja ehkä kysymys myös siitä, mitä ikään kuin tämän varautumisen osalta on nyt mietitty, jos kauppasota nyt tästä vahvistuu ja se alkaakin vaikuttamaan meidän vientiin nykyistä paljon enemmän.

Hyvä, että tässä strategiassa on tunnistettu OECD:nkin laaja määritelmä teollisuudesta ja pyritty ihan selkeästi pois tällaisesta pelkästään perinteisestä tavaratuotantoon perustuvasta teollisuudesta. Mutta olisin toivonut, että tässä olisi ollut vielä vahvemmin näkökulma ja laajempi ajattelu siitä, mikä on esimerkiksi palveluviennin ja digitalisaation rooli sitten tässä meidän teollisuuskentässä. Ne ovat kuitenkin niitä kasvavia aloja ja niitä tulevaisuuden murrostrendejä, joihin meidän pitäisi panostaa entistä enemmän.

Täällä on tullutkin puheenvuoroissa nyt esille se, että myöskin se on heikkous, että pienet ja kasvuhaluiset yritykset ovat liian vähällä huomiolla. Me ymmärrämme sen, että meidän viennin selkäranka perustuu isoihin yrityksiin, mutta se tulevaisuus perustuu niihin pieniin, ja kyllä meidän tulevaisuuteen pitäisi tässä strategiassa katsoa huomattavasti voimakkaammin. Erityisesti näitä ratkaisuja sinne rahoituksen pullonkauloihin pitäisi lähteä voimallisemmin etsimään. Olisin toivonut, että tuolla toimenpiteissä olisi selkeämpiä panostuksia myöskin tänne.

No, työvoiman saatavuus on ihan oikein tunnistettu, mutta toimenpiteet kyllä nyt laahevavat vähän perässä. Minun mielestä se esimerkki oli tänään tuossa, kun täysistunto alkoi ja äänestimme taas yhdestä laista, jonka me oppositiossa hävisimme ja joka käytännössä esimerkiksi meidän Lapin matkailuyritysten byrokratiaa tulee lisäämään ja vaikeuttamaan yritysten toimintaedellytyksiä. Siellä pitäisi mennä ihan täysin toiseen suuntaan, ja tämä on hankala yhtälö.

Liikenteen ja logistiikan rooli on myös noussut esille. Se on ehkä liian sivussa, koska kuitenkin se on se tausta ja tukiranka koko meidän teolliselle kilpailukyvyllle. Raskaan liikenteen byrokratian karsiminen, liikenneyhteyksien parantaminen: niitten roolia olisi voinut nostaa vahvemmin esille.

Ja lopuksi matkailu: Kyllä minä näen, että se on teollisuudenala tänä päivänä, ja olisi suotavaa, että sitä ei lokeroitaisi enää sinne yhteen pieneen Visit-toimialaan vaan nostettaisiin se vahvasti osaksi meidän teollista ja elinkeinostrategiaa tulevaisuudessa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen poissa, edustaja Kumpula-Natri poissa. — Edustaja Suhonen, olkaapa hyvä.

17.05 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Käsittelemme nyt hallituksen teollisuuspoliittista selontekoa, mutta Itä-Suomen näkökulmasta tämä selonteko jättää paljon kysymyksiä ja liian vähän vastauksia. Meillä Itä-Suomessa — alueella, joka on kärsinyt rakennemuutoksista, saavutettavuushaasteista ja väestön vähenemisestä — tarvittaisiin juuri nyt konkreettisia ja kohdennettuja teollisuuspoliittisia toimia. Niitä tässä paperissa ei ole juuri nimeksikään.

Selonteossa puhutaan teollisuuden vihreästä siirtymästä ja investoinneista, mutta missä ovat keinot, joilla varmistetaan, että myös Itä-Suomi pääsee kiinni siihen potentiaaliin, joka alueella olisi käytettävissä? Potentiaali on valtava: bioenergiaa, kiertotaloutta, puhdasta vettä ja osaamista. Meillä on koulutusorganisaatioita, teknologiaosaamista ja ihmisiä, jotka ovat valmiita töihin. Mutta ilman toimivaa infraa, ilman investointeja liikenne- ja tietoliikenneyhteyksiin, ilman alueellista tasa-arvoa tukevia päätöksiä, ilman koulutuk-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

seen satsaamista jää Itä-Suomi jälleen kerran taka-alalle. Arvoisa elinkeinoministeri, jälleen kerran.

Selonteko puhuu yleistasolla, mutta siinä ei näy todellista tahtoa tukea alueita, jotka eivät automaattisesti houkuttele pääomasijoituksia tai globaaleja toimijoita. Hallitus puhuu strategisista investoinneista, mutta missä ovat strategiset investoinnit Pohjois-Savoon, Pohjois-Karjalaan tai vaikkapa Kainuuseen? Missä ovat tukitoimet niille pk-yrityksille, jotka pyörittävät Itä-Suomen elinkeinoelämää?

Arvoisa rouva puhemies! Sympatiaa ja empatiaa Itä-Suomi on saanut sylikaupalla. Itäisen Suomen ohjelma on julkistettu. Ohjelmaa on kauan odotettu, ja odotusarvot olivat itse ohjelmaa kohtaan suuret. Ohjelmassa on varsin erinomainen huomio, joka kuuluu seuraavasti: ”Itäisen ja pohjoisen Suomen ohjelmia koskevan asettamispäätöksen mukaan molemmissa ohjelmissa tulee esittää tiiviisti ja konkreettisesti toimia, joilla voidaan lisätä kestävän kasvun mahdollisuuksia ja uusia investointeja sekä vahvistaa Suomen kilpailukykyä ja alueiden elinvoimatekijöitä.” Kirjaus on lupaava. Konkretiaa todellakin odoteltiin ohjelman osalta ja odotetaan edelleen tulevissa päätöksissä. Tämänhetkisen tiedon mukaan ohjelma voi pahimmillaan jäädä pelkäksi paperiksi. Ohjelmassa ei ole konkreettista vaikuttavuutta, yksityiskohtaisia esityksiä ja ratkaisuja.

Arvoisa rouva puhemies! Varkauden seutu pärjää siihen nähden, mitä hallitus on jättänyt tekemättä puuttuvan tuen osalta tai tehnyt lakkauttaessaan valtion virastoja toisensa perään ja sokerina pohjalla lakkauttamalla Varkauden ympärivuorokautisen päivystyksen sairaalasta. Sama kohtalo on Ylä-Savon Iisalmella, joka myös tekee alueena kovaa teollisuuspoliittista tulosta kuten Varkauskin.

Varkauden seudun viennin arvo vuonna 2023 oli 823 miljoonaa euroa, mikä tekee siitä suurimman Pohjois-Savon seudulta. Vuosina 2010–2023 energiateknologian viennin kasvu alueella oli keskimäärin 2,3 prosenttia vuodessa, ja vuonna 2023 energiateknologian vienti nousi 10,2 prosenttia. Itä-Suomessa Varkauden seutu on siis vahva elinkeinoelämän, teollisuuden ja työllisyyden tukiranka. Vaikka luvut ovat komeat viennin arvolla mitattuna, hallitus ottaa valtavan riskin, kun ei konkreettisesti tue Itä-Suomen teollisuutta, vientiä ja sitä kautta työllisyyttä.

Arvoisa hallitus! Jos halutaan aidosti koko Suomen menestyvän, on teollisuuspoliittisessa selonteossa otettava huomioon myös alueellinen todellisuus. Teollisuus ei kasva pelkissä metropoleissa. Tarvitsemme kohdennettuja kannusteita, investointien riskien tasaamista ja aluekehityksen huomioimista osana teollisuuspolitiikkaa.

Arvoisa rouva puhemies! Itä-Suomi ei tarvitse pelkästään myötätuntoa. Se tarvitsee mahdollisuuksia. Nyt esitetyllä linjalla hallitus valitettavasti jättää ne tarjoamatta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäkynen.

17.09 Matias Mäkynen sd: Arvoisa puhemies! Kiitos hallitukselle teollisuuspoliittisen selonteon tuomisesta eduskuntaan. Olemme eduskunnassa jo viime vuodet olleet aloitteellisia talousvaliokunnassa ja niin sanottujen omien asioiden muodossa käyneet paljon teollisuuspoliittista keskustelua. Nyt saamme vihdoinkin mahdollisuuden käydä sitä myös hallituksen kanssa — kiitos ministerille ja hallitukselle siitä.

Suomen teollisuuspolitiikka on pitkään ollut hyvin reaktiivista ja jälkijättöistä. Viimeistään pandemian jälkeen nähtyyn käänteeseen ei ole reagoitu viime hallituskaudella riittä-

västi, ja myös tässä selonteossa näkyy työ- ja elinkeinoministeriön vastentahtoisuus ottaa aktiivinen rooli teollisuuspolitiikassa.

Ensimmäinen ja tärkeä kysymys on, miksi teollisuuspolitiikka on taas hyväksyttävää ja jopa tarpeellinen osa talouspolitiikkaa. Strategian tavoitteena on kasvuhakuisten, työllistävien ja vientiin tähtäävien yritysten kasvu sekä työpaikkojen säilyminen Suomessa. Tavoite on sinänsä hyvä ja kaunis mutta ei itse asiassa tuo Suomen olemattomaan teollisuuspolitiikkaan sen enempää suuntaa kuin kunnianhimoa. Olennainen kysymys on, miksi Suomi tekee teollisuuspolitiikkaa. Teemmekö sen vastataksemme muuttuneeseen ympäristöön eli reaktiivisesti rakentaaksemme suhteellisia kilpailuetuja valituilla aloilla vai ratkaistaksemme yhteiskunnallisia ongelmia ja sen kautta luoden liiketoimintaa? Tämä hieman teoreettiseltakin vaikuttava kysymys on hyvin olennainen, kun suunnitellaan teollisuuspolitiikan käytännön toimenpiteitä ja myöskin tätä strategiaa.

Itse näen, että pienenä maana Suomen teollisuuspolitiikan tavoitteena on oltava myöskin globaalien yhteiskunnallisten ongelmien ratkominen maailman johtavalla teknologialla ja osaamisella. Tällaisia ongelmia voivat olla niin väestön ikääntyminen, ilmaston lämpeneminen, luonnon monimuotoisuuden heikentyminen kuin eriarvoisuuden kasvukin. Suomella on jo useita vahvuuksia ja kärkiyrityksiä, ja ratkomme jo globaaleja kriisejä. Kysymys kuuluu: miten teemme tätä vielä strategisemmin tulevaisuudessa?

Selonteossa on kuvattu analyttisesti ja ihan hyvinkin paikoittain teollisuuspolitiikan ja geopolitiikan muutosta viime vuosina. Sen sijaan toimenpiteet ovat varsin pistemäisiä ja hajanaisia. Uskoisin, että tämä johtuu tästä puutteellisesta tavoitteenasettelusta mutta myös siitä, että ideologisuudessaan hallitus ei ole varma, näkeekö se valtion teollisuuspolitiikan toimijana vai esteenä, joka on vain siivottava sivuun. Todellisuudessa tällaista keskustelua ei kannattaisi edes käydä. Valtioiden rooli on vahvistunut ja vahvistuu tulevaisuudessakin.

Selonteossa kannetaan huolta Suomen tuottavuuden heikosta kehityksestä. Tämä on oikea ja aito huoli, mutta harmittavasti tähänkään ei juuri tarjota konkretiaa tuottavuuden parantamiseksi. Matti Pohjolan viime vuonna julkaistun artikkelin mukaan Suomen ongelmana ei ole, kuten usein esitetään, investointien ja pääoman puute vaan pikemminkin kokonaistuottavuuden heikko kasvu ja korkean tuottavuuden pääoman puute. Pääomavaroitain tarkastellen Ruotsin ylivoima on syntynyt ict-pääomasta, tietokoneista, ohjelmistoista ja tietokannoista. Sen lisäksi Joel Kaitila Jyväskylän yliopistosta on todennut, että Suomessa on 90-luvun jälkeen kilpailukykystrategiassa painopiste muutettu aktiivisesta teollisuus- ja innovaatiopolitiikasta kustannuskilpailukykyä korostavan kapean kilpailukyyn edistämiseen. Maailman muuttuessa tämä strategia on viimeistään 2020-luvulla ajanut seinään ja näkyy nyt Suomen jälkeenjääneisyydessä useilla teknologia-aloilla, tki-toiminnassa ja ennen kaikkea osaamistasossa.

Onkin oikeastaan jopa uskomatonta, että hallitus antaa eduskunnalle selonteon teollisuuspolitiikasta, mutta selonteko jää erittäin kapeasti työ- ja elinkeinoministeriön pistemäisiin toimiin. Kun teollisuuspoliittisen strategian keskeisin toimi on vuoden voimassa oleva verovähennys, voidaan puhua korkeintaan teollisuuspoliittisesta operaatiosta tai ehkä parhaimmillaankin taktiikasta. Tällainen liikenne- ja viestintäministeriön tai opetus- ja kulttuuriministeriön toimet täysin ulkopuolelle jättävä selonteko on vähintäänkin vailmainen, ja ymmärrän toki, että tässä on kyse ministeriöiden välisistä reviirikamppailuista, jotka häiritsevät myös tehokasta tki-politiikkaa Suomessa, mutta pienellä Suomella ei ole varaa tällaiseen kuppikuntaisuuteen ja siiloutuneisuuteen.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Selonteon suurin puute on, että vaikka se puhuu osaavan työvoiman saatavuudesta, se ei mainitse sanallakaan koulutustason nostoa. Koulutustason nosto on vaikuttavin ja tärkein yksittäinen toimi tuottavuuden kasvattamiseksi pitkällä aikavälillä ja yritysten tki-toiminnan kiihdyttämiseksi myös pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. On käsittämätöntä, että yliopistoja ja ammattikorkeakouluja ei mainita selonteossa kertaakaan. Alueellisten vientiyritysten rinnalla ne ovat myös paras tae Suomen teollisuuden tulevaisuudelle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Jukkola. — Samalla muistutan, että tämä on aikarajoitettu asiakohta, eli 17.40 siirrymme sitten seuraavaan. — Nyt edustaja Jukkola.

17.14 Janne Jukkola kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tänään käsiteltävä teollisuuspoliittinen selonteko on merkittävä käännekohta Suomen talouspolitiikassa. Se on osoitus siitä, että meillä on nyt hallitus, joka on valmis ottamaan strategisen ja pitkäjänteisen otteen teollisuuden tulevaisuudessa. Haluan kiittää hallitusta tästä työstä. Se ei ole syntynyt helpoissa oloissa.

Suomen talous ei ole kasvanut 17 vuoteen, velkaantuminen on ollut hallitsematonta ja geopolitiittinen tilanne Euroopassa vakava. Yhdysvaltain epävarmat talouslinjaukset ja maailmanpolitiikan kiristymisen asettavat lisäpaineita vientivetoiselle taloudellemme. Silti tässä tilanteessa hallitus on tehnyt sen, mikä on ollut välttämätöntä. Taloutta on sopeutettu vastuullisesti ja samalla on tehty merkittäviä päätöksiä kasvun ja vientiteollisuuden edellytysten vahvistamiseksi. Uskon, että näiden toimenpiteiden myötä Suomen talous voi vähitellen kääntyä vakaalle ja kestäväälle kasvu-uralle.

Arvoisa puhemies! Haluan korostaa erityisesti puhtaan siirtymän investointien merkitystä länsirannikolle. Länsi-Suomen vientirannikko on koko maan kannalta keskeinen alue niin kansainvälisen turvallisuuden kuin talouden tai huoltovarmuudenkin näkökulmasta, ja sen potentiaali on huomattava. Alueella on jo nyt tehty paljon työtä sen eteen, että tämä niin kutsuttu vientirannikko saadaan toimimaan saumattomana kokonaisuutena. Paikallisten toimijoiden sitoutuminen ja halu yhteistyöhön yli maakuntarajojen on vahvaa. Tätä tahtotilaa meidän on tuettava myös valtakunnan tasolla. Esimerkkinä tästä kehityksestä viime viikolla ruotsalainen energiayhtiö OX2 ilmoitti 700 miljoonan euron investoinneista kahteen tuulivoimapuistoon Keski-Pohjanmaalle ja Etelä-Pohjanmaalle. Tämä ei ole yksittäinen tapaus vaan osa laajempaa murrosta, johon rakentuu uusiutuvan energian ja vientiteollisuuden tukikohta. Alueella yhdistyvät vahva paikallinen energiantuotanto, toimintakykyiset satamat sekä koulutus- ja tutkimusosaaminen eli kaikki edellytykset teollisuuden kasvulle ja puhtaan siirtymän toteuttamiselle, mistä hyötyy koko Suomi.

Arvoisa puhemies! Elinvoiman vahvistaminen on nyt avain kaikkeen. Se on talouden kasvun, hyvinvointivaltion kestävyys ja koko Suomen tulevaisuuden perusta. Haluan vielä tässä vaiheessa kiittää hallitusta investointihyvityksen toteuttamisesta. Se on ollut konkreettinen ja oikea-aikainen työkalu, jolla Suomi on voinut vastata kansainväliseen kilpailuun investoinneista. Kiitos kuuluu myös suomalaisille yrityksille, jotka ovat määrätietoisesti tehneet työtä investointien kotouttamiseksi näissä haastavissa oloissa. On ollut rohkeaa nähdä, että investointeja tehdään nyt laajasti eri puolilla Suomea. Juuri tästä syystä on niin tärkeää, että teollisuuspoliittinen strategia on tehty huolellisesti ja näkemyksellisesti. Strategialla on merkitystä vain, jos se johtaa tekoihin, ja tässä hallitus on ottanut ensimmäiset askeleet oikeaan suuntaan. Mutta tämä on vasta alkua. Meidän on jatkettava

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

päätäväisesti ja painettava kaasua entistä kovempaa ja varmistettava, että Suomi myös tulevaisuudessa on houkutteleva ja kilpailukykyinen paikka investoida, yrittää ja työllistää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen.

17.19 Riitta Mäkinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Pidän tervetulleena sitä, että pääsemme täällä eduskunnassa tämän teollisuuspoliittisen selonteon kautta keskustelemaan kansantaloutemme kasvun ja vahvistumisen kannalta hyvin keskeisestä asiasta, suomalaisen teollisuuden tulevaisuuden kehitysnäkymistä ja tarvittavista kehittämistoimista.

Suomen kehitysnäkymät ovat olleet pitkään alavireiset. Teollisuutemme ei ole pystynyt uudistumaan samaa tahtia kuin monet kilpailijamaamme. Talous ei käytännössä ole juuri kasvanut 2000-luvun aikana. Kyse on ollut pitkälle nimenomaan vientiin iskeneistä ulkopuolisista sokeista, jotka ovat värittäneet viimeistä kahta vuosikymmentä.

Rahoitusmarkkinoiden luottamuksen murentuminen syksyllä 2008 johti maailmantalouden totaaliseen lamautumiseen seuraavana vuonna. Suomessa kriisi merkitsi poikkeuksellisen syvää viennin ja kokonaistuotannon pudotusta vuonna 2009, joskin tuolloin voimakkaat elvytystoimet lievensivät iskua. Vuonna 20 iski pandemia ja lopulta vuonna 22 Venäjän hyökkäyssodan käynnistämä energiakriisi. Tällä hetkellä kauppapolitiikka elää ennalta arvaamattoman sokin keskellä, kun Yhdysvaltojen maailman maille asettamat tuontitullit ovat käynnistäneet kauppasodan.

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos, teknologinen murros ja kansainvälinen kilpailu pakkavat meitä uudistumaan, ei huomenna vaan jo tänään. Suomi elää nyt ajassa, jossa me todella tarvitsemme strategisen pitkän linjan teollisuuspoliittisen ohjelman, joka tarjoaa konkreettisia avauksia ja toimenpiteitä, jotta suomalaiselle vientiteollisuudelle kyetään aidosti luomaan edellytyksiä ja kannusteita uudistua ja säilyttää kilpailukykyä globaaleilla, nopeasti muuttuvilla markkinoilla. Me tarvitsemme ohjelman, jonka kautta teollisuuspolitiikalla voidaan ratkaista olemassa olevia haasteita, joihin yhteiskunnassa ja yhteiskunnissa tarvitaan ratkaisuja.

Selonteon analyysi Suomen teollisuuspolitiikan ja kasvun kipupisteistä on oikean suuntainen, mutta esitetyt uudet toimet jäävät sisällöllisesti laihoiksi. Olemassa olevat vahvuudet ja potentiaali on tunnistettu verrattain hyvin, mutta toimet niiden konkreettiseen hyödyntämiseen jäävät yhä puuttumaan. Selonteko on täynnä yleisluontoisia tavoitteita ja linjauksia, mutta ehdotettavat käytännön toimenpiteet ovat epäselviä.

Mielestäni yksi keskeinen puute on geopolitiittisesti viisaan vihreän siirtymän tuomien mahdollisuuksien aliarviointi.

Toiseksi, teollisuus ei uudistu ja kehity ilman osaajia. Meillä on jo nyt huutava työvoimapula. Sitä ei paranneta leikkaamalla koulutuksesta ja osaamisesta tai vaikeuttamalla työperäistä maahanmuuttoa. Suomi tarvitsee osaajia niin omasta maasta kuin maailmalta, jos haluamme pysyä kehityksen kärjessä.

Kolmanneksi, me emme voi keskittyä liikaa suuryrityksiin, vaan todellisen kasvun ja innovaatioiden moottorit, pk-yritykset, on otettava paremmin huomioon.

Edelleen: logistiikkaan ja liikenne- ja energiainfraan on kiinnitettävä enemmän huomiota. Ja lopulta terve investointiympäristö on ennen kaikkea vakaa ja ennustettava. Tätä on tuettava politiikkatoimin.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

SDP on esittänyt lukuisia toimenpiteitä, jotka keskittyvät talouskasvun nopeaan elvyttämiseen ja luottamuksen palauttamiseen suomalaiseen yhteiskuntaan. Tätä me nyt todella-kin tarvitsisimme. SDP:n kasvutoimissa korostuvat nimenomaan investointien vauhdittaminen, rakennusalan elvyttäminen, luottamuksen palauttaminen työmarkkinoille sekä pitkän aikavälin kasvurahoituksen vahvistaminen. Tämä selonteko on hyvä alku, mutta se tarvitsee vielä paljon enemmän ollakseen teollisuuspoliittinen strategia, joka loisi aidosti suuntaa tulevaisuudelle ja kansainvälisesti entistä kilpailukykyisemmälle suomalaiselle vientiteollisuudelle.

Hallituksella on sirpalemaisista toimenpiteistä mutta ei visiota tai poliittisesti strategista ohjausta. Entistä tärkeämmäksi nousee se, että Suomessa ollaan strategisesti hereillä uusista vientimarkkinoista ja kumppanuuksista. On alati muistettava, että Suomi toimii osana muuttuvaa, joskus hyvin arvaamatontakin maailmanjärjestystä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Paasi.

17.24 Martin Paasi kok: Arvoisa rouva puhemies! Suomen talouden kannalta kaikista olennaisinta on se, miten paljon maailmantalouden tekemisistä tapahtuu Suomen rajojen sisäpuolella. Mikäli tämä osuus kasvaa elikkä Suomen osuus maailmantaloudesta kasvaa, meillä menee hyvin. Jos se pysyy paikallaan, meillä menee huonosti. Talous kasvaa lisätekemisen lisäksi tuottavuudesta elikkä siitä, että aikaansaadaan Suomen rajojen sisäpuolella enemmän parempaa vähemmällä, toisin sanoen paremman tuottavuuden kannalta. Elikkä on osittain sitä, että tehdään enemmän, ja sitten toisaalta sitä, että tehdään enemmän parempaa vähemmällä. Enemmän ja tuottavampaa tekemistä puolestaan syntyy, kun Suomeen investoidaan. Silloin kun tänne investoidaan, hankitaan uusia asioita uudella rahalla, uusinta teknologiaa ja siihen ihmiset tekemään ja sitten siitä tuottamaan uusia palveluita tai tuotteita, tämä on se, mitä kautta talous ylipäättensä kasvaa.

Tällä hetkellä Suomeen investoidaan erityisen paljon, ja siinä on taustana tekoälyn megatrendi maailmalta. Sitä mukaa kun ihmiskunta ottaa tekoälyn käyttöönsä, se vaatii julmetun määrän lisää muun muassa datahalleja. Täällä tänään ollaan kuultu, että datahallit ovat huono investointi, mutta niin kuin tässä aikaisemmin totesin, se, että Suomeen saadaan lisää tekemistä, lisää tuottavaa tekemistä, ei voi olla huono juttu Suomelle. Datahalleja Suomeen tulee sen takia, että meillä on paljon puhdasta sähköä. Microsoftilla, Googlella ja Amazonilla on yritystasolla tavoitteena olla hiilidioksidineutraaleita viiden tai kymmenen vuoden sisään, jopa hiilinegatiivisia. Se, että meillä on puhdasta sähköä Suomessa, on ensimmäinen asia, joka johtaa siihen, että me ylipäättensä päästään näitten yritysten tutkalle. Mutta sekään ei riitä. Sen lisäksi Suomessa on paljon laskentaosaamista elikkä me osataan suunnitella tehokkaimpia siruja, mitä maailmasta löytyy, ja meillä on myöskin kokoomme nähden todella vahvaa kvanttietokoneosaamista. Myös nämä asiat liittyvät ihmiskunnan tekoälyn käyttöön ottamiseen, koska tekoäly vaatii, kuten tiedetään, todella paljon laskentakapasiteettia.

Ylipäättensä meillä Suomessa on nytten tässä tuhannen taalan paikka. Meillä on toisaalta puhdasta sähköä tarvitsevia toimijoita, ja toisaalta meillä on tiekartta Suomen puhtaan sähköntuotannon tuplaamiseksi vuoteen 2035 mennessä. Kun pidämme huolen siitä, että tämä tiekartta pysyy ja kehittyy entisestään, niin se mahdollistaa paitsi sen, että Suomi ottaa täyden hyödyn tekoälyn jalkautumisesta ihmiskuntaan, myöskin sen, että me voidaan pystyt-

tää vetyteollisuuden siivellä tulevat biobensatuotannot ja vihreän teräksen tuotanto. Kaikki tämä on vihreää siirtymää mutta ennen kaikkea Suomen talouskasvun ydintä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ehdimme ottaa vielä kaksi puheenvuoroa ja vielä ministerin vastauksen sitten, ja nämä kaksi ovat tästä seuraavat Skinnari ja Eskelinen. — Olkaa hyvä.

17.28 Ville Skinnari sd: Arvoisa puhemies, ärade talman! Maailma on tosiaan muuttunut, ja tämä uusi maailma vaatii myös meiltä täällä eduskunnassa ehkä uudenlaisia tapoja tehdä asioita. Sen takia minä olen ehkä vähän kyseenalaistanutkin tätä selontekokulttuuria kaiken kaikkiaan — eikä se liity vain tähän teollisuuspoliittiseen selontekoon — koska ne eivät mitenkään edes voi elää tässä ajassa.

Arvoisa puhemies! Kuten tänään on puhuttu, niin positiivinen pitää olla. Nytkin eilen iloittiin, että vienti on lähtenyt kasvuun, ja minä oikein pysähdyin, että mistäköhän se tulee, koska minä en nähnyt sille mitään syytä, mutta sitten minä ymmärsin, että tasan vuosi sitten olivatkin muuten nuo lakot, eli tietysti nollasta on tultu ylöspäin. Tämäkin kertoo sen, että joskus on pakko katsoa niitten uutisten taakse, missä me oikeasti olemme.

Me Suomessa puhutaan paljon valtiontaloudesta mutta aika vähän kansantaloudesta, ja minusta tämä on tänään hyvä keskustelu, niin kuin edellä puhunutkin sanoi, että yritetään kasvattaa sitä bkt:tä. Minäkin toivotan datakeskukset aina tervetulleiksi, jos niistä oikeasti syntyy jotain lisäarvoa, mutta toistaiseksi sitä ei ole pystytty näyttämään.

Tähän liittyen, kun puhutaan nyt geopolitiikkaa ja logistiikkaa, minä mainitsin tuossa jo äsken, että on vain lisätty näitä logistiikan ja satamien ja väylien kustannuksia, ja se on pois kilpailukyvyistä. Samaan aikaan tämä selvitys ei mitenkään tuo esille esimerkiksi itä-länsi-liikennettä Ruotsiin ja Norjaan, sitä, miten tulee joitain isoja strategisia avauksia, jotka kiinnostaisivat globaalia teollisuutta, miten Eurooppaan pääsee, vaikka selvitys tosin mainitsee sanan logistiikka.

Miten tämä selvitys liittyy vaikka Risto Murron työryhmään, jota odotettiin pitkään ja paljon? Tuleeko tästä joitain yhteisiä toimenpiteitä? Kello käy. Milloin tämän kauppasodan keskellä TEMin ja UM:n yhteinen Team Finland -malli alkaa toimia, ja miten se no-teeraa tämän maailman muutoksen? Eli se, miten tästä syntyy konkretiaa, on oikeastaan minun kysymykseni, koska jos on strategia, selonteko, niin siihen kuuluvat myös toimenpiteet ja tavoitteet.

Ja edelleen toistan sen, että minun mielestäni tämä on varmaan edunvalvojien tekemä paperi, mutta jos ajattelee suomalaisia suuria yrityksiä, keskisuuria, pienempiäkin, niin jos minä katson nyky-Nokiaa, se on edelleen puolet meidän tki:stä, työllistää tuhansia ihmisiä. Sen voisi tuplata. Mutta kuinka paljon esimerkiksi nyt Oulun tai Tampereen osalta tällä selonteolla todetaan, että hei, nyt meidän pitää panostaa, jotta me ollaan edelleen maailman johtavia? Kysymyksessä on kuitenkin meidän ainoa systeemitason globaali menestyjä, joka pelaa ihan omassa kokoluokassaan edelleen.

Ja sitten tämä Teollisuussijoituksen ja Finnveran roolien toistaminen: kyllä se pk-yrittäjä Seinäjoella miettii, mitä mä sillä Teollisuussijoituksella teen, en mä oo myymässä mun firmaa vaan tarviin pankista rahaa, lainaa. Kun pääomasijoittaja edellä mennään sanomaan, että hei, me muutetaan ja kehitetään Suomen teollisuuspolitiikkaa, niin näillä skaalautumisluvuilla per vuosi kyllä aikamoisen loikan saa Tesi tehdä yhdessä yksityisen sektorin kanssa. Ja Finnverankin pitäisi ymmärtää se oma roolinsa erityisyhtiönä eikä liike-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

pankkina. Se palaute on aika julmaa, mitä tulee vientitakuista tai ylipäättään siitä, että nyt tarvittaisiin kumppania, joka auttaisi. Edelleen Suomi yrittää kasvaa organisaatiot edellä, ei ratkaisut edellä.

Arvoisa puhemies! Koronan keskellä me perustettiin ulkoministeriössä vientinyrkki, joka me tehtiin vain ja ainoastaan yhdessä yritysten kanssa. Mentiin sinne, missä on kasvua, luottamusta, kauppaa ja erityisesti luottamusta, ja sitähan maailma nyt kysyy. Ei sitä tehty selvityksillä tai työryhmillä vaan sillä, mitä yritykset halusivat, että nyt tehdään.

Ja puhemies, pohjoismainen yhteistyö puuttuu tästä täysin. Yhteiset investoinnit, yhteinen energiainfra, verkot, Nokian ja Ericssonin mahdollinen yhteinen tki — sillä on globaalistikin merkitystä. Esimerkiksi minä matkustin paljon pohjoismaisten ministereiden kanssa. Miksi? Me ollaan yhdessä maailman kymmenenneksi suurin talous, ja meillä jos kenellä on luottamusta. Eli kyllä tässä pitäisi hakea nyt sitä luottamuksen koalitiota, ottaa G7-maista Japani, Korea, Kanada — ne ovat meidän todellisia ystäviämme, joihin voidaan luottaa.

Eli puhemies, näihin kysymyksiin tämä ei vastaa. Mutta toivoa on. Saksa alkaa nousta, luottamus kasvaa. Minä toivon, että nyt ulkoministeriö ja TEM laittavat ihmiset maailmalle sinne, missä sitä luottamusta ja kasvua on. Niin teki Tanska ja niin teki Irlanti meidän kokoluokassa, ja katsokaa heidän talouslukujaan, katsokaa heidän ilmapiiriään ja yritysyhteistyötään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Eskelinen.

17.34 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Hyvää keskustelua reilu kaksi tuntia on ollut, ja Suomella todellakin on mahdollisuuksia erityisesti täällä vihreän teknologian, vihreän siirtymän ja puhtaan energian puolella ja energiateollisuudessa.

Selonteko on todellakin tarpeellinen analyysi teollisuuspolitiikasta ja kasvun edellytyksistä. Luulen, että tässä salissa oli huomattavasti korkeammat odotukset erityisesti tästä sisällöstä. Tässä tavallaan uudet avaukset ja uudet toimet jäävät hyvin laihoiksi.

Aineistoissahan on myös sitten swot-analyysi teollisuuspolitiikasta, ja aika hyvin siellä minun mielestäni on kuvattu niitä asioita, mitkä meillä teollisuuspolitiikassa ovat vahvuuksia: juuri vakautta ja ennustettavuutta, korkeaa osaamista ja koulutettua työvoimaa sekä kohtuuhintaista energiaa ja tki-rahoitusta.

Ehkä näistä nyt sitten, minkä aiemminkin totesin, on isoin este varsinkin näille meidän paljon energiaa tarvitseville datakeskuksille ja vetylaitoksille, joita on pöydällä ja rakentumassa, se, että me tarvitaan energiaverkkoihin, siirtoverkkoihin, paljon pullonkaulojen ratkomista, ja Itä-Suomesta uupuu neljäsataaviisikymppinen kokonaan. Kun tiedetään, että se aikajänne on 5—10 vuotta, me kuljetaan jälkijunassa hurjasti, niin kuin tuossa suurjännitetyöryhmänkin raportissa on todettu.

Toinen on sitten tämä työvoiman saatavuus, ja tietysti ne päätökset, mitä ulkomaisen työvoiman osalta tässä viime viikkoina on tehty, eivät ainakaan paranna tätä tilannetta. Kun tämä maailmantilanne rauhoittuu ja lähdetään oikeasti kasvuun, niin kyllä meillä tulee... Tässä ovat vähän unohtuneet nämä työvoimahaasteet, mitä meillä työvoimapolitiikassa oli tämän hallituskauden alussa, mutta ne ovat siellä odottamassa välittömästi, kun kasvu lähtee liikkeelle.

No sitten tämä Itä- ja Pohjois-Suomi. Niin kuin totesin, niin siellä on vain kirjauksia strategioista ja ohjelmista, ja niin kuin täällä on useampi todennut, niin puolitoista vuotta-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

han tässä on odotettu nyt sitä Itä-Suomi-ohjelmaa, niitä toimenpiteitä. Katsotaanpa nytten, sopiihan tuota epäillä — budjettiriihessä on 40 eri esitystä Murron työryhmän ja 28 Itä-Suomen työryhmän paperissa — mistä se raha löytyy, jotta edes jotain saataisiin näistä liik-
keelle.

Toinen on tietysti tämä, että täällä on tämä liikennepolitiikka ja liikenneinfra, mikä on meidän logistiikan näkökulmasta aivan välttämätöntä, sivuutettu kokonaan. Parhaillaan olevan lausuntokierroksen jälkeen meillä parlamentaarinen liikennetyöryhmä on syksyllä tuomassa saliin sitä liikennepolitiikan pitkää linjausta, ja kyllähän se niin olennaisesti liittyy tähän teollisuuspolitiikkaan [Puhemies koputtaa] ja Suomen kasvuun, että jospa siihen rahoitusta löytyy.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministeri, enintään viisi minuuttia. — Sitten mennään seuraavaan asiaan.

17.37 Elinkeinoministeri Wille Rydman: Arvoisa rouva puhemies! Erityisesti edustaja Skinnarin pohdintoja hämmästelін kyllä pitkin matkaa. Hän tosiaan kertoi useampaan otteeseen, että yrityksiltä ei ole kysytty näkemyksiä tätä teollisuuspoliittista strategiaa varten vaan pelkästään edunvalvojilta ja että tämä on edunvalvojien tekemä paperi. No, millaisia ovat sitten nämä edustaja Skinnarin kuvaamat edunvalvojat? Ne ovat sellaisia kuin Energiateollisuus ry, Elinkeinoelämän keskusliitto, Kemianteollisuus, Metsäteollisuus, Teknol-
ogiateollisuus. Niin, nämä ovat todellakin edunvalvojia. Ne ovat näiden yritysten ja toimialojen edunvalvojia. Emme varmaankaan odota liian paljon, jos odotamme ja oletamme, että nämä toimialajärjestöt myöskin pystyvät yritysten viestiä välittämään. Kaiketi on kuitenkin niin, että on nimenomaisesti järkevää, kun tällaista teollisuuspoliittista strategiaa tehdään, että emme poimi yksittäisiä yrityksiä vaan poimimme nimenomaisesti toimialoja edustavat järjestöt, joiden toivomme näiden yritysten viestin myöskin välittävän, ja epäilemättä juuri näin on tapahtunut.

Ihmettelin edustaja Skinnarin puheenvuorossa myöskin väitettä, että datakeskuksista ei ole osoitettu olevan taloudellisia hyötyjä — aikamoinen väite. Itse näkisin kyllä, että tällaiset miljardiluokan investoinnit, jotka työllistävät Suomessa ja sitä paitsi tuovat Suomeen keskeistä nykyaikaista länsimaista infrastruktuuria, ovat ihan jo geostrategisestikin hyödyllisiä ja merkittäviä juttuja. Ylipäättäänkin katson, että kyllä ne investoinnit, mitä Suomeen tulee, toivotetaan tervetulleiksi. Toki tietysti toivomme kaikkia muitakin hankkeita kuin pelkästään datakeskuksia, ja totta kai tässä joudutaan verotuksellisia kysymyksiä ja sähköjärjestelmääkin arvioimaan.

Edustaja Harakka piti sitkeästi kiinni siitä, että kvanttiin ei panostettaisi tai että se olisi vain maininnanomainen juttu. Minusta tämä on kummallista, kun keskeisimpiä ja kirkkaimmin teollisuuspoliittisia päätöksiä, mitä tässä nyt aivan viime aikoinakin on tehty, ovat olleet nimenomaisesti valtion tekemät sijoitukset Teollisuussijoitus Oy:n kautta kvanttiyhtiö IQM:ään, joka on maailman johtavia kvanttifirmoja ja jonka kautta osaltaan rakennamme suomalaista teollisuuspolitiikkaa kvantin puolella.

Useampikin edustaja, muun muassa Kallio, Suhonen ja Eskelinen, viittasi Itä-Suomen kysymyksiin. Täytyy todeta kyllä se, että Itä-Suomen edustajat aika aktiivisesti unohtavat sen, miten valtavan Itä-Suomi-painotteinen on se jako, minkä Suomi tekee Euroopan aluekehitysrahaston kautta ja jota kautta panostetaan nimenomaisesti elinkeinoelämään Itä-Suomessa. Jotkut nostivat esille myöskin Itä-Suomeen kohdistuvat strategiset investoin-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

nit. Esimerkiksi edustaja Suhonen totesi, että missä ovat investoinnit Kainuuseen. No, heranen aika, Kainuussahan on kaikista kovimmat kasvuluvut tällä hetkellä, ja siitä on kehittynyt nimenomaisesti datateollisuuden ja tietoyhteiskunnan monella tapaa aivan keskeinen ekosysteemi, joka houkuttelee tietäntyyppisiä investointeja puoleensa. Loppujen lopuksi se on tapahtunut aika lailla myöskin alueen omien vahvuuksien tiedostamisella ja niiden määrätietoisella hyödyntämisellä, mikä on myöskin hyvä menestysresepti itse kullekin alueelle, ei vähiten Etelä-Suomelle.

No, sitten näistä erilaisista poliittisista toimenpiteistä: Esimerkiksi investointihyvitystä jotkut kritisoivat, että se kohdistuu vain niihin yli 50 miljoonan euron investointeihin. Toisaalta meillä on sitten tämä tukimuotoinen ja teollisuuspoliittinen varaus, johon on ollut hakukin käynnissä ja jossa kohteena ovat sitten yli 30 miljoonan euron investoinnit. Sitten juuri tänään käsiteltiin työllisyyden ja yrittäjyyden ministerityöryhmässä mittelstand- tai midcap-strategia, joka keskittyy vielä pienemmän kokoluokan yrityksiin. Meillä on lukuisia toimenpiteitä vähän erikokoisiin investointeihin, vähän erikokoisiin yrityksiin.

Sitten oli edustaja Mäkysen puheenvuorossa sellainen eriskummallinen väite, että TEM, työ- ja elinkeinoministeriö siis, tekisi vastentahtoista teollisuuspolitiikkaa. No, kyllä me teemme hyvin aktiivista teollisuuspolitiikkaa. Toki ne taustat, joita tämän aktiivisen teollisuuspolitiikan taustalla on, eivät ole erityisen iloisia. Kyllä me tietysti mielellämme näkisimme pikemminkin vähäisen valtion roolin kuin laajenevan valtion roolin, mutta toisaalta tiedostamme sen, että kun me elämme tällaisessa kilpailuympäristössä, niin silloin meidän pitää sitten elää sen ehdoilla.

Edustaja Lyly ja osittain edustaja Riipikin viittasivat näihin muuttuviin uhkakuihin. Juuri niihin reagoimme, ja siinä esittelypuheenvuorossani kannustinkin myöskin eduskuntaa tämän selonteon käsittelyssä reagoimaan myös niihin nopeasti muuttuviin olosuhteisiin, joiden keskellä elämme.

Edustaja Lohikosken puheenvuorosta totean vain sen, että jos salissa olisi ollut faktantarkistaja, joka olisi kilauttanut kelloa joka kerran, kun kuulee paikkansapitämättömän väitteen, niin aikamoinen kilinä olisi salissa sen puheenvuoron aikana kaikunut. [Pia Lohikoski: Kiitos hienoista perusteluista!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, tässä vaiheessa keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 17.43.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 18.54.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 5 käsittelyä. Keskustelu jatkuu. — Edustaja Perholehto poissa. — Edustaja Hoskonen.

18.54 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Tänä päivänä oli kaksi harvinaisen mielenkiintoista asiaa yhtä aikaa.

Pääministerin ilmoitus tullien muuttamisesta aiheutuneesta vaarasta, mikä Suomen taloudelle aiheutuu: Yhdysvaltain presidentin uusi politiikka on sellaista, että siitä en minä ainakaan ole päässyt vielä jyvälle, minne päin ollaan menossa. Tilanne on hankala mutta toivottavasti selviää.

Mutta sitten tämä teollisuuspoliittinen strategia. Tämä keskustelu on ollut erittäin mielenkiintoista, ja se, mistä minä olen todella huolissani — ihan aidosti, arvoisat kollegat, tavattoman huolissani — on se, että meillä on lähdetty tähän ilmastopolitiikkaan mukaan sillä keinoin, että me ruvetaan tekemään vetyä. Sillä tehdään sitten kaikki asiat hienosti, me tehdään valtavasti energiaa. Onko kukaan tutkinut, millä sitä vetyä tehdään? Valtavalla sähkömäärällä: hyötysuhde on vain 30 prosenttia. Meillä tällä hetkellä ei ole mitään mahdollisuutta tehdä vetyä, kun ei ole sähköä. Pikkuinenkin muutos tuulimyllyjen toiminnassa, vähän tuuli tyytyy, niin välittömästi sähkön hinta on 50 senttiä kilowattitunnilta. Kuvitteleeko joku sillä hinnalla jotakin tässä maassa vielä tehtävän? Sitä paitsi jos sitä sähköä sattuisi olemaan, niin meillä eivät siirtolinjat riitä enää. Elikkä on aivan tyhjän päällä koko meidän poliittinen tavoite siitä, mikä ilmastopolitiikan pitäisi olla. Se ei perustu tosiasioihin vaan perustuu toiveisiin, että meillä on kohta vetyterästehtaita ja kaiken maailman vetyjärjestelmiä. Ei ole, kun ei ole sähköä eikä rahaa eikä siirtolinjoja — muuten se on jo valmis.

Mutta se, mikä me ollaan unohdettu täysin, on tämä metsäteollisuuden nykyinen tilanne. Meillä ensinnäkin kaikki Suomen hyvinvointi, mitä viimeisen sadan vuoden aikana on rakennettu, on perustunut metsätalouteen, metsien tuottoon ja metsässä kasvavan puun jalostamiseen. Se on tuonut tähän maahan metalliteollisuuden. Kuten kaikki tiedämme nämä Ponsset ja John Deeret sun muut, valtava määrä metalliteollisuutta on puun varaan rakennettu. Sitten energiateollisuutta: se tekee valtavasti energiaa, kun puuta jalostetaan. Sähköä samoin. Kemianteollisuuteen tulee raaka-ainetta, kun sellua keitetään. Se liuos, mikä sieltä yli jää sellunkeitossa, jalostetaan moniksi tuotteiksi, ja emme ole sillä tiellä edes kunolla alussa.

Tämä kaikki halutaan nyt heittää tämän ilmastohumpan takia ihan mönkään, koska me poltamme sen turpeen vihan takia valtavat määrät arvokasta runkopuuta. Tuhoamme omaa elintasoamme ja ihan sinisilmäisesti väitämme tekevämme ilmastopolitiikkaa. [Tuomas Kettunen: Perussuomalainen ilmastohumppa!] Ei minkään näköistä järkeä koko hommassa ole. Ja katsokaapa sitten, mitä tapahtui: Helsinki ylpeilee nyt, kun pantiin viimeinen kiivihilvoimalaitos kiinni. Millä se korvataan? Italiasta ajetaan jätettä tähän maahan valtavat määrät, [Tuomas Kettunen: Juuri näin!] ja Helsinki teki semmoisen yhdensuuntaisen... Se on varmaan se vihreä siirtymä — nyt minä sen keksin.

Arvoisa puhemies! Kysymys on vihreästä siirtymästä. Helsinki siirsi sen jätesatamansa Helsingin alueelta pois tuonne Valkon satamaan Loviisan puolelle. Sillä siirrettiin se valtava löyhy, ja en tiedä, tuleeko ensi kesänä rotat jo mukaan siinä samassa laivassa. Se valtava löyhy siirrettiin Loviisan puolelle. Tämä on se nykyaikainen vihreä siirtymä. Menikö kaikki ihan oikein? Sitä paitsi tämän jätehomman hoitaa Italiassa eräs järjestö, joka ei maksa ollenkaan veroa. Ei tarvinne nimeä mainita, olen lukenut lehdestä monta artikkelia siitä koskien. Sitten leikitään muka ilmastoneutraalia. Voi hyvänen aika!

Jos me haluamme tämän maan todella ilmastoneutraaliksi, niin pidetään kiinni metsien tuotosta, sen jalostamisesta ja ennen kaikkea siitä, että puuta myydään, sitä jalostetaan ja myydään vientituotteeksi maailmalle. Ajatelkaapa, kun lähipäivinä ja lähikuukausina toivon mukaan Ukrainan sota saadaan loppumaan, mikä valtava rakentamisbuumi alkaa Eu-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

roopassa. Silloin tarvitaan suomalaisen metsäteollisuuden tuotteita valtavat määrät — totta kai lankkua ja lautaa, mutta puutaloja ja vaikka mitä. Puusta voi tehdä niin monta miljoonaa asiaa kuin haluamme tehdä. Nyt se härskisti poltetaan, kun vihreillä on tämä vihreä siirtymä.

Energiasiirtymää on kyllä toteutettu Helsingissä tyylikkäästi Loviisan Valkon satamaan, mutta mitä muuta on tapahtunut? Valtava määrä ihmisiä työttömäksi joutuu, ja pahoin pelkään, arvoisat kollegat, että meillä ollaan kohtapuoliin tilanteessa, että sellutehtaita ja sahoja pannaan kiinni. Kun puut poltetaan, niin ei niitä sahoja ja sellutehtaita seisoteta turhan panttina.

Sitten tämä datakeskusvillitys: Nyt ovat tulleet datakeskukset muka pelastamaan Suomen talouden — höpö höpö. Ne ottavat sen halvan sähkön, jota ydinvoimalla tehdään, ja sitten tavallinen suomalainen maksaa valtavan rahan siitä sähköstä, joka on juuri edullisesti myyty Googlelle. Joku sanoi, että maksavat ne kovan hinnan — eivät varmasti maksa kovaa hintaa, kun ovat neuvotelleet edullisen hinnan. Se firma viepi Suomesta kaikki voittonsa pois, ja jos joku kuvittelee Googlelle pärjäävänsä vaikka välimiesoikeudessa Yhdysvalloissa, niin kannattaa kokeilla. Siellä on sata maailman huippujuristia teitä vastassa, jos Suomi meinaa perangoida verojaan sieltä. Ei onnistu.

Elikkä kun me teemme tällaista energiapolitiikkaa, ilmastopolitiikkaa ja teollisuuspolitiikkaa, niin totuus on jäänyt kyllä liian pienelle huomiolle tässä asiassa. Toivon, arvoisat kollegat, että alamme puhua asioista oikeilla nimillä. Jos me hukkaamme tämän metsäteollisuuden, niin sen jälkeen kaikki on mennyt. Siinä menee monta muuta, ja toivon, että sitä päivää ei koskaan Suomeen tule. Tämän eduskunnan pitää kokea nyt herätys ja ymmärtää, mistä tässä on kysymys. Tällä menolla ei kerta kaikkiaan voi enää jatkaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Immonen.

19.00 Tomi Immonen ps: Arvoisa puhemies! Selonteko teollisuuspolitiikasta. Tässä hetkessä on syytäkin pysähtyä ja tarkastella sääntöpohjaisen länsimaisen demokratian tilannetta teollisuuden näkökulmasta. Realiteettien tunnistamisen jälkeen on vain nostettava katse ylös, siirrettävä pessimismi syrjään ja keskityttävä mahdollisuuksiin. Niitä avautuu, kun toisia sulkeutuu.

Hyviä asioita ja mahdollisuuksia on löydettävissä, jos niin haluamme. Esimerkiksi Suomen varsin tuore Nato-jäsenyys luo edelleen uusia mahdollisuuksia ja tilaisuuksia suomalaiselle puolustus- ja teknologiateollisuudelle. Tälläkin hetkellä suomalainen puolustusalan yritys Patria rakentaa verkostojaan ja tekee jo yhteistyötä useamman Nato-maan kanssa esimerkiksi sotilasajoneuvojen yhteishankinnoissa ja niiden valmistamiseksi ja rahoittamiseksi yhteishankkeena. Tällaiseen suomalaisvetoiseen yhteistyöhön ovat jo nyt liittyneet esimerkiksi Latvia, Ruotsi ja Saksa. Naton kautta syntyvät verkostot ovat keskeisiä myös pk-yrityksille, joita iso osa suomalaisen puolustusteollisuuden toimijoista edustaa. Tarvitsemmekin lisää Patrian kaltaisia kansainvälistymistä edistäviä isoja yrityksiä, jotka aukoivat pienemmille yrityksille latua kansainvälisiin neuvottelupöytiin.

Tämän hallituksen hallitusohjelman linjauksilla onkin erittäin hienosti viitoitettu sitä suuntaa, joka mahdollistaa talouskasvua myös puolustusteollisuuden alalla. Puolustusteollisuuden vahvistuva rooli Euroopassa on siis merkittävä mahdollisuus. Naton lisäksi myös Euroopan unioni on vahvistamassa omaa resilienssiään puolustusteollisuuden osalta. Euroopan unionin valtiovarainministerit kokoontuvat tällä viikolla Varsovassa keskustele-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

maan Euroopan puolustusmekanismihankkeesta. Puolustusmekanismin tavoitteena on luoda raamit puolustusrahostolle, joka kohentaisi unionin strategisen teollisuuden omavaraisuutta ja kriittisten alojen kilpailukyvyn tilannetta. Näinä epävarmoina aikoina Euroopan yhtenäisyys ja jäsenvaltioiden yhteiset työkalut ovat merkittävä tekijä myös lisäämään vakautta ja sitä turvallisuutta.

Arvoisa puhemies! Turvallisuus- ja kauppapoliittisen toimintaympäristön muutokset heijastuvat merkittävästi myös teollisuuspolitiikkaan. Merkille pantavaa on myös se, että Suomella on pitkä ja arvostettu osaaminen ja kokemus puolustusteollisuuden parissa. Sekä Nato-jäsenyys että nyt valmisteilla oleva Euroopan puolustusmekanismi avaavat molemmat Suomelle uusia mahdollisuuksia kasvattaa tuotantoa puolustusteollisuuden puolella luoden samalla myöskin teollisuuden työpaikkoja Suomeen. Jo nyt puolustusteollisuuden positiivinen kasvukehitys näkyy ainakin omassa kotikunnassani ja maakunnassani Keski-Suomessa puolustusteollisuuden kymmenien miljoonien arvoisina investointeina. Samalla lisäksi tulee myöskin työpaikkoja.

Haluan tässä yhteydessä kiittää ministeri Rydmania hienosti valmistellusta selonteosta, joka avaa meille hyvin tilannetta tässä hetkessä ja aivan oikeutetusti ylläpitää tarpeellista keskusteluamme täällä eduskunnassa. Aivan kuten selonteon viimeisessä luvussa on todettu, teollisuuspolitiikka elää ajassa. Tämän selonteon ja siitä johdetun keskustelun myötä myös me päättäjät osaamme elää oikeilla käsityksillä tässä ajassa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Polvinen.

19.04 Mikko Polvinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Olen edustaja Hoskosen kanssa monesta asiasta tässä salissa ollut samaa mieltä, mutta keskustan linjan avaaminen näistä datakeskuksista oli minulle hieman yllättävää. Nimittäin esimerkiksi Haminassa Googella on töissä 400 työntekijää ja uudet investoinnit ovat tuomassa 100 työntekijää lisää. Nämä datakeskusten työpaikathan ovat hyvin paljon sellaisia työntekijävaltaisia, että duunari saa töitä, ja sitä kai me koko Suomi tässä halutaan, että ihmiset työllistyvät.

Keskustan linja näyttää myöskin Kainuun osalta kovin haastavalta, jos datakeskuksia ei haluttaisikaan, koska esimerkiksi XTX tuolta Briteistä on investoimassa 1,1 miljardia euroa Kainuuseen ja työt tontilla on jo aloitettu sekä Google on ostanut sieltä valtavan alueen maata, johon he tekisivät jättimäisiä investointeja mahdollisesti tulevaisuudessa, ja niitä työpaikkoja me todella Kainuussa tarvitaan. Datakeskuksissahan on myös ehkäpä edustaja Hoskosenkin pankkitilin tiedot, [Hannu Hoskosen välihuuto] ja sieltä haetaan palveluja muun muassa pankkien tiskille ja mobiililaitteisiin, joita sitten käyttävät kansalaiset. Datakeskuksistahan löytyvät myös vaikkapa meidän kaikki junaliikenteeseen, tieliikenteeseen liittyvät tiedot. Kaikki tämä eduskunnan tieto, mitä täällä käsitellään, on datakeskuksissa. Datakeskukset eivät ole mitään kryptolouhimoita tai mitään jonninjoutavia kioskeja, joissa joku muu toimii, vaan ne ovat sellaisia paikkoja, joissa suomalaisten asioita ja kriittistä infraa pidetään yllä. Myöskin turvallisuuskulmasta pidetään yllä tärkeitä informatiivisia asioita, joita käytämme tekoälyllä.

Mutta, arvoisa puhemies, itse tähän selontekoon: Ensimmäinen teollinen vallankumoushan oli 1800-luvun alussa, ja se loi pohjaa 1700—1800-lukujen vaihteen laajalle yhteiskunnalliselle, taloudelliselle ja teknologiselle muutokselle Britanniassa. Keksittiin muun muassa höyrykone. Toinen teollinen vallankumous, sähkö- ja polttomoottorit, nosti Saksan ja Yhdysvallat johtaviksi teollisuusmaiksi, mikä nosti koko Euroopan asemaa globaa-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

lissa kentässä. Kolmas vallankumoushan tuli sitten mikropiirien ja globaalien kaupan myötä ja nosti myös Kiinan maailman johtavien talouksien joukkoon.

Elämme jo uusinta teollista murrosta, tekoölyn aikaa, jossa tekoölymallit muuttavat kokonaisia teollisuudenaloja lopputuotteista teollisiin prosesseihin ja logististen mallien uudistamiseen. Ehkä avaavin esimerkki on autoteollisuuden uudistuminen. Teslasta tuli hetkessä Euroopan myydyin auto Y-mallin myötä. Miksi? Tekoölymallinnettujen, radikaalien, koko toimialaa mullistavien muutosten kautta — raaka-aineista lopputuotteisiin saakka mallinnettu tekoölyllä. Katsotaanpa Kiinaa: pelkästään yksi autovalmistaja on lanseerannut 129 automallia muutamassa vuodessa — kaikki tämä tekoölyavusteisella toiminnalla. Kun rinnalle otetaan eurooppalainen autoteollisuus, niin olen pahoillani, aika on tainnut ajaa ohi jo. Takamatka on todellinen haaste, koska Eurooppa ei kykene ottamaan askelta jo käynnissä olevaan teollisuuden murrokseen.

Siksi arvostan Suomen hallituksen linjaa, jossa tekoölyn laskentaan panostetaan, jopa 250 miljoonaa euroa uuteen supertietokoneeseen Kajaaniin, jo olemassa olevan LUMI-supertietokoneen jatkoksi, mikä on yhä Euroopan nopein tietokone. Siinä on rautaa, laskentatehoa, jolla Suomi saadaan laskettua uudelle ajalle.

Voisi sanoa, että supertietokoneiden laskentateho on kuin formula-auto: kaikki tietävät, että nopeutta riittää, mutta kuka sitä ajaisi ja miten? Tähän hallitus on myös vastannut. Tämän vuoden maaliskuussa Kainuun datakeskusekosysteemi valittiin datatalouden kasvuohjelman pilotiksi, jossa se on pihvi. Se pihvi siis on se, että se mahdollistaa Suomen aseman tämän uuden aikakautemme isossa jaossa eli saadaan yrityksiä tuotteiden, palvelujen ja liiketoimintojen kehittämiseen tekoölyn avulla. Jos tässä asiassa kuulostan korkealentoiselta, niin muistutan aiemmin mainitsemastani esimerkistä autoteollisuudessa.

Tämä on se polku, mitä globaali johtajuus vaatii, ja me Euroopassa olemme perässä. Valtiontalous on haastavaa. Olen vahvasti kritisoinut sitä, kuinka 17 vuotta Suomi on elänyt velaksi, mutta tätä teollista murrosta arvioidessa velan suuruus voi olla jopa toissijainen verrattuna siihen, kuinka olemme asemoineet itsemme Suomeksi tähän teolliseen murrokseen. Yhdysvalloissa varakkain yksi prosentti omistaa saman varakkuuden kuin mitä keskiluokka yhteensä. Me näemme, kuinka vauraus valuu yksiin käsiin kiihtyvällä tahdilla. Siksi Suomen tulee olla yksi heistä. On saatava maahamme kasvavia yhtiöitä ja tuotteita, joita ei vielä ole nostettu tähän uuteen aikakauteen. Uusia nokiota syntyy nyt kiihtyvään tahtiin, ja yhdenkin teollisen sektorin voittaminen globaalissa juoksussa olisi Suomelle välttämätöntä.

Kävin Oulussa kuuntelemassa kaksoiskäyttötuotteiden kehittymistä ja muun muassa 6G-teknologiaa ja totesin, että kyllä Suomella on osaamista. Haluan kuitenkin muistuttaa siitä, että vaikka me osataan, niin yksi vakava uhka on siinä, että jääme reservaatin asemaan, osaavan henkilöstön reservaatin asemaan. On vakava asia, että kun Suomessa kehitetään tuotteita, [Puhemies koputtaa] niin innovaatiot ostetaan ulkomaille. Kun katsomme globaalia varallisuutta, niin muutaman sadan miljoonan hinta ei ole ongelma ostaa mahdollinen kriittinen pala havitellessa globaalia johtajuutta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen.

19.10 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa rouva puhemies! Maailma on tällä hetkellä kauppasodan kynnyksellä. Arvaamattoman Yhdysvaltain hallinnon ja presidentti Trumpin tuontitullit ovat ajaneet maailmanmarkkinat kaaokseen. Mittavat tuontitullit ovat erittäin

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

valitettavat. Ne luovat epävakautta globaaleille markkinoille, ja riskinä on protektionismin kierre. EU itsessään muodostaa noin 450 miljoonan kuluttajan sisämarkkinat, Suomenkin viennistä merkittävä osa suuntautuu EU-maihin, ja kuuluuhan kauppapolitiikka yksinomaan Euroopan unionin toimivaltaan.

Ratkaisut kauppakysymyksiin tulisi löytää neuvottelemalla. Arvaamattoman USA:n vastapainoksi EU:n tulee myös valmistautua oikeasuhtaisiin vastatoimiin ja ottaa huomioon vaikutukset eurooppalaisille yrityksille ja kuluttajille. Sisämarkkinoiden esteitä tulee purkaa ja EU:n kilpailukykyä vahvistaa. Suomessa kansallisella tasolla on tehtävä toimia markkinoiden ja kuluttajien luottamuksen palauttamiseksi. Tarvitaan toimia ostovoimaa ja luottamusta vahvistaaksemme. Minkälaisia kansallisia toimia kansalaisten ostovoiman turvaamiseksi voimmekaan odottaa kasvuriihestä?

Arvoisa puhemies! Käsittelyssämme oleva valtioneuvoston eduskunnalle antama teollisuuspoliittinen selonteko ja sen analyysi Suomen teollisuuspolitiikasta ja kasvun kipupisteistä on oikea, mutta esitetyt uudet toimet jäävät riittämättömiksi. Orpon hallituksen toimet ovat omalta osaltaan hankaloittaneet markkinoiden toimintaympäristöä, aiheuttaneet epäluottamusta ja kaaosta työmarkkinoilla sekä vieneet kasvun edellytyksiä. Alueellinen eriarvoistuminen ja todellisten panostusten puute esimerkiksi Itä-Suomeen lisäävät entisestään toimintaympäristön haastetta perinteisellä itäisellä teollisuusalueella.

Turvallisuusympäristön muutos ja Nato-jäsenyys ovat luoneet uusia mahdollisuuksia Suomen puolustus- ja teknologiateollisuudelle, joka perinteisesti on hyvin protektionistista huoltovarmuussyistä. Yhteishankintojen tekeminen EU:n sisällä voisi olla suomalaiselle puolustusteollisuudelle mahdollisuus. Ylipäätään on tärkeää edistää EU:n toimia tässä asiassa.

Arvoisa puhemies! Teollisuuden ja kasvun tärkein tekijä on osaavan työvoiman saatavuus. Ennen viime eduskuntavaaleja kerrottiin koulutuksen olevan erityissuojeluksessa, mutta nyt kahden vuoden aikana osaavan työvoiman saatavuutta ja suomalaisten osaamistasoa on hallitus romuttanut koulutusleikkauksin ja hankaloittamalla uudelleen koulutusta. Ammatillisen koulutuksen leikkaukset ovat myös yksi toimi, millä osaavan työvoiman saatavuutta on heikennetty. Hallituksen leikkaukset ovat vaikuttaneet myös oppivelvollisuuskoulutukseen, koska oppilaitokset ovat joutuneet irtisanomaan ja lomauttamaan opetushenkilöstöä ja supistamaan koulutustarjontaa, sillä oppivelvolliset ja aikuisopiskelijathan opiskelevat samoissa ryhmissä. Tekoälyn ja muiden murrosteknologioiden laajamittainen hyödyntäminen vaatii kansainvälistä ja korkeakoulutettua työvoimaa sekä julkishallinnolta sääntelyä ja ripeää kehittymistä niin murrosteknologioiden käyttöä mahdollistavalta kuin niihin liittyviä riskejä rajaavalta näkökulmalta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

19.14 Juha Viitala sd: Arvoisa puhemies! Tekoälystä tässä vielä muutama sana. Nyt tuossa edustaja Polvinen toi tosi vahvasti esiin tätä tekoälyasiaa, mikä on hyvä. Tämä on kuitenkin tulevaisuuden kannalta aivan varmasti aivan keskeinen tekijä siinä, ketkä tulevat menestymään ja ketkä eivät tule menestymään. Olen kuullut arvioita, että tulevaisuudessa on vain yrityksiä, jotka käyttävät tekoälyä jollain tavalla prosesseissaan tai tuottavuudessaan, koska ne yritykset, jotka eivät käytä, ovat tippuneet kilpailussa pois.

Mutta tähän tekoälyyn liittyy sellainenkin seikka, että kun emme oikein tiedä vielä varmuudella, miten maailma ja esimerkiksi työnteon tavat tulevat muuttumaan, niin sitten nii-

hin tekoölyn mahdollisuuksiin kuitenkin suhtaudutaan positiivisesti. Mutta aina tällaiset teknologiset murrokset etenevät aika epätasa-arvoisesti. Elikkä miten tässä pystytään varmistamaan se, että tekoölyn hyödyt ja vaikutukset jakaantuvat eri väestöryhmissä niin, että kukaan ei jää siinä paitsioon ja kaikilla ihmisillä olisi kyvykkyyttä ottaa tämä tekoöly sillä tavalla haltuun eri toiminnoissa? Eli näin historiassa on ollut, että aina teknologiset murrokset ovat jossain määrin tuoneet sitä epätasa-arvoa. Tämä on vain yksi näkökanta.

Mutta haluan ehkä käyttää tähän loppuun vielä semmoisen kannustavan pienen puheenvuoropätkän siitä, että tänään itse asiassa käydään Suomen menestymisen kannalta äärimmäisen tärkeätä keskustelua. Vaikka tässä on kritiikkiä tältäkin puolen salia jonkun verran tullut ja itsekin olen sitä esittänyt, niin kuitenkin löydän tässä paljon asioita, mistä me löydetään toisemme. Meidän on pakkokin löytää, koska me emme Suomessa reunamarkkina tule koskaan pärjäämään, jollemme löydä toisiamme teollisuuspolitiikassa ja koulutuspolitiikassa. Kyllä minulla on vahva tahtotila siihen, että näiden tämän päivän keskustelujen jälkeen täällä on niitä yhteisiä teemoja hyvin löytynyt.

Yksi asia, mitä ehkä olen ihmetellyt tässä, ja toivonkin, että tämän päivän keskustelu edesauttaa sitä, on se, että me puhuttaisiin enemmän teollisuuspolitiikasta. Minä olen täällä kaksi vuotta nytten ollut, ja minä olen ehkä hieman yllätynyt siitä, että tämä aihealue on jäänyt vähän kevyelle käsittelylle siihen nähden, kuinka ratkaiseva tämä on meidän tulevaisuuden kannalta. Se eritoten minua miellyttää tässä keskustelussa.

Ja vielä kiitos ministerille, että hän on tämän selonteon tuonut saliin ja tähän käsitteilyyn. Näillä eväillä päätän tässä vaiheessa, ja kiitos kaikille keskustelijoille.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harakka poissa. — Edustaja Kaunisto.

19.17 Ville Kaunisto kok: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä on Kouvolan oma poika tyytyväinen, kun puhutaan teollisuudesta koko iltä. Tämä on hieno hetki ihmiselle, joka tulee Suomen teollisuuden maakunnasta. Meillä ne tehtaanpiiput, ne ovat kunniamerkkejä, ja niistä ollaan ylpeitä. [Tuomas Kettunen: Hyvä, edustaja Kaunisto, hyvä!] Ja vielä hienompaa on, kun saadaan keskustelu kunnolla lentämään, niin täällähän iskee kipinää niin kuin siellä kuuluisassa kouvolaalaisessa metalliverstaassa. Tämä on hienoa. Tiedättehän te sen kipinöiden ja työn tuoksun, sehän tulee tässä ihan nenään, kun seisoo täällä pöntössä. Se tuoksu on muuten suomalaista osaamista, se on suomalaista ahkeruutta ja menestystä, ja sitä muuten tämän hallituksen teollisuuspoliittinen selonteko nimenomaan rakentaa.

Kyllä on hieno päivä. Teollisuus on Suomen selkäranka. Se ei ole vain koneita ja tehtaita, vaan se on työtä, toimeentuloa ja tulevaisuutta. [Vesa Kallio: Kunnon tupailtapuhe! — Tuomas Kettunen: Hyvä!] — Näin se menee, edustaja Kettunen, kyllä lämmittää. [Välihuutoja] — Jatketaan rauhallisemmalla otteella, niin edustajatkin rauhoittuvat, ei saada ihan hulabaloota tähän.

Yksi teollinen investointihan voi tarkoittaa siis suurimmillaan satoja uusia työpaikkoja, välillisesti tuhansia. Kun se tehdas rakennetaan Kotkaan tai Poriin, se tuo elinvoimaa koko alueelle: kahviloille, kouluille ja asuntomarkkinoille. Teollisuus ei muuten pysähdy paikalleen. Se kehittyy, puhdistuu ja kasvaa. Siksi hallituksen panostukset tutkimukseen, infraan ja osaamiseen ovat aivan ratkaisevia. Meidän on varmistettava, että suomalaiset työntekijät ja yritykset voivat menestyä globaaleilla markkinoilla nyt ja tulevaisuudessa. Tätä työtä tehdään tänään. Työllisyyden tukeminen on myös hyvinvointiyhteiskunnan tukemista.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Vain työ luo kestäväää kasvua ja varmistaa palveluja ympäri Suomen. Tähän kaikkeen hallitus panostaa teollisuuskärjellä.

Ehkä tässä vielä jatkaisin sen verran keskustelua, kun on noussut aika paljon esiin tätä itäisen Suomen ahdinkoa — ja se on aivan totta — että kyllä yksi sellainen keskeinen avain, kun puhutaan teollisuudesta ja teollisista investoinneista ja Itä-Suomen elinvoimasta ja menestyksestä, keskittyy tuulivoiman ja energian ympärille. Tämä on kyllä sellainen kysymys, missä kehotan hallitusta ottamaan voimakasta poliittista johtajuutta, millä me varmistetaan se, että energiantuotantoa on myös itäisessä Suomessa, koska ne on täysin sidottu tänä päivänä, puhdas energia ja teolliset investoinnit, yhteen. [Tuomas Kettunen: Juuri näin!] Tämä on kysymys, missä luonnollisesti on merkittävä rooli Puolustusvoimilla siinä, miten me pystytään turvaamaan tutkajärjestelmän toiminta ja isänmaan turvallisuus, mutta nämä asiat pitää nykyisellä teknologisella kehityksellä pystyä ratkaisemaan. Se vain vaatii sen, että asiaan otetaan sellainen ote, että asioita myös tapahtuu. — Minä lopetan tähän. Kiitoksia. [Tuomas Kettunen: Hyvä puheenvuoro!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

19.20 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tämän suorastaan keskustalaista tupailtapuhetta muistuttaneen puheen, jopa sen ylittäneen jälkeen on tietysti ehkä hieman haastavaa puhua, mutta tästä itäisestä Suomesta vielä pari sanaa.

Ministeri Rydman tänään jälleen kerran, mikä on toistunut aika monta kertaa täällä salissa, toi vähän niin kuin ratkaisuksi meille sitä, että kun te saatte jo niitä EU:n aluekehitysrahoja niin paljon, niin ettekö te ole tyytyväisiä. Tämä logiikka on hieman outo, koska ne rahathan ovat niitä rahoja, jotka meille kuuluvat joka tapauksessa. Ne ovat meidän ansiosta tulleet, ja ne kuuluvat meille, ja ne ovat normaaliaikana, ja nyt, kun on tämä Venäjän aiheuttama kriisi, ei niillä rahoilla voida korjata semmoista, johonka ne eivät ole tarkoitettuja ja johonka ne eivät auta.

Tällä samalla logiikalla voisi ajatella niin, että jos meillä ei olisi tätä Venäjän aiheuttamaa kriisiä, jos me ei oltaisi tässä pakotepolitiikassa mukana ja jos meillä ei olisi raja kiinni, niin meiltähän voisi sitten ottaa pois varmaan sitä rahaa. Ja ehkä kummallisinta on, että meille tulee tätä palautetta sitten myös meidän oman alueen edustajilta. Mutta varmasti löydetään itäiseen Suomeen joitain ratkaisuja, ja jos ei tämän hallituskauden aikana, niin sitten seuraavana. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen. [Tuomas Kettunen: Pitää mennä ihan pönttöön! — Vesa Kallio: Pistä paremmaksi! — Jenna Simula: Tupailtaottelu, anna mennä! Äänestetään, kumpi oli parempi! Ei paineita!]

19.22 Tuomas Kettunen kesk: Rouva puhemies! Hyvät edustajat! — Joo, ei todellakaan paineita. — Edustaja Kauniston todella hyvä puheenvuoro innoitti minutkin ihan tänne puhujapönttöön, ja täytyy kyllä kiittää virkeästä ja innostavasta puheenvuorostanne. Toivon teille, edustaja Kaunisto, ja koko Kouvolalle pelkkää menestystä. Tuossa oli semmoista oikeaa potkua, mitä tarvitaan tässä ajassa ja varsinkin niin, että päästään uudelle kasvun tielle. Maakunnissa sitä kasvua tehdään.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Edustaja Viitala toi tuossa omassa puheenvuorossaan esille, että melko kevyelle on jäänyt tällainen teollisuuspoliittinen keskustelu ja teollisuuspoliittinen selonteko, jotenka itsekin tervehdin ilolla tätä paperia. Tässä on paljon hyvää.

Mutta nyt täytyy ihan kommentoida, kun näitä tulevaisuuden aloja täällä on lueteltu, muun muassa nämä datakeskukset, ja kun edustaja Polvinen ansiokkaasti omassa puheenvuorossaan toi esille ja vähän kyseenalaisti, onko se keskustan linja, mitä edustaja Hoskonen näistä datakeskuksista toi esille. Linjoja varmasti nyt muodostetaan, ja linjaa pitää käydä myös sen suhteen, mistä tulevaisuudessa nämä suuret energiasyöpöt, datakeskukset, saavat energiansa. Kun puhutaan tästä uusiutuvasta energiasta, puhtaan siirtymän energioista, kuten tässä hallituksen tekemässä selonteossakin sivulla 37 kohdassa 5.5 on lueteltu, niin kyllä minun mielestäni eduskunnan ja puolueitten pitää käydä linjakeskustelua myös siitä, mistä muualta me saadaan energiaa näihin tulevaisuuden investointeihin, teollisuusinvestointeihin niin sinne metsäteollisuuden suuntaan, niin kaivannaisteollisuuden suuntaan kuin myös näitten datakeskusten suuntaan. Niin kuin edustaja Kaunisto tuossa Itä-Suomen tilannetta toi esille, nämähän on laitettu yhteen, puhtaan energian investoinnit ja nämä datakeskukset ja teollisuus. Ja kun sinne itäiseen Suomeen ei voida rakentaa tällä hetkellä tuulivoimaa, niin sitten pitää käydä keskustelua myös ydinvoimasta ja ydinvoiman rakentamisesta. Puolueitten suunnalta todella vähälle on jäänyt keskustelu esimerkiksi pienydinvoimaloista. Kokoomuksen väistynyt ympäristöministeri antoi tällaisen läksiäislahjana sen, että kyllä Suomeen yksi iso ydinvoimala vielä sopii rakentaa. Miksi hän ei puhunut pienydinvoimaloista ja niitten kehittämisestä? Niitä muualla maailmalla tällä hetkellä mietitään ja niihin etsitään ratkaisuja.

Edustaja Polviselle täytyy sanoa, kun te peräänkuulutitte keskustan linjaa, että kyllä harmittaa se, että maan hallituksen linja on tällä hetkellä hyvin poukkoilevaa varsinkin verolainsäädännön osalta. Ihan päivän uutinen, kahdeksan tuntia vanha uutinen, otsikolla ”Synkkä arvio datakeskuksista: ”Suomi menetti maineensa” — tämä on Kauppalehden juttu, missä tuodaan esille, että Suomi putosi jo pois datakeskusinvestointien kärkipaikalta. Tähän maahan on suunnitteilla ja on jo rakennettu: täällä on esimerkiksi Google tuotu esille, Microsoft rakentaa kolmea datakeskuskampusta Etelä-Suomeen, ja muitakin investointeja on tulossa. Mutta nyt kun maan hallitus on poistamassa datakeskuksilta niitä koskevan veroedun, niin kyllähän tämä aiheuttaa synkkiä pilviä näitten isojen investointien suuntaan. Tässä lehtijutussa tuodaan esille Business Finlandin suunnalta, että tällainen puskista tullut veropäätös on jo muuttanut tilannetta sen suhteen niin, että nyt nämä toimijat miettivät, kannattaako sittenkään Suomeen rakentaa datakeskuksia. Kyllä, niin kuin edustaja Polvinen toi esille, datakeskuksetkin työllistävät. Google hyvänä esimerkkinä siellä Haminassa: 400 työpaikkaa ja tulossa lisäinvestointeja ja 100 uutta työpaikkaa lisää. Samaa me toivomme myös sinne pohjoiseen Suomeen, Kainuun suuntaan, mihinkä on suunnitteilla datakeskuksia myös Googlen toimesta. Nämä työpaikat ovat nyt arvokkaita.

Toivoisinkin nyt maan hallitukselta, että kun te haette niitä kasvun toimenpiteitä ja edellytyksiä, niin älkää tehkö näin poukkoilevaa verolainsäädäntöä, että jos te edellisessä kehysriihessä vuosi sitten ilmoititte, että makeisveroa nostetaan, niin te vuoden päästä ilmoitatte, että no eipä nostetakaan mutta nostetaan sitten datakeskusten ja kaivospuolen energiaverotusta. Tämä on hyvin poukkoilevaa lainsäädäntöä, ja juurikin teollisuus ja varsinkin vientiteollisuus toivoo ja haluaa ennakoitavuutta myös päätöksentekijöitten suunnalta, että päätöksentekijät tekevät pitkälle meneviä päätöksiä, eikä niin, että poukkoillaan varsinakin verolainsäädännön suunnalla. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

19.28 **Lauri Lyly sd:** Arvoisa rouva puhemies! Lämmittää ajatus, että kun itse olen työskennellyt ydinvoimalaitoksissa 12 vuotta, niin juuri puhuttiin alla pienydinvoimalaitoksista. Voin sanoa, että ne voisivat olla ratkaisu isojen kasvukeskusten lämmitysongelmiin. Sentyypisiä moduulivoimalaitoksia varmasti jossain tulevaisuudessa tulee, niin että sitä pitäisi tehdä. Täällä edustaja Hoskonen puhui puunpoltosta, ja ne vähentäisivät samalla sen tarvetta, ja se olisi sinänsä hyvä ratkaisu. Uskon, että semmoiseen suuntaan mennään. Se on sitä omaa varautumista ja omaa monipuolista energiantuotantoa, mistä tässä kyselyssäkin mainitsin.

Se, minkä takia pyysin tämän puheenvuoron vielä, liittyy siihen, että kun meillä on korkea työttömyys tällä hetkellä, niin miten me saadaan se kääntymään toiseen suuntaan ja miten me se resurssi voidaan ottaa paremmin käyttöön. Ja sitten kun katsotaan, minkälaisia työvälineitä meillä itse asiassa on, missä meillä ovat ne resurssit, niin jos hirveästi pelkistää, niin kasvukeskuksissa on, voisiko sanoa, osaamismassaa aika paljon ja siellä on sitä vääntövoimaa, jolla pystytään tekemään sitä. Sitten maaseudulla on todella hyvät ja hienot raaka-ainereservit, ja sitä osaamista on niillä alueilla tosi paljon. Miten tätä pakettia rakennetaan yhteen? Jollain tavalla siihen liittyvää strategiaa pitäisi miettiä enempi, koska meillä on eri paikoissa vähän eri resursseja, ja se on sellainen kokonaisuus. Sitten kun katsotaan näitä keskuksia, niin miten yliopistot, joissa on tätä osaamispotentiaalia — ja siellä on tavallaan sitä tulevaisuuden strategista osaamista — kytketään mukaan voimakkaammin kuin aikaisemmin? Kun katsoin tätä ohjelmaa, selontekoa, niin näissä osallistujissa ei ollut ainakaan mainittu yliopistoja. Kaikkia muita siellä oli, mutta yliopistoja ja korkeakouluja siinä ei ollut.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä tästä tki-panostuksesta, johon me satsaamme todella voimakkaasti. Meillä oli yrittäjätapaaminen, ja kysyin, paljonko tki-panostuksia tehdään ja paljonko pienet ja keskisuuret yritykset ovat yhteydessä korkeakouluihin. Noin 90 prosenttia niistä sanoi, että ei ole yhteyksiä, ja noin 10 prosenttia, vähän reilu, oli sellaisia, joilla oli yhteydet korkeakouluihin. Tämä vaan tarkoittaa, että tki-puolella meidän pitäisi laventaa sitä aluetta voimakkaasti, ja sieltä me saataisiin tätä uutta kasvua aikaiseksi.

Sitten edustaja Eskelinen hyvin kuvasi tässä tätä liikenne- ja logistiikkajuttua. Minä sanoisin, että jos joku elinvoiman kehittämiseen liittyvä hanke, joka olisi koko Suomen hanke, liittyisi esimerkiksi päärataan, päärataan niin, että se menisi täältä Helsingistä Tampereen ja Oulun kautta Narvikin satamaan saakka, niin sitä kehityspolkua pitäisi viedä voimakkaasti eteenpäin. 60 prosenttia bkt:stä on sen radan varrella, noin karkeasti ottaen. Tämä olisi semmoinen toimenpide, jota kannattaisi viedä eteenpäin. Siinä mielessä sen osalta toivoisi, että saadaan ratkaisuja aikaiseksi. Se olisi meille elinvoimaratana, se olisi meille huoltovarmuusrata, se olisi Nato-rata, ja sitten siellä olisi valtameren rannassa satama, josta pääsee maailman merille.

Arvoisa rouva puhemies! Vielä yksi semmoinen ajattelun aihe: Kun me puhutaan teollisuudesta ja teollisuuspolitiikasta, niin pitääkö meidän ajatella sitä vähän laveammin? Onko peliteollisuus teollisuutta? Minusta tämäkin on hyvä kysymys. Me aina ajatellaan, että se on koneita ja laitteita, mutta peliteollisuus on hyvinkin sellainen alue, joka voisi meillä olla tähän teollisuuteen kuuluva. Ja sitten tamperelaisena vielä täytyy sanoa, että meillä on tapahtumateollisuus. Meillä työskentelee 5 000 ihmistä tapahtumateollisuuden ympärillä, ja se on myös tällainen aika iso toimiala, jossa synnytetään työtä ja elämyksiä

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

ja muita. Se on jo niin prosessuaalista toimintaa, että siitä voisi kuvitella, että myös se on teollisuutta. Toivoisin, että me ajattelemme tätä teollisuuspolitiikkaa vähän laveammin kuin tehtaina ja tämäntyyppisinä asioina. Se on minun viestini tässä. — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Strandman.

19.33 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Tänään tässä tärkeässä teollisuuspoliittisessa keskustelussa metsäteollisuus on jäänyt vähälle huomiolle. Suomi elää metsästä. Metsät ovat olennainen osa identiteettiämme, talouttamme ja hyvinvointiamme. Maamme maapinta-alasta 75 prosenttia on metsää. Metsäteollisuus on yksi merkittävimmistä Suomen teollisuudenaloista.

On äärimmäisen hienoa tulla maamme metsäisimmästä maakunnasta, Etelä-Savosta, jossa on merkittävää saha- ja vaneriteollisuutta. Pölli liikkuu ja jalostuu. Tämä edellyttää teiden ja ratojen kunnossapitoa ja myös poikittaisliikennettä. Esimerkiksi Ristiinan Pelloksen tehtaalle yhdessä vuorokaudessa 100 kilometrin säteeltä 120 rekkaa tuo pölliä. Se on merkittävää.

Metsäteollisuus on Suomen vientiveturi ja koko kansantalouden tukipilari. On varmistettava, että metsäteollisuuden kasvu ja investoinnit pysyvät Suomessa. Tarvitsemme sujuvampaa lupakäsittelyä, kaavoitusta, kohtuullista verotusta ja vakaita energiahintoja. Vastuullinen metsänkäyttö on Suomen vahvuus, ei heikkous. Meidän on puolustettava oikeutamme hyödyntää omia luonnonvarojamme kestäväällä tavalla eikä alistuttava ulkopuoliseen ohjaukseen, joka vaarantaa teollisuuden kilpailukyvyyn.

Ilman vahvaa metsäteollisuutta Suomi ei kasva eikä synny uusia työpaikkoja. Metsäteollisuus työllistää suoraan 40 000 työllistä ja välillisesti 100 000 ihmistä. Teollisuuspolitiikassa on asetettava suomalainen työ, osaaminen ja kasvu etusijalle. Vuonna 2023 metsäteollisuuden tuotteita vietiin 12 miljardilla eurolla. Kilpailu kansainvälisillä markkinoilla on kovaa, ja tämän vuoksi yritysten toimintaympäristöstä ja kilpailukyvyistä on pidettävä huolta. Metsäteollisuudessamme kehiteltävät uudet innovaatiot ja tuotteet ovat menestysvaltteja.

Arvoisa rouva puhemies! Suomi menestyy vain, jos se uskaltaa seistä omien vahvuuksiansa takana, ja metsä on yksi niistä tärkeimmistä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Polvinen.

19.36 Mikko Polvinen ps: Kunnioitettu rouva puhemies! Edustaja Lyly lähtikin jo pois täältä huoneesta, mutta ajattelin sanoa sen verran Lylylle, kun hän nosti tämän pelialan ja peliteollisuuden, että on huomioitava, että globaalisti peliteollisuus on jo musiikki- ja elokuva-alaa suurempi, joten hänen huomionsa oli hyvä, ja olisin vielä halunnut muistuttaa siitä, että tämä hallitus satsaa Kajaanin pelialaan yli miljoona euroa. Sieltä on tullut jo menestyksekkäitä pelejä, ja peliteollisuus on siellä vahvinta Suomessa.

Sitten tähän energia-asiaan, kun edustaja Kettunen mainitsi näistä datakeskusten energiasyöpöistä: On hyvä huomata, että Suomessa Fingridin mukaan tällä hetkellä on jo kaksi gigawattia vapaata energiaa käytettävissä, eli ei tässä energia heti ole loppumassa. Täytyy verrata aina myös tuonne terästeollisuuteen, kun siellä yksi terästehdas voi olla kymmenen tai kahdenkymmenen datakeskuksen kokoinen energiankuluttaja. On hyvä laittaa asiat siinä mielessä mittakaavaan, ja suosittelen eduskuntaryhmiä kuulemaan myös Fingridiä ja

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

näitä energiayhtiöitä sekä datakeskustoimijoita siitä, miten mittakaavat todella lopulta ovat asettumassa, kun datakeskuksia Suomessa kehitetään.

Minusta edustaja Viitala nosti hyvän noston tästä, kuinka tasapuolisesti teollinen kehitys kohtelee eri maita ja ihmisiä. Tämä datakeskus—tekoäly-yhdistelmällä kehitetty teollisuus, missä Jenkit, USA, ja Kiina menevät jo rinta rinnan vauhdilla Eurooppaa karkuun tässä asiassa, aiheuttaa sen tilanteen, että jos Eurooppa ei tähän lähde mukaan, niin meillä ei ole edes varaa keskustella siitä, onko se eettisesti oikeata, onko se tasapuolista. Euroopan pitää olla tässä kilpailussa mukana ja näyttää suuntaa, kuinka vielä päästään kilpailemaan näistä teollisista ratkaisuista ja lisäarvosta tälle maailmalle. Voi olla se tilanne, että esimerkiksi Saksan autoteollisuus vapauttaa työntekijöitä vapaaksi tuonne Saksaan esimerkiksi niin paljon, että siellä yhteiskunta joutuu koville siinä, mihin nämä työntekijät laitetaan, jos ei päästä teollisuudessa samaan juoksuun. Joten jos me halutaan päästä keskustelemaan siitä, mikä on tekoällyn käytön etiikka ja mikä on ihmisen arvo siinä maailmassa, mitä tekoäly mahdollistaa, niin kyllä meidän täytyy ensimmäisenä päästä tähän teollisuuden juoksuun kiinni, tai muuten meillä on niin paljon myöskin työttömiä suomalaisia, että heidän kohtalostaan joudutaan käymään keskustelua, kuka voi elättää ja kenet.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaunisto.

19.38 Ville Kaunisto kok: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Polvinen hienolla tavalla on nostanut tässä keskustelussa esiin teknologian kehitystä ja tekoällyn merkitystä. Tänäpäin yhdessä asiantuntijakuulemisessa olen tekoälystä ollut kuulemassa, ja asiantuntijan lausunto oli siinä mielessä raaka, että hän sanoi, että ei vielääkään ymmärretä vähääkään sitä, miten paljon tekoäly tulee muuttamaan maailmaa. Itse väitän jonkin verran ymmärtäväni, ja voin vain kuvitella, mitä se todellisuus sitten on. Tässä se ongelma tulee, että jos se on Yhdysvalta- ja Kiina-vetoista, niin silloin sen sijaan, että me oltaisiin itse pelaajia, me ollaan pelikenttä, ja silloinhan tällainen strateginen autonomia, turvallisuuskysymys, kilpailukyky, ne kaikki romahtavat siinä. Eli kyllä on päivänselvää, että Euroopan pitää tässä saada aivan uusi vaihe silmään — ja sen muuten pitää tapahtua jo eilen.

Tässä on ollut erinomaisia puheita, ja haluan niistä osaan tarttua. Edustaja Lyly nosti hyvällä tavalla tätä pienydinvoimaa, ja hänen kommenttinsa itse asiassa oli täysin kohdillaan. Ehkä sen verran lisää, että täytyy todeta, että hallitusohjelmassa nimenomaan pienydinvoiman rooli on tunnustettu ja tunnistettu ja siihen halutaan panostaa, mutta tämä kysymys on myös sellainen asia, joka ei saa olla hallituskauden mittainen kehityskulku, vaan siinä pitää olla tulevienkin hallitusten vahvasti mukana.

Datakeskuksista täällä on keskusteltu paljon, ja itse todella toivon, että löydetään oikeanlainen verotuksellinen kannuste näille datakeskuksille ja investoinneille Suomeen. Itse en ehkä pidä datakeskusinvestointia täydellisenä investointina, mutta olen nyt valitettavasti sitä mieltä, että meillä Suomessa ei niin suurta runsauden juhlaa ole, että voisi täysin alkaa eitä sanomaan, kun kyllä samaan aikaan täällä on faktoja lueteltu siitä, että datakeskusinvestointien merkitys on työllistävänä toimenä suuri niin rakennusvaiheessa kuin itse siinä vaiheessa, kun se pyörii. Ja datakeskusten kohdalla on sanottava esimerkiksi nyt kaakosta, Haminasta, johon Google on noin viidellä miljardilla investoinut, että halutaan tai ei, se on myös puolustuspolitiikkaa. Kun yhdysvaltalainen jättyhtiö on investoinut Suomen maaperään niin valtavat summat, niin kyllä, on myös puolustusta se, että Suomi on maa, johon ulkomaalaiset toimijat haluavat investoida merkittäväällä tavalla.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Aika alkaa sen verran loppumaan, että ehkä lopetan tämän puheenvuoron tähän ja jatkan verotuksesta sitten seuraavassa. [Tuomas Kettunen: Se olisikin kyllä hyvä!] — Kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kettunen.

19.41 Tuomas Kettunen kesk: Rouva puhemies! Kiitoksia edustaja Kaunistolle hyvästä puheenvuorosta. Toivonkin, että jatkatte vielä siitä veropolitiikasta. Mielellämme kuulemme, miksi te olette nostamassa veroja varsinkin tämmöisten datakeskuksien suuntaan energiaveron osalta.

Puhemies! Ihan vain kolme kohtaa tästä selonteosta:

5.5 ”Hyödynnämme puhtaan siirtymän sekä bio- ja kiertotalouden mahdollisuudet” — otsikko, sivu 37. Strategisena toimenä edistetään biokaasupohjaista ravinnekierto- ja lannoitetuotantoa. Maatalouden energiasektorin parlamentaarinen työryhmä laatii kansallisen strategian, joka tähtää tuontiriippuvuuden vähentämiseen ja kansallisen huoltovarmuuden vahvistamiseen. Tämä nyt tänne selontekoon, mutta kun hallitus on istunut kaksi vuotta, niin kyllä ihmettelen suunnattomasti, kun tänne on vielä kirjattu, että biokaasuohjelmaa päivitetään ja sen avulla tuetaan alan investointeja ja sääntelyn sujuvoittamista. Miksi te ette ole tehneet näitä toimenpiteitä jo nyt? Kaksi vuotta te olette istuneet hallitusvastuussa ja varsinkin perussuomalaisten suunnalta on puhuttu biokaasun edistämisestä, mutta toimenpiteet kyllä ovat jääneet tekemättä, jotenka toivomme, että vielä edes vaalikauden loppuun näitä toimenpiteitä tehdään, kun se on vielä kirjattu tänne teollisuuspoliittiseen selontekoon.

5.6 ”Panostamme logistiikkaan, infrastruktuuriin ja teollisiin keskittymiin”, sivu 39. Logistiikkaa ja infrastruktuuria vahvistetaan kansainvälisen saavutettavuuden ja kilpailukyvyn näkökulmasta. No, onko tätä saavutettavuutta juuri se, että 400 miljoonaa euroa veronmaksajien rahaa laitetaan Turun tunnin juna -hankkeeseen? Tämähän on se toimenpide tässä teollisuuspoliittisessa ohjelmassa? No, täällä sanotaan myös, että teollisten keskittymien kehittämisohjelma yhdistää logistiikka-, energia- ja materiaalivirtoja sektorirajat ylittäviksi synergioiksi. No, toivoisimme, että tämä 400 miljoonaa olisi laitettu olemassa olevan infran korjauksiin eli korjausvelan vähentämiseen rata- ja tieverkolla.

Ja sitten vielä kolmannen kohdan otan tästä: 5.7 ”Varmistamme osaavan työvoiman saatavuuden”, tämä on sivulla 41. Tavoitteena on työvoiman saatavuuden varmistaminen kehittämällä koulutusjärjestelmää. Ammatillista koulutusta ja jatkuvaa oppimista pyritään kehittämään vastaamaan paremmin työelämän tarpeita.

Rouva puhemies, 120 miljoonaa euroa leikattiin ammatillisesta koulutuksesta. Nämä selonteon tavoitteet ovat ristiriidassa siinä, mitä hallitus on jo tehnyt ja mitä tulee tekemään. Onkin kyllä hyvin epäilyttävää, että kun työvoiman saatavuuteen laitetaan tämmöisiä linjauksia, niin sitten toimenpiteet ovat päinvastaisia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kallio.

19.44 Vesa Kallio kesk: Arvoisa rouva puhemies! Olin jo luovuttamassa. — Täällä on erinomainen keskustelu ollut tänään. Tämä on poikkeuksellisenkin mielenkiintoista. Tuossa oli tuore uutinen, moni on varmaan nähnyt, että Amazon ostaa isolta tuulivoimayhtiöltä

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

koko sen tuotannon, ja sitten siinä uutisessa oli, että he eivät ole rakentamassa esimerkiksi datakeskusta tänne.

Tämä on oikeastaan vähän tämmöinen: Minulta kysytään usein, mitä mieltä minä olen jostakin asiasta, ja minä olen aika usein sanonut, että kansanedustajan työssä ei ole useinkaan kyse siitä, mitä mieltä minä olen, vaan siitä, miten nämä asiat näyttäytyvät kansalaisille ja tietysti varsinkin oman alueen äänestäjille ja ihmisille siellä. Tätä olisi syytä tarkastella. Tämähän ei ole nyt ensimmäinen tämmöinen tapaus, että iso toimija ostaa jonkun ison tuulivoimayhtiön koko tuotannon. Me edustaja Hoskosen kanssa aina välillä vähän ollaan ehkä janan ääripäissä, mutta se kuuluu keskustalaiseen kulttuuriin — on se huoli siitä, kuka sitä sähköä tuottaa, missä sitä tuotetaan, kuka sen ostaa ja kenelle se on käytettävissä, kun me ei kuitenkaan olla omavaraisia. Me ollaan teoriassa omavaraisia, mutta me joudutaan varautumaan ja joudutaan käyttämään myös tuontisähköä.

Miten tämä kokonaisuus rakennetaan? Siinä mielessä edustaja Kaunisto otti äärimmäisen hyvin esille sen, että meillä pitäisi olla pidemmän aikavälin suunnitelma ja näkymä ja strategia, tämmöinen parlamentaarisesti luotu, jotta tässä olisi jatkumojä. Eihän tämä yhteiskunta kestä sitä, että neljän vuoden välein aina rajoitin hakkaa jompaankumpaan reunaan. Täytyy olla ennustettavuutta siinä, miten tämä yhteiskunta, niin tavalliset kansalaiset kuin yritykset ja muut, pystyy toimimaan.

Lääketeollisuus on oikeastaan hyvä esimerkki. Maailmalla on aika vähän näitä, ja ne myyvät raa’asti lääkkeitä sille, joka eniten maksaa. Ettei meille tässä sähkössä käy sitten samalla tavoin. Toinen ääripää ovat sitten ne yksittäiset kansalaiset, miten he kokevat sen hyväksyttävyyden. Nämä ovat aika lailla tunteita herättäviä. Me voidaan sanoa, ovatko ne järkipäisiä vai eivät, mutta joka tapauksessa monet tämmöiset herättävät tunteita, erityisesti tähän vihreään siirtymään liittyvät investoinnit. — Kiitos, ei muuta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kaunisto.

19.47 Ville Kaunisto kok: Arvoisa rouva puhemies! Nyt mennään edustaja Kettusen toivomaan veropolitiikkaan vähän syvemmin. — Pohjalle on todettava se, että kun hallitus vastuullisesti rakentaa investointiympäristöä, Suomen kilpailukykyä ja julkisen talouden kestävyyttä, niin yhdeksän miljardin sopeutuksessa väkisinkin joudutaan tekemään toimia, jotka eivät ehkä aina ole kaikkein kivoimpia ja jotka ovat ehkä jopa jossain määrin sellaisia, jotka estävät kasvua, koska näinhän helposti käy, mutta pitkällä aikavälillä toki ne helpottavat Suomen oloja ja menestystä ja sitä kautta luovat sitä kasvua.

Mutta datakeskusten kohdalla tämä sähköveron huojennushan, joka on ollut tällä hetkellä käynnissä, on itse asiassa aika hyvä kysymys. Siinä on periaatteessa kyllä kahta ihan perusteltavaa kulmaa. Datakeskusten suurin insentiivi investoida Suomeen on meidän kylmä ilma sekä puhdas energia, suhteellisen suuri määrä edullista energiaa, sähköä. Tässähän tietyllä tavalla voidaan myös ajatella niin, että tällainen sähköveron huojennus on turha tuki siinä vaiheessa, kun me pystytään tarjoamaan luonnollinen toimintaympäristö, hyvä toimintaympäristö datakeskuksille. Mutta itse toki olen sitä mieltä, että olisi varmasti syytä tutkia, jos siihen huojennusmekanismiin pystyttäisiin rakentamaan sellainen kokonaisuus, missä hukkalämmön käyttö kaukolämpöjärjestelmään mahdollistaisi tämän sähköveron hyvityksen. Tällä saataisiin siitä kuviosta kaikki louhijat sun muut, jotka eivät ehkä niinkään yhteistä hyvää niin samalla tavalla tee.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Mutta ylipäänsä tämä verotuskysymys on aika mielenkiintoinen. Toinen esimerkki, mistä hallituksen päätöksistä en ole niin tyytyväinen, on väylämaksun puolituksen poistaminen. Se nousi täällä jo keskustelussa esiin, miten se vaikuttaa Suomen kilpailukykyyn. Se on pieni palanen sitä. Mutta tässä ollaan siis ihan ytimessä suomalaisten verotuksesta ja siitä, millä tavalla se lasketaan. Suomessa valtiovarainministeriö laskee sen. Kyllä esimerkiksi väylämaksujen puolituksen poistaminen tuo valtion kassaan suoraan laskennallisesti 30—40 miljoonaa, mutta meillä ei yksinkertaisesti Suomessa osata laskea tai haluta laskea dynaamisia vaikutuksia, mitä se itse asiassa hyödyttää, että meillä on esimerkiksi kilpailukykyinen väylämaksu, tai yleisesti verotuksen alennus. Se, millä me pystytään alentamaan veroja — puhutaan yhteisöverosta, puhutaan vaikka perintöverosta, työn verotuksesta, mistä vain — jos me ei suostuta dynaamisia vaikutuksia ottamaan mukaan siihen keskusteluun, niin meidän ollaan tilanteessa, missä me ei ikinä päästä veroja alentamaan, mikä on kuitenkin aivan keskeistä kasvupolitiikkaa. Me voidaan katsoa tällä hetkellä vaikka Yhdysvaltoihin, Teksasiin, joka imee siis Yhdysvalloissa investointeja hurjalla tavalla nimenomaan sen takia, että he ovat veropoliittisesti tehneet kannusteet matalalla verotuksella sinne. Tämä itseäni huolestuttaa, millä me saataisiin Suomessa pitkällä aikavälillä tämä asia korjattua niin, että dynaamiset vaikutukset [Puhemies koputtaa] osattaisiin ottaa mukaan. — Anteeksi, kiitoksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Voi jatkaa puhujakorokkeella. — Edustaja Polvinen.

19.50 **Mikko Polvinen ps:** Arvoisa rouva puhemies! Tämä valtioneuvoston selonteko teollisuuspolitiikasta alkaa olla hyvin pureskeltu täältä eduskunnasta.

Pidin tuosta edustaja Kauniston ajatuksenjuoksusta liittyen datakeskusten verotukseen, että juuri verotus on se, millä voidaan säädellä sitä, mikä on Suomelle toivottu investointi ja mikä ei. Datakeskustoimiala on hyvin moninainen: se ei ole vain yhdenlaista datakeskusta, vaan niitä on monenlaisia.

Mutta haluan vielä korjata edustaja Kettuselle tästä biokaasuun investoimattomuudesta tai Suomen takamatkasta: Joskus on hyvä mennä kauas, että näkee lähelle. Lokakuussa 2024 Puolangalle ilmoitettiin työ- ja elinkeinoministeriön eli hallituksen ohjaamana 5,6 miljoonaa euroa investointitukea. Tämä on Kainuuseen valtavan suuri summa. Tämä on valtavan suuri summa Puolangalle ja Puolangan tulevaisuudelle, ja olen tosi tyytyväinen siitä, että voin tuoda näitä hyviä esimerkkejä täältä meidän yhteisestä kotimaakunnastamme, jonne hallitus on investointeja ohjannut. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan, jolle puolustusvaliokunnan, sivistysvaliokunnan ja ympäristövaliokunnan on annettava lausunto.

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi valtion vientitakuista annetun lain 10 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 23/2025 vp

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään talousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohien jälkeen. — Meillä on myöskin tässä ministeri Rydman esittelijänä. Olkaa hyvä.

Keskustelu

17.43 Elinkeinoministeri Wille Rydman (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Käsillä olevassa hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi valtion vientitakuista annettua lakia siten, että erityisriskinoton enimmäisvastuumäärä nostettaisiin 8 miljardista eurosta 12 miljardiin euroon. Lainmuutos nostaisi erityisriskinoton osuutta yhtiön kokonaisvastuista, mutta lainmuutoksella ei nostettaisi vienti- ja alusluottojen valtuuden enimmäismäärää 33:a miljardia euroa eikä vientitakuiden ja suojausjärjestelyjen yhteenlaskettua enimmäismäärää eli 38:aa miljardia euroa.

Valtion erityisrahoitusyhtiö Finnvera Oyj:n vuoden 2024 tilinpäätöksen mukaan vientitakuiden ja erityistakausten kokonaisvastuut olivat konsernitasolla 21,1 miljardia euroa käsittäen nostetut ja nostamattomat vastuut sekä sitovat tarjoukset. Vientitakuiden osuus oli 20,7 miljardia euroa ja erityistakausten osuus 0,4 miljardia euroa. Nostettujen vientiluottojen sopimuskanta oli vuoden 2024 lopussa 10,2 miljardia euroa. Valtion vientitakuista annetun lain mukaan lasketut kokonaisvastuut olivat 16,7 miljardia euroa. Finnveran toimintaan liittyvät valtion takaus- ja takuuvastuut olivat 32,1 miljardia euroa ollen valtion suurin takaus- ja takuuvastuukokonaisuus.

Finnveran vastuissa erityistä riskiä aiheuttavat toimialakohtaiset ja asiakaskokonaisuuskohtaiset keskittymät. Erityisesti alus- ja telakkateollisuuden keskittymäriskit ovat merkittävät.

Vientitakuulain 1 §:n mukaan vientitakuutoiminnan tarkoituksena on vahvistaa Suomen taloudellista kehitystä edistämällä vientiä ja yritysten kansainvälistymistä. Vientitakuulain 3 §:n mukaan vientitakuu voidaan myöntää tavaroiden, palveluiden tai immateriaalioikeuksien vientiin tai ulkomaille suuntautuviin investointeihin tai sellaisiin kotimaahan suuntautuviin investointeihin, joiden tarkoituksena on edistää vientiä. Vientitakuulla katetaan vientihankkeisiin liittyvistä kaupallisista ja poliittisista riskeistä johtuvaa tappion vaaraa.

Vientitakuu kattaa kaupalliset ja poliittiset riskit sekä valtion maksuriskin, kun ulkomainen valtio on luotonsaaja tai takaaja. Vientitakuulla voidaan korvata viennistä tai viennin rahoituksen järjestämisestä syntyvä tappio, jos sopimusosapuoli, sitoumuksen antaja tai edunsaaja, joka on muu kuin takuun ottaja, rikkoo sopimus- tai sitoumusvelvoitettaan tai tulee maksukyvyttömäksi tai jos sopimusosapuolista, sitoumuksen antajasta tai edunsaajasta riippumaton poikkeuksellinen seikka estää tätä täyttämästä sopimus- tai sitoumusvelvoitettaan. Tällainen seikka voi olla säädös, viranomaisen päätös tai toimenpide taikka ylivoimainen este.

Yhtiön viennin rahoituksen enimmäisvaltuuksia on korotettu vuosina 2014, 2016, 2019 ja 2022 rahoituksen voimakkaan kysynnän vuoksi. Vuoden 2020 alusta voimaan tulleilla lakimuutoksilla vienti- ja alusluottojen valtuuden enimmäismäärä on nostettu 33 miljar-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

diin euroon ja vientitakuiden ja suojausjärjestelyjen yhteen laskettua enimmäismäärää on nostettu 38 miljardiin euroon.

Valtion erityisrahoitusyhtiö voi myöntää vientitakuun erityisriskinottona, kun vientiin tai ulkomaille suuntautuvaan investointiin tai sen rahoitukseen liittyvä riski on niin suuri, että tavanomaisen riskiarvioinnin perusteella vientitakuuta ei voitaisi myöntää. Kyse on siten yhtiön toimintaan nähden poikkeuksellisesta riskinotosta. Vientitakuun myöntäminen tällaisena erityisriskinottona edellyttää ministeriön päätöstä siitä, että vientitakuun myöntämiselle on tärkeitä elinkeinopoliittisia tai kilpailukykyyn liittyviä perusteita.

Kesäkuussa 2023 voimaan tulleella lakimuutoksella vientitakuulain 6 §:ssä tarkoitettujen erityisriskinoton vientitakuiden takuuvastuuta korotettiin 5 miljardista eurosta 8 miljardiin euroon. Mainitulla lakimuutoksella pyrittiin parantamaan yhtiön mahdollisuuksia toteuttaa elinkeinopoliittista tehtäväänsä viennin edistämiseksi ja yritysten kansainvälistämiseksi. Erityisriskinottoon liittyvää päätöksentekomenettelyä selkeytettiin ja lisäksi korkean riskin maita koskevasta valtuusmenettelystä luovuttiin.

Nyt käsillä olevassa hallituksen esityksessä tätä rajaa nostettaisiin 8 miljardista 12 miljardiin euroon. Korotus liittyy yhtiössä meneillään oleviin rahoitusneuvotteluihin ja niissä esiintyvään erityisriskinoton tarpeeseen. Huomattava osa yhtiön luototuksesta eli noin puolet 21,1 miljardin euron vastuukannasta kohdistuu alus- ja telakkasektorille. Alaa on tutkimus kirjallisuudessa pidetty suhdanneherkkänä toimialana. Kansainvälisen kaupan epävarmuustekijät heijastuvat erityisesti pitkäkestoisiin, suuriin investointihankkeisiin. Toimialalla on myös tutkimus kirjallisuuden mukaan globaalia ylikapasiteettia, jota on vaikea sopeuttaa lyhyellä aikavälillä.

Erityisesti alusluottojen osalta on kuitenkin huomattava, että alusten valmistuksella on merkittäviä kerrannaisvaikutuksia, jotka ulottuvat koko kansantalouteen. Esimerkiksi telakkateollisuuden tilauskannon kasvu lisää välituotteiden kysyntää, jolla on vaikutusta talouden kehitykseen laajemmin. Teollisuudenhaara ylläpitää myös tärkeää teknologista osaamista. Meriteollisuus ry:n mukaan alalla toimii noin 1 100 yritystä, jotka työllistävät noin 25 000 henkeä. Alan vuosiliikevaihto on noin 7,7 miljardia euroa, ja viennin osuus on tyypillisesti yli 90 prosenttia. Finnvera osallistui vuonna 2024 Meyer Turun Icon 3 -aluksen noin miljardin euron rakennusaikaiseen rahoitukseen.

Työ- ja elinkeinoministeriössä on valmistelussa yhtiötä koskevan lainsäädännön kokonaisuudistus, josta täällä tänäänkin on paljon puhuttu ja jolla on tarkoitus edelleen vahvistaa yhtiön vientiä tukevaa roolia ja viennin edistämisen rakenteita. Kokonaisuudistuksessa valmisteltavan lainsäädännön on tarkoitus tulla voimaan 1. tammikuuta 2026. Käsillä oleva hallituksen esitys on kuitenkin päätetty valmistella kiireellisenä tästä kokonaisuudistuksesta riippumatta erityisriskinoton tarpeiden kasvaessa lähiaikoina. Lainmuutos on tarkoitus saattaa voimaan 1.6.2025. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaunisto.

17.49 Ville Kaunisto kok: Arvoisa rouva puhemies! Kun puhutaan teollisuuspolitiikasta, niin nythän me ollaan sitten teollisuuspolitiikan toimenpiteiden äärellä. Tämä kokonaisuushan, mitä ministeri meille esitteli äsken erittäin selvällä pikapuheella, on aivan keskeistä politiikkaa tähän hetkeen. Vientitakuulain erityisriskinoton enimmäismäärätakuuvastuuta nostettaisiin 8 miljardista 12 miljardiin. Riskinotto luonnollisesti kasvaa, kun Suomen vientiä yritetään kasvattaa.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Finnveralla on aivan kriittisen tärkeä rooli suomalaisille yrityksille viennin rahoituksen palveluiden tarjoajana. No, siinä on puolensa ja puolensa, mutta kun me ollaan tilanteessa, missä markkinarahoituksen saanti on etenkin rahoituslaitosten sääntelyn kiristyttyä vaikeutunut entisestään, niin tämä on tapa toimia siinä — ja ihan oikein näin.

Itselleni tulee tietenkin ensimmäisenä mieleen tällaisessa kokonaisuudessa, että kun maailma muuttuu niin vauhdikkaasti, niin olemmeko jo myöhässä Trumpin tariffien aiheuttaman paineen takia. Mutta ennemmin ehkä haluan ajatella niin, että tämä on osoitus siitä, että toimet ovat aktiivisia ja koko ajan oikeaan suuntaan vieviä. Siinä mielessä mielellämme kyllä talousvaliokunnan käsittelyssä tulemme tätä asiaa käymään tarkemmin läpi.

Selvää on se, että olemme tilanteessa, jossa tarvitaan riskinottoa, jotta suomalainen teollisuus ja suomalainen vienti kasvavat ja menestyvät, ja kiitos siitä ministeri Rydmanille.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin talousvaliokuntaan.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi metsästyslain 41 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 21/2025 vp

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 7. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

Keskusteluun varataan tässä vaiheessa enintään 30 minuuttia. Jos puhujalistaa ei tässä ajassa ehditä käydä loppuun, asian käsittely keskeytetään ja sitä jatketaan muiden asiakohden jälkeen. — Esittelijänä on ministeri Essayah. Olkaa hyvä.

Keskustelu

17.51 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah (esittelypuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys metsästyslain muutoksesta on saatu nyt sitten eduskuntaan. Muutoksilla toteutetaan hallitusohjelman suurpetopolitiikan linjausta ja luodaan edellytyksiä suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen järjestämiselle Suomessa. Hallitusohjelman mukaisesti suurpetopolitiikka on hoidettava tavalla, joka huomioi myös sosiaalisen kestävyyn. Esitettävät metsästyslain muutokset ovat osa toimia kohti tasapainoisempaa suurpetopolitiikkaa, jossa kannanhoidollinen metsästys on mahdollista. Kansallisen lainsäädännön lisäksi tullaan päivittämään kannanhoidosuunnitelmat, ja hallituksen esityksellä vahvistetaan riistahallinnon keinoja perustella suurpetojen kannanhoidollisia lupapäätöksiä aiempaa pitävämmiin.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys perustuu juridisen asiantuntijatyöryhmän työhön ja sen laatimaan yksimieliseen raporttiin. Työryhmä perehtyi tarkasti suurpetojen kannanhoidollista metsästystä koskevaan oikeuskäytäntöön. Tämän asiantuntijatyöryhmän työstä voi todeta, että kun sama työryhmä teki pohjatyötä vahinkoperusteisen poikkeuslupan asetuksen muuttamiseen, niin tämän asetuksen perusteella, joka siis astui viime kesänä voi-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

maan, vahinkoperusteisesti ja turvallisuusluvilla on tämän voimaantulon jälkeen voitu poistaa jo 17 sutta sekä neljä koirasudeksi todettua eläintä, jotka ovat aiheuttaneet vaaraa, ja aiemmin vastaavina ajanjaksoina näitä tämäntyyppisiä poistoja on pystytty tekemään vain muutama vuodessa.

Karhun ja suden ja ilveksen kannanhoidolliset poikkeusluvut ovat tuomioistuimessa kaatuneet siihen, että tuomioistuimessa ei ole hyväksytty päämäärää, jonka direktiivi edellyttää, eli se direktiivin 16 artikla ja sen ykköskohdan alakohta e. Tämä oli juuri asiantuntijatyöryhmän keskeisin huomio.

Hallituksen esityksen mukaan maa- ja metsätalousministeriö saisi valtuudet asettaa päämäärän suurpetojen kannanhoidolliselle metsästykselle lajikohtaisesti ja kannanhoitoalueittain. Tällä hetkellä suurpetojen kannanhoidollisten poikkeuslupien päämäärä kuvataan poikkeuslupapäätöksissä Suomen riistakeskuksen käyttämän harkintavallan rajoissa. Asetetulla päämäärällä olisi siis jatkossa vahvempi juridinen selkänoja.

Ministeriön asetuksessa päämääriä voitaisiin tarkastella ja täsmentää vuosittain kulloinkin käytössä olevan parhaan tiedon pohjalta. Kyseessä ei olisi yleinen kannanhoidollisen metsästyksen päämäärä vaan nimenomaisesti lajeittain ja lajien kannanhoitoalueittain määritelty päämäärä. Tällä muutoksella pyritään ottamaan huomioon sekä EU:n tuomioistuimen että Suomen korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytäntö. Ministeriön asetuksella vahvistettaisiin myös kannanhoitoalueet, jotka määriteltäisiin nykyistä tarkemmin lajikohtaisissa hoitosuunnitelmissa.

Arvoisa puhemies! Metsästyslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan lupaharkinnassa voidaan ottaa huomioon lajikohtaiset hoitosuunnitelmat, joiden toimenpiteillä puolestaan otetaan huomioon luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta annetun luontodirektiivin 2 artikla. Taloudellisten, sosiaalisten ja kulttuuristen vaatimusten ottaminen huomioon sisältyy luontodirektiiviin, mutta tämä näkökulma ei juurikaan näy oikeuskäytännössä. Saman artiklan kaksi muuta, luonnonsuojelua korostavaa kohtaa sen sijaan on otettu huomioon. Alueelliset ja paikalliset erityispiirteet sisältyvät myös artiklaan. Lakimuutoksella pyritään siihen, että myös mainittujen tavoitteitten tarkastelu otetaan mukaan kannanhoitosuunnitelmien kautta. Näillä muutoksilla vahvistetaan kannanhoitosuunnitelmien merkitystä.

Arvoisa puhemies! Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voitaisiin siis jatkossa asettaa lajin suotuisan suojelutason viitearvo, jonka avulla voidaan arvioida poikkeamisen vaikutus suotuisan suojelutason säilyttämiseen tai saavuttamiseen. Suotuisan suojelutason viitearvo kuvaa populaatiokokoa, jolla lajin suotuisa suojelutaso olisi turvattu Suomessa pitkällä aikavälillä, ja viitearvon määrittäminen liittyy luontodirektiivin 17 artiklan mukaiseen raportointiin, ja komissio on laatinut viitearvon määrittämiseen tarkemmat ohjeet.

Lajikohtaista tarkastelua, aloitetaan tuosta karhusta:

Elikkä esimerkiksi lausunnolle tänään aamupäivällä lähteneessä karhukannan hoitosuunnitelmassa me olemme komission ohjeiden mukaisesti määrittäneet, että karhukannan suotuisan suojelutason viitearvo olisi 1 400 karhua. Karhukanta oli viime kesänä Luken arvion mukaan noin 2 100–2 250 yksilöä. Suomen karhukannan on raportoitu olevan suotuisalla suojelun tasolla kaikilla raportointijaksoilla aina ensimmäisestä luontodirektiivin mukaisesta raportoinnista lähtien. Karhukanta kasvaa tällä hetkellä todella voimakkaasti, noin 20 prosentin vuosivauhdilla, koska karhun kannanhoidollinen metsästys on estynyt. Vielä karhun aiheuttamat turvallisuusongelmat ovat pysyneet kohtuullisina mutta runsastuvat nopeasti, mikäli tilannetta ei saada korjattua. Ja me emme tahdo Romanian tiel-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

le — siellähän me tiedämme, että karhukannan holtiton runsastuminen on johtanut useiden ihmisten kuolemiin vuosittain ja useiden kymmenien vahingoittumiseen karhun hyökkäyksissä. Karhun ihmisarkuuden ylläpitäminen tukee myös karhun suojelua ja osaltaan turvaa sen, että yleinen suhtautuminen lajiin säilyy myönteisenä.

Arvoisa puhemies! Sitten suden suojelutasosta: Susi kiinnostaa ja puhututtaa tässä salissa ja julkisessa keskustelussa suurpedoista varmaankin eniten. Vaikuttamistyömme EU:ssa on ollut erittäin tuloksekasta, ja suden suojelutasoa alentava luontodirektiivin liitteen muutos on etenemässä nyt ripeästi. Tietenkin edellytyksenä oli se, että ensin saimme EU-pöydistä tarpeeksi yksimielisen päätöksen siitä, että Bernin sopimusta pystyttiin muuttamaan, ja onnistuimme sitten saamaan myöskin EU:n ulkopuolisia maita siihen, että Bernin sopimuksessa tuo liitesiiro tehtiin. Nyt komission oma arvio on, että liitteen muutos voisi tapahtua jo ennen kesää. Tuolla viime neuvostokokouksen aikana kuulin parlamentin käytäviltä, että siellä käytetään nyt tämmöistä niin sanottua fast track -menettelyä, jolloinkin todellakin voisi olla niin, että komission aloite tulee sillä nopeutetulla menettelyllä. Tarvitava määränemistö on tietojemme mukaan esityksen takana, ja tämä saattaisi tapahtua jo ennen kesää, mahdollisesti toukokuussa.

Luontodirektiivin liitteen muutos tarkoittaa myös sitten muutoksia tähän kotimaiseen sääntelyyn, koska suden kohdalla sovellettaisiin jatkossa artiklan 16 mukaisten poikkeuslupien sijasta artiklaa 14. Tämähän muuttaisi tilanteen hyvinkin merkittävällä tavalla. Nyt eduskuntaan tuotua 41 §:ää ei silloin suden osalta tarvitsisi soveltaa. Voisimme poistaa suden ympärivuotisen rauhoituksen, ja sudelle voitaisiin säätää metsästysaika. Luvat olisivat pyyntilupia eivätkä poikkeuslupia, ja sääntely vastaisi euroopanmajavan sääntelyä. Mainittakoon, että suotuisan suojelutason viitearvolla olisi edelleenkin merkitystä. Sen sijaan vanhentuneen sääntelyn mukaiset oikeustapaukset eivät enää pätsi. EU-lainsäädännön muutos toisi siis aivan toisenlaisen mahdollisuuden kansallisille, joustaville ratkaisuille.

Arvoisa puhemies! Metsästyslain muutokseen tuli huomattavan runsaasti lausuntoja — muistaakseni oliko 250 vai 260, kahlasin ne suurin piirtein kaikki läpi — ja voittopuolisesti ne tukivat esityksen tavoitteita kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistamiseksi. Kaikesta päätellen voi sanoa, että lakimuutosta ja ratkaisua kaivataan ja odotetaan kipeästi.

Lausunnoissa oli useita toiveita, jotka menivät huomattavasti tätä yhden pykälän muutosta koskevaa esitystä laajemmalle metsästyslain muuttamiseen. Ymmärrän toki hyvin nämä kasvaneet odotukset, kun useiden hallituskausien pituisen turhautumisen jälkeen vihdoin alkaa tapahtua, mutta on selvä, että tällä aikataululla kaikkiin näihin lausunnoissa esitettyihin toiveisiin ei pystytty vastaamaan, mutta näitä on hyvä tarkastella jatkoon kannalta. Tahdon vakuuttaa sen, että kaikki nämä palautteet, mitä siellä on kerrottu, on otettu huomioon ja todellakin jatkotarkastelua voidaan niitten pohjalta myös tehdä, vaikka tällä aikataululla kaikkeen ei pystytty vielä vastaamaan, koska hyväkin hanke voi kaatua siihen, että ei kyetä rajaamaan sitä tehtävää.

Ja niin kuin tuossa totesin, niin karhun kohdallahan kysymys on myöskin siitä aikataulutuksesta. Tällä aikataululla — jos saamme täällä eduskunnassa... tietenkin eduskunta käyttää tähän sen ajan, minkä tarvitsee — olisi mahdollista aloittaa karhun kannanhoidollinen metsästys 20.8., kun karhun metsästysaika alkaa.

Joten näillä alkusanoilla jään odottamaan teidän kommenttejanne ja yritän mahdollisuuksien mukaan olla täällä kuuntelemissa tätä keskustelua. Tämä on yksi oman ministeriöni keskeisimpiä uudistuksia, mitä tällä hallituskaudella tehdään, ja voisin sanoa, että vihdoin. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille esittelystä. — Ja koska on näköjään halukkuutta debattiin, niin ne, jotka haluavat käyttää minuutin mittaisen puheenvuoron, voivat painaa V-painiketta ja nousta seisomaan. — Edustaja Simula. [Jenna Simula: Arvoisa puhemies... — Eduskunnasta: Mikrofoni!]

18.01 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kokeillaan uudelleen. Kiitos ministerille hallituksen esityksen esittelystä. Todellakin hallituksella on yhteinen tahtotila tässä asiassa, ja itse asiassa suurin osa eduskunnasta, ylipäänsäkin meistä kansanedustajista, kannattaa sitä, että suurpetoja metsästetään. Kansalaiset ovat odottaneet aivan liian pitkään sitä, että susia pystyttäisiin metsästämään kannanhoidollisesti.

Me kaikki tiedetään, että tilanne on päässyt aivan liian pitkälle. Meillä on koulukyytejä sen vuoksi, että sudet liikkuvat lasten koulutiellä. Meillä on elinkeinoja uhattuna. Muun muassa lammastilallisten toiminta on vaikeutunut huomattavasti siksi, että sudet hyökkäävät jatkuvasti sinne lampaiden kimppuun. Moni on joutunut jopa lopettamaan sen takia oman elinkeinonsa. Koiralla metsästys on uhattuna.

Näen, että on todella tärkeää, että nämä muutokset saadaan nyt voimaan ja ne tullaan käsittelemään valiokunnassa huolellisesti. Mutta yritetään pitää aikataulusta kiinni, [Puhemies koputtaa] että saataisiin se karhunmetsästys käyntiin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kinnari.

18.02 Teemu Kinnari kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ja kiitos ministerille esittelystä. — Tämä metsästyslain 41 §:n muutos on kauan odotettu esitys, ja sitä on valmisteltu ministeriön ja ministerin johdolla huolellisesti. Käytännössä tilanne, jossa kaikki suurpetojen kannanhoidollinen metsästys on ollut käytännössä jo pidempään pysähdyksissä, on täysin kestämaton, ja siihen haetaan nyt ratkaisuja näillä muutoksilla, joita on kuultu. Hyväksyttävä päämäärä, viitearvot, on ollut yksi keskeinen puute, ja kuten ministeri tässä juuri kertoi meille, tähän kannanhoitosuunnitelmaan on nyt sitten karhun osalta tämä viitearvo määritetty. Olen ymmärtänyt... ja oikeastaan kysymys kuuluukin — elikkä tähän on keskeinen osa tätä asiaa — miten nyt ilveksen ja suden osalta tämä vastaava työ etenee, koska niitä tietysti myös toivotaan pikapuoliin saatavaksi. Kysymys ministerille: miten tämä asia etenee? Ja kiitos siitä vaikutustyöstä, mitä Euroopan unionin päässä tehdään. Se on tärkeää. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

18.04 Timo Suhonen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Esityksen tavoitteena on toimeenpanna suurpetotyöryhmän loppuraportissa ehdotettuja toimia suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistamiseksi. Tänään viimeksi oli kokenut metsästäjä yhteydessä omalta alueeltaan ja totesi, että nyt on aika saada asiaan parannusta. Eli nimenomaan siellä meidänkin alueella on ilveksiä, susia ja toisinaan jopa karhuja, jotka liikuskelevat ihan sitten ihmisten elinympäristössä, ja sehän tietysti on iso vaaratekijä. Kokenut metsästäjä on todennut jo aiemmin sen, että kohta voi sattua jotain ikävää, jos asioita ei saada parempaan suuntaan. Elikkä siten totean, että suurpetojen kannanhoidollinen, järkevä petopolitiikka on kannatettavaa. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Oinas-Panuma.

18.04 **Olga Oinas-Panuma kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En aivan kaikesta ole hallituksen kanssa samaa mieltä, mutta kannanhoidollisen metsästyksen suhteen kyllä olen samaa mieltä ja todella toivon, että tämä laki etenisi ja ennen muuta toimisi.

Mutta valitettavasti tämän lakiesityksen ongelmia ei ole korjattu sillä tavalla kuin niitä olisi tarvinnut sen edellisen kierroksen ja lausuntojen jälkeen, ja vaikuttaa siltä, että tälläkään lakiesityksellä ei pystytä kannanhoidollista metsästystä aloittamaan sillä tavalla kuin me haluaisimme, tai ainakin ilveksen ja suden osalta todennäköisesti tullaan menemään valituskierteeseen. Toivon tosiaan, että valiokuntatyöskentelyssä tätä voidaan tarkentaa, jotta tämä myös saataisiin toimivaksi. Tuntuu, että taidatte tiedostaa tämän itsekin, koska hallituksen esityksessä halutaan arvioida sen vaikutuksia, että suurpetojen kannanhoidollinen metsästys olisi jatkossakin estynyt. Eli taidatte tiedostaa itsekin, että tällainen mahdollisuus siellä on.

Ministeri Essayah, minun mielestäni kysymys on: Voitko taata, että meillä tosiaan päästään kannanhoidollisesti ilvestä, sutta ja karhua pyytämään, ja minkä takia te tuotte tavaltaan keskeneräisen lakiesityksen meille? Minkä takia lakiesitykseen ei ole otettu huomioon tullutta palautetta esimerkiksi KHO:lta, Metsästäjäliitolta ja MTK:lta?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

18.05 **Tiina Elo vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä metsästyslain muutoksella Orpon hallitus haluaa mahdollistaa suurpetojen, kuten suden, kannanhoidollisen metsästyksen. Tämä esitys on luonnonsuojelun kannalta ongelmallinen ja EU:n luontodirektiivin vastainen.

Susi on Suomessa erittäin uhanalainen laji, niitä on arviolta vain noin 300 yksilöä. Luonnonvarakeskuksen tieteellisen pohjatyon perusteella voidaan arvioida, että elinvoimainen susikanta Suomessa olisi pienimmillään noin 500 sutta. On erittäin epätodennäköistä, että susikanta pääsisi kasvamaan suotuisalle tasolle, jos suden metsästystä helpotetaan. Edelliset kannanhoidollisen metsästyksen kokeilut johtivat susikannan romahtamiseen ja salametsästyksen lisääntymiseen. Muutoksessa erityisen huolestuttavaa on, että jatkossa suden suotuisan suojelutason viitearvot säätäisi asetuksella maa- ja metsätalousministeriö käytännössä poliittisesti. Tämä on vastoin tieteeseen pohjaavaa päätöksentekoa, joka on välttämätöntä luontokadon pysäyttämiseksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lohikoski.

18.06 **Pia Lohikoski vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen suurpedoilta on korvaamaton rooli luonnon ekosysteemeissä. Julkisessa keskustelussa esiintyvä suurpetovihamielisyys on erittäin surullista luonnonsuojelun kannalta. On totta, että susiin liittyvät uhkakuvat ovat tietyillä alueilla Suomessa realistisempia, ja näihin huoliin on tietysti vastattava. Mutta samaan aikaan on totta, että ei ole olemassa yksiselitteisiä tieteellisiä todisteita siitä, että suurpetojen metsästys lisäisi niiden ihmisarkuutta. [Naurua perussuomalaisten ryhmästä — Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!] Esimerkiksi Euroopan komission selvityksessä todettiin, että susien tappaminen ei ole tehokas keino ennaltaehkäistä susien

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

aiheuttamia vahinkoja. Ymmärryksen lisääminen sekä asianmukaisilla välineillä varautuminen ovat ensisijaisia keinoja, joilla suurpetoihin liittyvät ongelmat tulee ratkaista.

Hallitus aikoo helpottaa suden metsästystä, vaikka susi on Suomessa yhä äärimmäisen uhanalainen laji. Viime keväänä koko Suomessa oli arviolta noin 300 sutta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Simula.

18.08 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eihän se ongelma ole se, kuinka monta sutta meillä on Suomessa, vaan ongelma on se, että ne sudet ovat siellä lasten kouluteillä. Ongelma on se, että ne sudet ovat siellä niiden lampaitten kimpussa. Ongelma on se, että ne ovat tuolla Kirkkonummella lenkkeilijöiden tiellä. Se ei ole suden etu eikä suomalaisten etu, että suurpedot ovat siellä, missä ihmiset ovat. Ne kuuluvat metsiin, ja jokainen suomalainen kunnioittaa luontoa.

Meille kaikille metsästäjille on äärimmäisen tärkeää, että metsästetään eettisesti sillä tavalla, että ei esimerkiksi metsästetä mitään lajia sukupuuttoon. Kyse ei ole siitä, että haluttaisiin tappaa kaikki suurpedot pois Suomesta, vaan kyse on siitä, että halutaan palauttaa se ihmisarkuus niille eläimille. Esimerkiksi karhuhavainnot Joensuussa ihmisten pihoiilla ovat lisääntyneet huomattavasti sen jälkeen, kun karhua ei ole metsästetty.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ingo.

18.09 Christoffer Ingo r (vastauspuheenvuoro): Värderade fru talman! Den föräldrade rovdjurslagstiftningen har haft ett bästföredatum som har gått ut för länge sedan. Vi talar om tusentals rivna får och hundratals rivna jakthundar. Landets producenter och jägare har redan länge väntat och efterfrågat stamvårdande jakt, och nu har vi äntligen fått ta emot ett lagförslag i rätt riktning för behandling här i riksdagen.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys tässä muodossa on askel oikeaan suuntaan. Kun kuitenkin keskustelee asiantuntijoiden ja alan ihmisten kanssa, huomaa nopeasti, että ehdotus jättää joitakin ratkaisevia kysymyksiä avoimiksi. Esimerkiksi kysymys suotuisasta kannasta jää avoimeksi varsinkin sudesta ja ilveksestä. Otankin lähtökohdaksi, että eduskunta tarkastelee nyt hallituksen esitystä hyvin tarkkaan, kuulee alan parhaita asiantuntijoita ja tekee tarvittaessa tarvittavat muutokset, joita suomalaiset ovat niin kauan odottaneet.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru.

18.10 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tutkitusti metsästys lisää susien ihmispelkoa, se on fakta. Sudet toki kuuluvat luontoon, mutta ne eivät kuulu ihmisten pihoiille, kouluteille, ja siitä on meillä tietoa, että vanhemmat aivan aiheellisesti pelkäävät päästää syrjäisillä alueilla lapsiansa yksin pihoiille, yksin kouluteille, ja nykyään tilanne on se, että ei tarvitse olla niin kovin syrjäinenkään alue. Esimerkiksi Pirkanmaalta, omasta maakunnastani, on havaintoja, joissa sudet ovat lähteneet seuraamaan aikuista ihmistä ja koiraa ihan lähellä asutusta.

Vaalikaudella 2011 ympäristöministeri vastasi täällä muistaakseni suullisella kyselytunnilla, miten suurpetojen kanssa pitää toimia, kun niitä tapaa, ja hän vastasi, että niiden

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

kanssa pitää oppia elämään. Minulle jäi hieman epäselväksi, miten se tapahtuu pikkulasten kanssa lähellä kotipiiriä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Polvinen.

18.11 Mikko Polvinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tätä lakiesitystä on odotettu. Maakunnissa, Suomessa, metsästäjien ja maalla asuvien puolesta tätä on odotettu kymmeniä vuosia. Parikymmentä vuotta ainakin siitä on kulunut, kun tätä lakia oltaisiin jo voitu säätää edellisten hallitusten toimesta. Mikään ei ole sitä estänyt, mutta sitä pontta ei eduskunnasta aiemmin ole löytynyt, ja nyt hallitus tuo tämän esityksen — kiitos, ministeri Essayah, siitä. Suurpetopolitiikan historia on Suomessa kovin hankala ja haasteellinen, ja toivon nyt, että tämän muutoksen myötä pääsemme kannanhoidolliseen metsästyksen suurpetojen osalta.

Olen toiveikas lain etenemisen suhteen, mutta haluan nostaa yhden asian eli tämän oikeusprosessin, jonka käsittelyssä tullaan käymään läpi valitukset. Laista tehdään pitävä, mutta jos oikeusprosesseissa ei mennä sitä vauhtia kuin Ruotsissa, että laki määrittää kiireellisyyden, niin on mahdollista, että lain toimeenpano siirtyy. [Puhemies koputtaa] Ja kuten tiedämme, hallinto-oikeus aiemmin on tehnyt päätöksen jo aikaisemman lain mukaan, [Puhemies koputtaa] että näillä laeilla ei voida edetä, niin että nyt nämä uudet lait pitäisi saada vauhdikkaasti eteenpäin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eskelinen.

18.12 Seppo Eskelinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia ministerille ahkeroinnista. Tätä on joku kerta tässä talossa yritetty, ja nyt otetaan askel eteenpäin.

Suurpetotilanne on karannut aivan käsistä. Karhujen osalta sen kertoo nämä luvut: 220 karkotusta vuonna 24, edellisenä vuotena puolet vähemmän, ja sehän johtuu siitä, että Pohjois-Karjalassa vuosina 22—24 ei ole karhua metsästetty ja kanta on kasvanut aivan valtavasti. Ne tulevat, kun se ihmisarkuus uupuu, ja metsästys on se ainut, millä sitten se saadaan.

Ministerille kysymys: Kun tässä on vähän tämän kannanhoidon määrittelyn osalta luottamus kateissa metsästäjillä ja Luonnonvarakeskuksella ja riistanhoitoyhdistyksillä, niin miksi suurpetotyöryhmä ei sitten tähän määrittelyyn — heidän toimeksiannossaan käsittääkseni se oli — ottanut kantaa? Tämän luottamuksen palauttaminen on tärkeää, jotta me saadaan ne metsästäjät mukaan määrittelemään sitä kantaa sitten vuosittain.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viljanen.

18.13 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Yhdyn täällä lausuttuihin kiitoksiin ministerille asian edistämisestä. Tämä todellakin on askel oikeaan suuntaan.

Mutta aivan yhtä lailla yhdyn edustaja Ingon äsken esittämään näkemykseen, jossa todettiin, että tässä prosessissa valiokunnalle jää vielä täsmentämisen varaa. Valiokunnan pitää työskentelyssään täsmentää ja täydentää tätä esitystä. Huomionarvoista on se, että muutoksia lakiin on valmisteltu pitkään ja esimerkiksi korkeimman oikeuden lausunnossa tä-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

hän lakiesitykseen liittyen on todettu, että tämä lakiesitys ei sinällään todennäköisesti vielä mahdollista kannanhoidollisen metsästyksen aloittamista, ja tältäkin osin tätä lakiesitystä pitää vielä tämentää, jotta kannanhoidollinen metsästys suden osalta saadaan käyntiin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jukkola.

18.15 Janne Jukkola kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! On tärkeää, että hallitus on tarttunut tähän suurpeto-ongelmaan ja lähtenyt hakemaan tähän ratkaisua. Meistä suurin osa tunnistaa tämän ongelman niin hallituksen kuin opposition riveissä. Kansalaisten turvallisuus on ensisijainen prioriteetti, ja meillä on vastuu huolehtia siitä, että luonnossa liikkuminen ja maaseudulla asuminen on turvallista kaikille, huomioiden myös maaseudun elinkeinot ja kotieläintilojen tuomat huolet.

On kohtuutonta, että suomalaiset joutuvat pelkäämään omalla pihallaan. On kohtuutonta, että lapsia kuljetetaan taksilla kouluun pelon vuoksi, jota villieläimet, kuten sudet ja karhut, aiheuttavat. Meillä on oltava lainsäädäntö, joka vastaa kansalaisten oikeustajua ja turvaa heidän elämänlaatuaan. Tämä lakimuutos ei tarkoita, että susia tai karhuja hävitetään, vaan että kannanhoidollinen metsästys toteutetaan suunnitelmallisesti ja vastuullisesti. [Puhemies koputtaa]

Lakiesitys tullaan käsittelemään huolellisesti maa- ja metsätalousvaliokunnassa [Puhemies koputtaa] kaikkia oleellisia sidosryhmiä kuullen. [Puhemies: Aika on kulunut!] Valiokunnalla on myös valmius linjata viitearvojen kriteereitä mietinnössään, [Puhemies: Vastauspuheenvuoro on minuutin mittainen!] mikäli se asiantuntijakuulemisten ja poliittisen harkinnan perusteella... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

18.16 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On hyvä, että ministeri tuo tämän lakiesityksen tänne käsittelyyn.

Todellakaan täällä ei näköjään haluta edes ymmärtää sitä, mikä valtava vaara näistä suurpedoista on. Enossa oli tässä viime kesänä tilanne, jossa susi meni navettaan sisälle ja söi sieltä ison vasikan ja tappoi sen siinä kaikkien nähden, ja sitten meillä täällä viisastellaan, onko siitä vaaraa ihmisille. Ilomantsissa on ollut lyhyellä aikaa kaksi läheltä piti -tilannetta, jossa pieni koulutyttö oli menettää henkensä. Täällä vain naureskellaan ja viisastellaan, että ei siitä ole vaaraa. Kuinka moni teistä, hyvät vihreät kansanedustajat ja vasemiston kansanedustajat, lähettäisi oman lapsenne koulutielle odottamaan taksia, kun edellisenä iltana pihamaalla on seisonut susi? Ja ne tulevat pihalle tänä päivänä kuin koiralau- ma. Ne eivät ollenkaan mitään pelkää enää, ihmistä.

Tämä on kamalaa, kamalaa itsekeskeistä ajattelua. Susikanta on aivan valtavasti kasvanut. Näkyyhän se täällä Etelä-Suomessa, kun ihmisiä seuraavat ja tulevat pihoihin asumaan. Sutta pitää metsästä, että ihmispelko palaa ja sudet eivät uskalla tulla pihalle. Sama koskee karhuja. Tällä menolla jos jatkamme, niin kuka meistä sitten menee esittämään surunvalittelut perheelle, joka on lapsensa menettänyt? Pitäähän tähän joku inhimillisyyttä olla meilläkin. Me tiedämme, miten tässä käy, elleimme toimi. [Puhemies koputtaa] Toivon ministerille menestystä ja onnea, että tämä menee läpi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

18.17 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kiitokset myös ministerille erinomaisesta asian hoidosta ja esittelystä.

Kun kansalaiset kokevat, että heitä kuunnellaan ja lainsäädäntö toimii, vähenee myös laiton toiminta, kuten salametsästys. Kannanhoidollinen metsästys on osa vastuullista luonnonvarojen hallintaa. Sen kautta pidetään yllä niin ihmisten kuin eläinten välistä tasapainoa.

Tämän hallituksen toimesta työtä asian eteen tehdään myös EU:ssa. Suurpetojen suojelelu pohjautuu EU:n luontodirektiiviin sekä kansalliseen lainsäädäntöömme. Näiden mukaan ahman, ilveksen, karhun ja suden metsästys on lähtökohtaisesti kielletty, mutta onnistuneen vaikuttamisemme ansiosta on EU:ssa alettu valmistella suden suojeleuaseman muuttamista täysin rauhoitetusta lajista suojelluksi lajiksi. Tämä tulee tuomaan turvaa niille alueille, joilla sudet aiheuttavat turvattomuutta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Huru.

18.19 Petri Huru ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kiitän ministeriä tämän lakiesityksen esittelystä.

Nostaisin täällä esiin tämän luonnonsuojelun ja luontokadon, mikä täällä tuli aikaisemmissa puheenvuoroissa esiin. Kuten tiedämme, perinnemaisemat ovat Suomen uhanalaisimpia luontotyyppejä, ja niillä elää jopa neljäsosa uhanalaisimmista lajeista, Kysyisinkin nyt ministeriltä: Kun laidunnus suurpetotilanteen vuoksi on näillä luonnonlaitumilla estynyt, niin parantaako tämä esitys onnistuessaan myös luontokatotilannetta? Eli estämmekö luontokatoa myös tällä esityksellä, kun mahdollistamme jälleen laiduntamisen näillä laituilla? — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt meillä alkaa valitettavasti tähän käytettävissä oleva aika loppua. — Elikkä ministerille viimeinen puheenvuoro, ja jos voitte tiivistää kolmeen minuuttiin.

18.20 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kinnari kysyi tästä, mikä on sitten aikataulu suden ja ilveksen osalta. Kannanhoidosuunnitelma on tulossa suden osalta syksyllä ja sitten ilveksen osalta vuoden 26 alussa. Tosiaan, niin kuin tuossa totesin esittelypuheenvuorossa, tämän suden kohdaltahan, jos asiat tuolla EU-parlamentissa etenevät ja neuvoston puolella, silloin pääsemme hyvin nopeasti myöskin siinä lainsäädännöllisesti eteenpäin. No sitten on tietysti huomioitava, että näissä lajeissa on tämä niin sanottu kuusivuotistarkastelu, ja nyt tämä tuleva kesähän on siltä osin myöskin tärkeä, että nyt tehdään sitten tämä tarkastelu näitten suurpetojen osalta.

No, edustaja Oinas-Panuma nosti esille tämän korkeimman hallinto-oikeuden huomion, että sitä ei oltaisi huomioitu. Nimenomaisesti tätä on lausuntokierroksen jälkeen muutettu siltä osin kuin mitä korkein hallinto-oikeus otti esille, mutta samalla edustaja Viljaselle: korkeimman hallinto-oikeuden lausunnossa oli selkeästi — jos sen lukee, niin huomaa — sellainen väärinymmärrys, että on kuviteltu, että me teemme sellaisen lainsäädännön, jossa on yksi päämäärä kaikelle metsästykselle, ja näinhän ei ole, vaan nimenomaisesti tämä päämäärä määritellään alueellisesti.

Vielä sitten Oinas-Panuma nosti esille tämän, miksi on tehty tämä vertailu siihen, että jos muutosta ei tapahtuisi. No, yleensäkin lainsäädännössä tulee tehdä vertailu siihen näh-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

den, mikä olisi tilanne, jos ei tehtäisi tätä lakimuutosta. Eli sillä on nimenomaisesti pyritty kuvaamaan, että jos me nyt jatkamme tätä rataa, mitä tällä hetkellä, niin mitä meillä on sitten edessä. Se ei tarkoita ollenkaan epäluottamusta siihen, etteikö tämä laki mene eteenpäin ja etteivätkö tapahdu nämä muutokset, vaan juuri sitä, että ihmiset ymmärtäisivät, mitä siitä seuraa, jos mitään ei tehdä.

No sitten vielä edustajat Elo ja Lohikoski nostivat esille... Ensinnäkään tämä ei ole luontodirektiivin vastainen. Nyt tässä nostetaan nimenomaan tämä direktiivi kokonaisuudessaan esille, elikkä taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset vaatimukset otetaan nyt huomioon. Niitä ei ole aiemmin vastaavalla tavalla tuotu esille. Toisaalta myöskin sitten tämä suotuisan suojelutason viitearvohan nimenomaisestikin sitten takaa sen, että laji ei kuole sukupuuttoon. Esimerkiksi Saksan vihreä maatalousministeri nimenomaan perusteli Saksan myönteistä kantaa tähän muutokseen sosiaalisella hyväksyttävyydellä. Täällä oli erittäin hyviä puheenvuoroja useilta edustajilta liittyen siihen, että nimenomaan näillä muutoksilla varmistetaan se, että meillä se sosiaalinen hyväksyttävyys säilyy ja loppupeleissä se vahvistaa näitten suurpetojen suojelua. Toisaalta edustaja Huru sanoi hyvin, että tässä on vielä myöskin se mahdollisuus, että tähän luonnon diversiteettiinkin tällä saadaan silloin parannuksia. [Petri Huru: Juuri näin! — Krista Mikkosen välihuuto — Petri Huru: Vähennetään luontokatoa!]

Täällä myöskin edustaja Eskelinen nosti esille tämän viitearvon määrittelyn. Siitä löytyy tuosta hallituksen esityksen selvityksestä aika hyvät, tarkatkin selvitykset, miten se tehdään, mutta voimme jatkaa näistä vielä sitten keskustelua varsinaisten puheenvuorojen aikana.

Edustajat Jukkola, Hoskonen, Hänninen, erittäin hyviä huomioita lain tarpeellisuudesta. Tuntuu, että olemme tästä kyllä kohtuullisen yksimielisiä, että näitä muutoksia tähän petopoliitiikkaan tarvitaan ja ne parhaimmillaan oikein tehtynä nimenomaisesti varmistavat ja vahvistavat sen, että meidän Suomen upeiden suurpetojen suojelu säilyy mutta se tehdään sillä tavalla, joka huomioi myöskin nämä taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset vaatimukset ja sosiaalisen hyväksyttävyyden tässä suomalaisessa yhteiskunnassa. Tämä lienee meidän kaikkien yhteinen päämäärä. [Petri Huru: Juuri näin! — Perussuomalaisten ryhmästä: Kyllä!] — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset ministerille. — Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa muiden asiakohtien jälkeen.

Asian käsittely keskeytettiin kello 18.24.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 19.51.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Nyt jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan 7 käsittelyä. Keskustelu jatkuu. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

19.52 **Vesa Kallio kesk:** Kiitos, rouva puhemies! Tämän metsästyslain käsittelystä tuli jostain syystä mieleen vanha piirrossarja Elmeristä ja Repe Sorsasta, mutta koetetaan nyt pysyä asiassa. — Siis sanoin näin itselleni.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Suomessa on toimijoita, jotka haluavat kieltää suurpetojen metsästyksen. Nämä toimijat tulevat myös jatkossa valittamaan kaikista myönnettyistä suurpetojen kaatoluvista. Hallituksen esitys metsästyslain muuttamiseksi ei ole estämässä näiden valitusten menestymistä oikeuskäsittelyssä. Lakiesitys ei asiantuntija-arvioiden mukaan mahdollista suden eikä ilveksen kannanhoidollisen metsästyksen aloittamista. [Tuomas Kettunen: Ohhoh!] Hallituksen esitys on laadittu siten, että myös karhun kannanhoidollisen metsästyksen poikkeusluvut todennäköisesti kaatuvat niistä tehtävien valitusten myötä. Kaikista suurpetojen kaatoluvista tehdyistä valituksista päätökset saadaan todennäköisesti vasta loppuvuodesta 2026. Samalla suurpetojen aiheuttamat ongelmat kasvavat nopeasti.

Arvoisa puhemies! Oleellista on vain se, mitä maa- ja metsätalousministeriön ja ministerin lakiesityksessä tosiasiallisesti lukee. Korkeimman hallinto-oikeuden lausunnossa hallituksen esityksestä korostuvat kannanhoidollisen metsästyksen sallitun päämäärän määrittämisen lisäksi alueellisen kannanhoidollisen tarpeen määrittämisen periaatteet ja reunaehdot sekä suotuisan suojelutason turvaavan viitearvon määrittämisen periaate. Korkeimman hallinto-oikeuden tekemissä päätöksissä on nähty, että oikeuslaitos ei huomioi lain perusteluja tai kannanhoitosuunnitelmien kirjauksia, koska niillä ei nykyisellään ole oikeudellisia vaikutuksia.

Tähän tarvitaan parempi lakimuutos, joka mahdollistaa paremmat päätökset. Nämä vaatimukset eivät täyty yhden pykälän muotoilulla, vaan lakiin tulee sisällyttää uusia pykälä — kiitos erälle edustajille hallituspuolueista, jotka tähän suuntaan jo täällä viittasivat. Jotta kannanhoidollisen metsästyksen poikkeusluvut kestävät oikeuskäsittelyissä, tulee niitä ohjaavien oikeusohjeiden olla yksiselitteisiä ja tarkkarajaisia. Tämä ei toteudu tällä hallituksen esityksellä. Lakiesityksessä on annettava selkeästi perusteet suden suotuisan viitearvon, kannanhoitoalueiden ja kannanhoitosuunnitelmien laatimisen määrittämiseen.

Arvoisa puhemies! Metsästystä ja sitä kautta kansalaisten turvallisuutta ja oikeuksia edustavien järjestöjen mukaan lakiesitystä tulee täydentää seuraavilla kirjauksilla:

Laissa tulee määritellä kannanhoitosuunnitelmien juridinen asema.

Laissa tulee huomioida kannanhoidolliseen metsästyksen liittyvät sosioekonomiset perusteet Bernin sopimuksen mahdollistamalla tavalla. Sosioekonomiset perusteet tarkoittavat, että suurpetojen poistamisen lupia käsiteltäessä myös ihmiset, heidän turvallisuutensa ja mahdollisuus elinkeinon ja metsästyksen harjoittamiseen huomioidaan lupapäätöksiä tehtäessä.

Lakiin tulee tehdä oma pykälä suurpetojen viitearvojen määrittelylle. Tämän pykälän pohjalta maa- ja metsätalousministeriön tulee antaa viitearvoa koskeva asetus. Suurpetojen viitearvojen määrittely tarkoittaa periaatetta, jonka perusteella maa- ja metsätalousministeriö asettaa suurpetolajin kannan suotuisan suojelutason määrittelylle numeerisen arvon. Tämä on välttämätöntä, jotta suden kannanhoidollinen metsästys on mahdollista.

Lisäksi suurpetojen poistamisen ja kannanhoidollisen metsästyksen poikkeuslupia koskevat valitukset tulee käsitellä kiireellisinä kolmen viikon kuluessa valituksen antamisesta. Esimerkiksi Ruotsissa tällainen menettely on jo tällä hetkellä.

Arvoisa puhemies! Mikäli ministeriö luottaa siihen, että suden kannanhoidollinen metsästys tulee kuntoon EU:n luontodirektiivin liitesiirolla, on tälle luottamukselle vaikea löytää pohjaa. Ruotsissa suden suotuisan suojelun taso ollaan laskemassa 170 yksilöön, mikä lasketaan syksyllä. Suomessa on Luonnonvarakeskuksen kanta-arvion mukaan noin 300 sutta kevättalvella. Vertailukelpoinen arvio: Suomessa on siten lähemmäksi 500 yksilöä. Silti ministeriö perustelee lakiesityksessä, että Suomen susikanta on riittämätön susien

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

geneettisen elinvoiman varmistamiseksi. Geenivirtojen kannalta Ruotsi on eristäytynyt alue yhdessä Norjan kanssa. Meillä on pitkä itäraja, jonka yli tulee Suomeen kymmeniä suusia vuosittain.

Arvoisa puhemies! Mikäli riittäviä muutoksia ei saada nyt tehtyä, tulee hallituksen sitoutua metsästyslain avaamiseen uudelleen ja käsittelyyn eduskunnassa tämän vuoden syksyllä. Muussa tapauksessa suden mahdollisen EU-liitensiirron edellyttämiä muutoksia ei saada tehtyä lakiin riittävän nopeasti. Tämä tulee kirjata maa- ja metsätalousministeriön lainsäädäntösuunnitelmaan pikaisesti. Samassa yhteydessä on syytä pohtia, onko tarpeen rajata erilaisten järjestöjen valitusmahdollisuuksia, kuten on tehty muun muassa rakentamislain yhteydessä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

19.56 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on hallituksen esitys, jolla halutaan mahdollistaa suurpetojen kannanhoidollinen metsästys. On tärkeää tarkastella huolella, mitä tämä lakimuutos tarkoittaa luonnon monimuotoisuudelle ja suurpetojen suojelulle.

Hallituksen esitys metsästyslain 41 §:n muuttamiseksi antaa maa- ja metsätalousministeriölle laajat valtuudet säätää asetuksella suurpetojen metsästyksen annettavien poikkeuslupien päämäärästä ja alueesta sekä suotuisan suojelutason viitearvoista. Näiden muutosten seurauksena ministeriö voisi määrittää suurpetojen suotuisan suojelutason viitearvot käytännössä poliittisesti. Tämä on luonnonsuojelun periaatteiden vastaista.

Tämä esitys on ongelmallinen etenkin erittäin uhanalaisen suden suojelun kannalta. Susikanta ei ole Suomessa suotuisalla suojelun tasolla. Luonnonvarakeskuksen laaja selvitys vuosina 2020—2022 arvioi, että elinvoimainen susikanta olisi vähimmillään noin 500 yksilöä. Vuonna 2024 susia arvioitiin olevan Suomessa noin 300 yksilöä.

Hyvä päätöksenteko perustuu tutkittuun tietoon. Jos annamme ministeriölle vallan määrittää suojelutason viitearvot, avaamme oven poliittiselle harkinnalle tilanteissa, joissa luonnon monimuotoisuuden suojele vaatisi faktapohjaista, tieteeseen perustuvaa päätöksentekoa. Tämä ei ole EU:n luontodirektiivin hengen mukaista.

Arvoisa puhemies! Kannanhoidollinen metsästys, jota nyt pyritään helpottamaan, ei ole suden kannalta oikea keino hallita konflikteja. Edelliset kannanhoidollisen metsästyksen kokeilut johtivat susikannan romahtamiseen ja salametsästyksen lisääntymiseen. Meillä on toimiva järjestelmä vahinkojen korvaamiseksi, ja nykyinen lainsäädäntö mahdollistaa vahinkoperusteiset poikkeusluvut, joiden saamista on myös helpotettu. Ei ole perusteltua avata ovea laajamittaiselle metsästykselle, kun tiedämme, että susikanta ei ole suotuisalla suojelutasolla.

Luontodirektiivi edellyttää ensisijaisesti luonnon monimuotoisuuden suojelua. Taloudelliset ja sosiaaliset seikat voivat täydentää mutta eivät syrjäytä tätä päämäärää. Hallituksen esitys pyrkii luomaan tilaa juuri näiden muiden seikkojen korostamiselle, vaikka niiden painottaminen lupaharkinnassa on ristiriidassa luontodirektiivin tarkoituksen kanssa.

Arvoisa puhemies! Sudella, kuten muillakin suurpedoilla, on tärkeä roolinsa ekosysteemien huipulla. Ne estävät muita nisäkäskantoja kasvamasta liian suuriksi ja pitävät yllä saalislajien kantojen elinvoimaisuutta. Ihmisen ei pitäisi horjuttaa lajien muodostamien monimutkaisten ekosysteemien tasapainoa, sillä seuraukset voivat olla arvaamattomia ja peruuttamattomia. Luonnonvarakeskuksen mukaan yksi suurimmista syistä Lounais-Suo-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

men susikannan kasvuun on valkohäntäpeurojen lisääntynyt määrä. Tähän on vaikuttanut niiden talviruokinta, joka olisi perusteltua lopettaa kantojen hillitsemiseksi.

Tappaminen toimii huonosti petovahinkojen ehkäisyssä. Useissa tutkimuksissa on todettu, että kotieläinvahinkojen määrä voi jopa kasvaa metsästyksen seurauksena. Tämä johtuu todennäköisesti siitä, että susien laumadynamiikka häiriintyy ja ravinnonhankinta vaikeutuu.

Arvoisa puhemies! Ymmärrän ihmisten huolia ja pelkoja, mutta niitä ei pidä lietsoa. Sen sijaan tärkeintä on löytää kestävät ratkaisut ihmisen ja suden rinnakkaiseloon. Sitä varten tarvitsemme tutkimusta ja tutkittuun tietoon perustuvaa viestintää sekä tiivistä, avointa vuorovaikutusta tutkijoiden, eri sidosryhmien ja susista huolestuneiden kansalaisten välillä.

Arvoisa puhemies! Vielä kiinnitän huomiota tämän hallituksen esityksen valmisteluprosessiin. Tätä esitystä ei ole valmisteltu hyvän hallintotavan mukaisesti. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] Luonnonsuojelujärjestöt eivät ole olleet mukana esitystä valmistellessa suurpetotyöryhmässä, vaan siellä ovat olleet edustettuina pääosina metsästystä ajavat tahot. Tämä on valitettavaa, sillä tällainen valmistelu ei johda tasapainoiseen ja eri näkökulmia aidosti huomioivaan lainsäädäntöön. Esityksen käsittelyä leimaa myös kiireen tuntu. Kiireellisesti käsiteltävien esitysten aikataulusta johtuen lausuntoaika oli tavanomaista lyhyempi, kolme viikkoa. Eduskuntakäsittelylle on varattu aikaa muutama viikko.

Vihreiden kanta on, että tätä hallituksen esitystä ei pidä viedä eteenpäin, koska se on vakavassa periaatteellisessa ristiriidassa Suomen luontotavoitteiden ja velvoitteiden kanssa. Tämän esityksen edistämisen sijaan tulisi käynnistää valmistelu suurpetojen suojelun siirtämiseksi maa- ja metsätalousministeriöstä ympäristöministeriöön, koska kyse on luonnonsuojelusta ja luonnon monimuotoisuuden vaalimisesta eikä riistanhoidosta. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Siellä oli kaksi henkilöä, Strandman ja Rasinkangas, ja sitten otetaan vielä Kettunen. Nämä kolme, mutta sitten jatketaan. — Strandman.

20.02 Jaana Strandman ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suurpetojen kannanhoidollinen metsästys on välttämätöntä suomalaisen maaseudun elinvoiman ja ihmisten turvallisuuden kannalta sekä suurpetojen ihmisarkuuden säilyttämiseksi.

Sudet, karhut ja ilvekset kuuluvat Suomen luontoon, mutta on tunnustettava tosiasiat suurpetokantojen lisääntymisestä. Niille ei löydy luontomme ravintoketjussa saalistajaa, joten ihmisen on puututtava niiden määrään. Metsästäjät pitävät suurpetokannat hallinnassa, kun heille tässä salissa saadaan lainmukaiset oikeudet. Tämä lakiesitys on kannatettava, ja se on nyt saatava valiokunnassa pikaisesti eteenpäin, jotta elokuussa 2025 voidaan aloittaa karhunmetsästys ja myöhemmin suden ja ilveksen metsästys.

Kysyn ministeriltä: kuinka näihin mahdollisiin valituksiin reagoidaan tämän lain puitteissa? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rasinkangas, vastauspuheenvuoro, ja sitten vielä Kettunen.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

20.03 Merja Rasinkangas ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kiitos hallitukselle ja ministerille, että tämä petoasia on vihdoinkin edistymässä.

Monet lammas- ja porotilalliset ja karjatilalliset ovat elinkeinonsa kanssa erittäin huolissaan nykyisestä suurpetojen suojelutasosta. Perheet ovat peloissaan lastensa puolesta, lemmikkien menetykset tuottavat suurta surua. Kannanhoidollinen metsästys ei tarkoita sitä, että suurpedot tulisi hävittää kokonaan, vaan kannanhoidollisella metsästyksellä halutaan turvata se, että sudet ja karhut välttelevät ihmistä eivätkä tunkeudu pihoille ja lenkipoluille. Tätä esitystä on helppo kannattaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Ja Kettunen.

20.04 Tuomas Kettunen kesk (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu rouva puhemies! Ihan ensimmäiseksi täytyy kiittää, että ministeri Essayah on kuuntelemassa myös vielä illalla tätä lähetekeskustelua tärkeän lain osalta.

Otin vastauspuheenvuoron, kun edustaja Elo tuossa toi esille, että tätä lakia on valmisteltu kiireellä. Näinhän tätä kyllä on tehty. Ja mitä tulee tähän lausuntoaikaan, niin se on ollut normaalia lyhyempi, mutta siitäkin huolimatta näitä lausuntoja annettiin määräaikaan mennessä yli 200, mikä kertoo aiheen vakavuudesta.

Mutta kysyn nyt ministeri Essayahilta: Milloin oikeasti suurpetojen kannanhoidollinen metsästys voi alkaa Suomessa? Alkaako suden kannanhoidollinen metsästys tällä lainsäädännöllä tämän vuoden syksyllä? Kysyn myös siksi, että on myös annettu ymmärtää, että tämä esitys ehkä hieman parantaa tätä nykytilaa mutta ei tuo varmuutta suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen aloittamiseen. Sen vuoksi tämä kysymys on hyvin validi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten mennään puhujalistaan. Edustaja Hänninen.

20.05 Juha Hänninen kok: Kiitos, kunnioitettu puhemies! Turvallisuus on yksi yhteiskunnan tärkeimmistä asioista. Se tarkoittaa turvaa kotona, koulutiellä ja luonnossa. Nyt käsitellyssä oleva lakiesitys vastaa tilanteeseen, jossa tämä turvallisuus on monella alueella horjunut, ei vain tunteena vaan myös arjen huolena.

Arvoisa rouva puhemies! Sudet ja karhut liikkuvat yhä useammin lähellä ihmisasumusta. Tämä on aiheuttanut paljon pelkoa ja jopa rajoittanut ulkoilua. Meidän politiikkojen tärkein tehtävä on varmistaa ihmisten turvallinen arki. Siksi hallitus tuo nyt eduskuntaan lakiesityksen, joka mahdollistaa kannanhoidollisen metsästyksen selkeämmin ja suunnitellusti. Esityksessä otetaan huomioon paikalliset olosuhteet, elinkeinot ja ihmisten arjen turvallisuus. Kyse ei ole suurpetojen hävittämisestä vaan hallitusta ja järkevästä kannanhoidosta.

Arvoisa rouva puhemies! Hyväksyttävä ja oikeudenmukainen suurpetopolitiikka lisää myös eläinten suojaa. Kun kansalaiset kokevat, että heitä aidosti kuunnellaan ja lainsäädäntö toimii, vähenee myös laiton toiminta, kuten salametsästys. Kannanhoidollinen metsästys on osa vastuullista luonnonvarojen hallintaa. Sen kautta pidetään yllä ihmisten ja eläinten välistä tasapainoa. Tämän hallituksen toimesta työtä asian eteen tehdään myös EU:ssa. Suurpetojen suojelu pohjautuu EU:n luontodirektiiviin sekä kansalliseen lainsäädäntöömme. Näiden mukaan ahman, ilveksen, karhun ja suden metsästys on lähtökohtaisesti kielletty, mutta onnistuneen vaikuttamisemme ansiosta on EU:ssa alettu valmistella

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

suden suojeluaseman muuttamista täysin rauhoitetusta lajista suojelluksi lajiksi. Tämä tulee tuomaan turvaa niille alueille, joilla sudet aiheuttavat turvattomuutta.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä yhdistyvät tutkimus, kokemus ja selkeä poliittinen tahto. On korkea aika päivittää suurpetopoliittikka vastaamaan nykypäivän todellisuutta. Kannatan lakiesitystä ja pidän sitä tärkeänä osana turvallisemman arjen rakentamista. — Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma.

20.08 Olga Oinas-Panuma kesk: Arvoisa rouva puhemies! Ilmoittaudun vapaaehtoiseksi kannanhoidolliseen susipassiin, jos siihen lupa herkiää ja tämä laki etenee.

Me ollaan vihdoinkin saatu käsiimme kauan odotettu ja kovasti odotettu kannanhoidollisen metsästyksen esitys. Toivon todella, että hallitus onnistuu tässä tavoitteessaan. Kannanhoidollista metsästystä on koetettu saada toimimaan jo pitkään. Toimia on tehty aiemminkin kausilla, ja viime kaudella on muun muassa hyväksytty lausumat, jotka velvoittavat jatkamaan lainvalmistelua kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistamiseksi. Se on nyt sitten konkretisoitunut. Myös nykyisen hallitusohjelman kirjaukset ovat tässä suhteessa hyvät.

Valitettavasti tämä lakiesitys tosin ei tämmöisenään todennäköisesti tule mahdollistamaan tätä kannanhoidollista metsästystä riittävästi. Täällä salissa on tänään mainittu useamman kerran näistä puutteista. Maa- ja metsätalousvaliokunnan kantahan tässä asiassa nähdäkseni on aika selvä, mutta toivon, että se tulee näkymään myös valiokuntakäsittelyssä ja konkretisoituu pykälämuutoksiksi lakiin, koska mikäli tämä esitys tämmöisenään etenee, niin todennäköisesti se menee törmäyskurssille EU-lainsäädännön kanssa ja aiheuttaa todennäköisesti valituskierteen ainakin suden ja ilveksen kohdalla. [Tuomas Ketunen: Ohhoh!] Ja tähän meidän pitäisi pystyä ehdottomasti välttämään.

Jo aiemmin lausuttuja puutteita ei ole valitettavasti korjattu tässä lakiesityksessä. Esimerkiksi KHO:n, Metsästäjäliiton ja MTK:n kriittisiä lausuntoja ei ole riittävästi huomioitu. Kysymys kuuluu: miksi? Nyt tarvitaan johtajuutta ja voimakasta poliittista ohjausta, mikäli tämä laki halutaan maaliin, ja kyllähän tämä halutaan. Esimerkiksi Metsästäjäliitto on ulostuloissaan esittänyt erittäin hyviä tarkennuksia. Mallia pitäisi ottaa Ruotsin suunnasta.

Näen itse, että tärkeitä, huomioitavia asioita on useampia, mutta mainitsen niistä neljä. Ensinnäkin kannanhoitosuunnitelmien juridisen aseman määrittely: suunnitelma tarvitsee juridisen statuksen, jotta sillä olisi merkitystä. Toisena, sosioekonomisten seikkojen huomioiminen pitäisi kirjata lakiin. Silloin myös elinkeinon ja metsästämisjärjestöjen merkitys huomioidaan lupia myönnettäessä. Kolmantena, viitearvojen määrittelylle pitää saada oma pykälä, jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriö antaa viitearvoa koskevan asetuksen. Ja neljäntenä, suurpetojen poistamisen ja kannanhoidollisen metsästyksen poikkeusluvista tehdyt valitukset pitää käsitellä kiireisesti kolmessa viikossa, samoin kuin tehdään Ruotsissa. On hyvä, että suden suojelustatusta on tuolla EU:ssa tarkasteltu, mutta me ei voida tuudittautua ainoastaan siihen, vaan tarvitaan myös kansallista lainsäädäntöä.

Arvoisa puhemies! Suurpeto kuuluu totta kai Suomen luontoon, mutta tällä hetkellä meidän suurpetotilanne on erittäin hankala ja kestävä, ja kannat ovat nousussa. Susireviirit ovat lisääntyneet, ja itärajalta susia tulee Suomeen entistä enemmän, koska todennäköisesti sitä kantaa ei siellä toisella puolella hoideta sillä tavalla kuin ennen. Tällä on to-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

dennäköisesti vaikutusta myös geenien puhtauteen. Pohjoisessakin petoeläimet pääsevät hyvin näppärästi Suomen puolelle.

Kasvaneet petokannat koettelevat erityisesti porotaloutta ja lammastaloutta. Täytyy muistaa, että poronhoito on Suomen vanhin elinkeino ja poronhoitoalue kattaa 36 prosenttia Suomen pinta-alasta. Poronhoitoalueillahan petoja saa jo nykyisellään poikkeusluvilla kaataa, kun kriteerit täyttyvät, mutta sillä, että tämä kannanhoidollinen metsästys saataisiin muuallekin päin Suomea, olisi varmasti positiivista vaikutusta etenkin poronhoitoalueen eteläosiin, näin ensisijaisesti. Sillä voitaisiin myös vähentää porovahinkoja, joita tällä hetkellä tulee valitettavan paljon meidän epäonnistuneen petopolitiikan seurauksena. Siinä on kyse nimenomaan korvauksista, ei toimeentulosta, joten elinkeinon kannalta tämä olisi äärimmäisen tärkeää saada etenemään.

Voimakas petokantojen kasvu vaikuttaa myös luonnon monimuotoisuuteen, niin kuin täällä on puhuttu. Poro esimerkiksi tutkitusti estää lämpenevässä ilmastossa pensittymistä, pelastaa lajeja ja viilentää ilmastoa. Tärkeää monimuotoisuustyötä tekevät myös lampaat, jotka hoitavat meidän perinnemaisemia eli perinnebiotooppeja, ja yhä useampi lammas joutuu nykyisellään pedon suuhun. Vaikutus elinkeinoon, jalostukseen ja yksittäisiin lammastiloihin on ollut surullinen, etenkin kun otetaan huomioon, minkälaiseen tilaan meidän lammastalous on jo muutenkin ajettu.

Kasvaneet petokannat vaikeuttavat myös metsäpeuran suojelua. Kyllä kysymys kuuluu myös siitä, mitä tapahtuu esimerkiksi naalin suhteen sikäli, mikäli nämä petomäärät lisääntyvät tuolla pohjoisessa — ja sitä kautta ketut, jotka valtaavat naalien elintilaa.

On mukavaa, että petopolitiikka on alkanut kiinnostaa näin laajasti. Meille pedot ovat olleet kyllä arkea jo kauan, mutta on hienoa, että silmät tuntuvat avautuneen laajemmin yhteiskunnassa, vaikka se useamman metsästyskoiran hengen vaati — ja sen yhden ponin Saksassa.

Arvoisa puhemies! Toivon todella, että nyt löytyy poliittinen johtajuus ja halun lisäksi kyky lunastaa lupaukset suurpetojen kannanhoidollisesta metsästyksessä. Teillä on, arvoisa hallitus, tähän aivan mainio hallituspohja, hyvät kirjaukset, joten toivottavasti käytätte niitä hyväksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kaunistola, poissa. — Edustaja Strandman.

20.14 Jaana Strandman ps: Arvoisa rouva puhemies! Olen metsästäjänä valmiina karhunkaatoon elokuun 20. päivä tätä kuluva vuotta eli jo neljän kuukauden kuluttua. Tämä vihdoin käsittelyssä oleva hallituksen esitys eduskunnalle metsästyslain muuttamisesta on erittäin tärkeä ja hyvä. Esityksessä on kyse lain muuttamisesta siten, että sillä pyritään helpottamaan suurpetojen kannanhoidollista metsästystä.

EU-tuomioistuimen ja korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisut ovat estäneet aiemmin käytössä olleet poikkeusluvut kannanhoidolliseen metsästykseseen, koska hyväksyttävää päämäärää ei ole kyetty osoittamaan riittävän täsmällisesti. Lakimuutoksen tavoitteena on vahvistaa lainsäädäntöä siten, että kannanhoidollinen metsästys voisi jälleen alkaa. Keskeisin muutos on, että metsästyslakiin lisätään mahdollisuus ottaa lupaharkinnassa huomioon hoitosuunnitelmat ja niissä asetetut päämäärät alueellisesti. Maa- ja metsätalousministeriölle annetaan valtuus määritellä nämä päämäärät asetuksella.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Me perussuomalaiset olemme johdonmukaisesti edistäneet sitä, että suurpetokantoja hallitaan suunnitelmallisesti ja paikalliset olosuhteet huomioiden. Olemme myös tuoneet vahvasti esille kasvaneiden suurpetokantojen aiheuttamia ongelmia ja vahinkoja, joita ovat muun muassa susien tappamat metsästyskoirat, kotieläimet ja lammastilallisten elinkeinotoiminnan menetykset sekä pikkuoppilaiden koulumatkojen turvattomuus. Me perussuomalaiset vaadimme, että kaatolupia myönnetään riittävästi ja päätöksenteossa kuullaan aidosti alueen ihmisiä, ei ainoastaan kaupunkikeskuksista käsin. Suomi on laaja maa, ja siksi myös suurpetopolitiikan on oltava paikallisiin olosuhteisiin sopivaa, ei EU:n vaan suomalaisten ehdoilla. Kasvat petokannat aiheuttavat huolta etenkin maaseudulla. Ihmisten pelkoja ei saa vähätellä. Kannanhoidollinen metsästys on vastuullista luonnonvarojen hallintaa. Monilla alueilla sosiaalinen kantokyky on jo ylittynyt ja pitkään on jatkunut tilanne, jossa kansallista lainsäädäntöä ei ole saatu muutettua suurpetojen metsästyksen mahdollistamiseksi. Tämä on nakertanut monien uskoa järjestelmään ja viranomaisten kykyyn suojella kansalaisia susi- ja petovahingoilta.

Arvoisa rouva puhemies! Suurpetopolitiikassa tarvitsemme maalaisjärkeä ja vastuuta. Suojelemisen rinnalla on uskallettava hallita kantoja ihmisten, elinkeinon ja koko maaseudun elinvoiman puolesta. Metsästäjät odottavat nyt, että tämä asia saadaan hoidettua. Karhukanta kasvaa voimakkaasti. Nyt on varmistettava, että tehdään kaikki sen varmistamiseksi, että suurpetojen metsästys saadaan alkuun erityisesti karhun osalta elokuussa 2025. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Vornanen poissa. — Edustaja Rasinkangas, olkaa hyvä.

20.17 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitos ministerille hyvästä esityksestä. Käsittelemme hallituksen esitystä metsästyslain muuttamisesta. Esityksellä pyritään helpottamaan suurpetojen kannanhoidollista metsästystä suden, karhun ja ilveksen osalta.

Suomessa ei ole loputtomasti tilaa petokantojen kasvulle. Kun sudet ja karhut lähestyvät asuinalueita ja ihmisiä, ne muodostavat turvallisuusuhan. Pedot eivät kuulu pihoille, joten niiden on opittava jälleen välttelemään ihmisiä, ja se tapahtuu kannanhoidollisen metsästyksen avulla. Kyse ei ole siitä, että suurpedot tulisi hävittää kokonaan, vaan siitä, että kannat saadaan hallintaan.

Arvoisa rouva puhemies! Petopolitiikassa on aivan liian pitkään menty suojele edellä. Ongelmat petoalueilla ovat valtavat. Poronhoitoalueella vahinkoja tulee enenevässä määrin ja pedot ovat ajautuneet jopa poroaitauksiin tappaen poroja. Myös vasomassa olleiden porojen vasahävikki on suuri vasojen joutuessa petojen suuhun. Mielestäni tässäkin asiassa kannanhoidollinen metsästys tulisi enemmän nähdä ennaltaehkäisevänä toimenpiteenä ja huoltovarmuuden kannalta tärkeänä kuin suorastaan antaa petojen tehdä vahinkoja, jotka sitten aiheuttavat yhteiskunnalle turhia taloudellisia haittoja ja kustannuksia.

Metsästäjien rakkaat koirat ovat joutuneet suurpetojen uhriksi. Suurpedot ovat pihapiireissä tappaneet myös kotieläimiä ja lemmikkejä. Olemme saaneet lukea myös lohduttomia uutisia raadelluista lammaskatraista. Vuosittain puhutaan sadoista eläimistä.

Eilen katsottuani myöhäisuutiset en voinut kuin hämmästellä. Nyt ollaan jo kehitelty karhuturvallisia jätöstioita. Tähänkö on tultu, että ihmisten tulee suojautua karhuilta kotipihoillaan? On käsittämätöntä, että valtio käyttää miljoonia euroja veronmaksajien varoja

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

vahingonkorvauksiin porotaloudelle ja kotieläinkorvauksiin, kun asia voitaisiin pitkälti korjata metsästyksen avulla.

Arvoisa rouva puhemies! Lausuntopalautteessa tärkeimpien tahojen osalta on suhtauduttu lain tavoitteisiin hyvin, mutta myös esitetty huoli lain riittävydestä. Nämä lausuntopalautteen huomiot on otettava tosissaan, ja eduskuntakäsittelyssä tulee varmistaa, että suurpetojen metsästys saadaan alkamaan jo tämän vuoden, 2025, syksyllä.

Petopolitiikka on ollut retuperällä jo pitkään, ja on hienoa, että vihdoon on vastuullinen hallitus, joka tekee kaikkensa leväperäisen petopolitiikan korjaamiseksi. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rintamäki poissa. — Edustaja Simula.

20.20 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Silloin kun luonnonsuojelua tehdään sillä tavalla kuin suurpetojen suhteen on tehty, niin se tekee hallaa luonnonsuojelulle ja sen hyväksyttävyydelle eli ylipäänsä luonnonsuojelulle itselleen. Se on oppitunti, mikä on valitettavasti monilta luonnonsuojelijoilta jäänyt käymättä. He eivät ole edelleenkään ymmärtäneet sitä, että tämä suurpetojen kannanhoidollinen metsästys on äärimmäisen tärkeää sen eteen, että meillä ei petovihaakaan Suomessa olisi.

Olen jo pidemmän aikaa ollut huolissani karhun osalta siitä, käykö karhulle samalla tavalla kuin sudelle, eli on sitten tätä vihaa ja hyvin aggressiivista asennoitumista sitä itse eläintä kohtaan, kun vikahan on meissä ihmisissä. Vuosikausia on kyllä keskusteltu täällä salissa siitä, että suurpetoja täytyy voida metsästä, mutta toimia sen eteen ei ole tehty. Nyt tehdään, ja hallitus tekee kaiken sen eteen, että saavutetaan se yhteinen päämäärä: että suurpetojahdit saadaan käyntiin. Se koskee niin sutta, karhua kuin ilvestä, ihan niitä kaikkia. Keskustelu vain totta kai ymmärrettävästi on pyörinyt sen suden ympärillä, koska sudenmetsästys on niin pitkään ollut jäissä, ja se sama tilanne ei todellakaan saa käydä karhulle.

Kuten aiemmissa puheenvuoroissa on tuotu esille, se karhutilannehan on täysin kestävä. Romania on äärimmäisen hyvä, järkyttävä esimerkki siitä, mitä voi tapahtua, jos karhunmetsästys kielletään. Sen jälkeen ihmisiä on raadeltu karhujen toimesta, ihmisiä on kuollut näihin karhuhyökkäyksiin, ja ei me tällaista haluta Suomeen, joten pidän vähän huolestuttavanakin sitä kehitystä, että sosiaalisessa mediassa on jopa naureskeltu hellyttävälle karhulle, jotka pyörivät ihmisten pihoissa ja pyrkivät paljuun, jossa edellisenä päivänä ovat ihmiset kylpeneet. Ei se ole suurpedolta sellaista käytöstä, mitä toivoisi.

Viime kaudella epäiltiin ja sanottiin, että EU-suunta ei voi muuttua, että ei siihen voi vaikuttaa. EU-vaikuttamistyötä on tehty, ja siellä asiat etenevät, mutta hallitus ei ole mennyt missään vaiheessa EU:n taakse, vaan me tuomme näitä kansallisia toimia. Ja kuten sanottu, käymme tämän esityksen valiokunnassa huolellisesti lävitse ja asiantuntijoita kuulemme, ja hallitus todellakin tekee kaikkensa sen eteen, että ne suurpetojahdit saadaan käyntiin. Ei tänne kukaan huvin vuoksi tuo näitä hallituksen esityksiä, vaan kyllä se todellinen tahtotila on se, että se myös näyttäytyy sitten ja menee konkretiaan, niin että nähdään, että nyt saadaan sitten lupia ja ne kestävät ne valitukset. Se on yhteinen tahtotila, ja sitä kohti mennään.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kangas.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

20.23 **Antti Kangas ps:** Arvoisa puhemies! Käsitlemme tänään hallituksen esitystä 21/2025, jonka tavoitteena on mahdollistaa suurpetojen kannanhoidollinen metsästys Suomessa uudelleen liian pitkän tauon jälkeen. Esitys vastaa kentältä tulevaan viestiin: nykyinen tilanne on kaikella tapaa kestävä.

Kannanhoidollinen metsästys on viime vuosina pysähtynyt lähes kokonaan. Karhu-, susi- ja ilveskantojen sääntely perustuu tällä hetkellä poikkeuslupiin, joita hallinto-oikeudet ovat toistuvasti kumonnet EU-oikeuteen vedoten. Tämän seurauksena suurpetokannat ovat kasvaneet, niiden ihmisarkuus on heikentynyt ja viranomaisien, erityisesti poliisin, resurssit ovat ääriarjoilla monin paikoin. Esimerkiksi suurriistavirka-apu on vaarassa murentua, kun metsästäjät eivät pääse harjoittamaan tehtäviään tai kouluttamaan koiriaan.

Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys on välttämätön, ja suunta on oikea. Esitys tuo lupaharkintaan lisää läpinäkyvyyttä ja mahdollistaa sen, että metsästyksessä voidaan huomioida myös taloudelliset ja sosiaaliset näkökulmat, kuten luontodirektiivi ja Bernin sopimus edellyttävät. Samalla esitys antaa maa- ja metsätalousministeriölle valtuudet säätää alueellisista saalismääristä ja kannanhoidon päämääristä.

Tässä keskustelussa on syytä huomioida myös Euroopan unionin käynnissä oleva sääntelymuutos. Euroopan komissio on juuri maaliskuussa ehdottanut suden siirtämistä luontodirektiivin liitteestä IV liitteeseen V. Tämän muutoksen myötä susi säilyisi suojeltuna, mutta jäsenvaltioille avautuisi enemmän harkintavaltaa sen kannanhoitoon. Tämä muutos etenee jopa alun perin arvioitua nopeammin, sillä on puhuttu paljon fast track -linjasta. Tämä on merkittävä signaali. EU ei enää sulje ovea metsästykseltä, vaan se avaa sitä, kunhan suojelutaso säilyy. Komission esitys tukee hallituksen linjaa ja antaa viestin siitä, että Suomella on tilaa toimia järkevästi ja vastuullisesti jo nyt. On siis oikea hetki valmistautua kansallisesti siihen kehityssuuntaan, johon koko Eurooppa on menossa.

Arvoisa puhemies! Meillä on nyt tilaisuus palauttaa metsästykselle sen paikka vastuullisena osana luonnonvarojen hoitoa. Kyse ei ole vain metsästyksestä vaan laajemmasta yhteiskunnallisesta hyväksyttävyydestä, turvallisuudesta ja luottamuksesta viranomaisiin. Kannanhoidollinen metsästys ei ole vastakkain suojelun kanssa. Se voi olla osa sitä, kun se tehdään tieteseen, suunnitelmiin ja kestävyysnopeuden nojaten. Lain säätäminen ei saa jäädä missään tapauksessa symboliseksi. Meidän tehtävämme on tehdä siitä vahva ja toimiva: turvataan samalla luonnon monimuotoisuus ja maaseudun elinvoima. Valiokunnalla tulee olemaan merkittävä rooli lain säätämisessä, ja kuulemiset onkin laajennettu hyvin laajoiksi, jotta kaikki mahdolliset näkökulmat saadaan esiin.

Lopuksi haluaisin antaa hieman kritiikkiä Luonnonvarakeskukselle. Luonnonvarakeskuksen kanta-arvioiden pitäisi perustua tieteseen. Mutta kuten hyvin moni maaseudulla asuva tietää, ahmojakaan ei ole kuin yksi viiden kilometrin säteellä, vaikka riistakamerat tallentaisivat useita ahmoja samaan kellonaikaan kylällä. Sama on suden kannan määrittelyssä. Luke sanoo, että Suomessa on 300 yksilöä, ulkomailla vieraita puhuttaessa ulkomaiset vieraat nauravat meidän susikannan määrittelylle. Suhtaudunkin siten kriittisesti nykyiseen kantamäärittelyyn ja toivon, että myös Luonnonvarakeskus toimii kannan määrittelyssä vastuullisesti ja että dna-näytteet ja kerätty data susikannasta otetaan myös huomioon kannan määrittelyssä jatkossa entistä paremmin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

20.28 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa rouva puheenjohtaja! Muutamia huomioita tästä hyvästä keskustelusta.

Kiinnitin huomiota tuohon Vesa Kallion puheenvuoroon, ja valiokunnan on kyllä syytä noita huomioita käydä läpi. Itse myös kyllä epäilen, että valitusprosessit syksyllä ovat tuttua tavaraa taas, ikävä kyllä. Karhukannan osalta yhtään metsästäämätöntä syksyä ei enää kärsisi. Se kanta on kasvanut niin valtavasti.

Ihmettelen tuota vihreitten kritiikkiä [Mikko Lundén: Niin mekin!] ja epäilyä kannanhoidollisen metsästyksen toimimattomuudesta. Kun muistellaan, niin koko 2000-luvun alkupuolen kymmenet oli karhun ja ilveksen osalta kannanhoidollista metsästystä ja samaan aikaan ilves- ja karhukanta kaksinkertaistui. Aivan älyttömiä väitteitä. Kyllä meillä siitä kokemusta on, ja nuo luvut osoittavat sen tällä hetkellä hyvin.

Positiivista on, niin kuin ministeri itsekkin totesi — vai tuliko se salista — että nyt häirikkösusien poisto toimii. Muistan, että kun kolme vuotta sitten vai kaksi vuotta sitten Tohmajärvellä lammastilalle hyökättiin, niin kolme kuukautta taisi se yhden suden poistaminen kestää luvituksella. Mutta nyt tämä toimii joustavasti ja nopeasti, ja nyt Keski-Karjalassakin puolenkymmentä on poistettu. Siitä ehdoton kiitos.

Itselläni on kyllä suurin toive se, että syksyllä karhujahtiin päästäisiin, nimittäin moni metsämies on tällä hetkellä telakalla, he lopettivat metsästyksen — harmi, kun on tällainen hieno harrastus. Se karhunmetsästys on yleensä ollut syksyn ykkösasia, kun metsämiehet lähtevät liikkeelle. Toivotaan, että nyt kaikki tehdään, mitä tehtävissä on, ja syksyllä sitten päästäisiin karhumetsälle.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Siponen.

20.30 Markku Siponen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Todellakin nyt käsittelyssä on tämä metsästyslain muutos ja muutokset kannanhoidolliseen metsästyksen liittyen. Tietenkin tuolta omalta kotiseudultakin ovat varsin tuttuja nämä tapaukset, kun metsästyskoiria on mennyt susille perheissä. Tämä aiheuttaa pelkoa tuolla maaseudulla, varsinkin kun pimeässä odotellaan näillä susialueilla koulukyytejä, ja tiedetään tapaukset lammastiloilta, jopa karjatiloilta, joten on hyvä, että tämä esitys on nyt vihdoinkin saatu tänne eduskuntaan.

Mutta aivan niin kuin tänään on täällä keskustelussa jo kuultu, kyllähän tämä esitys tällaisenaan vaatii muutoksia. Jos näin edetään tällä esityksellä, niin kyllä se valitettavasti näyttää edelleen todennäköiseltä, että sen enempää suden kuin ilveksenkään kannanhoidollinen metsästys ei lähde liikkeelle. Mitä tulee tähän karhuun, niin täällä on jo päivämääriä lyöty lukkoon, milloin karhua aletaan metsästä, mutta kyllä tässä iso riski on vielä näitteenkin poikkeuslupien kaatumisesta, niin kuin on täällä tänään esitetty.

Tietenkin hyvä kysymys tässä vaiheessa on se, minkä takia tänne saliin tuodaan sitten tällainen esitys, missä on paljon puutteita ja mikä jättää paljon vielä kysymysmerkkejä siitä, saadaanko todella tämä toivottu kannanhoidollinen metsästys liikkeelle. Tässä vaiheessa tietysti täytyy antaa toivoa ja voimia sinne valiokuntakäsittelyyn, että siellä saadaan tarvittavat muutokset vielä aikaiseksi.

Ja mitä muutoksia tähän nyt tarvitaan? Käyn niitä vielä lyhyesti läpi. Tämän kannanhoidotusuunnitelman juridisen aseman määrittely: nämä suunnitelmat tarvitsevat juridisen statuksen, jotta niillä olisi todellista merkitystä. Toisena, sosioekonomisten seikkojen huomioiminen kannanhoidollisen metsästyksen perusteena tulee kirjata vielä nykyistä vahvemmin tähän lakiin. Sitten nämä viitearvot: viitearvoille tarvitaan omat pykälät, joiden mu-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

kaan sitten maa- ja metsätalousministeriö antaa viitearvoa koskevan asetuksen. Ja sitten vielä viimeisenä, kun täälläkin on käytetty Ruotsia mallina monessa asiassa, niin kyllä tässä asiassa kelpaa Ruotsista ottaa mallia. Suurpetojen poistamisen tai kannanhoidollisen metsästyksen poikkeuslupia koskevat valitukset tulee käsitellä kiireellisenä kolmen viikon kuluessa valituksen antamisesta — tässä esimerkkiä Ruotsista.

Ja lopuksi, arvoisa rouva puhemies: EU:ssa on todellakin tässä suurpetopolitiikassa päästy askel oikeaan suuntaan, mikä johtunee tästä komission puheenjohtajan ikävästä tapauksesta, kun poni meni susille. On hyvä, että EU:ssa liikutaan oikeaan suuntaan, mutta ei meidän missään nimessä kannata täällä Suomessa jäädä odottamaan EU-lainsäädäntöä vaan pitää säätää oma lainsäädäntö kannanhoidollisen metsästyksen mahdollistavaksi. Mikäli emme saa tätä omaa lainsäädäntöä kuntoon, niin nämä EU:n mahdolliset lievennykset eivät muuta tilannetta paremmaksi.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen.

20.34 Mikko Polvinen ps: Arvoisa rouva puhemies! Hyvää suomen kielen päivää! Kun suomen kieli eteni sukupolvelta toiselle runonlaulun avulla, niin silloin metsästettiin. Metsästys on monelle meille väljään asutun seudun asukkaalle ja toisillekin suomalaisille enemmän kuin harrastus. Se on elämäntapa. Vasemman laidan ääni kuuluu: kuuluuko kulttuuri kaikille? Ei ole kuulunut. Älkää viitsikö, metsästyskulttuuri on ollut pannassa Suomessa jo parikymmentä vuotta niin, että se olisi toiminut oikein. Kulttuurillista seikkaa ei ole tuotu sen takia esille, koska kulttuurimäärärahoja halutaan ohjata sinne, missä metsästäjää ei näy. Nyt aika muuttuu.

Edustaja Kettunen, toit esille, että tämä lakiesitys on tullut kiireellä. Tämä on tullut liian hitaasti. 20 vuotta teillä, keskusta, on ollut aikaa tuoda tämä laki tänne eduskuntaan, että tältä suurpetopolitiikan täydeltä epäonnistumiselta olisi välttytty. [Mikko Lundénin välihuuto] Nyt ministeri Essayah on toiminut tämän asian kanssa niin ripeästi kuin on voinut tällaisen monimutkaisen lainsäädännön osalta, mikä on näin vaikuttavaa. Päätös siitä, että edelliset hallitukset eivät ole korjanneet tätä Ruotsin mallin mukaisesti, on ollut valinta. Se on ollut poliittinen valinta, joka on osoittanut suomalaisille sen, että vihervasemmisto pysyy EU:ta keppihevosenä pitämällä pitämään maaseudun ihmiset kyykyssä. Nyt tähän tulee muutos. On aluepoliittinenkin valinta edistää metsästystä.

Tulen Kainuusta, jossa suurpetojen aiheuttamat ongelmat ovat olleet valitettavasti aivan järjettömän politiikan seurausta. Nyt tärkeää on, että suotuisan suojelutason määrittäminen tehdään tarkasti ja harkiten, ja on tärkeää, että olemassa olevan susikannan määrittäminen tulee tehdä oikein. Olen Lukelle maininnutkin siitä, kun heillä on kartassa tyhjiä aukkoja, että siellä on nolla sutta heidän laskennassaan, ennen kuin sieltä tulee yhtään kappaletta. Sanotaan tiedoksi, että kun vaikka Kuhmon Lammasjärvestä kaloja pilkitään, niin se on aina viimeinen kala, joka tulee pinnalle, koska yhtään kalaa ei järvessä ole, jos niitä ei ole todettu. Olen huolissani siitä, että onhan meillä Suomessa sellainen taho, joka pystyy arvioimaan suomalaisen suurpetokannan oikein.

Ja tämä Venäjän kasvava vaikutus: Venäjän susikannan kasvava vaikutus suomalaiseen susikantaan on jo todettu, eli tällä hetkellä susia tulee Venäjältä Suomeen enemmän kuin koskaan. Nyt Luonnonvarakeskuksen on otettava huomioon tämä muutos edellä mainitun tyhjien aukkojen arvioinnin lisäksi. On tullut mieleen sekin, löytyisikö rinnakkaista orga-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

nisaatiota, joka voisi tämän saman datan pohjalta, mitä Lukelle on kerätty, arvioida sitä, että onhan niin, että Luken arviot ovat paikkansapitäviä.

On tärkeää, että hallinto-oikeudesta, josta aikaisemmin tänään jo mainitsin, tulee lausunto maa- ja metsätalousvaliokunnalle siitä, että tämä laki kestää valitukset. Toivon, että tässä eduskunnassa ei lakia määritettäisi tai päätettäisi ennen kuin korkein hallinto-oikeus on antanut lausunnon siitä, että laki on pitävä. Ja kuten aiemmin tänään mainitsin, se prosessi, kuinka nopeasti valitukset tullaan käsittelemään ennakkopäätöksen ja myöskin hallinto-oikeuden osalta niin, että valitukset tulevat hylätyiksi, on tärkeää tässä talossa määrittää. Olen hämmästellyt sitä, että aiemmin ne luvat, mitkä on myönnetty ja joista on valitettu, on laitettu toimeenpanokieltoon. Se ei ole välttämätön toimi nytkään tulevien valitusten osalta. Ja kun tämä eduskunta niin laajasti vaikuttaa olevan tämän lakimuutoksen kannalla, niin on tärkeää huomioida se, että näiden valitusten merkitystä tulee tarkastella vähän toisella näkökulmalla ja mahdollisesti olla laittamatta niitä toimeen, mutta se on tuomiovallan asiaa.

Haluan sanoa näin Kuhmossa syntyneenä ja kainuulaisena, että metsäpeura on erittäin olennainen asia tätä keskustelua. Meillä Venäjän puolella olevassa samassa susikannassa, mikä Suomessa on, on kymmeniätuhansia yksilöitä, mutta metsäpeura on WWF:n sivujenkin mukaan silmällä pidettävä laji, ja jos joutuu lajista valitsemaan, niin kyllä niitä susia tuonne itärajan taakse mahtuu, mutta metsäpeuroja meillä on kovin paljon vähemmän ja metsäpeurasta on pidettävä huolta.

Olen tyytyväinen siitä, että Suomi ollaan asettamassa erilaisiin alueisiin näitten kannanhoidollisten metsästysten aloittamisten ja määrittämisten suhteen, koska meillä on hyvin erilaisia ominaisuuksia maassamme, muun muassa tämä metsäpeurakanta, kuten myöskin porotalous. Toivotan tässä maa- ja metsätalousministeriölle ahkeraa työtä ja onnea tämän lain edistämisen parissa, minkä eteen uskon ministerin tehneen todella paljon töitä, ja kiitos tässä ministeri Essayahille siitä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — [Markku Siponen pyytää vastauspuheenvuoroa] Edustaja Kiuru, Pauli poissa, edustaja Immonen poissa. Kannattaa ottaa puheenvuoro, niin mennään sillä. — Edustaja Kettunen. [Tuomas Kettunen: Paikalla!]

20.40 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu rouva puhemies! Syvä kiitos siitä, ministeri Essayah, että olette kuuntelemassa tätä lähetekeskustelua. Se on todella arvokasta, ja toivottavasti vielä pääsette vastaamaan myös kysymyksiin, koska debatin aikana itse en päässyt debattiin matkaan. Tässä on muutama kysymys vielä ministerille.

Myös täytyy kiittää hallitusta siitä, että olette saaneet hallitusohjelmakirjauksiin asianmukaisesti suurpetokysymykset. Mutta totta kai me toivomme opposition suunnalta, keskustan toimesta, että hallitus myös noudattaa näissä suurpetokysymyksissä oman hallitusohjelmansa kirjausta ja tuo eduskuntaan esityksen, jolla turvataan kaikkien suurpetojen kannanhoidollisen metsästyksen harjoittaminen myös jatkossa.

Eduskunta on sitoutunut tähän jo viime vaalikaudella, ja kiitän silloisia edustajia, jotka olivat oppositiossa ja tukivat sitä, että saimme asianmukaiset lausumat metsästyslain muuttamisen osalta. Mutta minun mielestäni tämä on tietyllä tavalla epäonnistuminen hallitukselta, että eduskuntaan tuodaan nyt esitys, joka kenties korkeintaan ainoastaan hieman parantaa tätä nykytilaa mutta ei tuo semmoista varmuutta suurpetojen kannanhoidollisen

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

metsästyksen aloittamiseen kuin mitä tässä puheenvuoroissa on aikaisemmin tuotu esille, että neljän kuukauden päästä päästäisiin karhua metsästämään.

Ehkä se olennainen kysymys on nyt ministeri Essayahille, että onhan nyt niin, että kaikkien suurpetojen, mukaan lukien suden, kannanhoidollinen metsästys voidaan aloittaa tämän lakiesityksen myötä heti ensi syksystä alkaen. Ja ministeri Essayahille toinen kysymys: jos näin ei tapahdu, niin mitä sitten tehdään?

Puhemies! Kun tässä on käyty keskustelua, että tätä on kiireellä tuotu, niin ihan ensimmäiseksi täytyy huomioda se, että tämä käsittelyyn tullut hallituksen esitys ei sisällä tarvittavia muutoksia metsästyslainsäädäntöön. Esitys ei ole oleellisesti muuttunut helmi—maaliskuussa annettujen lausuntojen jälkeen. Lakiesitys ei edelleenkään mahdollista suden eikä ilveksen kannanhoidollisen metsästyksen aloittamista. Tähän esitykseen sisältyy suuri riski, että myös karhun kannanhoidollisen metsästyksen poikkeusluvut tulevat kaatumaan oikeudessa.

Tässä esityksessä on puutteita. On valitettavaa, että hallitus tuo eduskuntaan esityksen, jossa ei ole otettu huomioon lausunnonantajien esittämää kritiikkiä ja huolta lakiesitykselle asetettujen tavoitteiden vesittymisestä, ja hallitus on perustellut valmistelun puutteellisuutta kiireellä ja kiireellisyydellä. Lausuntoaika tämän lain osalta oli normaalia lyhyempi, mutta niin kuin tuossa jo aikaisemmassa puheenvuorossani sanoin, siitäkin huolimatta lausuntoja annettiin määräaikaan mennessä yli 200 kappaletta — hienoa, että tähän on lausuttu näin voimakkaasti. Tämän esityksen lyhyttä valmisteluaikaa perustellaan muun muassa sillä, että kyseessä on laajuudeltaan suppea esitys, jossa ehdotetaan muutettavaksi vain yhtä pykälää. No, miksi hallitus tuo eduskuntaan suppean ja puutteellisen esityksen? Paljon perustellumpaa olisi ollut ottaa tarvittaessa jopa pieni aikalisä ja toteuttaa lakiin kaikki tarvittavat muutokset.

Puhemies! Edustaja Siponen tuossa jo toikin ne neljä kohtaa, mitkä kannattaa nyt ottaa huomioon, kun maa- ja metsätalousvaliokunta tätä lakiesitystä käsittelee, ja olen siitä iloinen, että valiokunnan puheenjohtaja Simula myös kuuntelee tätä lähete keskustelua.

Vielä kertauksen nimissä ne neljä kohtaa, mitkä kannattaa siellä valiokunnassa käydä tarkkaan lävitse. Me toivomme, että hallituspuolueitten edustajilta löytyy nyt valiokunnassa tahtoa tehdä nämä esitykseen tarvittavat muutokset, ja ne kuuluvat seuraavasti:

1) Kannanhoitosuunnitelmien juridisen aseman määrittely. Suunnitelmat tarvitsevat juridisen statuksen, jotta niillä olisi todellista merkitystä.

2) Sosioekonomisten seikkojen huomioiminen kannanhoidollisen metsästyksen perusteena tulee kirjata vielä nykyistään vahvemmin lakiin. Sosioekonomisilla seikoilla tarkoitetaan, että suurpetojen poistamisen lupia käsiteltäessä myös ihmiset, heidän turvallisuutensa ja mahdollisuus elinkeinon, metsästyksen, harjoittamiseen tulee huomioida lupapäätöksiä tehtäessä.

3) Viitearvojen määrittelylle tulee tehdä oma pykälänsä, jonka mukaan maa- ja metsätalousministeriö antaa viitearvoa koskevan asetuksen.

4) Suurpetojen poistamisen tai kannanhoidollisen metsästyksen poikkeuslupia koskevat valitukset tulee käsitellä kiireellisinä kolmen viikon kuluessa valituksen antamisesta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lundén.

20.47 Mikko Lundén ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Käsitellyssä on siis hallituksen esitys metsästyslain muuttamiseksi. Tätä esitystä on odotettu jo pitkään, ja se on tärkeä as-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

kel oikeaan suuntaan. Kyse on metsästyslain 41 §:n muuttamisesta siten, että se mahdollistaisi jälleen kannanhoidollisen metsästyksen suden, karhun ja ilveksen osalta vastuullisesti, suunnitelmallisesti ja laillisesti kestävin perustein.

Me perussuomalaiset olemme johdonmukaisesti ajaneet tämänkaltaista muutosta niin hallituksessa kuin oppositiossakin. Meille tämä ei ole mikään uusi vaatimus vaan osa pitkäjänteistä työtä sen eteen, että myös maaseudulla asuvien suomalaisten arki ja turvallisuus otetaan vakavasti.

Arvoisa rouva puhemies! On selvää, että suurpetokantojen hallinta on välttämätöntä, ei pelkästään luonnon tai metsästyskulttuurin kannalta vaan ennen kaikkea ihmisten turvallisuuden vuoksi. Karhuja nähdään pihilla, susia koulujen lähistöllä, metsästyskoiria, kotieläimiä ja tuotantoeläimiä menetetään. Esimerkiksi kotikaupungissani Salossa ihan muutama päivä sitten sudet ovat tulleet todella tiheästi asutuille paikoille ja koulun pihalle. Myöskään lammaslaitumet eivät ole Salossa säästyneet susilta. Sudet ovat raadelleet ja tappaneet useita ja useita kertoja lampaista, joten tilanne on myös kotikaupungissani täysin kestämaton. Ja todellakaan Salo ei ole valitettavasti ainut paikkakunta, missä näin tapahtuu.

Tämä hallituksen esitys antaa kuitenkin mahdollisuuden tarttua näihin ongelmiin. Se tuo metsästyslakiin uuden mahdollisuuden huomioida alueellisesti hoitosuunnitelmat ja niiden mukaiset päämäärät. Tällä pyritään siihen, että suurpetojen kannanhoidollinen metsästys voisi alkaa jälleen.

Arvoisa rouva puhemies! Tämän esityksen hyvästä tarkoituksesta huolimatta on aivan pakko mainita, kun yritän olla rehellinen kansanedustaja-kauppias, ja kun arvoisa ministerikin on vielä paikalla, pitää sanoa, että emme voi kuitenkaan sulkea silmiä sen puutteilta. Kriittiset palautteet, kuten korkeimman hallinto-oikeuden, Metsästäjäliiton ja poliisiviranomaisten huomiot, on otettava erittäin vakavasti, kun esitys menee valiokunnan käsittelyyn. Esityksen on oltava sellainen, että se todella huomioi nykytilanteen ja turvaa jatkossa aidosti kannanhoidollisen metsästyksen. On esimerkiksi varmistettava, että lakiesitys sisältää riittävän selkeän määrittelyn, jonka nojalla poikkeuslupa voidaan myöntää.

Lisäksi on pakko todeta, että asetulusuonnosten puuttuminen lausuntokierrokselta oli vakava puute. Kansalaisille ja päättäjille on pystyttävä näyttämään konkreettisesti, mitä tämä laki tarkoittaa käytännössä.

Arvoisa rouva puhemies! Toivon todella ja tiedän, että valiokunta ottaa esitykseen annetut palautteet vakavasti huomioon sen viisaassa käsittelyssä ja tekee kaikkensa, jotta suurpetojen metsästys voi alkaa vuonna 2025 suunnitelmallisesti, hallitusti ja lain sallimissa rajoissa. — Kiitos, arvoisa rouva puhemies. [Tuomas Kettunen: Hyvä puheenvuoro!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Simula.

20.49 Jenna Simula ps: Arvoisa puhemies! Syksyllä 2020 sutta koskenutta kansalaisaloitetta käsiteltäessä luettelini niitä metsästyskoiria, joita silloin oli suden suuhun mennyt, ja sen jälkeen joka ikinen vuosi niitä metsästyskoiria on mennyt yhä enenevässä määrin vain lisää suden suuhun. Koulukyytien määrä on kasvanut entisestään, lammastilallisten määrä on vähentynyt, susivahinkojen määrä on kasvanut.

Koiralla metsästäminen on vaikeutunut huomattavasti niillä paikoin, missä susia on paljon, ja erityisesti siellä, missä sudet ovat itse asiassa oppineet tappamaan näitä koiria. Mitä pidempään tilanne jatkuu, sitä enemmän vaikeutuu se koiralla metsästäminen. Niitä hyviä

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

hirvikoiria ei kasva puussa, karhukoirista puhumattakaan. Eli jos karhunmetsästys on todella pitkään jäissä, niin sitten meillä ei kohta ole ollenkaan niitä karhukoiria koulutettuina täällä ja valmiina sinne jahtiin sitten, kun jahti jossain vaiheessa saadaan käyntiin, joten on äärimmäisen tärkeää, että mahdollisimman pian saadaan nämä kaikki suurpetojahdit käyntiin. Koiralla metsästys on osa suomalaista metsästyskulttuuria, ja ylipäänsäkin sitä suomalaista metsästyskulttuuria tulee varjella ja edistää, ja näin hallitus tekee.

Mutta loppuun vielä haluaisin tästä omaisuuden puolustamisesta muutaman sanan sanoa, kun todella monilla metsästäjillä ja suomalaisilla on aivan väärä käsitys siitä, että omaa omaisuutta ei saisi puolustaa, ja se on aivan vääränlainen käsitys todellakin. Jos metsässä metsästäjä on koiran kanssa ja kohtaa suden, joka on hyökkäämässä tai hyökännyt sen koiran kimppuun, niin siltä sudelta saa puolustautua, sen suden saa ampua. Se on pakotila. Näistä ei ymmärtääkseni tuomioitakaan ole koskaan tullut. Ne kyllä tutkitaan asianmukaisesti, kuten kuuluu — ja kuuluukin tutkia nimenomaan ripeästi, ei niin, että aseet jäävät pitkäksi aikaa poliisin haltuun, vaan tulee tutkia todella ripeästi, palauttaa ne aseet sille metsästäjälle, ettei tule tarpeettomia katkoksia siihen syksyn metsästyksen. Mutta todellakin omaa omaisuutta saa suojella, oli kyse sitten metsästyskoirasta tai esimerkiksi niistä lampaista, karjasta tai muusta omaisuudesta, jota suurpeto uhkaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Siponen.

20.52 Markku Siponen kesk: Arvoisa rouva puhemies! Tuossa edustaja Lundén jo poistui — siinä oli vähän semmoista tervettä kritiikkiä tätä lakiesitystä kohtaan. Ehkä tätä samaa olisin myöskin edustaja Polviselta odottanut, koska tiedän, että olette hyvin näihin asioihin perehtynyt, mutta en tuossa puheenvuoroa kuunnellessani oikein mitään kriittistä löytänyt tätä lakiesitystä kohtaan. Kun nyt käydään kuitenkin lähete keskustelua, niin eikö juuri nyt olisi hyvä hetki evästää valiokuntaa lain puutteista? Toivoisinkin, kun tässä on hallituspuolueiden edustajia ja ministeri paikalla — kiitoksia minunkin puolestani ministerille, että olette täällä vielä iltamyöhään paikalla — näkemystä näihin neljään kohtaan, mitkä edustaja Kettunenkin toi tuossa äsken esille: kannanhoitosuunnitelmien juridisen aseman määrittely, sosioekonomisten seikkojen huomioiminen kannanhoidollisen metsästyksen perusteena tulee kirjata vielä nykyistä vahvemmin siihen lakiin, nämä viitearvot tarvitaan ehdottomasti ja sitten nämä poikkeuslupien kiireellisinä käsittelet Ruotsin mallin mukaan. Toivoisin näihin näkemystä.

Arvoisa rouva puhemies! Arvoisa ministeri, menen tuossa viikonloppuna käymään Pie-laveden torilla. Tiedän, että siellä esimerkiksi Laukkalan—Sulkavan Erämiehet odottaa tietoa tästä kannanhoidollisen metsästyksen aloittamisesta. Kun täällä on kerrottu, että nyt lakiesitys tulee, kannanhoidollinen metsästäminen voidaan aloittaa, niin toivoisin nyt ministeriltä arvion siitä, milloin alkaa suden kannanhoidollinen metsästys, milloin alkaa ilveksen kannanhoidollinen metsästys ja milloin alkaa karhun kannanhoidollinen metsästys. Luulen, että tämä on se tieto, mitä esimerkiksi metsästäjät ympäri Suomea nyt kaipaavat. [Tuomas Kettunen: Kyllä!] — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Polvinen ja sitten ministeri.

20.54 **Mikko Polvinen ps:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Niin, siitä kritiikistä tuossa edustajakollega kyseli. Olen käynyt paljon somessa keskustelua metsästäjien kanssa ja voin sanoa, että kritiikkiä on tullut aika paljonkin. Tämä kritiikki on toimitettu jo valmisteluvaiheessa ministeriöön, ja varmasti tässä salissa edellisissä puheenvuoroissa on tullut selväksi, että olen huolissani siitä, kuinka tämä oikeusprosessin juoksutus näitten valituksen osalta onnistuu. Metsästäjäliitot Suomesta ja Ruotsista pitivät täällä eduskunnassa meille tilaisuuden, jossa kävimme läpi sitä Ruotsin mallia: kuinka tätä Ruotsissa oikeusas-teissa keskitetään yhteen hallinto-oikeuteen ja siellä läpimenoaika näille valituksille on niin nopea, että niillä ei ole vaikutusta itse metsästykseseen. On paljon kysytty siitä, että voiko näitä valituksia estää tulemasta, mutta itse olen nähnyt, että ei voi, vaan on tärkeää, että se putki, se prosessi siitä poikkeusluvasta valittamisessa on nopea.

Kun aiemmin tässä salissa tuli tuolta vasemmasta laidasta puhetta siitä, että susien ihmisarkuus ei lisääntyisi metsästämisellä, niin ajattelin siitä vielä parisen sanaa sanoa: Kyllä tavallaan koen, että aika kauas on menty siitä realismista, mitä tuolla maaseudulla koetaan. Metsästäminen on aina ollut tapa karkottaa petoja alueilta, ja kyllä ne ovat oppineet. Toista on tämä haaskaruokinnan tuoma ihmisarkuuden väheneminen, kun säännöllisesti ollaan viety parikymmentätuhatta kiloa eläinperäistä jätettä metsään mönkijöillä. Ääni kuuluu jo kaukaa, kun mönkijät tulevat paikalle ja sen jälkeen suurpedot tulevat ruokailemaan. Kyllähän ihminen on Suomessa opettanut myöskin suurpetoja siihen, että ne eivät ihmistä pelkää ja toivon, että tämä haaskalain käsittely tulisi kanssa piakkoin tänne eduskuntaan, jottei tämä ihmisarkuuden lisääminen jäisi yksin tämän metsästyksen varaan.

Kyllä minä toivon, että metsästäjät ja tämän asian ympärillä kiinnostuneet ihmiset saavat sen aikataulutuksen tästä luvituksesta ja oletetuista valituksista ja niiden käsittelystä ja siitä, kuka päättää ja miten, että pääsisimme varmuuteen siitä, että meillä on näkymä, joka varmasti poliitikoilla ja varsinkin ministerillä on, mutta se näkymä myös tänne, että voimme kertoa kansalaisille siitä ajoituksesta, että he voivat uskoa tähän asiaan vahvemmin. Voin sanoa, että suurimmalla osin ollut yleistä se kritiikki, että ”ei tämä koskaan tule onnistumaan, kun tämä ei ole koskaan onnistunut”. Näin pitkä aika on vienyt uskoa, että ei usko ennen kuin näkee. Minä ymmärrän niitä ihmisiä, jotka näin sanovat, koska tämä on todella suuri muutos ja tämä on todella kaivattu muutos.

Me ollaan tekemässä historiallista muutosta täällä eduskunnassa, ja kyllä minä luotan siihen, että tämä eduskunta siihen pystyy. Ja ministeri on kovasti tämän eteen töitä tehnyt ja ollut aina kuulolla, kun on asiasta haluttu keskustella. [Puhemies koputtaa] Mutta tälle yleiselle näkemykselle kansalaisten suuntaan voisi vielä ehkä tehdä pienen kirkastuksen vaikka tänään. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan vielä Oinas-Panuma ja sitten ministeri.

20.57 **Olga Oinas-Panuma kesk:** Kiitos, arvoisa puhemies! Inspiroiduin tässä edustaja Polvisen puheenvuoron aikana vielä nopsaan pyytämään puheenvuoron. Puhuitte vasemmalta laidalta tulleesta palautteesta tästä ihmisarkuudesta, että metsästäminen ei sitä vähentäisi, ja olen kyllä kanssanne aivan samaa mieltä.

Aiemmin täällä on myös pidetty monta puheenvuoroa ja viitattu siihen, että ihmiset eivät nyt uskaltaisi ulkoilla tai lähteä lenkille tai muuta semmoista. Se varmasti on jokaisen oma kokemus, mutta toivoisin myös, että me ei myöskään lähettäisi pelottelemaan, koska

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

kyllähän Suomi edelleen on äärimmäisen turvallinen maa lenkkeillä hyvinkin laajalla alueella.

Toivon tosiaan, että tämä lakiesitys alkaa edetä. Just tuossa hoksasin, että olen varmaan eduskunnan ainoa kansanedustaja, jolta on mennyt suden suuhun sekä poro että lammas, että silleen tätä omakohtaista kokemusta löytyy.

Haluan vielä omasta puolestani kiittää, että ministeri on ollut täällä kuuntelemassa meidän evästyksiä ja terveisiä. Sillä on kyllä meille edustajille tosi iso arvo, että kun tänne saaliin tullaan tuomaan niitä näkemyksiä, huolia ja murheitakin, niin ministeri haluaa ne todella myös kuulla — kiitos siitä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, kiitoksia. — Sitten ministeri Essayah ja enintään viisi minuuttia.

20.58 Maa- ja metsätalousministeri Sari Essayah: Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Kiitokset todellakin edustajille erittäin hyvistä, monipuolisista puheenvuoroista. Tuossa oli pieni debattikin, jossa muutamia kysymyksiä sitten vielä esitettiin. Pyrin näitä nyt käymään tässä läpi.

Ensinnäkin tässä aika usein esitettiin tämä kysymys siitä, turvaako laki, että kannanhoidollinen metsästys kestää oikeudessa. No, tietenkään maa- ja metsätalousministeriö ei pysy oikeusministeriötä paimentamaan sillä tavalla, että esimerkiksi meidän oikeusjärjestelmä muuttuisi vaikka sellaiseksi, että meillä ei saisi tehdä valituksia tai jotain tällaista, koska tämänkin tyyppisiä ajatuksia täällä on heitetty. Mutta lähden siitä, että kukin näistä luvista varmasti arvioidaan oikeudessa aina erikseen, onko lupa perusteltu, mikäli siitä valitetaan. Ja tietysti täytyy lähteä siitä, että tässä laissa nyt nimenomaisesti näihin perusteluihin annetaan niitä eväitä. Silloinhan, vaikka valitettaisiin, niin jos huomataan, että meillä on ensinnäkin karhu suotuisalla suojelun tasolla, meillä löytyy alueellinen päämäärä ja meillä löytyvät myöskin alueelliset perustelut ja löytyvät tarvittavat perustelut näille luville, niin miksi silloin sellainen valitus kantaisi. Elikkä on tärkeää huomata, että laki vahvistaa hyvin monella tavalla näitä mahdollisuuksia perustella lupia. Elikkä tässähän tuodaan esille se, että on nämä alueelliset perustelut, alueelliset päämäärät, viitearvo, sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuuriset vaatimukset, ja siinä mielessä voi sanoa, että tässä on juurikin annettu niitä eväitä siihen, että pystytään alueellisesti päämäärät määrittelemään ja myöskin sitten todellakin nämä viitearvot ja alueelliset perustelut tuomaan esille.

No, sitten näistä metsästysajoista kysyttiin. Ensinnäkin 20.8. alkaa karhunmetsästys, ja nyt tämä kannanhoidollinen suunnitelma on tänään laitettu lausunnoille. Sitten sen lisäksi meillä syksyllä tehdään suden kannanhoidollinen suunnitelma. Sudenmetsästysaikahan ei ole vielä syksyllä, vaan sehän menee sitten seuraavalle talvelle. Sitten sen lisäksi meillä on ilves, jonka kannanhoidollinen suunnitelma tehdään silloin 26 alkuvuodesta.

Täällä edustaja Elo moitti tätä työryhmää ja sanoi, että siellä ei ole ollut monipuolista edustusta. Tässä suurpetotyöryhmässä oli nimenomaan parasta mahdollista juridista osaamista, mitä Suomesta löytyy tältä alalta, ja ympäristöministeriö oli myöskin siinä edustettuna. Pidän todella tärkeänä, kun mietitään, mitä tässä on saatu aikaiseksi, että kuten sain tuossa aikaisemmin, tämän samaisen työryhmän työn pohjalta — ja työryhmähän jätti yksimielisen mietinnön — tehtiin muun muassa nämä vahinkoperusteiseen poikkeuslupaan liittyvät asetukset, joilla — niin kuin täällä esimerkiksi edustaja Eskelinen toi hyvin esille — on nyt 17 sutta poistettu, 17 sutta. Aikaisemmin yksi—kaksi saattoi olla tällä va-

hinkoperusteella. Se osoittaa sen, että tämä juridinen työryhmä on tehnyt hyvää työtä. Minulla ei ole mitään syytä epäillä, etteikö tämän työryhmätyön pohjalta tehtyjen lainmuutuskirjausten avulla voitaisi tässä asiassa edetä, koska meidän pitää ymmärtää se, että me mennään todella kapeasta rakosesta, kun meillä toisella puolella ovat ensinnäkin nämä oikeuden antamat päätökset niin Suomessa kuin myöskin sitten ne, mitä on annettu EU-oikeudesta, ja sitten toisaalta meillä ovat olleet niin nämä Bernin sopimuksen kuin luontodirektiivin antamat rajat, joita on pystytty sitten muuttamaan. Siinä mielessä voi sanoa, että kyllä, tässä on tosiaankin tehty historiallisia muutoksia. Kun aloitin ministerinä, niin sanottiin, että ei ole koskaan Suomesta yritetty muuttaa näitä, meillä ei ole neuvostoon viety näitä asioita. Ja nyt kun niitä on viety, niin niitä saatiin muutettua. Ja Bernin sopimuksesta sanottiin, että koskaan ette saa sitä muutettua, ja se on muutettu. Eli kyllä näitten asioiden eteen pitää tehdä tosi paljon töitä ja pitää pystyä vaikuttamaan EU-pöydissä, että asioita saadaan muutettua.

No, sitten ehkä vielä näistä viitearvoista, joita on täällä kanssa nostettu esille. Suotuisan suojelutason viitearvo voidaan määrittää kullekin lajille ministeriön asetuksella. Viitearvoa koskeva muutos tuotiin lakimuutokseen mukaan hallitusryhmien toiveesta, vaikka asiantuntijatyöryhmän esityksestä se itse asiassa puuttui. Ministeriön asetus tästä viitearvosta tulee perustumaan nimenomaan tutkimukselliseen pohjatyöhön sekä päätöksentekijän valintaan riskitasosta komission ohjeita noudattaen. Tämä valittu linja, tutkimuksellisen pohjan ja poliittisen päätöksenteon yhdistelmä, on se kaikkein kestävin, ja se ottaa kaikkein kattavimmin huomioon niin luonnonsuojelun kuin sosioekonomisten seikkojen kokonaisuuden, ja myöskin ratkaisujen on oltava perusteltuja, tietopohjaisia ja kestäviä.

Sitten vielä toistan sen, mitä totesin tästä sudesta aikaisemmin, eli sen, miksi tämä aikataulullisesti menee tällä tavalla. Niin kuin minä sanoin, on mahdollista, että me saadaan tällä niin sanotulla fast trackillä nyt aikaiseksi tämä suden liitemuutos EU:ssa jo tämän kevään aikana. Sitä myöten ministeriö pystyy tekemään vielä uuden metsästyslain muutoksen, jonka yhteydessä on sitten mahdollista tuoda metsästyslakiin nyt puuttuva, direktiivin 2 artiklan mukainen tavoitepykälä, jota täällä on kysytty.

Tässä yhteydessä siis voimme esittää tuotavaksi sinne lain tasolle myös artiklan 3 kohdan sosiaalisten, taloudellisten ja kulttuuristen vaatimusten ottamisen huomioon. Nyt tätä käsillä olevaa esitystä ei tästä syystä ollut mielekästä viivyttää, vaikka tällaisia toiveita esitettiin, ja tämä näkökulma on tässä esityksessä lakipykälään tuotu niin vahvasti kuin se tässä vaiheessa on juridisesti mahdollista. Kun täällä on paljon ollut ajatuksia siitä, mitä kaikkea näihin pykäliin olisi pitänyt tuoda, niin täytyy sanoa, että erilaisilla lisäsääntelyillä me oltaisiin hyvin helposti luotu lisää valituskelpoista byrokratiaa, ja lopputulos ei todennäköisesti olisi ollut se, mitä toivottiin.

Eli koska me ollaan ajettu meidän petopolitiikka sellaiseen juridiseen konkeroon, niin sieltä ulos pääseminen on myöskin vaatinut parhaita mahdollisia juridisia asiantuntijoita. Tämä työryhmän työ on ollut äärimmäisen tärkeää, ja siltä pohjalta tätä lainsäädäntöä on nyt tehty. Minä ainakin itse toivon, että hyvässä yhteistyössä jatketaan, koska kun minä kuuntelen tämän salin keskustelua, niin on aivan selvää, että meillä on aivan yhteinen päämäärä. Täällä on ehkä ihan muutamia edustajia, joilla on ehkä vähän toisenlainen ajatus asiasta, tai ehkä he eivät näe tätä asiaa aivan samalla tavalla, mutta hyvin yleisesti voisi sanoa, että meillä on täällä hyvin yhteinen päämäärä. Siinä mielessä tässä tehdään varmasti yhteistyötä tämän asian eteenpäinviemiseksi ja todellakin, niin kuin tuossa totesin, päästään sitten myöskin tässä kannanhoidollisessa metsästyksessä eteenpäin. — Kiitoksia.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin maa- ja metsätalousvaliokuntaan.

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteistoimintalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 198/2024 vp

Lakialoite LA 25/2023 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 3/2025 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Käsittelyn pohjana on työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan mietintö TyVM 3/2025 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Edustaja Lyly, esittelypuheenvuoro, olkaa hyvä.

Keskustelu

18.24 **Lauri Lyly sd** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteistoimintalain muuttamisesta 198/2024 ja valiokunnan mietintö 3/2025. Esittelen nyt työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan varapuheenjohtajana valiokunnan mietinnön koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi yhteistoimintalain muuttamisesta.

Esitykseen sisältyy muutoksia yhteistoimintalakiin ja myös teknisluonteisia korjauksia. Tavoitteena on työllistämisen esteiden purkaminen ja erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten toimintaedellytysten vahvistaminen. Esitysten yhteydessä valiokunta on käsitellyt lakialoitteeseen 25/2023 sisältyvän lakiehdotuksen. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta katsoo, että yhteistoimintalain muutokset tukevat pienten ja keskisuurten yritysten mahdollisuuksia sopeuttaa toimintaansa muuttuvissa olosuhteissa ja vähentävät niiden hallinnollista taakkaa. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä teknisin muutoksin.

Yhteistoimintalain soveltamisalaa koskeva raja nostettaisiin 20:stä säännöllisesti vähintään 50 työntekijää työllistäviin yrityksiin, yhteisöihin ja sivuliikkeisiin. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta kannattaa soveltamisalan nostoa EU-sääntelyn mahdollistamalle tasolle ja sen myötä hallinnollisen taakan merkittävää keventämistä pienissä yrityksissä.

Valiokunta yhtyy asiantuntijalausunnoissa toistuneeseen näkemykseen, että ehdotettu soveltamisala on jokseenkin vaikeaselkoinen. Valiokunta toteaa vaikeaselkoisuuden johtuvan yhteistoimintalain taustalla vaikuttavien useiden EU-direktiivien vaatimusten yhteensovittamisesta esityksen tavoitteiden kanssa. Saamiensa asiantuntijalausuntojen perusteella valiokunta toteaa myös, etteivät EU-sääntelyn asettamat soveltamisalan rajat ole kaikilta osin selviä. Valiokunta pitää sääntelyn sujuvoittamisen ja yritysten hallinnollisen taakan keventämisen kannalta perusteltuna, että ehdotetun soveltamisalasäännöksen toimu- vuutta seurataan tarkasti ja että sääntelystä johtuvia vaatimuksia arvioidaan tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan uudelleen.

Yhteistoimintalain vaatimuksia muutosneuvottelujen vähimmäisajoista lyhennetään puolella kahdesta viikosta seitsemään päivään ja kuudesta viikosta kolmeen viikkoon. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta pitää neuvotteluajkojen lyhentämisen vaikutuksia mer-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

kittävinä. Yrityksille neuvotteluaikojen lyhenemisestä syntyvien säästöjen voidaan katsoa edistävän yritysten työllistämismahdollisuuksia ja pienten yritysten toimintaedellytyksiä. Valiokunta toteaa myös, että yhteistoimintalaissa säädetyn neuvotteluvuorotuksen tarkoitus on käsitellä muutoksen perusteet, vaihtoehdot ja vaikutukset yhdessä työnantajan ja työntekijöiden kanssa.

Lisäksi lakiesityksessä ehdotetaan jatkuvan vuoropuhelun toimintaperiaatteen säilyttämistä myös säännöllisesti 20—49 työntekijää työllistävässä yrityksessä tai yhteisöissä. Vuoropuhelua koskevia menettelytapoja ehdotetaan kuitenkin kevennettäviksi merkittävästi nykyisestä. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta katsoo, että vuoropuhelun vähimmäistason turvaamiseksi ja siten paikallisen sopimisen mahdollistamiseksi ehdotettu kevennetyn vuoropuhelun velvoite on perusteltu.

Valiokunnan päätösehdotus on, että eduskunta hyväksyy muutettuna hallituksen esitykseen 198/2024 sisältyvän lakiehdotuksen. Lisäksi päätösehdotuksena on, että eduskunta hylkää lakialoitteeseen 25/2023 sisältyvän lakiehdotuksen.

Päätös ei ole yksimielinen, vaan mietintöön sisältyy yksi hylkäysehdotuksen sisältävä vastalause. — Tässä esittely.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Kiitokset mietinnön esittelystä. — Sitten edustaja Suhonen.

18.29 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tänään puhumme yt-lain muutoksista, ja valitettavasti joudun toteamaan, että hallituksen esitys edustaa jälleen kerran yksipuolista vallankäyttöä työelämässä. Esityksen ytimessä on esimerkiksi neuvotteluaikojen puolittaminen ja työnantajan vallan lisääminen, ja tätä sanotaan tasapainoiseksi uudistukseksi. Ei, tämä on selkeä heikennys työntekijöiden oikeuksiin.

Yt-neuvottelut eivät ole byrokraattinen rasite, kuten usein väitetään. Ne ovat työntekijöiden viimeinen mahdollisuus vaikuttaa omaan tulevaisuuteensa. Kun työpaikka on vaarassa, neuvottelujen kesto on keskeinen osa oikeudenmukaisuutta. Lyhentämällä tätä aikaa hallitus ottaa työntekijöiltä pois aikaa valmistautua, esittää vaihtoehtoja ja tulla kuuluksi. Onko tämä sitä osallistavaa ja vastuullista työelämää, jota meille on luvattu?

Lisäksi on syytä kysyä, kuka tästä hyötyy. Työnantaja voi nyt nopeammin viedä läpi irtisanomisia, lomautuksia tai rakennemuutoksia ilman todellista velvoitetta neuvotella tasavertaisesti. Työntekijöiden ääni hukkuu, ja työpaikoille syntyy epävarmuuden kulttuuri. Tämä ei rakenna luottamusta, tämä lisää pelkoa.

Arvoisa hallitus, te väitätte tavoittelevanne toimivampaa ja ennakoitavampaa työelämää, mutta todellisuudessa kavennatte neuvotteluoikeuksia ja horjutatte sopimusyhteiskuntaa. Työntekijöiden asemaa ei pidä heikentää silloin, kun he ovat haavoittuvimmillaan. Kysynkin, miksi työntekijän kuuleminen, osallistuminen ja vaikutusmahdollisuus eivät teille kelpaa. Miksi työnantajan asemaa pitää vahvistaa työntekijän kustannuksella? Tämä yt-lain muutos ei ole uudistus, se on askel taaksepäin.

Arvoisa rouva puhemies! Tässä esityksessä on kysymys myös yhteistoimintalain soveltamisrajan nostamisesta 20 henkilöstä 50 työntekijän yrityksiin. Tämä ei ole pelkkä tekninen muutos. Tämä on selkeä ideologinen valinta, joka kaventaa työntekijöiden oikeuksia. Yt-laki on ollut keino varmistaa, että työntekijöillä on ääni niissä tilanteissa, jotka vaikuttavat suoraan heidän toimeentuloonsa ja työoloihinsa. Nyt hallitus aikoo rajata kokonaan tämän vaikutusmahdollisuuden pois sadoiltatuhansilta työntekijöiltä. Heidän oikeutensa

osallistua työpaikkansa muutoksiin, saada tietoa ja esittää vaihtoehtoja ollaan viemässä osin kokonaan pois.

Mitä tämä käytännössä tarkoittaa? Se tarkoittaa, että yritys, jossa työskentelee vaikkapa 45 henkilöä, voi jatkossa tehdä laajoja henkilöstöön vaikuttavia päätöksiä ilman mitään neuvotteluvetoa — ei tietoa, ei vuoropuhelua, ei vaikutusmahdollisuuksia. Tämä ei ole nykyaikaista työelämäpolitiikkaa, tämä on paluu menneeseen.

Arvoisa hallitus, te puhutte luottamuksesta ja yhteistyöstä työmarkkinoilla, mutta samalla te toimitte juuri päinvastoin. Yhteistoimintalain soveltamisen rajaaminen isompiin yrityksiin viestii suomalaisille ahkerille työntekijöille: ”Teidän äänenne ei ole tärkeä, te ette ansaitse osallistua.” Tämä ei rakenna luottamusta, tämä murentaa sitä.

Kysynkin teiltä, arvoisa hallitus: Miksi työntekijän oikeus tulla kuulluksi riippuu yrityksen koosta? Miksi 49 työntekijän yrityksessä työntekijä ei ansaitse samoja oikeuksia kuin yrityksissä, missä on 51 työntekijää? Tämä esitys on epäoikeudenmukainen, tarpeeton ja vahingollinen. Siksi se on torjuttava.

Lopuksi on vielä muistutettava siitä, mitä arvoisa työministeri totesi tähän käsittelyssä olevaan yt-lain muuttamiseen liittyen Ylen haastattelussa marraskuussa 2024: ”Vaikka irtisanominen voi tapahtua hieman nopeammin, myös työllistyminen tapahtuu nopeammin.” On jälleen kysyttävä, missä todellisuudessa hallituksen edustajat ja ministerit ovat. Työttömyys vain kasvaa, ja työttömän turva tuntuu olevan työministerin mainitseman pti-lotyöpaikan varassa, valitettavasti.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.33 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Yhteistoimintalain uudistuksesta on vasta reilut kaksi vuotta, ja uusien käytäntöjen tiedottamisessa ja muotoutumisessa menee aikansa, kun niitä työpaikoille viedään ja niistä tulee yrityksen arkea. Tämä lakiesitys on tuotu nyt tänne ilman tämän juuri tehdyn muutoksen vaikutusten selvittämistä, ja nyt sitä taas muutetaan hyvin radikaalisti. Mutta tässä Orpon—Purran hallitus toimii hallitusohjelmansa mukaisesti ja jatkaa edelleen yksipuolista työntekijöiden aseman heikentämisen linjaa.

Tässä esityksessä noin 6 400 yritystä putoaa yt-lain soveltamispiiristä pois, 191 000 työntekijää taas putoaa neuvotteluvetoa piiristä pois. Esityksen lyhyemmät neuvotteluajat koskevat kaikkia yrityksiä siitä 50:stä ylöspäin, joihin yhteistoimintalakia sovelletaan. Tämä muuttaa neuvottelutilanteita huomattavasti suuntaan, kun muutoksien, töiden järjestelyjen ja työntekijöiden työsuhteiden käsittelyyn tarvittaisiin kunnolla neuvottelu-aikaa. Muutosneuvotteluissa irtisanottaville työntekijöille on aina kyse taloudellisesta palkanmenetyksestä, varsinkin nyt, kun neuvotteluajoja lyhennetään puoleen aikaisemmasta. Lisäksi on kyse myös inhimillisestä huolesta, jonka nopea ja odottamaton muutos taloudelliseen tilanteeseen tuo.

Esitetyt muutokset hyödyttävät vain ja ainoastaan työnantajia. Kun palkkakulut pienevät, työntekijöille muutokset ovat ainoastaan heikennyksiä. Kaikki muutoksen kustannukset tulevat heidän kustannettavakseen. Lyhennetyt neuvotteluajat puolitetaan seitsemään päivään ja kolmeen viikkoon. Se tarkoittaa käytännössä, että sisältöneuvotteluja muutostilanteessa ei pystytä kunnolla käymään. Muutosneuvottelut jäävät kiireessä pinta-puolisiksi ja vajaiksi. Lyhennetyillä neuvotteluajoilla ei pystytä kunnolla informoimaan henkilöstöä eikä neuvottelemaan henkilöstön edustajan kanssa perusteista, vaikutuksista ja vaihtoehtoista. Erityisen tärkeää on, että henkilöstön edustajalla olisi aikaa käydä läpi ja

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

etsiä vaihtoehdot henkilöstön kanssa. Asialliset ja perusteelliset neuvottelut pitävät sisälleen hyvät taustatiedot, lisäselvitysmahdollisuudet ja laskelmat. Myös riittävät valmistautumisajat osapuolille ovat tärkeitä parhaaseen mahdolliseen lopputulokseen pääsemiseksi. Nämä lyhennetyt neuvotteluajat ovat ongelmallisia myös, jos on useita henkilöstöryhmiä. Erityisesti neuvotteluresurssit työnantajapuolella jäävät ongelmaksi, koska yhtäaikaisiin neuvotteluihin ei ole mahdollisuuksia. Vaikutusarvio työntekijäpuolelle, palkansaajille, on yli 50 työntekijän yrityksissä keskimäärin 2 154 euron palkkatulojen menetys. Hallituksen esityksessä itsessään on nämä laskettu. Ja sitten jos on 30 henkilötyöpäivää, palkan pienentyminen on keskimäärin 4 300. Isoista summista on kysymys.

Myöskin soveltamisrajan muutos tekee tästä ongelmallisen, ja tuossa äsken esittelyssä jo kuvasin sitä, että tämä rajan muuttaminen ei ole ihan ongelmatonta, koska tässä kevenetyssä mallissa tulee muutoksia tämän 20 ja 49 henkilön välillä. Hallinnollinen taakka ja tasa-arvokysymykset ovat jääneet täällä taka-alalle, erityisesti tasa-arvokysymykset. Niitä täällä ei ole selvitetty, jälleen kerran, ja hallinnollinen taakka tulee yritykselle semmoisista asioista, joissa puhutaan siitä, että pitäisi selvittää yrityksen kehitysnäkymiä, taloudellista tilannetta, työpaikalla sovittavia sääntöjä, käytäntöjä, toimintaperiaatteita, työntekijöitten käyttötapoja ja henkilöstön rakenteita ja henkilöstön osaamistarvetta, osaamisen kehittämistä, työhyvinvoinnin edistämistä — nämä ovat hallinnollista taakkaa yrityksessä. Ihmettelen todella suuresti. Nämähän ovat niitä asioita, joilla yritys pärjää tulevaisuudessa.

Sen vuoksi tässä ollaan menossa työelämässä täysin väärään suuntaan, ja tämä lakiesitys on tässä mielessä tosi huono palkansaajien kannalta, ja sen vuoksi esitän, että lakiesitykseen sisältyvä vastalause hyväksyttäisiin, mutta erityisesti, että keskustelun kuluessa käsittelyn pohjaksi otettaisiin vastalauseen mukaisesti lakialoite 25/2023 ja siihen sisältyvä lakiehdotus. Tätä ehdotan tässä saman tien.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Jokelainen.

18.39 Jessi Jokelainen vas: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen esityksessä on kyse työntekijöiden irtisanomissuojan ja toimeentulon heikentämisestä. Esityksellä leikataan 24 miljoonaa euroa vuodessa irtisanottavien työntekijöiden palkoista, kun irtisanomista nopeutetaan. Yksilötasolla tämä voi johtaa tuhansien eurojen taloudelliseen menetykseen.

Suomessa on käynnissä valtava irtisanomisaalto, ja oikeistohallituksen epäonnistuneen politiikan myötä työttömyys edelleen kasvaa. Tässä tilanteessa hallitus tuo nyt meille esityksen, jonka myötä yhä useamman työntekijän palkanmaksu voidaan lopettaa kuin seinään. Tämä lisää merkittävästi taloudellista epävarmuutta, kun myös työttömyysturvaa on heikennetty rajusti ja omavastuupäiviä lisätty.

Suomessa työntekijöiden irtisanominen tuotannollisista ja taloudellisista syistä on jo ennestään useimpia verrokkimaita helpompaa ja halvempaa. Kollektiivisen irtisanomissuojan heikentäminen on jälleen yksi askel pois päin pohjoismaisesta työmarkkinamallista. Kun jatkossa yt-lakia ei enää sovellettaisi alle 50 henkeä työllistävissä yrityksissä, tämä heikentäisi paitsi työsuhdeturvaa myös laajemmin henkilöstön asemaa. Suomessa henkilöstöllä on jo ennestään heikommat vaikutusmahdollisuudet kuin muissa Pohjoismaissa, ja myös tässä suhteessa Suomi erkanelee väärään suuntaan pohjoismaisesta mallista.

Kuten hallituksen omassa esityksessä on todettu, yhteistoiminnalla on havaittu tutkimuksissa myönteinen vaikutus tuottavuuteen ja työn laatuun. Siksi hallituksen tapa tarkas-

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

tella yhteistoimintaa yksinomaan hallinnollisena taakkana on ideologinen ja kansantaloudelle haitallinen.

Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallituksen esitys on jälleen yksi työllisyystoimi, joka ei työllistä. Hallituksen omassakin esityksessä todetaan, että empiirisen tutkimuksen perusteella työllisyysvaikutus on lähellä nollaa. Hallitus siis jatkaa työntekijöiden aseman kurtistamista, vaikka näillä toimilla luvatusa 100 000 työpaikasta ei ole merkkiäkään. Tällä hetkellä hallituksella on matkaa 100 000 työllisen tavoitteeseen noin 150 000, eikä tälläkään esityksellä suunta ole muuttumassa.

Työsuhdeturvan heikentäminen ei kuitenkaan pääty tähän, vaan myöhemmin keväällä hallitus on tuomassa esityksen irtisanomissuojan heikennyksestä, jonka myötä työntekijän irtisanomiseen ei tarvita enää painavaa syytä.

Näyttää siltä, että meillä ei Suomessa ole työministeriä vaan työttömyysministeri. Kaikki tänne tuotavat esitykset lisäävät työelämän epävarmuutta, heikentävät työntekijöiden asemaa ja romuttavat työttömäksi joutuvien toimeentuloa. 100 000 työpaikkaa luvattiin, saatiinkin vain lisää irtisanomisja ja työttömiä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

18.42 **Juha Viitala sd:** Arvoisa puhemies! Tästä on hyvä jatkaa edellisen puhujan teemalla, eli kyllä nyt suomalaista työelämää viedään todellakin väärään suuntaan. Hallitus lupasi satatuhatta uutta työpaikkaa, mutta nytten meillä on menty aivan väärään suuntaan: meille on tullut lisää työttömiä, ja silti helpotetaan ja nopeutetaan irtisanomista — tämä on jotenkin tosi kummallista politiikkaa. Kyllä nyt pitäisi ne paukut laittaa siihen, että ei tarvitsisi niitä henkilöitä irtisanoa, niin että saataisiin sitä kasvua, saataisiin työpaikkoja.

Miksi tätä yhteistoimintalakia nyt sitten pitää muuttaa? Tulee taas jälleen kerran mieleen, että pelataan vain elinkeinoelämän pussiin tätä hommaa. Kuitenkin tämä vaikuttaa lähes 200 000 ihmiseen ja yli 6 000 yritykseen, jotka putoavat pois yt-lain velvoittamasta yhteistoimintamenettelystä. Nämä ajat, kun neuvotteluajat puolitetaan seitsemään päivään ja kolmeen viikkoon, eli neuvotteluajan lyhentäminen voidaan hinnoitella ihan rahaksikin, mitä se sitten tarkoittaa, kun tässä nopeutuvat nämä menettelytavat.

Myös Elinkeinoelämän keskusliitto EK:n arvion mukaan muutokset tekevät yhteistoimintalaista sekavan ja vaikeasti sovellettavan erityisesti 20—49 työntekijää työllistäväissä yrityksissä. Tästä itse asiassa päästäänkin siihen minun yhteen pelkooni ja huoleeni, siihen, kyetäänkö näitä yt-menettelyjä käymään aidosti siellä kentällä yrityksissä. Tämä ei ole mikään suora epäluottamuslause ammattitaidon puutteeseen, mutta valitettavasti on havaittavissa, että yhteistoimintamenettelyä ei tälläkään hetkellä oikein osata kaikissa yrityksissä laillisin menoin käydä. Minä pelkään, että tässä tulee lisää senttyypistä toimintaa, että mahdollisesti joudutaan punnitsemaan eri oikeusasteissa, onko asiat käsitelty oikealla tavalla.

Kyllä nämä kokonaisvaikutusarvioinnitkin, jotka tästä jälleen puuttuvat, tässä on ihan hyvä vielä nostaa kertaalleen keskusteluun. Tässä yhteydessä on hyvä peräänkuuluttaa tosiaan niitä aitoja työmarkkinatoimia, sitä aitoa kasvua, jotta meidän ei tarvitsisi joutua siihen tilanteeseen, että pitää ihmisiä irtisanoa. Eli jollain tavalla minä haluaisin tämän keskustelun kääntää mieluummin siihen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mikkonen, Krista.

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

18.44 **Krista Mikkonen vihr:** Arvoisa puhemies! Todellakin tämä on taas yksi näitä hallituksen esityksiä, missä heikennetään työelämää ja lisätään myös neuvottelutilanteiden epätasa-arvoa työntekijöiden ja työnantajien välillä. Tietysti hämmästyttä herättää myös se, että tätä yhteistoimintalakia uudistettiin kokonaisuudessaan vain reilu kaksi vuotta sitten, ja tällainen poukkoileva lainsäädäntö — tietysti me kaikki sen tiedämme — on varsin huonoa ja haitallista toimijoille.

Esimerkiksi nyt, kun uudistuksen myötä uutena käytäntönä tähän yhteistoimintalakiin tuli velvollisuus käydä jatkuvaa vuoropuhelua henkilöstön kanssa, sehän on juuri sitä, millä me parannamme työelämän sujuvuutta ja työoloja. Se on sekä yritysten että työntekijöiden yhteinen etu, mutta valitettavasti tätä tässä nyt heikennetään.

No, sekään ei ole tietysti mitään uutta, että tässäkin lainsäädännössä ei sukupuolivaikutuksia ole arvioitu. Valitettavasti tämän hallituksen lakiesityksissä tämä on ollut usein esiintynyt puute, eikä sinänsä tietysti ihme, koska aika monet näistä työelämänkin lainsäädännöistä, mitä hallitus on tehnyt, heikentävät nimenomaan naisten asemaa työmarkkinoilla. Ehkä siksi ei ole haluttu näitä vaikutuksia arvioida, jotta se ei tule niin selvästi esiin.

Todellakin tämän lain mukaan nyt lähes 200 000 työntekijää putoaa yt-lain velvoittamasta yhteistoimintamenettelystä. Sen lisäksi esimerkiksi nämä lyhyemmät neuvotteluajat koskevat kaikkia yrityksiä.

Kummastelin itsekin hieman tätä perustelua, että tätä halutaan tehdä sen takia, että hallinnollista taakkaa kevennetään, kun kaikki kuitenkin tiedämme, että nimenomaan se vuoropuhelu henkilöstön kanssa on niitä asioita, jotka vaikuttavat yrityksen menestymiseen henkilöstön omien kehittämistarpeiden ja tulevaisuudennäkymien osalta. Tämä esitys myös heikentää tiedonsaantia ja vaikutusmahdollisuutta työelämässä työnantajien ja palkansaajien välillä. Myös se on tietysti huono asia, jos ajatellaan työelämää yleisesti tai yksittäisen yrityksenkin menestymistä.

Lisäksi ihmettelen kyllä todella sitä, että nyt jatkossa näitä kehittämissuunnitelmia ei tarvitsisi tehdä alle 50 työntekijän yrityksissä, kun se on ollut juuri se väline, jolla on voitu paremmin esimerkiksi huomioida työ- ja perhe-elämän yhteensovittamista tai ikääntyvien työntekijöiden työkyvyn huomioon ottamista. Tämä todellakin olisi koko yrityksen etu, ja nyt tästäkin luovutaan.

Tässä totean samalla, että myös vihreät yhtyy tähän vastalauseeseen, mikä on yhdessä sd:n, vihreiden ja vasemmiston kanssa tehty.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

18.47 **Timo Suhonen sd:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Kuten aiemmassa puheenvuorossani toin esille, hallituksen esitys eduskunnalle laiksi yhteistoimintalain muuttamisesta tarkoittaa jälleen sitä, että työntekijältä viedään ja paljon viedäänkin. Vaikutusmahdollisuudet heikkenevät, ja iso asia on se, mitä tapahtuu pahimmillaan suoraan työntekijän ansiotasolle. Asiantuntijalausunnossa Teollisuusliitto toteaa, että neuvotteluajojen puolittaminen vaarantaa vakavalla tavalla neuvotteluiden tarkoituksen ja työntekijöiden vaikutusmahdollisuuksien toteutumisen. Erityisesti lyhyemmän neuvotteluajan osalta työntekijöillä on jatkossa käytännössä mahdotonta ehtiä luoda sellaisia varteenotettavia vaihtoehtoisia ratkaisuja, jotka voisivat tulla työnantajan harkittaviksi.

Neuvotteluaikoihin esitetyt muutokset tarkoittavat käytännössä merkittävää tulonsiirtoa työntekijöiltä työnantajille. Metalliteollisuuden työntekijän säännöllisen työajan ansion

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

keskiarvo on noin 3 000 euroa kuukaudessa. Mikäli kuuden viikon neuvottelu-aika lyhennetään kolmeen viikkoon, tarkoittaa tämä käytännössä kyseisillä ansiotuloilla yhteensä 2 250 euroa pienempiä ansioita työntekijälle.

Työttömyyden pitkittyessä ansiosidonnaiseen tehtyjen heikennysten takia työntekijän asema verrattuna aiempaan on jo nyt huomattavan paljon heikompi ja heikkenee entisestään. Ottaen huomioon nyt esillä olevat muutokset neuvotteluvelvoitteen poistamisesta pienemmissä yrityksissä sekä neuvottelu-aikojen lyhentämisestä, muutokset ovat palkansaajan näkökulmasta täysin kohtuuttomat. Kyseessä ovat yksittäisen palkansaajan näkökulmasta useiden tuhansien eurojen heikennykset entiseen verrattuna. Harva palkansaaja on kykenevä varautumaan ansiotason radikaaliin heikentymiseen työttömyyden kohdalla.

Arvoisa rouva puhemies! Edellä kerrotun vuoksi kannatan edustaja Lylyn tekemää aikaisempaa esitystä. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

18.49 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Tulin tälle oikealle puolelle, jos paremmin kuuluisi tämä huoli, mikä meillä tässä lain säätämisessä tällä hetkellä on.

Ensinnäkin kaikkein tärkein asia on — kun ajatellaan, että on yhteistoimintaa tämmöisissä tilanteissa, joissa on 20—49 ihmistä töissä ja tulee joku muutostilanne — että silloinhan juuri tarvittaisiin sitä neuvottelua, kun sitä asiaa käydään läpi. Hyvin toimivissa yrityksissä tämä ei ole mikään ongelma, mutta sellaisissa, joissa sitä ei oikein tehdä, silloin laki on perälautana ja sitä kautta saadaan niitä ratkaisuja paremmin tehtyä. Nyt se lain turva viehdään tässä kokonaan pois, ja se on tässä erittäin ikävä ja ongelmallinen asia.

Sitten jos katsotaan tämän soveltamisen osalta, niin nyt kun meillä on lyhennetyt neuvotteluajat, seitsemän päivää ja kolme viikkoa, ja pitäisi käydä neuvottelut niin, että tulee käytyä läpi perusteet, vaikutukset ja vaihtoehdot — nämä kaikki pitäisi käydä siinä neuvottelu-aikana läpi — niin jos niitä ei käydä läpi riittävästi, tulee helposti tulkinta-ongelmia siitä, onko nyt tehty yt-lain mukaiset tarkoituksenmukaiset neuvottelut vai onko tämä vain ollut neuvottelu-aika, ja sitten työnantaja päättää, että nyt on käyty perusteellisesti läpi. Tämä johtaa siihen, että työntekijäpuoli joutuu viemään näitä asioita oikeuteen ja hakemaan oikeuden kautta tätä perustetta — turhaa lisätyötä. Tämä on todella sellainen asia, joka haittaa tilannetta.

Sitten tässä on mielenkiintoinen asia ollut se, että kuulemisissa juuri tämmöisistä 20—49 työntekijän yrityksistä, joissa on ulkomaalaista omistusta, tuotiin esiin erityisesti se, että sellaisissa yrityksissä noudatetaan mieluummin sitä lakia kuin mitään sopimuksia. Se antaa paljon tukevamman selkänöjan siellä yrityksessä käsitellä näitä asioita, ja sillä lailla ne ovat pystyneet käymään tätä hyvin läpi. Tämä on tässä mielessä semmoinen näkökohta, joka pitää tässä tuoda myös esiin.

Sitten tämä soveltamisongelma tuli tuossa jo käsiteltyä. Sitten nämä kansainväliset velvoitteet: tässä on myöskin selkeästi sellainen tilanne, että yritetään nyt venyttää tätä kansainvälistä tulkintaa niin, että tällaisia muutoksia voitaisiin täällä tehdä, ja siihen meillä vastalauseessa on myöskin otettu kantaa, ja näin ei pitäisi tehdä.

Sitten tuo lakialoite, joka tässä nyt esitetään hyväksyttäväksi, on allekirjoittaneen tekemä lakialoite henkilöstön edustuksesta yrityksen hallitukseen ja hallintoon, ja se tarkoittaa sitä, että 25 henkilön yrityksissä olisi henkilöstön edustaja hallituksessa, ja nykyinen raja

Pöytäkirja PTK 37/2025 vp

on 150. Itselläni on erittäin hyvä kokemus siitä, että silloin kun Tampereella olin pormestarina, niin Tampereen kaupungin tytäryhtiöissä oli kaikissa henkilöstön edustus 20 henkilöstä ylöspäin, ja siitä on vain hyviä kokemuksia. Hallituksen puheenjohtajat ja omistajat ovat olleet tyytyväisiä, että näin on. Sinne tulee aina sellaista osaamista hallituksen käsittelyyn, jota siellä muuten ei ole.

Eli meidän pitäisi viedä henkilöstöä osallistavampaan suuntaan, ja nyt tämä hallituksen linja on, että mitä vähemmän henkilöstön kanssa tarvitsee neuvotella, niin sen paremmin yrityksissä tuntuu menevän heidän näkövinkkelistään. Tämä on täysin väärä suunta, ja toivoisin, että täällä oikeallakin puolella aletaan kuunnella sitä huolta, mikä työpaikoilla on. Siellä menestytään vain tekemällä yhdessä, neuvottelemalla yhdessä ja hakemalla yhdessä ratkaisuja. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.

9. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 10.4.2025 klo 16.00. Täysistunto lopetettiin klo 21.06.

Pöytäkirjan vakuudeksi: